Jaarstukken

2022

Inhoud

Aanbiedingsbrief 5
Leeswijzer 6
1 Bestuurlijke samenvatting 10
1.1 Bestuurlijke hoofdlijn 11
1.2 Financiële hoofdlijn 14
1.3 Projecten 21
2 Programmaplan 24
2.1 Veiligheid 25
2.2 Leefomgeving 30
2.3 Voorzieningen 52
2.4 Samenleving 61
2.5 Dienstverlening 81
2.6 Samenwerking 86
2.7 Financiën en belastingen 89
3 Overige 90
3.1 Algemene dekkingsmiddelen 91
3.2 Overhead 95
3.3 Heffing VPB 100
3.4 Onvoorzien 101
4 Paragrafen 102
4.1 Lokale heffingen 103
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 108
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 113
4.4 Financiering 119
4.5 Bedrijfsvoering 127
4.6 Verbonden partijen 131
4.7 Grondbeleid 153
4.8 Openbaarheidsparagraaf 163
4.9 Rechtmatigheidsverklaring 165
4.10 Demografische ontwikkelingen 168
5 Jaarrekening 171
5.1 Balans per 31 december 2022 171
5.2 Overzicht van baten en lasten in de begroting en de jaarrekening 2022 176
5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2022 179
5.4 Niet in de balans opgenomen 244
5.5 Gebeurtenissen na balansdatum 245
5.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 246

5.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 258
5.8 WNT-verantwoording 262
6 Bijlagen 264
6.1 Overzicht baten en lasten per taakveld 265
6.2 Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product 269
6.3 Kerngegevens 274
6.4 Risicobeheermatrix 278
6.5 Overzicht gecommitteerde reserve 292
6.6 SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 295
6.7 Lijst van begrotingssubsidies 307
6.8 Lijst van gebruikte afkortingen 308

Aanbiedingsbrief

Wij presenteren u de jaarstukken van 2022. Hiermee neemt u kennis van de beleidsmatige en financiële resultaten van vorig jaar.

Na de verkiezingen in maart 2022 is een nieuwe bestuursperiode gestart waarin we werken vanuit het coalitieakkoord “Samen bouwen aan Leudal”. Met dit coalitieakkoord gaan we op weg vanuit het besef dat we leven in tijden waarin onaangekondigd grote gebeurtenissen op ons afkomen die ook een grote uitwerking hebben op ons leven en werken in Leudal.

Het jaar 2022 was een jaar van grote veranderingen en vele uitdagingen. De corona-maatregelen werden begin 2022 vergaand versoepeld en voor velen betekende dit dat het normale leven weer hervat kon worden. Tegelijkertijd tekenden de effecten van de klimaatverandering zich steeds duidelijker af en hielden de stikstofcrisis, het woningtekort en de krapte op de arbeidsmarkt Nederland in haar greep. Ook in Leudal zijn de gevolgen hiervan voor vrijwel iedereen merkbaar.

De oorlog in Oekraïne vroeg van ons als Leudal net als van andere gemeenten om een oplossing te bieden voor de opvang van de stroom vluchtelingen die op gang kwam. De inflatie en de gestegen energiekosten als gevolg van de oorlog maakten dat we ook extra hulp en ondersteuning aan onze (meest kwetsbare) inwoners hebben willen bieden.

Ondanks deze uitdagingen hebben we in 2022 toch op alle beleidsterreinen veel zaken bereikt. Met de zomernota hebben we een proces ingezet om onze ambities vanuit een strategisch meerjarenperspectief waar te kunnen maken. De drie centrale thema’s uit de zomernota vormen de koers voor de komende jaren. De voorbereidingen voor de verdere uitwerking hiervan zijn gestart. Ook hebben we verder gewerkt aan de omgevingswet zodat we voldoen aan de minimaal gestelde eisen. Daarnaast hebben we verdere stappen ondernomen om de preventie binnen het sociaal domein verder te versterken.

Alle uitdagingen, kansen en inspanningen, hebben geresulteerd in de voorliggende jaarstukken. Het jaarrekeningresultaat bedraagt ruim € 7,3 miljoen. Een groot voordelig saldo.

In de 2e rarap werd uitgegaan van een te verwachten positief saldo van € 2,8 miljoen. Het veel gunstiger saldo kan deels worden verklaard door een voordeel van € 1 miljoen op jeugdzorg, € 0,8 miljoen op vastgoed en € 0,8 miljoen op WMO.

We stellen voor om dit resultaat toe te voegen aan de algemene reserve zodat dit ingezet kan worden voor de ambities en doelstellingen die we als gemeente Leudal hebben.

Samen met en voor onze inwoners en ondernemers, voor een Mooi leven in Leudal.

Wij bedanken onze inwoners, maatschappelijke partners, bedrijven en medewerkers
die dit alles in deze bijzondere tijden samen met ons mogelijk hebben gemaakt.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders

Leeswijzer

Doelstelling	Collegedoel	Subdoelstellingen
Programma 1. Veiligheid		
Inwoners en ondernemers worden beschermd en voelen zich veilig	Ondermijnende criminaliteit	Voorkomen en terugdringen van georganiseerde criminaliteit
	Sociale Veiligheid	Integrale en gebiedsgerichte aanpak van veiligheidsvraagstukken geënt op integraal veiligheidsbeleid
	Crisisbeheersing	De crisisorganisatie is voorbereid en inzetbaar zowel regionaal als lokaal
Programma 2. Leefomgeving		
Samen bouwen aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving	Ondernemers in stuwende sectoren ervaren een aantrekkelijk vestigingsklimaat	Wij zijn en blijven aantrekkelijk voor werkgevers
		Wij bieden weerstand tegen de dreigende personeelskrimp
		In samenwerking met de private sector zetten wij in op het realiseren van onderscheidend aanbod. Aanbod dat past bij het DNA van Leudal, goed is voor inwoners, toeristen en ondernemers en bijdraagt aan het bereiken van de beleidsdoelstellingen.
	Er is een passend woningaanbod met een aantrekkelijke openbare ruimte	Ons woningaanbod is passend sluit aan bij de (verschuivende) woonwensen van onze inwoners
		Ons openbaar gebied word op adequaat niveau onderhouden. (De voorzieningen in de openbare ruimte sluiten aan bij de behoeften van de inwoners).
		De gemeente is goed bereikbaar en toegankelijk
	Er is een balans tussen de aspecten Planet (ecosystemen en hulpbronnen), Profit (verantwoorde economische ontwikkeling) en People (sociale cohesie en betrokkenheid), waarbij de focus ligt op energiebesparing, duurzaam energieverbruik en de opwekking van duurzame energie	Het vermogen van de hernieuwbare energie opwekking binnen onze gemeente ligt boven het Limburgse gemiddelde
		Onze openbare ruimte is adequaat bestand tegen de invloeden van klimaatverandering

Programma 3. Voorzieningen		
Optimaal inzetten van sociaal maatschappelijke voorzieningen	Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan sport en bewegen	Sportdeelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners
		Gezonde inwoners nemen deel aan sport in verenigingsverband of in groepsverband
		Jeugd toeleiden, via combinatiefunctionarissen, naar sportverenigingen
	Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan culturele activiteiten	Cultuur deelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners
		Jeugd toeleiden, via combinatie functionarissen, naar culturele verenigingen
		Inwoners nemen deel aan culturele activiteiten
	De mogelijkheid voor inwoners om zich via onderwijs te kunnen ontwikkelen is gewaarborgd	Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken met culturele activiteiten, met de nadruk op nieuwe cultuur activiteiten
		Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken en deel laten nemen aan sport activiteiten
		Er is passend onderwijs huisvesting beschikbaar waar nodig
Programma 4. Samenleving		
Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen	Zelfredzaamheid	Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners
	Samenleving	Meer inwoners doen mee, inclusieve samenleving
	Ondersteuning	Inwoners krijgen beter en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig
	Maatschappij	Versterken van de samenredzame maatschappij
	Gezondheid	Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun levensstijl op hun gezondheid
	Onderwijs	Inwoners hebben de mogelijkheid om zich via educatie te ontwikkelen
Programma 5. Dienstverlening		
Leudal staat voor een eigentijdse en daadkrachtige dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig is.	Eigentijds & Daadkrachtig	Wij sluiten op een duurzame en dynamische manier aan bij de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Transparant	Wij streven naar een open en transparante communicatie met inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Toegankelijkheid	Wij streven naar een toegankelijke dienstverlening voor inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Kwaliteit	Wij streven naar een hoogwaardige kwaliteit van onze dienstverlening.

Programma 6 . Samenwerking		
De maatschappelijke opgaven staan centraal, we laten los waar het kan, werken samen en nemen regie waar het moet.	Burgerparticipatie	Wij betrekken in een zo vroeg mogelijk stadium belanghebbenden om samen met hen tot uitvoering van de opgaven te komen.
	Overheidsparticipatie	Wij helpen initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken, stellen kaders en wegen op transparante wijze.
	Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal	Wij werken samen met andere overheden, (publieke-en private) organisaties en maatschappelijke partners om maatschappelijke opgaves te realiseren, omdat we dit niet alleen kunnen.
Programma 7. Financiën en belastingen		
Waarborgen van de financiële slagkracht om ruimte te scheppen voor de maatschappelijke opgaven		

Per programma worden de verbonden partijen benoemd. Deze partijen zijn ingeschakeld voor de realisatie van de gestelde doelen en de 34 verplichte indicatoren vanuit het vernieuwde Besluit Begroting Verantwoording (BBV). Deze indicatoren hebben momenteel slechts een beperkte informatiewaarde. Op termijn gaan wij deze echter benchmarken met vergelijkbare gemeenten. Ook willen we er uiteindelijk eigen indicatoren aan toevoegen als stuurinformatie.

Per collegedoel wordt een toelichting gegeven over de belangrijkste afwijkingen. Een aparte bijlage maakt per collegedoel en product de verschillen tussen de begroting en realisatie inzichtelijk.

Groot onderhoud vastgoed
De bedragen in de begroting 2022-2025 voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. De nieuwe MJOP's zijn eind 2022 vastgesteld. Het budget voor deze MJOP's is reeds aanwezig in programma 2, maar nog niet op basis van de nieuwe MJOP's door verdeeld naar de andere programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma’s op het onderdeel vastgoed. Voor het onderdeel vastgoed is één gezamenlijke toelichting gegeven.

Kostenverdeelstaat
Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan. Door de gehele begroting zijn hier verschillen in ontstaan. Enerzijds omdat gedurende het jaar de kostenverdeelstaat begrotingstechnisch deels is aangepast op de formatieve wijzigingen en anderzijds omdat de bezetting (en daarmee samenhangend de doorverdeling) niet altijd gelijk is aan de begroting. Over de gehele begroting bezien heeft dit geen financiële gevolgen, maar zorgt alleen voor verschillen per programma.

Paragrafen
De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen hebben een verplicht karakter.

Jaarrekening
Dit is de financiële verantwoording, bestaande uit de onderdelen:

- balans, te weten de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting daarop;
- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, voorzien van een toelichting.

Bijlagen
De jaarrekening wordt compleet gemaakt met diverse (verplichte) bijlagen.

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 Bestuurlijke hoofdlijn

Het jaar 2022 heeft in het teken gestaan van grote veranderingen. Veranderingen die ook gemeente Leudal treffen. De oorlog in Oekraïne, de effecten van klimaatverandering die zich steeds duidelijker aftekenen, de stikstofcrisis, het woningtekort en de arbeidsmarktkrapte zijn enkele voorbeelden daarvan. De Covid-19 pandemie, lockdowns en andere beperkende maatregelen leken hun langste tijd te hebben gehad. In maart zijn gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Medio juni is een nieuw college gevormd en is een nieuw coalitieakkoord gepresenteerd. Hiermee hebben wij ingezet om bovenstaande uitdagingen het hoofd te bieden en om te zetten in kansen voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen.

Oekraïne oorlog
Op 24 februari viel Rusland Oekraïne binnen. Hierdoor is na ruim 30 jaar opnieuw sprake van oorlog binnen Europa. Vrijwel direct kwam een grote vluchtelingenstroom op gang. Bijna 5 miljoen Oekraïense vluchtelingen, voornamelijk vrouwen en kinderen, zijn naar Europa gevlucht. Bijna 87.000 vluchtelingen in Nederland worden opgevangen. Ook in onze gemeente hebben wij bijna 250 personen ingeschreven.

Begin maart is de interne Taskforce Oekraïne opgericht. Doel is om de vluchtelingen goed te ondersteunen bij hun recht op opvang, school, werk en medische zorg. Deze Taskforce heeft intensief samengewerkt met buurgemeenten en andere lokale en regionale maatschappelijke partners. De maatschappelijke opgave was groot en betekende - en betekent nog - veel extra werk voor onze ambtelijke organisatie en de vele vrijwilligers en organisaties die zich hiervoor inzetten. Deze bestond allereerst uit het vinden en gereedmaken van opvanglocaties: begin april is de gemeentelijke opvang in Ittervoort geopend en medio mei de opvang op Landgoed Leudal. Naast opvang in onze gemeentelijke opvanglocaties zijn ruim 80 mensen opgevangen bij particulieren. Behalve inschrijving in de gemeentelijke BRP is ook aan alle vluchtelingen leefgeld verstrekt en werd voor hen onderwijs en huisartsenzorg georganiseerd.

De Europese Unie legde Rusland - en later ook Belarus - individuele en economische sancties en visummaatregelen op. Daarnaast werden grote militaire steunpakketten aan Oekraïne afgekondigd. Nederland spant zich net als de overige EU-lidstaten in om de sancties uit te voeren en te handhaven. De sancties op onder meer ruwe aardolie en andere fossiele brandstoffen leidden wereldwijd tot hoge energieprijzen en inflatie. Hiermee worden ook onze inwoners geconfronteerd.

We hebben besloten om de meest kwetsbare inwoners hiervoor te compenseren. Daarom hebben we binnen ons armoedebeleid inkomensmaatregelen ingevoerd zoals de eenmalige energietoeslag. Ook hebben we lokaal een energiebespaarbrigade in het leven geroepen. Deze ondersteunt inwoners bij het nemen van laagdrempelige energiebesparende maatregelen zodat zij de energiekosten enigszins kunnen beperken.

Covid-19
Na de harde lockdown die in december 2021 werd afgekondigd, werden in januari de eerste versoepelende maatregelen doorgevoerd, waaronder openstelling van basis- en voortgezet onderwijs en buitenschoolse opvang. Eind februari kwamen het coronatoegangsbewijs en de verplichte afstand van 1,5 meter te vervallen. Eind maart werden de laatste beperkende maatregelen beëindigd.

Een aantal projecten hebben vertraging opgelopen door Covid-19. Gedurende 2022 zijn deze inmiddels met hernieuwde energie in gang gezet. De ontvangen rijksmiddelen hebben onder meer een substantiële bijdrage geleverd aan de instandhouding van lokale ondernemingen en onze lokale culturele sector. Vanuit de samenwerking jeugdhulp en onderwijs hebben we extra aandacht besteed aan het sociaal en mentaal welzijn en de leefstijl van onze jeugd en jongeren.

Verkiezingen
Op 14, 15 en 16 maart 2022 zijn gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Vanwege de coronapandemie waren nog een beperkt aantal maatregelen van kracht. In stemlokalen was zoveel mogelijk gefaciliteerd dat kiezers die dat wilden afstand konden houden. Ook was het mogelijk om al op maandag en dinsdag te stemmen. Dat heeft opnieuw veel extra inzet gevraagd van de ambtelijke organisatie en de vele vrijwilligers in de voorbereiding en de uitvoering van de verkiezingen. Mede daardoor zijn deze in Leudal goed verlopen. Het opkomstpercentage in onze gemeente was 49,0%, iets lager dan de opkomst in 2018 (52,1%).

Coalitieakkoord en Zomernota
Op 14 juni zijn wij als nieuw college van Leudal beëdigd en is het coalitieakkoord 'Samen bouwen aan Leudal' gepresenteerd. Met dit coalitieakkoord hebben we ingezet op doel- en opgavegericht besturen. Zo maken we vanuit het lange termijn perspectief de ambities uit de strategische visie 'Mooi leven in Leudal' waar.

Om de strategische visie en het coalitieakkoord verder te concretiseren, hebben wij een Zomernota 2023-2026 opgesteld. Daarin zijn de belangrijkste opgaven voor gemeente Leudal vertaald naar 3 thema's: Sociale Basis, Passend Wonen en Vitaal Buitengebied. Wij willen hiermee de ambities uit onze strategische visie met een integrale en toekomstgerichte aanpak realiseren. Deze thema's vormen het fundament voor de komende bestuursperiode.

De ambities zijn veelomvattend en complex en vragen van ons steeds meer dat we vroegtijdig samenwerken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties als gelijkwaardige partners. De complexiteit van de ambities vragen ook om een duidelijke prioritering en het maken van keuzes. een van de redenen waarom we hebben ingezet op bestuurlijke vernieuwing; een andere manier van samenwerken extern én intern, gebaseerd op vertrouwen, integraliteit en waarin ruimte is voor creativiteit. De eerste stappen zijn hierin inmiddels gezet. Voorbeelden zijn het Participatiebeleid Omgevingswet dat in september is vastgesteld en de intaketafel.

Ook in de sturing op de ambtelijke organisatie hebben we ingezet op gelijkwaardige samenwerking, vertrouwen en professionele doorontwikkeling van de organisatie. Dat doen we enerzijds door veel aandacht te hebben voor doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid en beleidsuitvoering. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking door intensieve sturing op prioritering, planning en voortgang van zowel individuele als team- en organisatiebrede doelen. Anderzijds door in deze krappe arbeidsmarkt een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven. We hebben daarom veel aandacht voor strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en leren en ontwikkelen. Daarnaast investeren we door middel van traineeships in het aantrekken van jonge getalenteerde mensen als oplossing voor de krapte op de arbeidsmarkt.

Omgevingswet
De omgevingswet is in 2022 opnieuw uitgesteld. Ondanks het uitstel hebben wij ons ingespannen om te voldoen aan de minimale (harde) eisen die gesteld zijn. Voorbeelden hiervan zijn het inregelen van de bevoegdheden en de implementatie van de Wet kwaliteitsborging. Hiermee hebben we de bouwstenen voor een verdere invoering gerealiseerd.

Ook zijn wij verder gegaan met het inrichten van de niet verplichte onderdelen van de Omgevingswet. De Omgevingsvisie is verder opgebouwd op basis van de thema’s uit de Zomernota; Passend Wonen, Sociale Basis en Vitaal Buitengebied. De Omgevingsvisie vormt deels de basis voor het Omgevingsplan. Met een afvaardiging van de gemeenteraad zijn we gestart met het bepalen van de contouren, de keuzes en de processtappen voor de totstandkoming van het Omgevingsplan.

Terugkijkend constateren we dat we in 2022 een mooi fundament hebben neergezet. Een fundament om met onze inwoners, gemeentelijke organisatie en uw raad verder 'Samen te bouwen aan Leudal'.

1.2 Financiële hoofdlijn

Vanaf het jaar 2022 is besloten om het begrotingssaldo van de gemeente Leudal te allen tijde te tonen en niet vooraf te storten in de algemene reserve. Het saldo na de tweede raadsrapportage ad € 2.839.000 voordelig, dit is het vertrekpunt van het saldo van de jaarstukken.

Het jaar 2022 sluit met een positief resultaat van € 7.268.000. Het resultaat van de jaarstukken bevestigd het belang om Zero Based budgeting voor de gehele begroting uit te rollen. Dit als vervolg op de reeds afgeronde pilot.

						(bedrag x 1.000)
		Voordelig	**Nadelig**			
	Verwacht resultaat 2022(bijgestelde begroting)	2.839				
	Realisatie 2022	7.268				
	Afwijking t.o.v. verwacht resultaat	4.429				
	Overzicht belangrijkste verschillen	**Voordelig**	**Nadelig**	**Meerjarig**	**Eenmalig**	**Programma**
1	Hoog water	109			109	1
2	Brandweer; huisvesting	136			136	1
3	XTC dumpingen	10			10	1
4	Overig programma 1 onverklaard	31			31	1
5	Promotie toerisme	30			30	2
6	Bestemmingsplannen		92		92	2
7	Leges titel 2 omgevingsvergunningen	85			85	2
8	Openbaar groen	57			57	2
9	Landschapsbescherming	70			70	2
10	Onderhoud vastgoed	845			845	2
11	Overig programma 2 onverklaard	58			58	2
12	Onderwijshuisvesting BO	50			50	3
13	Onderwijshuisvesting SO	34			34	3
14	Evenementensubsidie	30			30	3
15	Tennisbanen	57			57	3
16	Groene sporterreinen	41			41	3
17	Overig programma 3 onverklaard		108		108	3
18	Bescherming gezondheid	43			43	4
19	Armoede		340		340	4
20	WWB		78		78	4
21	Collectief aanvullend vervoer	63			63	4
22	Woningaanpassingen	96			96	4
23	Hulpmiddelen	41			41	4
24	Opvang vluchtelingen Oekraïne	640			640	4
25	Jeugdzorg	1.038			1.038	4
26	Volwassenbegeleiding	104			104	4
27	Hulp in de huishouding	165			165	4
28	Beschermd wonen	300			300	4
29	Overig programma 4 onverklaard		370		286	4
30	Leges titel 1; reisdocumten	59			59	5
31	Overig programma 5 onverklaard	123			123	5
32	Algemene uitkering	262			262	ADM
33	OZB	99			99	ADM
34	Suppletie	113			113	ADM

		Voordelig	Nadelig			*(bedrag x 1.000)*
35	Bijdrage BsGW	100			100	ADM
36	Oninbare posten		62		62	ADM
37	Verhoging rente schatkistbankieren		50		50	ADM
38	Programma ADM onverklaard	144			52	ADM
39	Voormalig bestuur	110			110	OVHD
40	Uitvoeringskosten 3D	382			382	OVHD
41	EC-GEO	30			30	OVHD
42	Programma overhead onverklaard		78			OVHD
43	Onvoorzien	51				ONV
	Totalen	5.606	1.178			
	Totaal verschil t.o.v. verwachte resultaat	**4.428**				

Belangrijkste voor- en nadelen programma 1

01. Hoogwater (incidenteel voordeel € 109.000)
De gemeente heeft na de totstandkoming van de 2e raadsrapportage de tegemoetkoming van het WTS (Wet tegemoetkoming schade bij rampen) inzake het hoogwater uit 2021 ontvangen. Dit zorgt voor een voordeel van € 109.000 bij de jaarstukken. De kosten met betrekking tot hoog water zijn in een eerder stadium gemaakt.

02. Huisvesting brandweer (incidenteel voordeel € 214.000)
De uitgaven zijn lager dan geraamd. Dit heeft te maken met het per abuis niet bijstellen van de afschrijvingslasten, die zijn opgenomen voor mogelijke toekomstige nieuwbouw. Dit resulteert in een voordeel € 108.000.

De inkomsten met betrekking tot de brandweer zijn € 106.000 hoger dan geraamd. Dit heeft te maken met hogere opbrengsten voor de dotatie en servicekosten. Daarnaast is een bedrag ontvangen voor de afrekening eigenaarsonderhoud.

03. XTC dumpingen (incidenteel voordeel € 10.000)
De kosten voor xtc-dumpingen zijn € 18.000 hoger dan geraamd. Hier staat tegenover dat 75% van deze kosten via een subsidieregeling bij de Provincie worden terugontvangen. In 2022 is in het kader van de xtc-dumpingen € 28.000 ontvangen.

04. Overig programma 1 onverklaard (incidenteel voordeel € 31.000)
Binnen programma 1 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 31.000 voordelig).

Belangrijkste voor- en nadelen programma 2

05. Toerisme (incidenteel voordeel € 30.000)
Op de post promotie en toerisme zijn geen aanvragen ontvangen op de het begrote bedrag van € 30.000 euro van de subsidieregeling evenementen/recreatie en toerisme gemeente Leudal.

06. Bestemmingsplannen (incidenteel nadeel € 92.000)
Er is een overschrijding op de kosten voor bestemmingsplannen van € 20.000. Dit is ontstaan door externe kosten voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Bedrijventerrein Grote Laak in Roggel. Deze kosten zijn voorgefinancierd en worden via een anterieure overeenkomst op de initiatiefnemers verhaald.

07. Omgevingsvergunning ((incidenteel voordeel € 85.000)
Er is een bedrag van € 85.000 meer aan leges ontvangen dan is begroot. We zien een minder grote piek dan voorgaande jaren. De verwachting is dat na het invoeren van de Omgevingswet de baten gaan dalen, omdat enerzijds terughoudend wordt omgegaan in verband met nieuwe, onzekere procedures, waardoor initiatiefnemers afwachtend zijn en anderzijds de inwerkingtreding gaat leiden tot wijzigingen in het te innen legesbedrag.

08. Groen (incidenteel voordeel € 57.000)
In het najaar en winterperiode november-december 2022 is met name ingezet op de inboet en aanplant van bomen. Vervangen en omvormen van plantsoenen is grotendeels verplaatst naar aanvang 2023 (januari-maart) omdat de laatste maanden van 2022 nog relatief groeizaam waren. Hierdoor heeft de Buitendienst meer werk gestoken in het plantsoenonderhoud (met name onkruidbeheersing) dan voorgaande jaren. Derhalve is een deel van het budget voor inboet en omvormen plantsoenen in 2022 niet gebruikt. Dit resulteert in een voordeel van € 57.000.

09. Landschapsbeheer (incidenteel voordeel € 70.000)
Door het faillissement van Stichting IKL en de onduidelijkheid hoe de provincie Limburg het landschapsbeheer wil gaan organiseren is de gemeente Leudal terughoudend geweest met het opstarten en/of voorbereiden van projecten die betrekking hebben op landschapsbeheer. Daarom is een gedeelte van het budget voor landschapsbeheer in 2022 niet besteed. Dit resulteert in een voordeel van € 70.000.

10. Vastgoed (incidenteel voordeel € 845.000)
Op het groot onderhoud vastgoed resteert een overschot van € 845.000 voor het jaar 2022. In 2022 is er terughoudend omgegaan met de uitvoering van groot onderhoud aan de BMV's en de sportaccommodaties. In verband met actualisering van het accommodatiebeleid. Dit met het oog op de toekomst zodat deze gebouwen in de gewenste conditie verkeren. Hierbij wordt in samenspraak met de beheerstichtingen steeds gekeken naar de passende wijze van uitvoering hiervan, afhankelijk van noodzaak en eigendomsvorm.

11. Overig programma 2 onverklaard (incidenteel voordeel € 58.000)
Binnen programma 2 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 53.000 voordelig).

Belangrijkste voor- en nadelen programma 3

12. Onderwijshuisvesting BO (incidenteel voordeel € 50.000)
In 2022 is de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs vastgesteld. Voor uitvoering van de verordening is in 2022 € 50.000 budget beschikbaar gesteld. In 2022 is geen beroep gedaan op een bijdrage uit deze verordening.

13. Onderwijshuisvesting SO (incidenteel voordeel € 34.000)
Ten behoeve van tijdelijke onderwijshuisvesting van De Ortolaan zijn 2 paviljoens gehuurd. De voor deze paviljoens verschuldigde energie- en bijkomende kosten ad € 34.000 zijn, evenals de volledige doorbelasting van deze kosten aan schoolbestuur Aloysius, niet geraamd.
De financiële afrekening met betrekking tot de noodzakelijke aanpassingen moet nog worden afgerond. Het beschikbare budget van afgerond € 13.400 is daarom via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

14. Evenementensubsidie (incidenteel voordeel € 30.000)
In 2022 is besloten een bedrag op te nemen van € 100.000 voor evenementensubsidies. Er waren minder aanvragen dan verwacht, hierdoor resteert een bedrag van € 29.864.

15. Tennisbanen (incidenteel voordeel € 57.000)
In 2022 waren € 57.000 minder lasten, o.a. als gevolg van raming afvoeren oude gravel voormalige tennisbanen ad € 62.000 bij Beach Sports Leudal. Dit is in 2022 niet uitgevoerd.

16. Groene sportterreinen (incidenteel voordeel € 41.000)
De kosten zijn in totaal € 41.000 lager dan geraamd, o.a. door lagere uitgaven bij uitbestede werkzaamheden.

17. Overig programma 3 onverklaard (incidenteel nadeel € 108.000)
Binnen programma 3 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 108.000 nadelig).

Belangrijkste voor- en nadelen programma 4

18. Bescherming gezondheid (incidenteel voordeel € 43.000)
Budget ad € 43.449 is niet gebruikt. Dit is de raming van de bijdrage aan Venlo inzake bemoeizorg en preventie OGGZ. Achteraf blijkt dat dit per 2022 in de regionale middelen beschermd wonen is opgenomen en dus niet meer apart begroot/betaald hoeft te worden.

19. Gemeentelijk armoedebeleid (incidenteel nadeel € 340.000)
In 2022 is de eenmalige uitkering 2022 van € 250 per huishouden verstrekt ter compensatie van hoge energielasten en hoge inflatie. Een totaalbedrag van € 340.000. Deze uitgaven waren niet geraamd en leiden tot een overschrijding van het budget. De regeling is opgesteld naar aanleiding van motie 13.1 Armoede en bestaanszekerheid in de raadsvergadering van 1 november 2022.

20. WWB (incidenteel nadeel € 78.000)
De rijkssubsidie is in 2022 fors gedaald dan oorspronkelijk geraamd. De definitieve Rijkssubsidie is € 35.000 lager dan geraamd. Na een tweetal bijstellingen en de aanpassingen hiervan in de begroting zijn de uitgaven aan uitkeringen WWB € 43.000 hoger dan geraamd.
Daarnaast zijn de terugontvangsten van verstrekte uitkeringen lager dan geraamd. Dit is het gevolg van het landelijk terugvorderingsbeleid tijdens de Corona periode.

21.Collectief aanvullend vervoer (incidenteel voordeel € 63.000)
Doordat we ook het afgelopen jaar (deels) te maken hadden met COVID-19, maakten minder personen gebruik van het aanvullend vervoer. Hierdoor zijn de vervoerskosten beduidend minder. De vervoerskosten worden jaarlijks door Omnibuzz afgerekend. Tegenover de lagere vervoerskosten van € 75.000 staan ook lagere eigen bijdragen van € 11.750 dan geraamd. De definitieve afrekening vindt plaats middels de jaarrekening 2022 van Omnibuzz in 2023.

22. Woningaanpassingen (incidenteel voordeel € 96.000)
Ten opzichte van de actuele raming zijn de werkelijke uitgaven € 95.900 lager uitgevallen. Dit is mede veroorzaakt doordat een aantal kleine woningaanpassingen pas in 2023 worden afgerond en de facturatie ook dan pas volgt.

23. Hulpmiddelen (incidenteel voordeel € 41.000)
De uitgaven van de reguliere hulpmiddelen vallen ruim € 41.000 lager uit dan de actuele raming. In de tweede raadsrapportage is dit budget nog verhoogd met € 77.000, dit blijkt achteraf een te hoge bijstelling te zijn geweest.

24. Opvang vluchtelingen Oekraïne (incidenteel voordeel € 640.000)
De gemeente heeft in december het tweede voorschot toegekend gekregen ten aanzien van de bekostigingsregeling opvang vluchtelingen uit Oekraïne. Deze is niet geraamd, waardoor een voordeel ontstaat van € 640.000 ten opzichte van de raming. De totale kosten overstijgen de verkregen voorschotten niet.

25. Jeugdzorg (incidenteel voordeel € 1.038.000)
Bij de ambulante hulpverlening is een hogere daling als gevolg van het woonplaatsbeginsel dan vooraf ingeschat. Bij de post jeugd met beperking/jeugd en opvoedhulp resteert daardoor € 721.000. Tevens is er een opvallende daling van de uitgaven bij jeugd GGZ. Hier is een voordeel van € 317.000. Leudal wijkt hier af van de landelijke en regionale ontwikkeling van stijging van het aantal jeugdigen, in Leudal is een daling van het aantal jeugdigen te zien in 2022.

26. Volwassenenbegeleiding (incidenteel voordeel € 51.700)
Het saldo bij volwassenenbegeleiding wordt veroorzaakt door twee posten. In de decembercirculaire 2022 is het bedrag voor de meerkosten Corona bekend geworden. De totale uitgaven zijn niet hoger dan de rijksvergoeding, maar leiden wel tot een nadeel van € 27.400 ten opzichte van de raming omdat dit vooraf niet geraamd kan worden.
De tweede post is een onderschrijding op de Pgb's. Begin 2023 is duidelijk geworden dat € 76.400 van de betalingen niet via het budget van volwassenenbegeleiding dient te lopen, maar via de regionale begroting Beschermd Wonen. Deze correctie is in de rekening 2022 verwerkt waardoor er een onderuitputting is ontstaan ten opzichte van de actuele raming.

27. Hulp bij de huishouding (incidenteel voordeel € 164.500)
Bij hulp bij de huishouding is ook dit jaar een toename te zien als gevolg van het abonnementstarief. In de tweede raadsrapportage is dit budget bijgesteld. Achteraf gezien blijkt de toename minder hoog dan was ingeschat.

28. Beschermd wonen (incidenteel voordeel € 300.000)
Op basis van de concept rekeningcijfers van de MGR is het regionale saldo positiever. Voor Leudal leidt dit tot een verwacht voordeel van € 300.000 ten opzichte van de raming.

29. Overig programma 4 onverklaard (incidenteel nadeel € 370.000)
Binnen programma 4 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 370.000 nadelig).

Belangrijkste voor- en nadelen programma 5

30. Legesproducten (incidenteel voordeel € 59.000)
De geraamde inkomsten leges titel 1 zijn met € 59.000 overschreden, voornamelijk veroorzaakt doordat het aantal aangevraagde paspoorten bijna verdubbeld is ten opzichte van de raming."

31. Overig programma 5 onverklaard (incidenteel voordeel € 123.000)
Binnen programma 5 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 123.000 voordelig).

Belangrijkste voor- en nadelen algemene dekkingsmiddelen

32. Uitkering uit het gemeentefonds (incidenteel voordeel € 262.000)
Op basis van de decembercirculaire 2022 ontvangt de gemeente Leudal in totaal € 1.125.039 meer dan geraamd. Door het tijdstip van publicatie van de circulaire in het jaar, kan de begroting hier niet op aangepast worden. Hiervan is € 862.781 gestort in de reserve voor taakmutaties of gebruikt voor de energietoeslag. Per saldo is dit een voordeel van € 262.258 ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

33. Opbrengsten OZB (incidenteel voordeel € 99.000)
De netto opbrengsten ten aanzien van de OZB zijn op basis van de vierde kwartaalrapportage van de BsGW € 99.000 hoger dan geraamd. Dit zorgt voor een positief resultaat ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

34. Suppletie BTW en BCF (incidenteel voordeel € 113.000)
De gemeente heeft een suppletie ingediend voor de jaren 2017 tot en met 2021 ten aanzien van de aangifte BTW en BCF. Deze zijn toegekend en uitgekeerd aan de gemeente, waarbij de opbrengsten € 113.000 hoger waren dan geraamd.

35. Bijdrage BsGW (incidenteel voordeel € 100.000)
Door een foutieve raming is een bedrag van € 100.000 minder betaald aan de BsGW ten aanzien van de opgenomen bedragen in de begroting. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van € 100.000 in deze jaarstukken.

36. Oninbare posten/aanvulling dubieuze debiteuren (incidenteel nadeel € 62.000)
Op basis van de debiteuren stand per 31-12 is de stelpost voor dubieuze debiteuren aangevuld. Daarnaast zijn niet in bare vorderingen als oninbaar verklaard. Beide zijn ten laste gegaan van het resultaat met per saldo een nadeel van € 62.000.

37. Hogere rente schatkistbankieren (incidenteel voordeel € 50.000)
In het laatste kwartaal is rente ontvangen op de aangehouden middelen in het schatkistbankieren. Dit was niet voorzien, daar dit tot en met kwartaal drie niet of nauwelijks aan de orde was. Dit resulteert in een voordeel van € 50.000.

38. Overig Algemene dekkingsmiddelen onverklaard (incidenteel voordeel € 144.000)
Binnen Algemene dekkingsmiddelen zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens . Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 144.000 voordelig).

Belangrijkste voor- en nadelen Overhead

39. College van burgemeester en wethouders (incidenteel voordeel € 110.000)
De kosten ten aanzien van het voormalig bestuur zijn lager dan geraamd. Per saldo is een voordeel aanwezig van € 110.000 ten opzichte van de raming.

40. Uitvoeringskosten 3D (Incidenteel voordeel € 382.000)
De middelen die zijn toegevoegd voor de uitvoeringskosten 3D in verband met de regionale samenwerking zijn in 2022 niet volledig benut. Dit heeft te maken met het toevoegen van het budget voor de inwoners met een complexe problematiek. Per saldo is hier een onderbesteding van € 382.000.

41. EC-GEO - BAG werkzaamheden (incidenteel voordeel € 30.000)
De kosten ten aanzien van de EC-GEO zijn € 30.000 lager uitgevallen dan geraamd ten aanzien van de BAG werkzaamheden.

42. Overig Overhead onverklaard (incidenteel nadeel € 78.000)
Binnen Overhead zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens . Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, per saldo opgenomen onder programma 2, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard. (Per saldo € 78.000 nadelig).

Belangrijkste voor- en nadelen Onvoorzien

43. Onvoorzien (incidenteel voordeel € 51.000)
In 2022 zijn er geen zaken ten laste van de post onvoorzien gebracht. Derhalve resteert hier een saldo van € 51.000.

Taakstellingen	Restant 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
					(bedrag x 1.000)
Vastgoed	60	0	0	0	0
Accommodaties	0	141	141	141	141
Sociaal domein	0	0	0	90	424
Personeel en organisatie	0	0	0	0	0
Taakstelling griffier	50	50	50	50	50
Motie strakker sturen	0	0	0	0	0
	110	**191**	**191**	**281**	**615**

1.3 Projecten

Indicatie Majeure projecten	Indicatie volume investering	Indicatie subsidie bijdrage	Indicatie aandeel gemeente	Kredietvotering t/m 2022	Uitgaven t/m 2022	Fasering
						(bedrag x 1.000)
Burgerinitiatieven						
Integraal Kindcentrum Leudal West	10.280		10.280	10.280	1.101	2021
Aanvullende verkeers-maatregelen Integraal Kindcentrum Leudal West	700		700	700		2021
Subtotaal	**10.980**		**10.980**	**10.980**	**1.101**	
Lokale projecten						
Fietspad Spoorbrug Buggenum	7.100	3.500	3.600	50	100	2022
Herinrichting Napoleonsweg Neer	P.M.		P.M			2022
Herinrichting oude kern Baexem	3.500	1.750	1.750			2022
Zevenellen	1.000	525	475			2023
Subtotaal	**11.600**	**5.775**	**5.825**	**50**	**100**	
Totaal	**22.580**	**5.775**	**16.805**	**11.030**	**1.201**	

Burgerinitiatieven

Integraal Kindcentrum Leudal West

Na de definitieve locatiekeuze voor het nieuwe Kindcentrum op 30 juni 2020 (raadsbesluit) is er met alle partners hard gewerkt aan het proces, projectstructuur en communicatie en een nieuwe start gemaakt.
In 2022 is er een krediet ter beschikking gesteld door de gemeenteraad ter realisatie van het Kindcentrum. Daarnaast is ook het Technisch Ontwerp (fase TO) afgerond. Het bestemmingsplan is in concept gereed, met uitzondering van het stikstofonderzoek voor de aanlegfase en gebruiksfase in verband met de nieuwe calculators en de recente jurisprudentie. Van zodra deze onderzoeken afgerond zijn, kan alles voorgelegd worden aan het college voor de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.
Ook voor de buitenruimte is er in 2022 een definitief ontwerp opgesteld met uitwerking van alle details. Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar de meekoppelkansen met andere projecten in Ittervoort.

Aanvullende verkeersmaatregelen integraal kindcentrum Leudal West

In mei 2021 nam het college de eindrapportage 'Verkeersmaatregelen Leudal West' voor kennisgeving aan. Vervolgens zijn er financiële middelen toegekend door de gemeenteraad om de maatregelen met de prioriteit 'hoog' en 'normaal' uit te voeren.
Ter hoogte van de Brigittastraat zijn de voorbereidingen voor de werkzaamheden gestart. Daar is gekozen voor de volledige herinrichting van de straat. Voor de overige maatregelen moet de voorbereiding nog starten. Uitvoering is gepland voorafgaande aan de ingebruikneming van het kindcentrum.

't Maasveld

Middels het aannemen van een amendement heeft de gemeenteraad op 12 december 2017 besloten om een krediet van in totaal € 1,5 miljoen inclusief btw ter beschikking te stellen voor de realisatie van de Open Club en de renovatie van de bestaande spantenhal. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad het college opgedragen medewerking te verlenen aan de realisatie van de Veilige Wieleromgeving op het Sportpark. Dat laatste heeft geleid tot een raadsbesluit d.d. 30 juni 2020 waarbij besloten werd een investeringskrediet ter beschikking te stellen van € 1.570.000,00 inclusief btw, bestaande uit een subsidiebijdrage van de provincie ten bedrage van € 750.000 en een investeringsbijdrage van de gemeente van € 820.000.

In het voorjaar van 2022 heeft de gemeenteraad besloten het bestemmingsplan voor de uitbreiding van het Sportpark vast te stellen. Tegen dit besluit werd beroep ingesteld.

Bij brief d.d. 24 juni 2022 heeft de provincie Limburg medegedeeld dat zij een subsidie verstrekken voor de aanleg van de wielerbaan ter hoogte van € 750.000,00.

Sport DFO '20

Het sportcomplex 't Ven in Kelpen-Oler is samen met de fusie vereniging DFO'20 binnen de gestelde kaders en budgetten gerealiseerd.

Aanvullende verkeersmaatregelen DFO '20

De aanvullende verkeersmaatregelen, twee tractorsluizen, verlichting fietsroutes, verkeerslichten bij de Ellburg en Velterbrug, de herinrichting van de Oranjestraat in Kelpen Oler zijn alle aangebracht en gerealiseerd binnen de beschikbaar gestelde middelen.

Open club Roggel

De Open Club Roggel is een federatie van inmiddels 16 aangesloten verenigingen/stichtingen binnen het dorp Roggel.
De doelstelling van de Open Club Roggel kan omschreven worden als "het in standhouden en bevorderen van de leefbaarheid in de kern Roggel". De Open Club doet door middel van een 4- tal themabijeenkomsten per jaar, waarbij steeds gezocht wordt naar een actueel thema dat bij zoveel mogelijk aangesloten verenigingen/stichtingen aansluiting heeft en uiteraard het steeds in overleg blijven met Gemeente Leudal over die vraagstukken die de burgers van Roggel aangaat. Denk hierbij aan het openhouden en toekomstbestendig maken van Het Huis van de Gemeenschap La Rochelle, waarbij Open Club Roggel vanaf november 2021 een zeer actieve rol heeft gespeeld, maar ook de actualiteit van dit moment, het mogelijk verplaatsen van supermarkt Jan Linders, heeft de grootste aandacht.
Verder beheert de Open Club sinds 2021 het evenemententerrein in Roggel.

Lokale projecten

Fietspad spoorbrug Buggenum

Op 10 november 2020 stelde het college de projectopdracht 'Fietsbrug Buggenum – Leeuwen' vast. Begin 2022 zijn afspraken gemaakt met de provincie en gemeente Roermond over het moment waarop het projectplan voorgelegd zou worden aan de gemeenteraad van Roermond en Leudal. Eén van de onderdelen van het projectplan is een gedetailleerde kostenraming. Om tot deze kostenraming te komen heeft de gemeente Roermond in 2022 in overleg met de gemeente Leudal opdracht gegeven aan Advies- en ingenieursbureau Wagemaker om de constructieve (on)mogelijkheden te onderzoeken en de daarbij behorende kosten in beeld te brengen. Uit het advies van Wagemaker blijkt dat de projectkosten naar verwachting zullen variëren van € 20 miljoen tot € 38 miljoen exclusief btw (prijspeil 1 januari 2023), inclusief een risicobandbreedte van 40% en afhankelijk van het ambitieniveau van de brug. Daarmee is de nieuwe raming fors hoger dan het bedrag dat in het kader van de haalbaarheidsstudie in 2019 is geraamd (€ 7 miljoen, later bijgesteld naar € 10,5 miljoen). In 2023 vindt er bestuurlijk overleg plaats met gemeente Roermond en provincie Limburg.

De fietsbrug is onderdeel van de Hoogwaardige Fietsverbinding Midden-Limburg. Hiervoor is in 2021 een intentieverklaring ondertekend met gemeenten Nederweert, Leudal, Roermond, Roerdalen en provincie Limburg voor het gezamenlijk uitvoeren van een verkennende tracéstudie. In 2022 is deze studie uitgevoerd. Begin maart 2023 vindt er een bestuurlijk overleg plaats over het vervolg.

Herinrichting Napoleonsweg Neer

Voor de herinrichting project Napoleonsweg Neer ligt de regie bij de provincie Limburg. Wanneer uitvoering van project plaats zal vinden, is nog niet duidelijk.

Herinrichting oude kern Baexem

Op vrijdag 24 juni 2022 hebben Provinciale Staten het provinciaal inpassingsplan (PIP) voor de N280 Leudal vastgesteld. Tegen dit besluit zijn diverse beroepschriften ingediend bij de Raad van State. Start van de werkzaamheden aan de N280 is afhankelijk van deze beroepsprocedures. Naar verwachting vindt realisatie plaats in 2024 en 2025.
De herinrichting van de kern Baexem is pas aan de orde na de realisatie van de N280.

Aanvullende verkeersmaatregelen Zevenellen

Naar aanleiding van een extern advies besloot het college in 2019 om de aanleg van twee rotondes op de Roermondseweg na te streven. Via de samenwerking in het Regionaal Mobiliteitsoverleg (RMO) is er gewerkt aan een goede bereikbaarheid en maximale verkeersveiligheid. Een subsidie (€ 175.000) van de provincie Limburg is ontvangen via het RMO voor de bereikbaarheid van het bedrijventerrein Zevenellen. Daarnaast ontving de gemeente eind 2020 nog een subsidie van € 525.000 van het Rijk.
In overleg met Dorpsraden en omwonenden van Zevenellen is in 2022 besloten het verkeersonderzoek uit 2019 te actualiseren en uit te breiden naar het omliggende wegennet. Daarnaast is specifiek gevraagd door Dorpsraden om de theoretische benadering van de verkeersgeneratie te vergelijken met de verkeersgegevens van bedrijven die bekend zijn. De opdrachten zijn verstrekt. Medio 2023 volgen de resultaten van deze onderzoeken.

2 Programmaplan

2.1 Veiligheid

Een veilige leefomgeving voor elke inwoner en ondernemer is van groot belang. Het creëren van een veilige gemeente wordt bereikt en wordt gewaarborgd door een stevig en effectief integraal veiligheidsbeleidsplan. Per veiligheidsprobleem opgenomen in het integraal veiligheidsbeleid 2019-2022 gemeente Weert-Nederweert-Leudal, bijvoorbeeld georganiseerde ondermijnende criminaliteit, high impact crimes, jeugd en veiligheid wordt in dit hoofdstuk vermeld wat er gedaan is.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 was het evenals het jaar ervoor noodzakelijk een keuze te maken in welke voorgenomen activiteiten werden opgepakt. De reden hiervan was dat voor het taakveld veiligheid voor een groot gedeelte van 2022 fte niet bezet was. Daarnaast eiste de crisissen Covid-19 (gedeeltelijk) en opvang vluchtelingen Oekraine extra capaciteit. De focus is gelegd op de doorgang van reguliere werkzaamheden, vervaardigen van integraal veiligheidsbeleidsplan voor de komende 4 jaren en de uitvoering van het plan van aanpak ondermijning buitengebied. Door deze keuze werd de veilige leefomgeving voor de inwoners en ondernemers zoveel mogelijk gewaarborgd.

Veiligheid				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	3.331	3.611	3.257	-354
Baten	-115	-132	-309	-177
Mutatie reserves	0	-363	-119	244
Resultaat	***3.215***	***3.116***	***2.829***	***-287***

2.1.1 Ondermijnende criminaliteit

2.1.1.1 Voorkomen+terugdringen georganiseerde criminaliteit

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2022 lag de focus op de aanpak van drugs en witwassen en een vijftal actiepunten. Niet limitatief is in 2022 het volgende gerealiseerd:

- Samen met drie buurgemeenten is er een concept nieuw bibobbeleid gemaakt. Dit beleid is in februari 2023 vastgesteld.
- Het privacyprotocol ondermijning is opnieuw onder de loep genomen en aangepast.
- Er is gewerkt aan het vergroten van de weerbaarheid van medewerkers van de gemeente door het onderwerp te bespreken in team overleggen en deelname aan gerichte trainingen zoals training mensenhandel voor toezichthouder en aandachtsfunctionaris mensenhandel.
- De informatiepositie over georganiseerde ondermijnende criminaliteit is versterkt door meldingen online meldpunt, Meld Misdaad Anoniem, controles bedrijventerrein.
- Er zijn diverse subjecten nader bekeken. Er hebben 59 controles en 18 BIBOB-toetsen plaatsgevonden. In één geval is het bestuursrechtelijk traject in gang gezet.

Om meer bewustwording te creëren en burgerparticipatie te vergroten zijn door middel van voorlichtingsacties bijv. stand op de weekmarkt, posters in abri's, driehoeksborden, bannercampagne, bewustwordingsfilmpje en folders burgers attent gemaakt op de gevaren en signalen van ondermijnende criminaliteit en waar men signalen kan melden. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor een bijeenkomst met ondernemers over het thema ondermijning. Deze bijeenkomst heeft in februari 2023 plaatsgevonden.
Tevens is een enquête gehouden onder burgers om te meten hoe effectief de communicatie over ondermijning is. De uitkomst gebruiken we in de toekomstige communicatie. Hierdoor kunnen we nog effectiever communiceren.

Wat heeft dat gekost?

Voorkomen+terugdringen georganiseerde criminaliteit				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Ondermijning	57	167	159	-8
Totale Lasten	**57**	**167**	**159**	**-8**
Baten				
Ondermijning	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-119	-119	0
Resultaat	***57***	***48***	***40***	***-8***

2.1.2 Sociale veiligheid

2.1.2.1 Integrale en gebiedsgerichte aanpak

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Aanpak van High Impact Crimes. Hieronder vallen woninginbraken en cybercrime. Het aantal woninginbraken is afgenomen en cybercrime is toegenomen. Onze aandacht is dan ook uitgegaan naar aanpak cybercrime. De gemeente is aangesloten bij de Taskforce cybercrime Limburg. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met gemeente Weert en Nederweert hoe hierin gezamenlijk kan worden opgetrokken en hoe we elkaar hierin kunnen versterken.
- Jeugd en veiligheid. Monitoring gericht op het vroegtijdig signaleren van radicalisering, polarisering, extremisme. Er zijn enkele casussen besproken. De aanpak van jeugdoverlast heeft aandacht door samenwerking tussen veiligheid, boa’s, jongerenwerker en wijkagent.
- Veilige leef- en woonomgeving. Personen met verward gedrag hebben in de gemeente Leudal de aandacht. Met alle gemeenten in Midden-Limburg en ketenpartners wordt samengewerkt bij de aanpak van personen met verward gedrag. Binnen het Veiligheidshuis Midden-Limburg wordt op het gebied van leefbaarheidscasussen integraal samengewerkt. Door deze samenwerking wordt er een beter resultaat geboekt in langslepende casussen.
- Burgerparticipatie door de bestaande netwerken van buurtpreventie, buurtwhatsapp, burgernet, buurtbemiddeling

Wat heeft dat gekost?

Integrale en gebiedsgerichte aanpak				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Veiligheidsmaatregelen specifiek	183	410	148	-262
Totale Lasten	**183**	**410**	**148**	**-262**
Baten				
Veiligheidsmaatregelen specifiek	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-245	0	245
Resultaat	***183***	***165***	***148***	***-17***

Bommenregeling
In het verleden zijn gelden ontvangen in het kader van niet gesprongen explosieven. Deze worden ingezet voor het zoeken en ruimen van deze explosieven. Jaarlijks wordt dit restantbedrag meegenomen voor toekomstige onderzoeken. Het restant van afgerond € 245.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

2.1.3 Crisisbeheersing

2.1.3.1 Crisisorganisatie is voorbereid

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeente heeft meegewerkt aan verschillende thema's binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Veel capaciteit is gestoken in werkzaamheden in het kader van de evaluatie crisis hoogwater Maas en actualiseren hoogwaterplan en opvang vluchtelingen Oekraïne.

Wat heeft dat gekost?

Crisisorganisatie is voorbereid	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Geboekt 2022 t/m periode	Realisatie - begroting
				(bedrag x 1.000)
Lasten				
Veiligheidsmaatregelen algemeen	3.091	3.034	2.950	-84
Totale Lasten	**3.091**	**3.034**	**2.950**	**-84**
Baten				
Veiligheidsmaatregelen algemeen	-115	-132	-309	-177
Totale Baten	**-115**	**-132**	**-309**	**-177**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***2.975***	***2.902***	***2.641***	***-261***

Hoogwater
De gemeente heeft na de totstandkoming van de 2e raadsrapportage de tegemoetkoming van het WTS (Wet tegemoetkoming schade bij rampen) inzake het hoogwater uit 2021 ontvangen. Dit zorgt voor een voordeel van € 109.000 bij de jaarstukken. De kosten met betrekking tot hoog water zijn in een eerder stadium gemaakt.

Huisvesting brandweer
De inkomsten met betrekking tot de brandweer zijn € 106.000 hoger dan geraamd. Dit heeft te maken met hogere opbrengsten voor de dotatie en servicekosten. Daarnaast is een bedrag ontvangen voor de afrekening eigenaarsonderhoud.

De uitgaven zijn lager dan geraamd. Dit heeft te maken met het per abuis niet bijstellen van de afschrijvingslasten, die zijn opgenomen voor mogelijke toekomstige nieuwbouw. Dit resulteert in een voordeel van € 108.000.

XTC dumpingen
De kosten voor xtc-dumpingen zijn € 18.000 hoger dan geraamd. Er zijn 3 dumpingen aangetroffen waarbij in 2 gevallen de grond gesaneerd diende te worden. Het saneren van de grond zorgt voor de hoge kosten. Hier staat tegenover dat 75% van deze kosten via een subsidieregeling bij de Provincie worden terugontvangen. In 2022 is in het kader van de xtc-dumpingen € 28.000 ontvangen.

2.1.4 Reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
						(bedrag x 1.000)
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		245	-245
			Totaal toevoegingen		**245**	**-245**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-363	-363	
			Totaal onttrekkingen	**-363**	**-363**	

2.1.5 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2021	0,3	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2021	2,8	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2021	1,3	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2021	3,9	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	2021	1	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	%	2020	1	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

2.1.6 Verbonden partijen

- Veiligheidsregio- Limburg Noord

2.2 Leefomgeving

Samen bouwen aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving

Visie

De gemeente Leudal is economisch vitaal en de leefomgeving wordt als prettig ervaren. Dit willen wij zo houden en waar dat kan, versterken en verbeteren. Dit is een hele uitdaging, want door bovenlokale trends en ontwikkelingen zijn de opgaven voor de fysieke leefomgeving in Leudal groot. Denk aan de ontwikkelingen en opgaven op het gebied van klimaatverandering (verdroging, vernatting, hitte) en de energietransitie (opwekken duurzame energie, aardgasvrije woningen, besparing, energie-armoede). Maar ook de transitie van de agrarische sector, circulaire economie of het anders kijken naar afval en grondstoffen, bereikbaarheid en woningbouw (Nationale Woon- en Bouwagenda). Er ontstaan steeds meer verschillende activiteiten en wensen voor de ruimte in het buitengebied. Soms conflicteren deze wensen. Het behoud van voorzieningen in de kernen is niet meer vanzelfsprekend. De opgaven voor de fysieke leefomgeving bieden kansen, maar vragen ook om het maken van zorgvuldige en samenhangende keuzes.

Onze opgaven en keuzes worden opgenomen in de Omgevingsvisie, die in 2023 wordt vastgesteld. Hierbij bieden wij het raamwerk voor de juiste functies op de juiste plek.

Wat hebben we bereikt?

Binnen het Programma Leefomgeving komen wonen, werken en klimaat bijeen. Via subdoelen op deze thema's wordt gestuurd op de gewenste effecten en het bereiken en behouden van een 'duurzame en vitale fysieke leefomgeving'. Als rode draad door het programma loopt de implementatie van de Omgevingswet en de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en partners op het gebied van de fysieke leefomgeving.

De Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld. Inmiddels is de verwachting dat de wet op 1 januari 2024 in werking treedt. Het uitstel wordt in hoofdzaak veroorzaakt door een onvoldoende stabiele landelijke voorziening voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO is fundamenteel voor het goed functioneren van de wet en het kunnen werken met die wet. Alle informatie voor de fysieke leefomgeving wordt hier ontsloten en iedereen kan eenvoudig die informatie ophalen, controleren en aanvragen of meldingen doen. Doordat de landelijke softwarevoorziening niet (goed) werkt, konden softwareleveranciers aan gemeenten geen stabiele softwarepakketten bieden. Dit betekent dus ook dat systemen niet ingericht konden worden (de informatie moet de gemeente er zelf inzetten) en dat er niet mee geoefend wordt. Dit is nog steeds in ontwikkeling.

Uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet werd daarnaast gekoppeld aan de druk op de gemeentelijke organisaties (Verkiezingen 2022, toename in reguliere vergunningen en verzoeken, krapte op de arbeidsmarkt en nieuwe bevoegdheden).

Ondanks de landelijke problematiek is het gelukt om in 2022 aan de minimale (harde) eisen te voldoen, die de wet stelt en voor zover dat nu – gelet op de landelijke problematiek – mogelijk is. Hiervoor hebben wij onze regels opgeschoond en samen gebracht in de Algemene verordening, Participatiebeleid vastgesteld, werkprocessen opgesteld, bevoegdheden ingeregeld (delegatiebesluit, bindend adviesrecht) en de Wet kwaliteitsborging geïmplementeerd. Kortom de bouwstenen voor een verdere invoering zijn gerealiseerd.

Ook zijn wij verder gegaan met het inrichten van de niet verplichte onderdelen van de Omgevingswet, de instrumenten. De Omgevingsvisie is verder opgebouwd op basis van de thema's uit de Zomernota; Passend Wonen, Sociale Basis en Vitaal Buitengebied.
De Omgevingsvisie zal in 2023 aan de gemeenteraad worden aangeboden. De Omgevingsvisie, de Bruidsschat en de Algemene verordening (laatste twee zijn al beschikbaar) vormen samen de basis voor het Omgevingsplan. Met – een afvaardiging van de – gemeenteraad is in 2022 gestart met het bepalen van de contouren, de keuzes en de processtappen voor de totstandkoming van het Omgevingsplan. De Omgevingsvisie en het Omgevingsplan hoeven niet vastgesteld te zijn bij inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Dit betekent overigens niet dat wij nu klaar zijn voor de inwerkingtreding van de wet. De systemen werken (nog) niet goed, de opleidingen zullen herhaald c.q. de kennis zal geactualiseerd moeten worden en werkprocessen kunnen (verder) geoptimaliseerd worden. Dit betekent dat nog steeds extra inspanningen nodig zijn van de betrokken medewerkers en zorgt dus voor een extra belasting van de gemeentelijke organisatie naast het reguliere werk.

De implementatie van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende ontwikkeling van instrumenten en processen is en blijft voorlopig nog een van de voornaamste opgaven van de gemeente Leudal. Deze opgave loopt als rode draad door de inhoudelijke opgaven vanuit de drie pijlers: economie, wonen en klimaat.

Wat hebben we bereikt ten aanzien van de drie pijlers?

1. De regionale structuurvisie Wonen voor de periode 2022 – 2025 is in juli 2022 vastgesteld (in regionaal verband ontwikkeld), waarbij meer ruimte voor passende woningen ontstaat.
2. Deze ruimte hebben wij in lokaal woonbeleid vertaald via de Versnellingsagenda Wonen (vastgesteld december 2022). Dit biedt ruimte voor aanvullende woning(ver)bouw voor het sociale en middel dure (huur)segment en het goedkope koopsegment. Daarnaast worden langs deze weg strategische locaties ontwikkeld en burgerinitiatieven vorm gegeven.
3. Wij hebben onze openbare ruimte verbeterd door de aanplant van extra bomen, waarmee wij een totaal aantal bomen van 37.000 (één boom per inwoner), willen bereiken in de periode 2020-2027. Om versnelling aan te brengen in de realisatie van deze ambitie is gestart met de voorbereiding van de aanplant van bospercelen.
4. Wij hebben de openbare ruimte planmatig en pro-actief onderhouden (op niveau B) en verbeterd door maatregelen te treffen tegen de invloed van weersverandering en het bevorderen van biodiversiteit in het groen.
5. Wij hebben uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma RES 1.0, waaronder de vaststelling van de Transitievisiewarmte, de inzet van energiebespaarcoaches en de inzet van de klusbus van het Mensontwikkelbedrijf (MOB). De ontwikkelingen binnen het thema (duurzame) energie werden in 2022 vooral overschaduwd en beïnvloed door de energiecrisis, energiearmoede en krapte op het elektriciteitsnet.
6. Wij hebben de basis gelegd voor de Leudalse Investeringsagenda, waaraan in 2023 verder uitvoering zal worden geven. Hierdoor worden lokale initiatieven ondersteund en kan de economische veerkracht en groei eerder en beter worden ingezet.

Daarnaast geldt dat vergunningverlening, toezicht en handhaving als regulier proces is uitgevoerd. Daarbij geldt dat wij een hoger aantal aanvragen omgevingsvergunningen, conceptaanvragen en meldingen ontvangen. Een trend die in november 2020 is ingezet en nog voortduurt. Om meer focus aan te brengen in vergunningverlening, toezicht en handhaving is in 2022 het beleidsplan Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH) vastgesteld. Dit beleidsplan legt, veel meer dan het vorige, een relatie tussen de bestuurlijke ambities en prioriteiten bij de inzet van VTH-instrumenten. Daarbij rekening houdend met de komst van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. In dit beleidsplan staan beleidsmatige doelen vermeld op het gebied van VTH-taken. Verder staan in het beleidsplan een algemene visie en prioritering, die leidend zijn bij dit VTH-beleid en de VTH-uitvoering. Uiteraard zal dit verder moeten worden ingebed in 2023 en verder.

Leefomgeving				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	21.566	24.168	25.250	1.082
Baten	-10.206	-11.249	-13.994	-2.745
Mutatie reserves	-1.157	-621	-11	610
Resultaat	***10.203***	***12.298***	***11.245***	***-1.053***

2.2.1 Economie

2.2.1.1 Aantrekkelijk voor werkgevers

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorbereiden projectvoorstellen voor Economische Investeringsagenda

Het vitaal houden van de Leudalse economie kan de gemeente niet alleen. Wij werken samen met ondernemers en onderwijs in de aanpak van het Leudals ondernemers- en vestigingsklimaat. De vastgestelde Economische Agenda (2020), gebaseerd op het Economisch Profiel (2018), vormt daarbij de basis. Om als gemeente sturing te geven aan belangrijke ontwikkelingen voor Leudal, zijn middelen gereserveerd voor de uitvoering van de Economische Investeringsagenda Leudal. Uiteraard zijn de projectvoorstellen nog niet concreet en moet dit verder worden uitgewerkt. Daarvoor willen wij deze begrotingsperiode gebruiken en daarom zijn nu reeds middelen voor deze agenda beschikbaar gesteld. Op die manier borgen wij, dat inwoners en ondernemers zich gesteund voelen door hun lokale overheid, bij het overeind komen in de jaren na corona. In 2022 zijn geen projectvoorstellen voorgelegd, maar zijn dergelijke voorstellen wel voorbereid, met als doel deze in 2023 aan de gemeenteraad voor te leggen.

Versterken relatie ondernemer en gemeente

Om onze ondernemers beter van dienst te zijn in hun contact met de gemeente, hebben wij sinds de tweede helft van 2022 een Ondernemersteam. Elke ondernemer kan bij het Ondernemersteam terecht. Het Ondernemersteam wijst ondernemers de weg binnen de gemeentelijke organisatie. Er is ervoor gekozen om de accountmanagers te koppelen aan onze belangrijkste sectoren, te weten 1) agribusiness, 2) industrie/MKB, 3) toerisme, recreatie en horeca en 4) zorg en onderwijs. Daarnaast is een ondernemersspreekuur ingericht, bij wijze van pilot. Hiervan werd echter geen gebruik gemaakt.

Ook op bestuurlijk niveau wordt de relatie met de ondernemers verstevigd. Periodiek vinden bedrijfsbezoeken plaats, waarbij kennis, behoeften en wensen worden uitgewisseld ten aanzien van gedeelde opgaven of ambities.

Startende ondernemers worden ondersteund

Om startende ondernemers goed voorbereid op weg te helpen, blijven we gebruik maken van de diensten van het Starterscentrum Limburg. Wij hebben op die manier meer mogelijkheden om startende ondernemers te stimuleren en een veilige basis te bieden bij de start van hun eerste bedrijf. Steeds meer startende Leudalse ondernemers weten de weg te vinden naar het Starterscentrum. In het najaar 2022 vond een drukbezocht startersevent van het Starterscentrum Limburg plaats in het Businesscentrum Leudal in Roggel.

Wat heeft dat gekost?

Aantrekkelijk voor werkgevers				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Infra bedrijven	211	258	1.723	1.465
Ondersteuning bedrijvigheid	264	389	346	-43
Totale Lasten	**475**	**647**	**2.069**	**1.422**
Baten				
Infra bedrijven	-119	-227	-1.424	-1.197
Ondersteuning bedrijvigheid	-110	-107	-100	7
Totale Baten	**-229**	**-334**	**-1.524**	**-1.190**
Mutatie reserves	-21	107	-99	-206
Resultaat	***225***	***420***	***446***	***26***

Grond en pachtzaken

Conform beleid paragraaf grondbeleid opbrengsten uit verkopen van percelen kleiner dan 1.000 m² komen ten gunste van de reserve grondexploitaties. In 2022 is per saldo een bedrag van € 55.000 gestort in de reserve. Dit is € 10.000 hoger dan geraamd.

Verwachte verlies op de exploitatie Ittervoort fase 4
Als gevolg van de opgestarte bezwaar- en beroepsprocedures ontstaat er een vertraging in het tot ontwikkeling brengen van Ittervoort fase 4. De vertraging in de ontwikkeling van deze locatie heeft over 2021 en 2022 geleid tot een verwacht verlies van respectievelijk € 219.441 in 2021 en een aanvullend verwacht verlies van respectievelijk € 263.507 in 2022. De dekking van de te verwachte verliezen in de jaren 2021 en 2022 zijn/worden op grond van de regelgeving (Besluit Begroting Verantwoording) onttrokken uit de reserve grondexploitatie.

2.2.1.2 Weerstand tegen personeelskrimp

Wat hebben we ervoor gedaan?

Op basis van het economisch profiel ligt de focus op het zoeken, vinden en binden van 4200 arbeidskrachten in de komende tien jaar. Via de Economische Agenda werken we langs vier programmalijnen aan deze uitdaging:

1. Buitenzorgen
2. Werken kun je leren
3. Ondernemen doe je…!
4. Trek eens wat Leudal aan!

Ten aanzien van het bieden van weerstand tegen dreigende personeelskrimp ligt de kans voor de gemeente, onderwijs en ondernemers in het samenbrengen van het onderwijsaanbod met de opleidingsvraag / arbeidsvraag van de ondernemers. Wij hechten veel waarde aan het bestaan van een goed onderwijsaanbod binnen de grenzen van Leudal, omdat dit bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving. Als wij willen dat mensen kiezen voor Leudal als woonplaats, dan dient er een goed aanbod van onderwijs te zijn. En de jongeren die wij hier opleiden, willen we graag behouden voor de arbeidsmarkt van Midden-Limburg. Deze twee zaken zien wij samenkomen in een onderwijsaanbod dat in afstemming met het bedrijfsleven opleidingsplaatsen aanbied. Hiervoor denken wij specifiek aan de nieuwe scholengemeenschap Sint Ursula. In 2022 is dit niet verder concreet geworden. Dit betekent overigens niet dat niet langs andere wegen is bijgedragen aan het bieden van weerstand tegen dreigende personeelskrimp.

Het beleid voor de huisvesting van internationale werknemers en andere kamerbewoners leidt jaarlijks, ook in 2022, tot concrete initiatieven voor kwalitatieve huisvesting van werknemers. Wij hebben hierin een faciliterende rol; de gemeente bouwt immers niet zelf.

Wat heeft dat gekost?

Weerstand tegen personeelskrimp				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Geboekt 2022 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Ambtelijke samenwerking	347	380	373	-7
Bestuurlijke samenwerking	0	10	0	-10
Totale Lasten	**347**	**390**	**373**	**-17**
Baten				
Ambtelijke samenwerking	0	-43	-43	0
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**-43**	**-43**	**0**
Mutatie reserves	0	-43	-43	0
Resultaat	***347***	***304***	***287***	***-17***

2.2.1.3 Toerisme en recreatie

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sturen op een kwalitatief en onderscheidend aanbod

De vrijetijdssector is voor Leudal van groot belang; voor de economie, voor het voorzieningenniveau en voor een goede invulling van ons erfgoed. Er wordt landelijk een forse groei van deze sector voorspeld en dit biedt kansen voor Leudal. Om te stimuleren dat de veelal private ontwikkelingen aansluiten bij het beleid en mede uitvoering geven aan het bereiken van de gestelde ambities, is het belangrijk dat de gemeente actief informeert, stimuleert, stuurt en faciliteert. Dit doen wij in een vroeg stadium via de Initiatieventafel. Maandelijks werden (en worden) diverse toeristisch-recreatieve initiatieven voorgelegd. Hierbij sturen wij op het creëren van een kwalitatief en onderscheidend aanbod en geschikte locaties. Of, en zo ja op welke termijn, dergelijke initiatieven daadwerkelijk tot realisatie komen, is afhankelijk van de dialoog met de omgeving, de ruimtelijke randvoorwaarden, de marktomstandigheden en de planning van de initiatiefnemers. Via inzet van ons Ondernemersteam brengen we partijen met elkaar in verbinding en zoeken we naar kansen voor nieuwe initiatieven. In regionaal verband werken wij aan de uitvoering van het regionaal toeristisch beleid, door verbinding van de natuurgebieden en -poorten en (gezamenlijke) promotie.

Verbetering van de kwaliteit van het Buggenumse veld

Daarnaast is in 2022 gewerkt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en de beleving van het Buggenumse veld. Er is door de Dorpsraad Buggenum en de Heemkundeverenigingen Buggenum en Neer een ontwikkelkader opgesteld met als doel: richting geven aan een samenhangende kwalitatieve ontwikkeling van het Buggenumse Veld. Hierin zijn tevens enkele projecten opgenomen, zoals De Klink en Belevingsplekken. Beide projecten zijn in voorbereiding. Daarnaast is gewerkt aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit door verlenging van de periode waarvoor de gemeente bijdraagt aan de ontwikkeling en het behoud van akkerranden en het verbeteren van de Friedesse Molen.

Wat heeft dat gekost?

Toerisme en recreatie				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Conserveren cultuurhistorische waarde	217	205	199	-6
Openluchtrecreatie	30	42	61	19
Recreatie op water	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	285	290	295	5
Totale Lasten	**532**	**537**	**555**	**18**
Baten				
Conserveren cultuurhistorische waarde	-14	-16	-16	0
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Recreatie op water	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	-103	-103	-104	-1
Totale Baten	**-117**	**-119**	**-120**	**-1**
Mutatie reserves	0	35	47	12
Resultaat	***414***	***454***	***483***	***29***

Toerisme
Er zijn geen aanvragen ontvangen op de het begrote bedrag van € 30.000 euro van de subsidieregeling evenementen/recreatie en toerisme gemeente Leudal.

Monumenten
De uitgaven monumenten zijn lager dan begroot. Jaarlijks worden de niet uitgegeven subsidiegelden gestort in de reserve monumentenzorg. In 2022 is een bedrag van € 47.400 gestort in de reserve.

2.2.2 Wonen

2.2.2.1 Woningaanbod sluit aan bij woonwensen

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nieuwe woningen toegevoegd

Vanuit de Nationale Woon-en Bouwagenda komt er steeds meer regie op het realiseren van betaalbare woningen. Betaalbare woningen worden door het Rijk gedefinieerd als sociale en middenhuur woningen tot €1.000 en koopwoningen tot € 355.000. Met de lokale Versnellingsagenda Wonen richten wij ons al enkele jaren voornamelijk op betaalbare segmenten. Dat is nu terug te zien in de realisaties van 2022. In totaal zijn 102 nieuwe woningen opgeleverd. De helft hiervan was een huurwoning (47 sociale huur, 3 middenhuur en 1 dure huur). Daarnaast zijn 12 betaalbare en 39 duurdere koopwoningen gerealiseerd.

In 2022 zijn ook 24 eenheden voor kamergewijze verhuur opgeleverd.

Gedurende het jaar komen steeds nieuwe woningbouwontwikkelingen / locaties in beeld vanuit de Versnellingsagenda Wonen. Hetzij via het onderdeel UP Wonen (transformatie van centrumfuncties naar wonen), hetzij via projectmatige woningbouw (collectieve burgerinitiatieven op strategische locaties en Project Bouwen Kleine Kernen). Als gevolg daarvan zijn in 2022 zo'n 200 geplande woningen toegevoegd aan de planlijst. Ongeveer een kwart van de geplande woningen wordt gerealiseerd door inpandige transformatie. Zo voorziet woningbouw niet alleen in de woonbehoefte, maar draagt het ook bij aan een duurzame invulling van bestaand vastgoed en de leefbaarheid van onze kernen.

Het op gang houden van betaalbare nieuwbouw wordt met de stijgende bouwkosten een steeds grotere uitdaging.

Meer beleidsruimte gecreëerd

De gemeente Leudal bouwt zelf geen woningen; wij creëren de planologische ruimte voor nieuwe woningen. Dit hebben wij in 2022 gedaan op regionaal en lokaal vlak.

<u>Regionale Structuurvisie Wonen geactualiseerd</u>
Op 5 juli 2022 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 vastgesteld. In de periode juni-september gebeurde dit in alle deelnemende gemeenten. De Structuurvisie Wonen 2022 geeft voor de komende jaren weer richting aan de gewenste (ver)bouw van woningen. Dit regionale kader biedt, in combinatie met de bestaande planvoorraad en beschikbare (rechtstreekse) bouwtitels, de mogelijkheid om in elke kern woningen te (laten) bouwen. Daarbij is er niet alleen aandacht voor nieuwbouw, maar ook voor transformatie en herstructurering en voor aanpassing van de bestaande woningvoorraad in relatie tot verduurzaming en het levensloopbestendig maken van woningen.

Versnellingsagenda Wonen: lokale uitwerking meerjarig ingebed

De ervaringen met de Versnellingsagenda Wonen 2022, het Uitvoeringsprogramma Wonen 2021, de ontwikkelingen op de woningmarkt en de komst van de Nationale Woon- en Bouwagenda hebben geleid tot een doorontwikkeling van ons lokale woonbeleid. Op 13 december 2022 heeft de gemeenteraad de Versnellingsagenda Wonen 2023-2025 vastgesteld.
De Versnellingsagenda Wonen integreert de kwantitatieve en kwalitatieve uitgangspunten van de regionale structuurvisie met de lokale ontwikkelwens en -kracht, met als doel om te komen tot versnelling van woningbouw in het belang van de leefbaarheid en om specifieke doelgroepen te ondersteunen. Als uitwerking van de Structuurvisie Wonen 2022 is er geen sprake van of onderscheid meer tussen regulier en aanvullend beleid, maar van een gerichte lokale aanpak. De Versnellingsagenda Wonen biedt een ruim afwegingskader voor nieuwe woningbouwmogelijkheden in alle kernen van Leudal. Het onderdeel 'Uitvoeringsprogramma Wonen' spitst zich toe op ontwikkelmogelijkheden voor woningbouw in vrijkomend of leegstaand vastgoed in de kernen. Vanuit de wens om te bouwen voor én door inwoners zet het onderdeel 'Projectmatige woningbouw' in op (collectieve) burgerinitiatieven en samenlevingsvormen met een conceptgedachte. In de loop van 2023 wordt een derde onderdeel toegevoegd dat 'Woning- en woonkavelsplitsingen' mogelijk maakt. Voor de periode 2023-2025 zijn concrete criteria benoemd waarvoor de nieuwe bouwmogelijkheden gelden, zoals locatie en kwaliteitseisen.

Afspraken met corporaties over realisatie van woningen

Via de jaarlijkse prestatieafspraken wordt concreet vastgelegd welke rol en bijdrage de woningcorporaties leveren. Vanwege de focus op betaalbaarheid zijn woningcorporaties een belangrijke partner. Dit geldt ook voor burgerinitiatieven, zoals bijvoorbeeld in Ell en Kelpen-Oler of bij het project 'Totaalplan bouwen in kleine kernen'.

Startersleningen verstrekt

De startersregeling is voor het vierde jaar op rij verruimd. Vanwege de stijgende huizenprijzen is de maximale koopsom en het leenbedrag opnieuw verhoogd. Leudal volgt hierbij de provinciale richtlijnen. Starters kunnen voor de aankoop van een woning tot € 280.000 een starterslening van maximaal € 56.000 krijgen. Het aantal aanvragen is, net als vorig jaar, hoger dan het gemiddelde van rond de 15 per jaar. In 2022 zijn 24 startersleningen verstrekt, met een totale waarde van € 964.297,00. De gemeentelijke bijdrage daarvan is 25% (€ 241.074,25). Daarnaast zijn er 8 lopende aanvragen. Oudere startersleningen worden regelmatig afgelost. Deze aflossingen zetten we opnieuw in om nieuwe starters te helpen bij hun eerste stap op de koopwoningmarkt. In 2022 is 1 deelaflossing gedaan en zijn 15 startersleningen volledig afgelost / overgesloten. In totaal zijn inmiddels 199 startersleningen verstrekt. Iets minder dan de helft van de starters gebruikt de starterslening voor de aankoop van een woning binnen de eigen woonkern en een kwart koopt elders binnen Leudal. Daarnaast vestigen jongeren, die niet woonachtig zijn in Leudal, zich in de gemeente. De meesten komen vanuit de regio.

Werken aan een schone(re) lucht

In 2022 hebben wij het eerste uitvoeringsplan voor het Schone Lucht Akkoord vastgesteld. Hierin is aangegeven hoe Leudal uitvoering geeft aan de luchtkwaliteitsthema's zoals Landbouw, Industrie, Mobiliteit, Mobiele werktuigen en Houtstook. Dit om het doel van 50% gezondheidswinst ten opzichte van 2016 te bereiken.

Wat heeft dat gekost?

Woningaanbod sluit aan bij woonwensen				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Afval	3.124	3.383	3.616	233
Milieubeheer	1.120	1.460	1.547	87
Toepassing APV	379	697	686	-11
Bestemmingsplannen	1.137	1.146	909	-237
Buitengebied in beweging	215	548	94	-454
Handhaving RO	180	457	413	-44
Grex wonen	34	67	890	823
Omgevingsvergunningen	806	936	987	51
Toezicht en handhaving bouwen	602	439	343	-96
Volkshuisvesting	1.081	582	667	85
Totale Lasten	**8.678**	**9.715**	**10.152**	**437**
Baten				
Afval	-3.731	-3.216	-3.394	-178
Milieubeheer	0	-140	-165	-25
Toepassing APV	0	-34	-33	1
Bestemmingsplannen	-38	-316	-463	-147
Buitengebied in beweging	0	0	0	0
Handhaving RO	0	0	0	0
Grex wonen	-39	-140	-917	-777
Omgevingsvergunningen	-743	-866	-952	-86
Toezicht en handhaving bouwen	0	0	1	1
Volkshuisvesting	-200	-197	-248	-51
Totale Baten	**-4.751**	**-4.909**	**-6.171**	**-1.262**
Mutatie reserves	-684	59	640	581
Resultaat	***3.243***	***4.865***	***4.622***	***-243***

Bestemmingsplannen
Er zijn extra kosten gemaakt van € 20.000 voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Bedrijventerrein Grote Laak in Roggel. Deze kosten zijn voorgefinancierd en worden via een anterieure overeenkomst op de initiatiefnemers verhaald. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor het inwinnen van diverse specifiek externe expertise ad € 72.000.

In 2022 is een bedrag van € 382.000 ontvangen over de jaren 2019 tm 2021 van Kuypers Kessel ten aanzien van grondwinning in het gebied Wijnaerden
Conform overeenkomst gebiedsontwikkeling Wijnaerden worden de bedragen gestort in de reserve gebiedsontwikkeling Wijnaerden. Er is in 2022 € 121.000 meer ontvangen dan is begroot.

Buitengebied in beweging en Omgevingswet
De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (opnieuw) uitgesteld en wel tot 1 januari 2024 (waarbij de mogelijkheid bestaat, dat deze nog een keer wordt uitgesteld). Tot inwerkingtreding is de inzet van de gemeente Leudal gericht op het voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet. Denk aan de aanpassing van werkprocessen, het nemen van besluiten over nieuwe verordeningen, regels, bevoegdheden en het inrichten van (de lokale onderdelen van) het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Implementatiewerkzaamheden die niet voor inwerkingtreding noodzakelijke zijn, worden in beginsel alleen voorbereid maar niet afgerond (dit kan in de meeste gevallen ook niet). Dit betekent dat kosten voor de inrichting van de instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Programma voor een groot deel verschuiven naar 2023/2024 en verder.
Het restant bedrag ad € 454.000 wordt overgeheveld via de gecommitteerde reserve naar 2023.

Omgevingsvergunning
Er is een bedrag van € 85.000 meer aan leges ontvangen dan is begroot. We zien een minder grote piek dan voorgaande jaren. De verwachting is dat na het invoeren van de Omgevingswet de baten gaan dalen, omdat enerzijds terughoudend wordt omgegaan in verband met nieuwe, onzekere procedures, waardoor initiatiefnemers afwachtend zijn en anderzijds de inwerkingtreding gaat leiden tot wijzigingen in het te innen legesbedrag.

Ten behoeve van sloop overtollige agrarische gebouwen Ell is een saneringsbijdrage betaald van € 25.000. Hier tegenover staat een onttrekking uit de reserve groenfonds.
Woonruimteverdeling
In 2022 is aan kwaliteitsbijdragen t.b.v. groenfonds een totaalbedrag van € 30.000 ontvangen. Deze bedragen zijn gestort in de reserve groenfonds.

Milieu
Voor milieu zijn extra kosten gemaakt voor een mediationtraject € 5.000 in het kader van handhaving.
Voor handhaving RO zijn meer juridische advieskosten gemaakt dan verwacht in het kader van een civiele procedure €15.000.

2.2.2.2 Openbaar gebied adequaat onderhouden

Wat hebben we ervoor gedaan?

De openbare ruimte is onderhouden op gemiddeld niveau B. In 2022 is wederom een weginspectie van het gehele wegennet uitgevoerd. Samen met de eerder uitgevoerde inspecties kunnen we steeds planmatiger het onderhoud uitvoeren.

Beheerplan Groen en Wegen
In 2022 is het beheerplan Groen en Wegen geactualiseerd. In dit beheerplan hebben wij ook bewegwijzering, wegmarkering en verkeerstekens betrokken. Via dit beheerplan en het verkrijgen van inzicht via data, kunnen wij onze werkzaamheden beter en pro-actiever uitvoeren. Het geactualiseerde beheerplan sluit aan bij de beleidsuitgangspunten ten aanzien van onder andere duurzaamheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit van de gemeente Leudal. Areaaluitbreiding is ook in het Beheerplan meegenomen.

Data- en plangerichte aanpak

Wij hebben ingestoken op een (meer) data- en plangerichte aanpak voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit doen we in brede zin. Onder andere op het gebied van wegen en riolering. Op basis van tweejaarlijkse weginspecties en de jaarlijkse inspectie van een gedeelte van de rioleringen (jaarlijks circa 10% van het areaal) voeren we steeds meer trendanalyses uit waarmee we het onderhoud en de reconstructies beter kunnen plannen. Zo kunnen verwachtingen beter gecontroleerd worden en kunnen combinaties worden gezocht in de aanpak van de openbare ruimte (verkeersmaatregelen combineren met kabels en leidingen, etc.).

Onderhoudsprojecten

In 2022 zijn onder andere de navolgende onderhoudsprojecten in combinatie met rioolonderhoud/vervanging uitgevoerd: Reconstructie Kinkhoven Neer e.o., Reconstructie Kruisstraat Neer e.o., Herinrichting Parkeerplaats Houtrust Haelen en Molenweg Horn (aanbesteed in 2022 en 2023 in uitvoering).

Hoeveelheid restafval verminderen

Het doel om de hoeveelheid restafval te verminderen en toe te werken naar 80 kg restafval per inwoner in 2025 is reeds in 2022 behaald. Wel zien we vervuiling in enkele andere afvalstromen, zoals het PMD (plastic en metalen verpakkingen, drankkartons) en het GFT (groente-, fruit- en tuinafval). Daarom is er vanaf medio 2022 meer ingezet op communicatie en monitoring.

Wat heeft dat gekost?

Openbaar gebied adequaat onderhouden				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Natuurbescherming en -onderhoud	2.576	3.078	2.955	-123
Gebruik openbaar groen	154	178	95	-83
Riolering	3.769	3.732	3.672	-60
Begraafplaatsen	17	12	12	0
Infrastructuur wegen	2.670	2.656	2.751	95
Vastgoed	1.168	1.620	580	-1.040
Verkeersveiligheid	995	817	813	-4
Totale Lasten	**11.349**	**12.093**	**10.878**	**-1.215**
Baten				
Natuurbescherming en -onderhoud	-6	-6	-11	-5
Gebruik openbaar groen	0	0	0	0
Riolering	-4.907	-4.888	-4.862	26
Begraafplaatsen	-7	-7	-10	-3
Infrastructuur wegen	-116	-114	-274	-160
Vastgoed	-25	-185	-56	129
Verkeersveiligheid	-42	-40	-63	-23
Totale Baten	**-5.103**	**-5.240**	**-5.276**	**-36**
Mutatie reserves	-457	-783	-507	276
Resultaat	***5.787***	***6.070***	***5.095***	***-975***

Civieltechnische kunstwerken

Het nieuwe beleidsplan civieltechnische kunstwerken wordt in het voorjaar 2023 vastgesteld inclusief investeringsplan. Dit beleidsplan is de basis voor onderhoudswerkzaamheden aan onze bruggen voor de komende jaren. Het resterende bedrag op dit onderdeel van € 88.000 wordt via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

Speelvoorzieningen

Via amendement 4.3 bij de begroting 2021 is € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inventarisatie van de speeltoestellen. De inventarisatie is in 2022 nog niet afgerond. Het resterende bedrag op dit onderdeel van € 50.000 wordt via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

Daarnaast is er minder uitgegeven aan het onderhoud van de speeltuinen. Dit resulteert in een voordeel van € 30.000.

Vastgoed
De gevel van het gemeentehuis is aan vervanging toe. De opdracht voor deze vervanging is in 2022 vastgelegd en zal worden uitgevoerd in het jaar 2023. Derhalve wordt het bedrag van € 148.000 conform offerte overgeheveld naar 2023.

Groen
In het najaar en winterperiode november-december 2022 is met name ingezet op de inboet en aanplant van bomen. Vervangen en omvormen van plantsoenen is grotendeels verplaatst naar aanvang 2023 (januari-maart) omdat de laatste maanden van 2022 nog relatief groeizaam waren. Hierdoor heeft de Buitendienst meer werk gestoken in het plantsoenonderhoud (met name onkruidbeheersing) dan voorgaande jaren. Derhalve is een deel van het budget voor inboet en omvormen plantsoenen in 2022 niet gebruikt. Dit resulteert in een voordeel van € 57.000.

Landschapsbeheer
Door het faillissement van Stichting IKL en de onduidelijkheid hoe de provincie Limburg het landschapsbeheer wil gaan organiseren is de gemeente Leudal terughoudend geweest met het opstarten en/of voorbereiden van projecten die betrekking hebben op landschapsbeheer. Daarom is een gedeelte van het budget voor landschapsbeheer in 2022 niet besteed. Dit resulteert in een voordeel van € 70.000.

2.2.2.3 Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2022 is gestart met het ontwikkelen van een Uitvoeringsprogramma Mobiliteit, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Mobiliteitsvisie. Hierbij ligt de focus op en de prioriteit bij het verbeteren van verkeersveiligheid en het stimuleren van het gebruik van de fiets. Maatregelen aan wegen en fietspaden worden gecombineerd met onderhoudswerkzaamheden en projecten.
Het doel is dat de fiets een volwaardig alternatief is voor de auto op de kortere afstanden en dat dit ook als veilig wordt ervaren. Dit betekent onder andere het verbeteren van fietsverbindingen, maar ook – waar dat kan – het scheiden van vervoersstromen of het verlagen van de snelheid. Verkeersveiligheid is een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de Mobiliteitsvisie.

Op het gebied van verkeersveiligheid is een verschuiving zichtbaar van beleid op basis van ongevalscijfers (reactief) naar een risico-gestuurd verkeersveiligheidsbeleid (proactief). Proactief werken aan verkeersveiligheid helpt wegbeheerders om vroegtijdig risico's in het verkeerssysteem waar te nemen en gericht effectieve maatregelen te nemen om de risico's te verkleinen of weg te nemen. Hierdoor zullen er uiteindelijk ook minder slachtoffers vallen. Dit alles onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen'.

De basis van het risico-gestuurd handelen is het benoemen en in kaart brengen van de belangrijkste risicosituaties en gedragingen in het verkeerssysteem: de risicoanalyse. Deze risicoanalyse is in 2022 opgeleverd en geeft inzicht in negen risicothema's die in de gemeente Leudal spelen. Niet alle thema's zijn lokaal gebonden: het gedrag van jongeren of de kwetsbaarheid van ouderen in het verkeer zijn bijvoorbeeld landelijk aandachtspunten. De risico-analyse vormt – samen met de Mobiliteitsvisie – de basis voor het Uitvoeringsprogramma (vast te stellen in 2023), waarin concrete maatregelen en acties worden benoemd om de ambities te bereiken en de verkeersveiligheid te verbeteren.

Wat heeft dat gekost?

Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Parkeren	1	1	1	0
Infrastructuur water	68	70	69	-1
Openbaar vervoer	18	16	16	0
Totale Lasten	**87**	**87**	**86**	**-1**
Baten				
Parkeren	0	0	0	0
Infrastructuur water	-5	-5	-5	0
Openbaar vervoer	0	0	0	0
Totale Baten	**-5**	**-5**	**-5**	**0**
Mutatie reserves	5	5	5	0
Resultaat	***87***	***87***	***87***	***0***

2.2.3 Klimaat

2.2.3.1 Hernieuwbare energie bovengem.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2022 lag de focus voor een groot deel op het uitbreiden en opbouwen van zowel de regionale als de gemeentelijke organisatie voor de uitvoering van de grote opgaven uit het Klimaatakkoord. Daarnaast hebben de energiecrisis, energiearmoede en krapte op het elektriciteitsnet ervoor gezorgd dat de focus nog meer is gericht op het energiezuinig maken van de bebouwde omgeving en het vergroten van de bewustwording over energiebesparing. Deze ontwikkelingen en nieuwe focus hebben onder andere ervoor gezorgd, dat niet is ingezet op het (laten) ontwikkelen van hernieuwbare energie in de vorm van (grootschalige) zonnevelden.

Binnen de hiervoor vermelde focus hebben wij het volgende gedaan:

- Er zijn meer dan 3.000 vouchers ter waarde van € 40. aan huiseigenaren en huurders verstrekt. Met deze vouchers konden zij energiebesparende producten kopen.
- In 2022 zijn eveneens energiescans uitgevoerd. Door het uitvoeren van het advies kan een aanzienlijke besparing op de energiekosten gerealiseerd worden.
- In september 2022 is het nieuwe Energie Advies Centrum geopend in het Bussinescentrum te Roggel. Dit als vervanging van de tijdelijke pop-up store in Heythuysen. Iedere inwoner van Leudal kan gratis terecht voor informatie en advies over subsidies, isolatie, warmtepompen, zonnepanelen enz.

- Ter bestrijding van energiearmoede is in Leudal gestart met de Energiebespaarbrigade. Dit project is een samenwerking met het MensOntwikkelBedrijf, Synthese, woningcorporaties enz. Leudal Energie stelt gratis een elektrische bus ter beschikking. Deze bus is ingericht als klusbus. Klussers en bespaarcoaches gaan bij huishoudens met een laag inkomen op bezoek om daar meteen kleine energiebesparende maatregelen te treffen waarmee onmiddellijk een kosten besparing kan worden gerealiseerd.
- In RES verband is er een Regionaal isolatieprogramma voorbereid met als doel om vanaf 2023 tot 2030 in de regio Noord en Midden-Limburg in totaal 30.000 koopwoningen met de laagste energielabels E, F en G te isoleren. In Leudal gaat het om ongeveer 2.500 woningen.
- De Stichting Groene Economie Limburg heeft van de provincie en alle Limburgse gemeenten opdracht gekregen om bedrijven te adviseren over energiebesparing. Er zijn inmiddels een 35 tal bedrijven bezocht.
- Er is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar een gemeentelijk energiebedrijf. In 2023 zal dit worden voortgezet.
- De vervanging van openbare verlichting door energiezuinige verlichting is voortgezet. Ondanks een toename van het areaal openbare verlichting is al jaren een daling van het energieverbruik te zien. Van de circa 9.200 gemeentelijke openbare verlichtingsarmaturen in Leudal is inmiddels circa 61 % voorzien van een LED lichtbron. In het in 2023 vast te stellen beleidsplan Openbare Verlichting wordt dit verder geconcretiseerd en uitgewerkt.

Wat heeft dat gekost?

Hernieuwbare energie bovengem.				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Duurzaamheid	100	699	1.137	438
Totale Lasten	**100**	**699**	**1.137**	**438**
Baten				
Duurzaamheid	0	-599	-857	-258
Totale Baten	**0**	**-599**	**-857**	**-258**
Mutatie reserves	0	0	-54	-54
Resultaat	***100***	***100***	***226***	***126***

Duurzaamheid
Een bedrag van €54.000 is als bijdrage voor 2022 aan de RESNML betaald uit de egalisatiereserve bijdrage Klimaatakkoord 2022 van € 253.319.

Energiebesparende maatregelen
De Rijksuitkering energiebesparing maatregelen huiseigenaren is besteed aan vouchers voor huurders en woningeigenaren voor het aanschaffen van kleine energiebesparende maatregelen bij lokale ondernemers.

Verduurzaming woningen
Van de provincie is een subsidie ontvangen voor de verduurzaming van woningen. Deze zal ingezet worden ten behoeve van de energiebespaarbrigade in 2023.

2.2.3.2 Openbare ruimte bestand tegen klimaatverandering

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het klimaatadaptief (bestand zijn tegen invloeden van weersverandering) inrichten van woongebieden/straten gebeurt zo veel mogelijk door het regenwater af te koppelen. Er is in 2022 circa twee hectare hemelwater afgekoppeld en bij nieuwe projecten wordt bovendien grotendeels afgekoppeld. De subsidieregeling voor het afkoppelen van hemelwater loopt inmiddels enkele jaren. In 2022 hebben wij geconstateerd dat het animo voor deze regeling terugloopt.

Voor het groener inrichten van straten is vooral meer bewustwording bij de bewoners nodig. Tijdens de bewonersavonden van de herinrichtingsprojecten hebben we geprobeerd onze inwoners bewuster te maken van de noodzaak om de woonomgeving groener in te richten. Voordelen zijn onder ander meer schaduw en dus een reductie van de temperatuur, filteren van fijnstof en meer welzijn in een groenere omgeving.

Tot slot hebben wij nieuwe bomen en struiken geplant. Hierbij kijken wij naar een gemengd aanbod, omdat dit niet alleen bijdraagt aan biodiversiteit, maar ook nodig is vanwege de gevolgen van klimaatverandering en het voorkomen van de verspreiding van boom- en plantziekten. Om een versnelling aan te brengen in de aanplant is gestart met de voorbereiding van de realisatie van bospercelen en boom- en fruitgaarden. Zoals bijvoorbeeld gerealiseerd bij het gemeentehuis.

2.2.4 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
T	Onderh. Jachthaven Hanssum	S	Erfpachtscanon	5	5	
T	Openbare verlichting	S	MIP (van BKW Essent)	204	204	
T	Openbare verlichting	S	Beleidsplan 2018-2022	129	129	
T	Groenfonds	I	Div. kwaliteitsbijdragen		36	-36
T	Grondexploitatie	I	Diverse anterieure overeenkomsten	212	212	
T	Grondexploitatie	I	Overige grondverkopen	41	55	-14
T	Monumentenzorg	I	Niet uitgegeven subsidiegelden	35	47	-12
T	Fonsvorming Wijnaerden	I	Gebiedsontwikkeling Wijnaerden	260	382	-122
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Taakmutaties	-8	-8	
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		739	-739
			Totaal toevoegingen	**878**	**1.801**	**-923**
O	Algemene reserve	I	Bestem. resultaat tbv wegen en groen	-121	-121	
O	Boekwinst Essent	S	MIP naar reserve O.V.	-204	-204	
O	Openbare verlichting	S	Afschrijvingen	-18	-18	
O	Dekk.reserve Infrastructuur	S	Afschrijvingen	-174	-174	
O	Dekk.reserve BMV Roggel	S	Afschrijvingen	-10	-10	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Taakmutaties		-54	54
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-883	-883	
O	Groenfonds	S	Afschrijvingen	-11	-11	
O	Groenfonds	I	Bijdrage sanering		-25	25
O	Grondexploitatie	I	Diversen		-6	6
O	Onderh.overweg Napoleonsweg	S	Jaarlijkse bijdrage	-33	-33	
O	Fondsvorming Wijnaerden	I	Bijdrage vogelkijkhut		-9	9
			Totaal onttrekkingen	**-1.454**	**-1.549**	**94**

2.2.5 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Projecten regionale samenwerking (overheveling GOML)	**-2**	**-65**	**63**	
Vervanging gladheidsmaterieel; MIP2015	**94**	**94**		
Vervanging gladheidsmaterieel; MIP2016	**63**	**63**		
Beleidsplan openbare verlichting	**211**	**211**		
Realisatie fietspad Heldenseweg Neer	2.075	1.908	167	
Bijdrage provincie	-658	-658		
Realisatie fietspad Heldenseweg Neer	**1.417**	**1.250**	**167**	**167**
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2020	**218**	**61**	**157**	
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2021	**203**		**203**	
Gemeentelijk Verkeers Veiligheidsplan; MIP 2021	**347**	**42**	**305**	
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2022	**204**		**204**	
GVVP investeringen; MIP 2022	**192**	**1**	**191**	
Aanv. verkeersmaatregelen Kindcentrum Leudal West	**700**	**0**	**700**	
Reconstructie Maaslandstraat Horn	366	489	-123	
Bijdrage Stg Wonen Zuid	-299	-303	4	
Reconstructie Maaslandstraat Horn	**67**	**186**	**-119**	**-119**
Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2020	**197**	**197**		
Voorbereidingskrediet 2020-2021 diverse projecten	**160**	**160**		
Infrastructurele projecten GVVP 2020 (uit MIP 2021)	**189**	**143**	**46**	
Realisatie fietspad N280-N273 ontbr.schakel Horn	1.597	1.240	357	
Bijdrage provincie	-608	-451	-157	
Realisatie fietspad N280-N273 ontbr.schakel Horn	**989**	**789**	**200**	
Verkeersmaatregelen HEG-KO	**756**	**756**		
Reconstructie Vlasstraat	354	358	-4	
Bijdrage specifieke uitkering stimulering verkeersmaatr.	-54	-54		
Reconstructie Vlasstraat	**300**	**304**	**-4**	**-4**
Reconstructie fietspad BA-HH en Koelenstraat HH	589	589		
Subsidie provincie		-21	21	
Reconstructie fietspad BA-HH en Koelenstraat HH	**589**	**568**	**21**	**21**
Reconstructie Haffmanstraat e.o.	**350**	**350**		
Voorbereidingskrediet reconstr. diverse projecten	**100**	**96**	**4**	
Infrastructurele werken, wegen; MIP 2022	**123**		**123**	
Aanschaf bladkorven	**25**	**22**	**3**	**3**
Verharding toegangsweg buitenverblijf De Spar Haelen	**24**	**24**		
Reconstructie Kinkhoven-Kruisstraat Neer	**265**	**252**	**13**	
Reconstructie Molenweg/Maaslandweg Horn	**400**	**3**	**397**	
Verharding Zandstraat Kelpen	51		51	
Bijdrage derden	-26		-26	
Verharding Zandstraat Kelpen	**25**		**25**	

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Reconstructie Schoolstraat Grathem	**220**	**7**	**213**	
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	329		329	
Subsidie provincie	-59	-59		
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	**270**	**-59**	**329**	
Reconstructie parkeerterrein sportaccommodatie Haelen	**255**	**110**	**145**	
Bereikbaarheid Zevenellen biobased Agri	350	70	280	
Bijdrage provincie	-175		-175	
Bereikbaarheid Zevenellen biobased Agri	**175**	**70**	**105**	
Realisatie N 280 west	**4.700**	**66**	**4.634**	
Onderzoekskosten fietspad spoorbrug Buggenum	50	105	-55	
Bijdrage derden		-5	5	
Onderzoekskosten fietspad spoorbrug Buggenum	**50**	**100**	**-50**	
Maasfront Hanssum	1.449	1.430	19	
Bijdrage derden	-812	-812		
Maasfront Hanssum	**637**	**618**	**19**	**19**
Herinrichting jachthaven Hanssum Neer	865	878	-13	
Bijdrage derden	-865	-865		
Herinrichting jachthaven Hanssum Neer		**13**	**-13**	**-13**
Ontwikkeling Maasfront	**150**	**158**	**-8**	**-8**
Aankoop transportbedrijf Huskens	440	441	-1	
Opbrengst verkoop	-350		-350	
Aankoop transportbedrijf Huskens	**90**	**441**	**-351**	
Kwaliteitsimpuls routestructuren	**159**	**76**	**83**	
Infrastructurele werken; groen MIP 2021	**57**		**57**	
Omvorming plantsoenen	**48**	**48**		
Infrastructurele werken; groen MIP 2022	**138**		**138**	
Vervanging gemeentebomen	**91**	**48**	**43**	
Routing Jachthaven dorpskern Neer (RN)	**75**	**57**	**18**	**18**
Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	**77**	**3**	**74**	
Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal 2016	**103**		**103**	
Rioleringswerkzaamheden Maasland Horn	180	205	-25	-25
Bijdrage Stg Wonen Zuid	-147	-172	25	25
Rioleringswerkzaamheden Maasland Horn	**33**	**33**		
Voorbereidingskrediet 2020-2021 diverse projecten	**160**	**160**		
Diverse rioleringswerkzaamheden	**134**	**129**	**5**	**5**
Reconstructie Haffmanstraat e.o.	**328**	**328**		
Uitvoering aanleg KRW berging Kelpen-Oler	**340**	**332**	**8**	**8**
Voorbereidingskrediet reconstructie diverse projecten	**100**	**99**	**1**	**1**
GRP 2022-2026-Vrijvervalriolen; MIP 2022	**205**		**205**	
GRP 2022-2026-Milieumaatregelen; Bijst.GRP	**13**		**13**	

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
GRP 2022-2026-BRP maatregelen; Bijst.GRP	**376**		**376**	
Uitvoering werkzaamheden riolering Roggel	**450**	**386**	**64**	
Reconstructie/vervanging diverse rioolgemalen	**160**	**106**	**54**	
Reconstructie Kinkhoven-Kruisstraat Neer	**295**	**295**		
Reconstructie parkeerterrein	**255**	**255**		
Reconstructie Molenweg/Maaslandweg Horn	**180**		**180**	
Reconstructie Schoolstraat Grathem	**220**		**220**	
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	**270**		**270**	
GRP 2017-2020 drukriolering (raamkrediet 2018)	**113**		**113**	
Aanschaf container KCA	**33**	**27**	**6**	**6**
Voorbereiding geluidsanering N 280	17		17	
Bijdrage rijk	-17	-17		
Voorbereiding geluidsanering N 280		**-17**	**17**	
Project geluidsanering B-lijst woningen	116	47	69	
Rijksbijdrage	-116	-116		
Project geluidsanering B-lijst woningen		**-69**	**69**	**69**
Uitbreiding locatie Molenzicht met 4 woonwagens	**520**	**407**	**113**	
Uitbreiding locatie Molenzicht met 4 standplaatsen	**284**	**425**	**-141**	
Regeling ruimte voor ruimte (HE)	197	182	15	
Bijdrage provincie	-40		-40	
Regeling ruimte voor ruimte (HE)	**157**	**182**	**-25**	
Centrumvisie Heythuysen	1.327	1.281	46	
Bijdrage provincie		-88	88	
Centrumvisie Heythuysen	**1.327**	**1.193**	**134**	
Invoering startersleningen	1.375	1.375		
Aflossingen leningen	-1.375		-1.375	
Invoering startersleningen		**1.375**	**-1.375**	
Totaal	**21.454**	**12.909**	**8.545**	**173**

2.2.6 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2021	5,9	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Huishoudelijk restafval	kg	2021	141	CBS	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	34,5	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2021	670,5	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2021	162,2	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Functiemenging	%	2021	48,3	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

2.2.7 Verbonden partijen

- Reinigingsdienst Maasland
- Grenspark Maas-Schwalm-Nette
- Samenwerking Midden-Limburg
- Keyport
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV
- Ijzeren Rijn
- Euregio Rijn-Maas-Noord
- Routebureau Midden-Limburg
- Nazorg Limburg
- Waterleidingmaatschappij
- Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord

2.3 Voorzieningen

Wat hebben we bereikt?

- In februari 2020 is het accommodatiebeleid vastgesteld. Het accommodatiebeleid bevat voor de periode 2020 tot en met 2024 vooral ontwikkelopgaven die door gemeente en inwoners opgepakt worden. Ondanks het feit dat ons accommodatiebeleid recent is, blijkt het beleid geen pasklare oplossingen te bieden bij diverse complexe vraagstukken bij de gemeentelijke accommodaties.
  De problematiek voortkomend uit de verplichte sluiting als gevolg van de COVID-19 maatregelen in 2020-2021 had veel impact op gebruik en exploitatie van accommodaties. Aansluitend ontstond er in het voorjaar van 2022 een mondiale energiecrisis. De prijzen voor energie stegen voor accommodaties met gemiddeld 352% waardoor een aantal gemeentelijke accommodaties financiële ondersteuning nodig hadden. In december 2022 is besloten om gemeenschapshuizen, sportaccommodaties en sociaal-culturele accommodaties binnen de gemeente Leudal, die directe financiële problemen ervoeren door de stijgende energielasten in 2022 en daardoor in hun continuïteit en voortbestaan bedreigd werden, te compenseren in de vorm van een incidentele subsidie.
  Het Accommodatiebeleid wordt in 2023 doorontwikkeld indachtig de kaders van het beleid gericht op toekomstbestendige ontmoetingsplaatsen met een maatschappelijke functie (leefbaarheid).

- Het welzijnsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en waar van toepassing aangepast op specifieke behoeften binnen de Leudalse Samenleving. In 2022 vond naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie geen aanpassing plaats in het welzijnsbeleid.

- De gemeente Leudal heeft de initiatieventafel (ook wel: intaketafel) geëvalueerd. Geconcludeerd is dat deze tafel door initiatiefnemers als zeer waardevol wordt ervaren. Er is snel, integraal en kosteloos advies over een eerste planidee. Hierdoor kan de initiatiefnemer zijn plan gericht uitwerken, worden tegenstrijdige adviezen voorkomen en biedt het voor de gemeente Leudal de kans om de eigen ambities of opgaven in het plan te verwerken of daarmee koppelkansen te creëren. De verbetervoorstellen voortkomende uit de evaluatie worden in 2023 geïmplementeerd.

- De verbetervoorstellen zijn o.a.
  - de initiatiefnemer licht - desgewenst - zelf zijn of haar initiatief toe, hierdoor kunnen gericht vragen worden gesteld en vindt een betere dialoog plaats over het initiatief;
  - in principe gegarandeerd wekelijks overleg, door het organiseren van vervanging bij afwezigheid van één of meer deelnemers;
  - schriftelijke terugkoppeling, naast mondelinge terugkoppeling;
  - warme overdracht tussen accountmanager of procesregisseur en behandelaar of vergunningverlening, hierdoor hoeft de initiatiefnemer niet telkens zijn of haar plan opnieuw toe te lichten en worden aandachtspunten en randvoorwaarden goed en integraal besproken.

- In het accommodatiebeleid is als ontwikkelopgave met prioriteit de realisatie van een dorpshuis in Neeritter opgenomen.
  De gemeenteraad heeft een krediet geoormerkt van € 1.300.000, waarvan een bedrag van € 180.000 daadwerkelijk is gevoteerd als voorbereidingskrediet. Derhalve resteert een geoormerkt bedrag van € 1.120.000. Laatstgenoemd bedrag is door de gemeenteraad nog niet gevoteerd in het kader van het budgetrecht van de raad.

Wij hebben de werkgroep van het Dorpsoverleg Itter Laeftj de architect te vragen om het ontwerp te herzien, zodat het past binnen het resterende, geoormerkte bedrag van € 1.120.000. Bij het opstellen van deze jaarrekening wordt aan dit herziene ontwerp 'flink geschetst'. De raadscommissie Sociaal is hierover geïnformeerd.

- In 2021 is het evenementenbeleid vastgesteld. Dit beleid en de daarbij behorende subsidieregeling evenementen zijn in 2022 ingegaan. Voor 2022 is door de gemeenteraad besloten voor deze subsidieregeling geen subsidieplafond op te leggen.

Voorzieningen				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	5.967	7.583	7.270	-313
Baten	-659	-1.028	-1.066	-38
Mutatie reserves	-429	-516	-269	247
Resultaat	***4.879***	***6.039***	***5.935***	***-104***

2.3.1 Onderwijshuisvesting

2.3.1.1 Passende huisvesting onderwijs

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zorgen samen met de kindercentra en onderwijsorganisaties voor goede onderwijsvoorzieningen voor alle kinderen en jongeren, zodat iedereen naar vermogen aan onderwijs deelneemt en met een diploma (startkwalificatie) de school verlaat.
Het bovenstaande betreft een effect op lange termijn en is een blijvend aandachtspunt in frequent overleg met schoolbesturen en het Samenwerkingsverband passend onderwijs.
Het beleid met betrekking tot onderwijshuisvesting is vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leudal. De hoofduitgangspunten in het accommodatiebeleid worden daarbij gevolgd.

- De gemeente heeft een wettelijke taak met betrekking tot onderwijshuisvesting (nieuwbouw, renovatie, uitbreiding en constructiefouten). Om te zorgen dat we in gesprek komen en blijven met schoolbesturen over sluiting, uitbreiding en renovatie van scholen is het belangrijk om in overleg met de schoolbesturen te komen tot een integraal huisvestingsplan (IHP). In oktober 2022 is onder externe begeleiding gestart met het proces om te komen tot een gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting en uiteindelijk een IHP. Vaststelling van het IHP wordt in december 2023 verwacht.

- In 2021 en 2022 is de huisvesting van scholengemeenschap Ursula onderzocht. Onder begeleiding van een extern bureau, waarvan de inzet is betaald uit subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, aan de gemeenteraad toegezegde onderzoeksrapportage voldoet niet aan de verwachtingen van het college en schoolbestuur SOML. Huisvesting van scholengemeenschap Ursula zal een onderdeel van het IHP vormen.

- Uitgaande van een aflopende huurovereenkomst bij Pactum (voorheen Rubicon) is continuering en noodzakelijke uitbreiding van de Latasteschool onderzocht. Gebleken is dat continuering en uitbreiding van het huurcontract bij Pactum alsnog tot de mogelijkheid behoort. Deze optie wordt in 2023 uitgewerkt.

- In oktober 2022 is basisschool St. Liduina in Kelpen-Oler overgenomen van schoolbestuur SPOLT door schoolbestuur AKKOORD!PO. Het betreft openbaar onderwijs. Door de gemeente Leudal is het samenwerkingsverband GOTPOO, een samenwerkingsverband van de gemeenten Beesel, Peel en Maas, Horst aan de Maas dat toezicht houdt op het bestuur van de Stichting Akkoord, verzocht om toetreding. Het samenwerkingsverband moet nog een besluit nemen op het verzoek.

- In Heibloem is (voortgezet) speciaal onderwijs gevestigd door schoolbestuur Aloysius. Om te kunnen voorzien in noodzakelijke onderwijshuisvesting wordt tijdelijk gebruik gemaakt van accommodaties die gehuurd zijn van de eigenaar van het voormalige Widdonckterrein. In 2022 zijn diverse scenario's voor onderwijshuisvesting onderzocht. In het eerste kwartaal 2023 is hierover een besluit genomen door het college en de gemeenteraad wordt om krediet ad €1.225.000 gevraagd.

Wat heeft dat gekost?

Passende huisvesting onderwijs				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Onderwijshuisvesting	1.289	1.827	1.809	-18
Totale Lasten	**1.289**	**1.827**	**1.809**	**-18**
Baten				
Onderwijshuisvesting	0	-300	-334	-34
Totale Baten	**0**	**-300**	**-334**	**-34**
Mutatie reserves	-80	-158	-55	103
Resultaat	***1.209***	***1.369***	***1.419***	***50***

Onderwijshuisvesting BO

- Bij bestemming resultaat jaarrekening 2020 is € 100.000 ter ondersteuning van de actuele dossiers rondom onderwijshuisvesting aan dit budget toegevoegd. Het restant, afgerond € 30.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.
- In 2022 is de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs vastgesteld. Voor uitvoering van de verordening is in 2022 € 50.000 budget beschikbaar gesteld. In 2022 is geen beroep gedaan op een bijdrage uit deze verordening.

Onderwijshuisvesting SO

- Voor aanpassing van het binnenklimaat van de Latasteschool en De Ortolaan is in totaal € 300.000 subsidie ontvangen. Deze subsidie is volledig doorbetaald aan schoolbestuur Aloysius.
- Ten behoeve van tijdelijke onderwijshuisvesting van De Ortolaan zijn 2 paviljoens gehuurd. De voor deze paviljoens verschuldigde energie- en bijkomende kosten ad € 34.000 zijn, evenals de volledige doorbelasting van deze kosten aan schoolbestuur Aloysius, niet geraamd.
- De financiële afrekening met betrekking tot de noodzakelijke aanpassingen moet nog worden afgerond. Het beschikbare budget van afgerond € 13.400 is daarom via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

Onderwijshuisvesting VO

Voor deskundige begeleiding in het proces om te komen tot visievorming met betrekking tot onderwijshuisvesting is budget ad € 50.000 beschikbaar. Begeleiding is in oktober 2022 gestart. In 2022 zijn geen nota's ontvangen en uitgaven op dit budget geboekt. Het volledig budget is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

2.3.1.2 Via onderwijs sporten

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door het beschikbaar stellen van lokale gym- en sportzalen of sporthallen of door betaling van zaalhuur of klokurenvergoeding heeft de gemeente uitvoering gegeven aan haar wettelijke zorgplicht voor bewegingsonderwijs.
Door groei van het aantal leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs moet door leerlingen van basisschool De Heihorst in Heibloem noodgedwongen tijdelijk gebruik gemaakt worden van een sporthal in Meijel. De verschuldigde zaalhuur wordt door de gemeente betaald. De kosten voor vervoer van leerlingen naar en van de sporthal in Meijel wordt eveneens door de gemeente betaald. De totale extra kosten bedragen circa € 31.000. Hiertoe is de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs aangepast.

Wat heeft dat gekost?

Via onderwijs sporten				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bewegingsonderwijs	70	106	103	-3
Totale Lasten	**70**	**106**	**103**	**-3**
Baten				
Bewegingsonderwijs	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***70***	***106***	***103***	***-3***

2.3.2 Cultuur

2.3.2.1 Bijdrage cultuur aan gezondheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Kunst en Cultuur
Eind 2022 is de nieuwe subsidieregeling Kunst en Cultuur ingegaan, gebaseerd op de speerpunten van het Kunst- en Cultuurbeleid.

Cultuurgelden
Wegens COVID-19 heeft de gemeente rijksmiddelen ontvangen voor de instandhouding van de lokale culturele basisinfrastructuur. In 2022 zijn deze middelen ingezet voor een steun- en herstelregeling voor de culturele sector. Hiermee is € 90.850 subsidie verstrekt aan zowel steun aan lokale culturele spelers als herstel van de sector door het ontwikkelen van nieuwe activiteiten.

Wat heeft dat gekost?

Bijdrage cultuur aan gezondheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Cultuuraccommodaties	688	1.143	1.148	5
Kunst en cultuur	412	267	280	13
Media	468	544	545	1
Totale Lasten	**1.568**	**1.954**	**1.973**	**19**
Baten				
Cultuuraccommodaties	-33	-4	-4	0
Kunst en cultuur	-11	-11	-12	-1
Media	-95	-95	-95	0
Totale Baten	**-139**	**-110**	**-111**	**-1**
Mutatie reserves	-197	-223	-207	16
Resultaat	***1.232***	***1.621***	***1.655***	***34***

Gemeenschapshuizen
De procesbegeleiding met betrekking tot diverse gemeenschapshuizen is niet volledig afgerond in 2022. Het restant budget van afgerond € 15.750 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

2.3.2.2 Cultuur deelname

Wat hebben we ervoor gedaan?

Evenementen
In 2021 is het evenementenbeleid vastgesteld. Dit beleid en de daarbij behorende subsidieregeling evenementen zijn in 2022 ingegaan. Voor 2022 is door de gemeenteraad besloten voor deze subsidieregeling geen subsidieplafond op te leggen. In totaal zijn er 48 evenementen gesubsidieerd, waaronder o.a. concerten, (sport)toernooien, koningsdag activiteiten, sinterklaasintochten, kermis activiteiten, straatspeeldag en zomercarnaval

In 2022 heeft het wielerevenement ZLM plaats gevonden in Leudal. Dit evenement heeft gemeente Leudal goed op de kaart gezet als wielergemeente.

Cultuur deelname
De combinatiefunctionaris cultuur heeft in 2022 de deelname van jeugd aan kunstzinnige en culturele activiteiten bevorderd. Met het organiseren van verschillende activiteiten op scholen hebben jongeren kennis kunnen maken met kunst en cultuur.

Wat heeft dat gekost?

Cultuur deelname				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Cultuurondersteuning	139	318	211	-107
Burgerinitiatieven	50	121	88	-33
Totale Lasten	**189**	**439**	**299**	**-140**
Baten				
Cultuurondersteuning	0	0	0	0
Burgerinitiatieven	0	-5	-5	0
Totale Baten	**0**	**-5**	**-5**	**0**
Mutatie reserves	0	0	100	100
Resultaat	***189***	***434***	***394***	***-40***

Cultuur overig
Vanuit het Rijk zijn op diverse momenten middelen ontvangen voor cultuur. Hiervoor hebben we een speciale subsidieregeling opgesteld, deze loopt door tot en met 31-12-2023. Het restant van € 100.307 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

Evenementensubsidie
In 2022 is besloten een bedrag op te nemen van € 100.000 voor evenementensubsidies. Er waren minder aanvragen dan verwacht, hierdoor resteert een bedrag van € 29.864.

2.3.3 Sport

2.3.3.1 Bijdrage sport aan gezondheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Vanaf 2020 ontvangen wij jaarlijks een uitvoeringsbudget voor het sportakkoord. Dit betreft minimaal € 20.000 per jaar. Via een kernteam wordt dit budget besteed aan sportieve evenementen die o.a. verenigingen en sportaanbieders organiseren. Laatste aanvragen zijn o.a. toegekend aan Judoclub Baexem, basisonderwijs SPOLT, Seniorenvereniging Roggel en DFO'20. Wegens corona is dit proces niet gelopen zoals gepland, aangezien verenigingen andere prioriteiten hadden. Daarom is besloten om een deel van het budget van het sportakkoord voor 2022 en 2023 in te zetten als subsidie de Brede Regeling Combinatiefunc-ties.

- In 2022 is geen sportbeleid opgesteld. Coronamaatregelen en maatregelen die de gevolgen van corona compenseren hebben ambtelijk en bestuurlijk voorrang gevergd. Deze actie is doorgeschoven naar 2023.

- Het behoeftenonderzoek binnenzwemwater heeft niet in 2022 plaatsgevonden. Coronamaatregelen en maatregelen die de gevolgen van corona compenseren hebben ambtelijk en bestuurlijk voorrang gevergd. Deze actie zal in 2023 plaats gaan vinden.

Wat heeft dat gekost?

Bijdrage sport aan gezondheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Sportbeleid	459	636	628	-8
Buitensport	1.406	1.652	1.431	-221
Binnensport	986	970	1.028	58
Totale Lasten	**2.851**	**3.258**	**3.087**	**-171**
Baten				
Sportbeleid	-93	-215	-198	17
Buitensport	-256	-256	-254	2
Binnensport	-170	-141	-164	-23
Totale Baten	**-519**	**-612**	**-616**	**-4**
Mutatie reserves	-151	-135	-107	28
Resultaat	***2.180***	***2.510***	***2.363***	***-147***

Zwembaden

Er zijn middelen vrijgemaakt voor een onderzoek naar de toekomst van de zwembaden en een bijdrage in de aanpassing van douches en toiletten. In 2023 zal hier uitvoering aan worden gegeven. Een bedrag van € 28.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023. In december 2022 is specifieke uitkering ontvangen van € 44.665. De uitkering is bestemd voor het dekken van de exploitatietekorten van ijsbanen en zwembaden in Nederland als gevolg van COVID-19 maatregelen. Het betreft de exploitatietekorten voor de periode van 1 november tot en met 31 december 2021 en van 1 tot en met 31 januari 2022. Dit bedrag is als nog te betalen aan Laco opgenomen.

Tennisbanen

In 2022 waren € 57.000 minder lasten, o.a. als gevolg van raming afvoeren oude gravel voormalige tennisbanen ad € 62.000 bij Beach Sports Leudal. Dit is in 2022 niet uitgevoerd.

Groene sportterreinen

De kosten zijn in totaal € 41.000 lager dan geraamd, o.a. door lagere uitgaven bij uitbestede werkzaamheden.

2.3.4 Reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
						(bedrag x 1.000)
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	Jaarlijkse toevoeging	40	40	
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		247	-247
			Totaal toevoegingen	**40**	**287**	**-247**
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-402	-402	
O	Revolverend duurzaamheidsfonds	S	Afschrijvingen	-5	-5	
O	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	S	Aflossingen	-27	-27	
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-123	-123	
			Totaal onttrekkingen	**-556**	**-556**	

2.3.5 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Kindcentrum Leudal West	9.870	699	9.171	
Kindcentrum Leudal West: aankoop locatie	410	403	7	
Park Leudal Oost: voorbereidingskrediet	100	82	18	
Raamkrediet investeringen buitensport	23		23	
Vervanging gymtoestellen	99	83	16	
LED-verlichting voetbalvelden en evenemententerrein Roggel	152	119	32	
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler	5.451	5.283	168	
Sportpark Maasveld Neer: realisatie	1.000	384	616	
Sportpark Maasveld Neer: wieleromgeving	1.570		820	
	-750			
LED-verlichting RKVB Baexem	62		62	
LED-verlichting KSV Horn	66		66	
LED-verlichting TC Baexem	39		39	
Voorbereidingskrediet Dorpshuis Neeritter	180	33	147	
	18.272	**7.086**	**11.186**	**0**

2.3.6 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%	2020	53	RIVM - Zorgatlas	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

2.4 Samenleving

Wat hebben we bereikt?

We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om de transformatie van het sociaal domein vorm en inhoud te geven. Aan de hand van de succesfactoren en knelpunten van het huidige beleid, bouwen we steeds aan een langdurige innovatie in het sociaal domein.

Samenwerking Midden- Limburg West
Het afgelopen jaar is geïnvesteerd in de samenwerking tussen de gemeente Leudal, Nederweert en Weert (Midden- Limburg West) en in de samenwerking met de gemeenten Midden- Limburg Oost en Noord- Limburg.

In Midden- Limburg heeft een meer planmatige aanpak plaatsgevonden op de sturing op samenhang, resultaten en nieuwe ontwikkelingen. In 2021 is een regionaal Programmaplan sociaal domein opgesteld. Met dit plan zijn de regionale activiteiten Wmo en Jeugdhulp voor de komende jaren bepaald. Het afgelopen jaar hebben de ambtelijke en bestuurlijke overleggen over de regionale samenwerking geleid tot het voornemen om in 2023 een bestuursopdracht vast te stellen over een verkenning van de samenwerking gericht op bedrijfsvoering tussen de Midden- Limburgse gemeenten. Verder zijn de activiteiten gericht op het inrichten van een dashboard sociaal domein en harmonisatie ICT. In 2022 heeft een traject gelopen met de gemeenten van Midden-Limburg en het CJG om samen tot nieuwe afspraken te komen over sturings- en verantwoordingsinformatie en frequentie van aanlevering, gebaseerd op de regionale beleidsplannen. Met de subsidiebeschikking 2023 is aan het CJG opdracht gegeven om de verantwoording volgens de nieuwe afspraken te laten plaatsvinden. Met betrekking tot de harmonisatie uitvoering Wmo is er voor gekozen om dit organisch te laten verlopen door de samenwerking van de drie teamleiders van de gemeenten op actuele thema's.

Uitvoeringsplan Sociaal Domein 2022-2023
De gemeenteraad heeft in november 2019 het Regionaal Beleidsplan Sociaal Domein 2020 tot en met 2023 vastgesteld. Met dit plan zijn de visie, maatschappelijke effecten en de doelen voor de komende jaren vastgesteld. Bij het opstellen en vaststellen van dit uitvoeringsplan was het voornemen om na twee jaar een evaluatie te doen en de activiteiten voor 2022 en 2023 te beschrijven. In het najaar van 2022 zijn met een factsheet 'Activiteiten uitvoeringsplan sociaal domein 2020 t/m 2023' de gerealiseerde activiteiten in 2020 en 2021 weergegeven en zijn de vervolgactiviteiten voor 2022 en 2023 vastgesteld.

"Duurzaam evenwicht sociaal domein"

In de programmabegroting 2021-2024 is een taakstelling sociaal domein van € 688.805 in 2021 oplopend naar € 2.094.767 in 2022 en vanaf 2023 structureel € 3.142.022 opgenomen. In november 2020 stelde de gemeenteraad bij de Algemene Beschouwingen het integraal plan van aanpak met besparingsmaatregelen "Duurzaam evenwicht sociaal domein" vast. In dit plan zijn maatregelen opgenomen waarmee de taakstelling gerealiseerd moet worden. In 2022 is twee maal gerapporteerd aan de gemeenteraad over de voortgang van de maatregelen. De taakstelling is in 2022 volledig ingevuld en bedraagt naar de toekomst toe nog € 423.776 structureel.

- Toegang:
  In januari 2021 is de eerste 0-meting op de toegang Jeugd en Wmo afgerond. Vervolgens zijn verbeteracties doorgevoerd. In 2022 heeft een tweede meting plaatsgevonden op de toegang Jeugd. De conclusie is dat over het algemeen het Centrum voor Jeugd en Gezin hun toegangstaak nog steeds goed uitvoert. Er zijn verbeteringen ten opzichte van de in 2020 geconstateerde aandachtspunten. Ook hebben er (deels door Corona) verslechteringen plaatsgevonden. Maar over geheel genomen hebben positieve ontwikkelingen plaatsgevonden die hebben geleid tot meer verbeteringen. Vanaf 2023 zal er meer zicht zijn op de prestatie van het CJG door de nieuwe verantwoordingsafspraken en kunnen we meer sturen op de resultaten. Kwaliteitsverbetering wordt hiermee meer gewaarborgd. De resultaten van het onderzoek zijn gedeeld met de gemeenten Nederweert en Weert en er is geconcludeerd dat een eventuele nieuwe meting overbodig is.
- Beleid nieuwe aanbieders:
  De lijn om terughoudend om te gaan met de vestiging van nieuwe aanbieders in onze gemeente vanwege de aanzuigende werking is in 2022 gevolgd. Het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet met ingang van 1 januari 2022 heeft hier invloed op. Namelijk, de gemeente waar de jeugdige vandaan komt betaald nu de kosten en niet meer de gemeente waar de jeugdige verblijft en staat ingeschreven. Dit laatste kwam met name in onze gemeente veel voor.
- Samenwerking jeugdhulp-onderwijs:
  Deze samenwerking is het afgelopen jaar vooral gericht op de besteding van de NPO-middelen en het steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl samen met het onderwijs. Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het Rijk in scholen en gemeenten om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. Een deel van de gemeentelijke middelen is en wordt ingezet voor interventies ter bevordering van de weerbaarheid van jongeren. Hiermee wordt de algemene ontwikkeling en het functioneren van jongeren versterkt en de kans op problemen verminderd. Op deze manier wordt geïnvesteerd in het versterken van het voorliggend veld waaruit we in het kader van de taakstelling een structureel rendement kunnen halen.
- Praktijkondersteuners huisartsen:
  Vanwege Corona is deze pilot gestagneerd. Momenteel loopt een landelijk proces rondom de Hervormingsagenda Jeugdhulp, waarin besparingsmogelijkheden worden uitgewerkt. Eén van deze mogelijkheden zijn de implementatie van de praktijkondersteuners huisartsen. In het laatste kwartaal van 2022 is gestart met het structureel inbedden van de praktijkondersteuners in de uitvoering.
- Mede door de Brede inzet medewerker WSP, het inzetten van de eigen jobcoach en de arbeidsgerichte dienstverlening is het aantal uitkeringen verder gedaald. Door de kwaliteitsinvestering (begeleiding tijdens de start van het werk) is sprake van een duurzame uitstroom.

- Verwervingsstrategie: Met betrekking tot jeugdhulp zijn twee aanbestedingen afgerond en is per 1 januari 2022 gestart met het nieuwe contract. Het betreft de aanbestedingen Wonen samen met alle Midden- Limburgse gemeenten en de aanbesteding Crisis samen met alle Noord- en Midden- Limburgse gemeenten. Gedurende het jaar is geïnvesteerd in de implementatie van deze nieuwe aanbesteding. Voor behandeling met verblijf heeft in 2021 en 2022 een aanbesteding gelopen samen met Noord- en Midden- Limburg en gaan de nieuwe contracten in per 1 januari 2023. Met betrekking tot de Wmo liepen twee aanbestedingstrajecten. Hulp bij het huishouden met de gemeenten Midden- Limburg West met nieuwe contracten per 1 januari 2023 en begeleiding met de gemeenten Midden-Limburg en de MER gemeenten (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen) met de beoogde startdatum per 1 januari 2024.

- Verwerving Wmo:
  Hulp bij het huishouden:
  Deze Wmo maatwerkvoorziening is in 2022 aanbesteed op basis van de inkoopstrategie zoals deze begin 2022 is vastgesteld. Zo is vanuit een gestructureerde aanpak, vanuit de inhoud én relatie, toegewerkt naar een nieuwe aanbesteding. De nieuwe contracten voor deze Wmo maatwerkvoorziening zijn vanaf 1 januari 2023 gestart.
  Wmo Begeleiding:
  Conform de regionale planning moet de ingangsdatum voor de nieuwe verwerving 1 januari 2024 plaatsvinden. De komende tijd zullen we wekelijks bij elkaar komen en vindt de oriëntatie plaats naar de vorm van samenwerking bij deze samenwerking en zal de verwerving in gang worden gezet.

De opgenomen maatregelen in het plan van aanpak met besparingsmaatregelen "Duurzaam evenwicht sociaal domein" lopen conform de vaste structuur of zijn afgerond en de taakstelling over 2022 is net als over 2021 gerealiseerd.

Samenleving				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	34.906	42.363	41.247	-1.116
Baten	-6.411	-11.477	-12.626	-1.149
Mutatie reserves	-12	-786	-224	562
Resultaat	***28.483***	***30.099***	***28.397***	***-1.702***

2.4.1 Gezondheid

2.4.1.1 Bewustwording van invloed levensstijl

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voor de uitvoering van projecten uit het leefstijlakkoord was in 2022 een uitvoeringsbudget van € 20.000 beschikbaar. Dit budget is grotendeels besteed aan het schooltuinen- plus project (soepproject) op scholen en uitvoering van activiteiten door KERNgezond.

Wat heeft dat gekost?

Bewustwording van invloed levensstijl				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bescherming gezondheid	1.372	1.425	1.365	-60
Totale Lasten	**1.372**	**1.425**	**1.365**	**-60**
Baten				
Bescherming gezondheid	0	-42	-42	0
Totale Baten	**0**	**-42**	**-42**	**0**
Mutatie reserves	0	-15	-15	0
Resultaat	***1.372***	***1.367***	***1.308***	***-59***

Bescherming gezondheid
Budget ad € 43.000 budget is niet gebruikt. Dit is de raming van de bijdrage aan Venlo inzake bemoeizorg en preventie OGGZ. Achteraf blijkt dat dit per 2022 in de regionale middelen beschermd wonen is opgenomen en dus niet meer apart begroot/betaald hoeft te worden.

2.4.2 Maatschappij

2.4.2.1 Versterken samenredzaamheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Mantelzorg en vrijwilligers
Door COVID-19 zijn de activiteiten in Q1 en Q2 2022 voor Dementievriendelijk Leudal deels stilgelegd of stopgezet. Vanaf Q3 zijn we weer gestart met het organiseren van activiteiten en workshops.

De werkzaamheden met betrekking tot mantelzorgondersteuning kregen een andere invulling deels digitaal en vanaf Q3 weer zoveel mogelijk fysiek. De jaarlijkse aandacht voor onze mantelzorgers was dit jaar weer fysiek en zijn er weer mooie bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd voor onze mantelzorgers.

AMW-ML
Het AMW-ML is ook een belangrijke partner en heeft zich ook het afgelopen jaar ingezet op laagdrempelige hulpverlening waarbij de mogelijkheden van de cliënt en zijn netwerk centraal staat. AMW-ML biedt samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg (CJG-ML) een brede basisondersteuning op het gebied van opgroeien en opvoeden en zelfstandig functioneren. AMW-ML werkt samen met diverse organisaties (Synthese, Proteion) samen en is actief op diverse maatschappelijke thema's zoals armoedebestrijding en vroegsignalering, maatjesproject en thuisadministratie. Daarnaast bieden ze onafhankelijke cliëntondersteuning aan.

Onzekere factoren op het gebied van gezondheid, financiën (stijgende prijzen) en veiligheid maken dat het nog moeilijker is om in te schatten wat de vraag van de cliënten zal zijn.
AMW heeft het afgelopen jaar ook meer ingezet op hun communicatie en bereik naar buiten toe gericht. De huidige folder is aangepast en op de website van de gemeente staat een filmpje met waarvoor AMW staat en wat ze aanbieden aan onze inwoner. Hiermee bereiken ze een veel breder publiek aan. Ook in het kader van het op een veel laagdrempeliger manier te kunnen benaderen van AMW.

Wat heeft dat gekost?

Versterken samenredzaamheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Maatschappij algemeen	567	477	444	-33
Welzijnswerk	600	525	536	11
WMO advisering	6	6	7	1
Totale Lasten	**1.173**	**1.008**	**987**	**-21**
Baten				
Maatschappij algemeen	0	-90	-90	0
Welzijnswerk	0	0	0	0
WMO advisering	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**-90**	**-90**	**0**
Mutatie reserves	0	-43	-37	6
Resultaat	***1.173***	***875***	***859***	***-16***

2.4.3 Ondersteuning

2.4.3.1 Beter passende ondersteuning

Wat hebben we ervoor gedaan?

Oekraïense vluchtelingen
In 2022 zijn er in totaal 76 Oekraïense vluchtelingen opgevangen in de gemeentelijke opvang en in totaal rond de 174 in de particulieren opvang. Dit aantal is relatief "laag" en heeft te maken met het feit dat er weinig wisselingen zijn geweest in de gemeentelijk opvang.
Hierbij heeft de gemeente de taak om in onderwijs, leefgeld en zorg te voorzien.
Voor onderwijs en opvang voor deze kinderen is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande regelingen en voorzieningen. Voor volwassenen zijn er in samenwerking met Bibliocenter taallessen gestart.
Daarnaast is een groot aantal volwassenen door de gemeente begeleid naar werk.
In samenwerking met Vluchtelingenwerk is er op de gemeentelijke opvanglocatie een wekelijks spreekuur opgestart.
Ook zijn er verschillende tolken en vrijwilligers actief in de alledaagse begeleiding van de vluchtelingen wonend op de gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast zijn er bijna 2.700 ambtelijke uren besteed aan het verzorgen van opvang voor de Oekraïense vluchtelingen.

Participatiewet

Levensonderhoud

Het aantal banen met een loonkostensubsidie is in 2022 gestegen van 51 naar 75.
Het uitkeringsbestand is gedaald van 333 naar 323. In 2022 is sprake geweest van een dip in de economische ontwikkeling. Ondanks deze dip is het toch gelukt om meer mensen uit te plaatsen richting werk.

Armoede

Door snel stijgende energiekosten en een oplopende inflatie heeft de kostencompensatie centraal gestaan in het armoedebeleid. In 2022 is de uitvoering opgepakt van de energietoeslag die door de Rijksoverheid in het leven is geroepen. Hiermee was een bedrag gemoeid van ongeveer € 1,6 miljoen.
Daarnaast is een lokale regeling gemaakt om de gestegen kosten van levensonderhoud op te vangen. Een eenmalige uitkering van € 250 is verstrekt aan huishoudens met een inkomen tot 150 % van het sociaal minimum.

Van het opstellen van een nieuw armoedebeleid werd afgezien. Het uitvoeringsplan is geëvalueerd en vernieuwd in een uitvoeringsplan voor de komende jaren.

Schuldhulpverlening

De ervaringen met de vroegsignalering zijn in kaart gebracht.
Het uitwisselen van informatie loopt tegen de grenzen van de privacywetgeving aan. Gezocht is en wordt naar mogelijkheden om hier flexibel me om te gaan. De BSGW is dit jaar aangesloten als signaalpartner voor de vroegsignalering.

Inburgering

De leerroutes in de inburgering zijn in 2022 aanbesteed. Gilde Educatie zorgt voor het lesgeven in de B1- en Z-leerroute en Gilde opleidingen verzorgt de onderwijsroute.
De praktijkcomponent en het theoriegedeelte van de module Arbeid en Participatie is in handen van ons eigen MensOntwikkelBedrijf.
Bij vestiging in de gemeente worden de inburgeraars meteen gesproken en toegeleid naar de inburgeringscursussen. 16 personen zijn in 2022 gestart met de inburgeringscursus.

Laaggeletterdheid

In 2022 is een taalakkoord afgesproken en ondertekend door Stichting Lezen en Schrijven, Bibliocenter, Synthese en gemeente. Samen wordt de laaggeletterdheid aangepakt. Een bij de provincie ingediend subsidieverzoek is gehonoreerd. Met deze subsidie wordt het opsporen van laaggeletterden pro-actief opgepakt.

Wmo

Ook in 2022 is het uitvoeren van een aantal besparingsmaatregelen doorgegaan. Denk bijvoorbeeld aan het opschonen van het hulpmiddelenbestand en het inzetten van de structurele overleggen met de grootste aanbieders. Om meer inzicht te krijgen in het geheel van de toegang en werkwijze hebben we een (regionaal) vervolg gegeven aan de (data)rapportages binnen de Wmo. Dit maakt de eerste lokale en regionale inzichten en feitelijkheden binnen de Wmo zichtbaar.

Toegang Wmo

De toegang bepaalt een groot gedeelte van het gebruik aan voorzieningen (indicaties). Ook is de toegang een draaiknop in het terugverwijzen van ondersteuningsvragen die in het voorliggende veld kunnen en moeten worden opgepakt, alsmede in het tijdig afschalen van ondersteuning die ook door lichtere vormen worden vervangen. Met de implementatie van de nieuwe verwerving per 2023 krijgt de toegang een betere positie zodat zij een belangrijke rol pakken in het behalen van de doelstellingen.

Hulp bij het huishouden en begeleiding volwassenen

De invoering van het abonnementstarief ingaande 1 januari 2019 gaat gepaard met een blijvende aanzuigende werking met betrekking tot maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Concreet heeft zich dit vertaald in een toename van het aantal meldingen en aanvragen binnen de Wmo. Met name op het gebied van huishoudelijke hulp zien we een blijvende, maar lichte stijging, van de aanvragen in 2022. Het verschil van december 2021 versus december 2022 is een stijging van 3% (28 cliënten hbh).

Met betrekking tot de maatwerkvoorziening begeleiding zien we een afname in de indicaties, namelijk -3% (- 10 cliënten BG). Dit komt door een nadrukkelijkere toepassing van beleid door de toegang die is ingezet en wellicht deels ook door COVID-19. In verband met COVID-19 en het in stand houden van voorzieningen zijn ook in 2022. aan zorgaanbieders garantieomzetten betaald. Bij de hulp bij de huishouding maakten de betreffende aanbieders hiervan geen gebruik.
Zonder maatregelen van het Rijk is het voor de gemeente zeer moeilijk de uitgaven te beperken.

Opvang en beschermd wonen volwassenen

Ook is er vanaf 1 januari 2022 hard gewerkt aan de regionale samenwerking met betrekking tot de taken van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze taken maken onderdeel uit van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo).

De gemeente Venlo was de centrumgemeente voor de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Venlo was tot 2022 door de overige gemeenten gemandateerd om deze taken binnen het rijksbudget uit te voeren. Aan deze situatie is met ingang van 1 januari 2022 een einde gekomen. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor een gezamenlijk regionale beleidsagenda opgesteld met daarbij regionale uitvoeringsafspraken. Hierdoor zal de kwaliteit en continuïteit van deze dienstverlening gewaarborgd blijven binnen iedere gemeente. Dit plan met regionale uitvoeringsafspraken is ook door onze gemeente vastgesteld en zorgt ervoor dat de gemeente Leudal de toegang lokaal zal blijven organiseren, ook in de aankomende jaren.

Verwerving Wmo

Met betrekking tot de Wmo is in 2022 1 regionale aanbestedingen afgerond, namelijk Hulp bij het Huishouden. Het proces voor de verwerving van 'Wmo Begeleiding' loopt nog en zal eind 2023 afgerond zijn. Hiervoor zullen vanaf 1 januari 2024 nieuwe contracten ingezet worden voor de regio Midden Limburg wet én de MER gemeenten (Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen).

Jeugdzorg

Praktijkondersteuners huisartsen Jeugd
In mei 2020 is met de notitie "Reflectie op het jeugdstelsel en nieuwe impulsen transformatie" de pilot Praktijkondersteuner huisartsen (POH Jeugd) gestart. Deze pilot had het doel om de transformatie van het sociaal domein, in het bijzonder het jeugddomein, nieuwe impulsen te geven gericht op verbetering van kwaliteit, normaliseren en het terugdringen van kosten.

Voor de jaren 2020, 2021 en 2022 heeft het CJG extra subsidie ontvangen om in Midden-Limburg West hun formatie Jeugd- en Gezinswerkers (tijdelijk) uit te breiden en in te zetten als POH Jeugd bij huisartsen. Deze subsidie is verstrekt uit het regionale Transformatiefonds Midden- Limburg West (bijdrage van het Rijk). In de pilotfase zijn in elke gemeente in twee huisartsenpraktijken een POH Jeugd ingezet. In 2022 is een evaluatie gedaan waaruit blijkt dat huisartsen, professionals en jeugdigen in alle drie de gemeenten positieve effecten zien. De inzet van POH Jeugd zorgt voor verbreding van de beschikbaarheid van laagdrempelige opvoed- en opgroeihulp dichtbij huis en draagt daardoor aan de transformatieopdracht op het gebied van normaliseren. Het leidt tot beter passende en efficiëntere ondersteuning, omdat een POH Jeugd bij de start een bredere intake kan doen naar hulpvraag, systeem en leefsituatie van een jeugdige. Bij vraagstukken op meerdere leefgebieden en/of gezinsleden kan de POH Jeugd een beter op elkaar afgestemd plan van aanpak opstellen. Doordat voor minder cliënten gespecialiseerde hulp ingezet hoeft te worden en/of voor een specifieker onderdeel van de hulpvraag is de inzet van de POH Jeugd kosteneffectief.

Omdat de POH Jeugd is opgenomen als één van de maatregelen die moet bijdragen aan de transformatie en de financiële beheersbaarheid in de landelijke Hervormingsagenda 3.0, het plan van aanpak Duurzaam evenwicht in het sociaal domein en de gemeentelijke Zomernota 2023-2026, is in 2022 een voorstel voorbereid om vanaf 2023 de POH Jeugd uit te breiden en structureel in te zetten.

Pilot Lokaal Behandelteam
In oktober 2020 is in Midden- Limburg West een pilot Lokaal behandelteam (verder te noemen: behandelteam) gestart ter verbetering van de kwaliteit van de jeugdhulp. Het behandelteam bestaat uit behandelaren van 7 aanbieders. De behandelaren zijn vanuit de moederorganisaties in een lokaal gezamenlijk team gepositioneerd. Dit team biedt aanvullend en in samenwerking met het CJG lokaal behandeling aan jeugdigen die dat nodig hebben. Door de samenwerking met het CJG, kan vaker volstaan worden met door het CJG geleverde (goedkopere) ambulante basisjeugdhulp. Als toch behandeld moet worden, kan het behandelteam direct de juiste behandeling inzetten en in samenwerking met het CJG lokaal beter afschalen, wat leidt tot het effectiever inzetten van gespecialiseerde jeugdhulp (en een afname van de kosten).

Begin 2022 is uit de evaluatie gebleken dat er positieve ervaringen zijn behaald op casusniveau. Tegelijkertijd konden er nog geen definitieve conclusies getrokken worden, omdat het aantal casussen door corona minder was dan verwacht. Vanuit alle partijen werd de wens uitgesproken om door te gaan om meer ervaring op te doen. Vervolgens bleek dat vier GGZ wegens personeelsproblemen de benodigde FTE niet konden leveren en is er intensief met de aanbieders afzonderlijk en gezamenlijk gesproken hoe de doorstart toch gerealiseerd kan worden. Hiertoe is een document "Doorstart van het Lokaal Behandelteam" opgesteld. Met dit voorstel wordt een doorstart voor 2023 en 2024 voorgesteld.

Pilot Aanpassing Toegang
Samen met zes aanbieders, het CJG en de jeugdregio Midden-Limburg Oost startte in het tweede half jaar van 2021 de pilot Aanpassing Toegang. In deze pilot zijn ervaringen opgedaan met het verminderen van administratieve lasten en bovenal het versnellen van het proces voor ouders en jeugdigen door een versterkte positie van het CJG in het toegangsproces naar gespecialiseerde jeugdhulp. De ervaringen in de pilot zijn succesvol. In 2022 heeft de evaluatie plaatsgevonden en is de werkwijze uit de pilot structureel geborgd.

Pilot MDA++
In de Wmo 2015 en de Jeugdwet staat dat gemeenten een advies- en meldpunt moeten hebben voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit wordt vormgegeven door Veilig Thuis. In 2022 is met Veilig Thuis de pilot MDA++ voorbereid. Deze pilot start in 2023 voor de duur van 3 jaar. MDA++ staat voor een systeemgerichte, multidisciplinaire, intersectorale en specialistische aanpak van ernstig en langdurig huiselijk geweld en kindermishandeling en is bedoeld voor een kleine doelgroep waarbij langdurige onveiligheid speelt en waarbij de reguliere aanpak niet toereikend is. Door in de pilot MDA++ te werken met een regionaal team van specialisten, sorteren we voor op het regionaal veiligheidsteam van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. MDA++ en het Toekomstscenario hebben namelijk een vergelijkbaar doel, werkwijze en overlap in ketenpartners.

Verwerving Jeugd
- Segment 1 Opname vervangende behandeling en verblijf met behandeling Jeugd
  De drie Jeugdregio's (Noord-Limburg, Midden-Limburg Oost en Midden-Limburg West) werken sinds 2020 samen in het verwervingstraject voor het segment 1. De verwerving heeft in 2022 geleid tot het afsluiten van overeenkomsten per 1 januari 2023 met twee combinaties van vertrouwde aanbieders uit onze regio. Met deze samenwerkingsverbanden is er een integrale aanpak mogelijk en gaan we samen invulling geven aan de (transformatie) doelstellingen binnen dit segment.
- Segment 2 Wonen
  Dit segment is samen met de jeugdregio's Midden- Limburg Oost aanbesteed. Binnen het segment Wonen gaat het om pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalige woon- leefgroepen, zelfstandig wonen training en logeren. Het eerste jaar is voorbij en is aan te duiden als de implementatiefase die vooral in het teken heeft gestaan van het afstemmen met aanbieders en toegang, voeren van contractgesprekken en het vormgeven aan KPI's en de monitoring.
- Segment 3 en 4 Ambulante hulpverlening/dagbehandeling en dagbesteding
- De eerste stappen zijn genomen om deze segmenten per 1 januari 2025 te gaan aanbesteden. Er is besloten om samen met de jeugdregio Midden- Limburg Oost een gezamenlijke verkenning te doen en in Midden- Limburg West is een analyse van de uitgaven gestart ter voorbereiding van de aanbesteding.
- Segment 5 Crisis
- Dit segment is samen met de jeugdregio's Noord- Limburg en Midden- Limburg Oost aanbesteed. Binnen het segment Crisis gaat het om integrale crisishulp waar toegang en crisishulp zijn samengevoegd, waardoor een samenwerkingsverband van aanbieders in een sluitend crisisproces crisissen zo snel mogelijk stabiliseren en terugdringen. Het eerste jaar is voorbij en is aan te duiden als de implementatiefase die vooral in het teken heeft gestaan van het afstemmen met aanbieders en toegang, voeren van contractgesprekken en het vormgeven aan KPI's en de monitoring.

Samenhang Jeugdhulp en Onderwijs
De gemeenten in Midden-Limburg, de Samenwerkingsverbanden primair- en voortgezet onderwijs en de schoolbesturen werken al verschillende jaren samen aan de verbinding van onderwijs en jeugdhulp. Er zijn gezamenlijk al activiteiten uitgevoerd o.a.: pilot individuele begeleiding in de kinderopvang of het onderwijs, aanpassing nadere regels jeugdhulp, pilot knooppunt-overleggen en de aanpak thuiszitters. In 2022 is geconstateerd dat we in Midden Limburg op een meer gestructureerde wijze de samenwerking goed moeten gaan vormgeven en dat we een gezamenlijke agenda moeten gaan opmaken en uitvoeren. Hiertoe hebben gemeenten in 2022 een gezamenlijk opgaveplan gemaakt dat in 2023 in uitvoering moet gaan.

Nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugd
Met ingang van 1 januari 2022 zijn we uitvoering gaan geven aan het nieuwe woonplaatsbeginsel. In dit kader hebben administratieve verhuizingen van jeugdigen plaatsgevonden. In onze gemeente verbleven veel jeugdigen met een voogdijmaatregel waar de kosten voor jeugdhulp met ingang van 1 januari 2022 niet meer voor ons zijn, maar voor de gemeente waar de jeugdige vanaf kwam. In Leudal is het financieel resultaat van dit nieuwe woonplaatsbeginsel groot: onze jeugduitgaven zijn met ongeveer 2 miljoen gedaald (omdat we minder inkomsten ontvangen zijn ook de budgetten in de begroting 2022 verlaagd).

Ontwikkeling Regionaal Expertteam Midden-Limburg
Naar aanleiding van een landelijke opdracht hebben de jeugdregio's Midden-Limburg Oost en West in 2018 een regionaal expertteam (RET) ingericht. Het RET bestaat uit een groep gedragswetenschappers van de grootste aanbieders en de belangrijkste toegangen aangestuurd door een onafhankelijk voorzitter. Het RET heeft als doel de meest complexe (en vastgelopen) problematieken van jeugdigen op te pakken en te zorgen voor een maatwerkoplossing.

In september 2021 hebben de zeven Midden-Limburgse gemeenten besloten het RET door te ontwikkelen op basis van de nieuwe richtlijnen van de VNG. Dit betekende dat het RET in 2022, naast de consultatie- en adviesfunctie (functie 1) is uitgebreid met de functie procesregie (functie 2), de functie signaleren en adviseren (functie 3) en de functie leren van complexe casussen. In het eerste half jaar van 2022 heeft ook een evaluatie plaatsgevonden en zijn de actiepunten voor 2023 vastgesteld.

Gedwongen kader: Afronding Doorbraakaanpak
In november 2019 publiceerden de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid het rapport 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd'. Naar aanleiding van dit rapport zijn de gecertificeerde instellingen in opdracht van het ministerie samen met hun accounthoudende jeugdzorgregio aan de slag gegaan met een plan van aanpak. In Limburg is de regio Zuid-Limburg accounthoudende jeugdzorgregio voor Bureau Jeugdzorg Limburg, maar werkten we met de vier jeugdzorgregio's nauw samen met onze drie gecertificeerde instellingen (BJZ, WSG en LdH) aan het plan van aanpak. Op casusniveau is de doorbraakaanpak gericht op het tijdig realiseren van passende jeugdhulp voor jeugdigen met een maatregel. Deze casuïstiek is met de jeugdbeschermer, CJG en beleid opgepakt. In maart 2022 ontvingen we de eindconclusie van de betrokken Inspecties (Gezondheidszorg en Jeugd én Justitie en Veiligheid). De inspecties hebben vertrouwen in onze verbeterkracht.

Gedwongen kader: Nieuwe subsidieregeling
Na een intensief proces is in 2022 is een nieuwe subsidieregeling voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering vastgesteld. Met deze subsidieregeling wordt de uitvoering van het gedwongen kader geborgd en kunnen de door de Rechter opgelegde kinderbeschermingsmaatregelen uitgevoerd worden door de gezinsvoogden van de gecertificeerde instellingen. De jeugdbescherming staat (landelijk) flink onder druk. Daarom zijn deze tarieven voor 2023 verhoogd om de GI's in staat te stellen de werkdruk te verlagen en meer tijd te besteden aan de jeugdigen en gezinnen.

Wat heeft dat gekost?

Beter passende ondersteuning				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Participatie integratie	134	2.337	2.256	-81
WMO	8.689	8.902	8.544	-358
Jeugdhulp	10.223	11.504	10.506	-998
Participatie sociale zekerheid	4.609	6.095	7.432	1.337
Participatie Inkomen	5.889	5.035	4.931	-104
Participatie levensonderhoud	199	1.087	1.106	19
Totale Lasten	**29.743**	**34.960**	**34.775**	**-185**
Baten				
Participatie integratie	0	-1.224	-2.038	-814
WMO	-334	-2.771	-3.053	-282
Jeugdhulp	0	0	-9	-9
Participatie sociale zekerheid	-40	-40	-144	-104
Participatie Inkomen	-5.664	-4.930	-4.834	96
Participatie levensonderhoud	-78	-893	-842	51
Totale Baten	**-6.116**	**-9.858**	**-10.920**	**-1.062**
Mutatie reserves	-12	-299	-41	258
Resultaat	***23.614***	***24.803***	***23.814***	***-989***

<u>Opvang Vluchtelingen</u>
In 2022 zijn uitgenodigde Vluchtelingen geplaatst. Het Rijk verstrekt hiervoor een extra bijdrage van € 500 per geplaatste statushouder.

Inburgering
Gemeenten zijn vanaf 1-1-2022 verantwoordelijk voor de Inburgering.
Van het Rijk ontvangen we middelen voor de uitvoering van de Inburgering op basis van een inschatting van te huisvesten statushouders en het aandeel inburgeraars hierin.
Afrekening van de uitbestede werkzaamheden vindt plaats op basis van uitgaven. Het aantal dat door het Rijk is ingeschat is in 2022 hoger geweest dan het aantal geplaatste statushouders. Hierdoor zijn minder statushouders gestart met de inburgering.
De restant budgetten voor de inburgering afgerond € 258.600 zijn via de gecommitteerde reserve overgeboekt naar 2023.

Gemeentelijk armoedebeleid
In 2022 is de eenmalige uitkering 2022 van € 250 per huishouden verstrekt ter compensatie van hoge energielasten en hoge inflatie. Een totaalbedrag van € 340.000. Deze uitgaven waren niet geraamd en leiden tot een overschrijding van het budget. De regeling is opgesteld naar aanleiding van motie 13.1 Armoede en bestaanszekerheid in de raadsvergadering van 1 november 2022.
De terugbetalingen van bijzondere bijstand zijn in 2022 hoger geweest dan geraamd.
Daarnaast is een subsidie van € 56.800 ontvangen van de Provincie voor Laaggeletterdheid. Deze middelen worden in 2023 besteed en zijn daarom via de balans meegenomen naar 2023.

WWB
De Rijkssubsidie is in 2022 fors gedaald dan oorspronkelijk geraamd. De definitieve Rijkssubsidie is € 35.000 lager dan geraamd. Na een tweetal bijstellingen en de aanpassingen hiervan in de begroting zijn de uitgaven aan uitkeringen WWB € 43.000 hoger dan geraamd.
Daarnaast zijn de terug ontvangsten van verstrekte uitkeringen lager dan geraamd. Dit is het gevolg van het landelijk terugvorderingsbeleid tijdens de Corona periode.

IOAW
Het aantal inwoners die een IOAW uitkering ontvangen is in 2022 afgenomen. Hierdoor zijn de uitgaven € 15.000 lager geweest dan geraamd.
Er zijn geen terugbetalingen geweest op verstrekte uitkeringen.

IOAZ
Het aantal mensen met IOAZ uitkering is in 2022 gestegen van 1 naar 3 uitkeringen. De uitgaven zijn daardoor met € 7.300 toegenomen ten opzichte van de raming.

BBZ niet-starters
In 2022 is de Coronasteun voor ondernemers vervallen. Ondernemers konden voor ondersteuning een beroep doen op ondersteuning waaraan minder verplichtingen vast zaten dan aan de BBZ. Het betrof de zogenaamde BBZ-light. Door deze tijdelijk regeling zijn de kosten hoger dan aanvankelijk geraamd.
Het landelijke regime tijdens de coronaperiode was er op gericht dat geen terugvorderingen zouden plaatsvinden. Hierdoor zijn de baten lager dan vooraf geraamd.

Schuldhulpverlening
In 2022 is minder gebruik gemaakt van de schuldhulpverlening. De stijging die werd verwacht (na Corona) is in 2022 nog uitgebleven. Ten opzichte van de raming resteert er € 10.800 op het budget.

Collectief aanvullend vervoer
Doordat we ook het afgelopen jaar (deels) te maken hadden met COVID-19, maakten minder personen gebruik van het aanvullend vervoer. Hierdoor zijn de vervoerskosten beduidend minder. De vervoerskosten worden jaarlijks door Omnibuzz afgerekend. Tegenover de lagere vervoerskosten van € 75.000 staan ook lagere eigen bijdragen van € 11.750 dan geraamd. De definitieve afrekening vindt plaats middels de jaarrekening 2022 van Omnibuzz in 2023.

Woningaanpassingen
Ten opzichte van de actuele raming zijn de werkelijke uitgaven € 95.900 lager uitgevallen. Dit is mede veroorzaakt doordat een aantal kleine woningaanpassingen pas in 2023 worden afgerond en de facturatie ook dan pas volgt.

Hulpmiddelen
De uitgaven van de reguliere hulpmiddelen vallen ruim € 41.000 lager uit dan de actuele raming. In de tweede raadsrapportage is dit budget nog verhoogd met € 77.000, dit blijkt achteraf een te hoge bijstelling te zijn geweest.

Volwassenbegeleiding / Hulp bij de huishouding
In de tweede raadsrapportage is de raming bijgesteld op basis van de verwacht prognose. Bij begeleiding is voor het eerst in jaren een stijging te zien. De oorzaak hiervan ligt in de cliënten Beschermd Thuis dat per 1-1-2022 onderdeel uitmaakt van het budget voor begeleiding. Ten opzicht van de raming zijn de uitgaven voor zorg in natura met € 27.400 overschreden. Dit is met name als gevolg van de meerkosten corona. In het raadsvoorstel van de decembercirculaire 2022 (maart 2023) is aangegeven dat zowel de rijksvergoeding als de uitgaven worden verwerkt in de jaarrekening 2022. De uitgaven zijn niet hoger dan de rijksvergoeding. Door het moment van de bekendmaking vanuit het Rijk was het niet mogelijk om in de raming reeds met deze uitgaven rekening te houden. Bij de PGB is een onderschrijding van € 85.500. In de tweede raadsrapportage is nog een verhoging geweest van € 60.000 aangezien een stijging van de PGB's was te zien, met name door duurdere PGB's Beschermd Thuis. Het verschil van € 85.500 positief wordt voor € 76.400 verklaard doordat begin 2023 duidelijk is geworden dat in de uitgaven PGB's ook een aantal betalingen zaten die bekostigd worden uit het regionale budget voor Beschermd Wonen en die dus niet ten laste van het budget begeleiding dienen te lopen. De SVB die de PGB's uitvoert geeft helaas geen specificatie van de bedragen, waardoor dit alleen achteraf valt te herleiden.

Bij de hulp bij de huishouding zien we wederom een toename als gevolg van het abonnementstarief. Dit is weliswaar een lichte toename ten opzichte van eerdere prognoses die we gedaan hebben. In de tweede raadsrapportage is daarom het budget voor zorg in natura (ZiN) en Pgb gezamenlijk met € 210.000 verhoogd. Bij de jaarrekening 2022 blijken de werkelijke uitgaven lager dan verwacht en resteert op deze budgetten per saldo € 164.500 ten opzichte van de actuele raming.

Beschermd wonen
In de tweede raadsrapportage is het verwachte regionale saldo geactualiseerd op basis van de ontvangen informatie van de MGR. Op basis van de concept jaarrekeningcijfers is het saldo € 300.000 positiever en dit is reeds verwerkt in de cijfers als nog te ontvangen bedrag. De definitieve jaarrekeningcijfers volgen uit de jaarstukken van de MGR. Een eventuele afwijking wordt meegenomen in 2023.

Jeugdzorg

Met ingang van 1 januari 2022 is het woonplaatsbeginsel van kracht. Het resultaat met betrekking tot jeugdzorg wordt mede hierdoor bepaald. Op 1 januari 2022 is een andere gemeente verantwoordelijk geworden voor 51 jeugdigen uit Leudal. Leudal is verantwoordelijke geworden voor 11 nieuwe jeugdigen. Per saldo een afname van 40 jeugdigen als gevolg van het woonplaatsbeginsel. In de budgetten is rekening gehouden met een afname van uitgaven als gevolg van het woonplaatsbeginsel van € 1.271.224. Dit is 85% van de lagere Rijksvergoeding. In de tweede raadsrapportage is op basis van een actuele prognose geconstateerd dat het rekening houden met 15% (€ 224.334) risico in de budgetten niet nodig was. In totaliteit is toen € 635.000 afgeraamd. Het totale budget voor jeugdzorg is daarmee uitgekomen op € 11.415.220. De gerealiseerde uitgaven jeugdzorg bedragen € 10.388.131, waardoor het restant € 1.027.089 positief bedraagt. Dit is 9% van het totale budget. De daling in de uitgaven zien we vooral terug in de verblijfsvoorzieningen (segment 1 verblijf met behandeling en segment 2 Wonen) en de gecertificeerde instellingen (kinderbeschermingsmaatregelen). Bij de ambulante hulpverlening zien we een hogere daling als gevolg van het woonplaatsbeginsel dan vooraf ingeschat. Bij de post jeugd met beperking/jeugd en opvoedhulp resteert € 721.000 ten opzichte van de actuele raming. Op de overige budgetten van jeugdzorg zijn lichte over- en onderschrijdingen te zien die tegen elkaar wegvallen. Opvallend is de daling van de uitgaven bij jeugd GGZ van € 317.000. Regionaal (maar ook landelijk) zien we een stijging van aantal jeugdigen en een verzwaring van de hulpverlening (gemiddelde kosten per jeugdigen stijgen). In Leudal is echter sprake van een daling van het aantal jeugdigen en een daling van de uitgaven (de gemiddelde kosten per jeugdigen stijgen ook in Leudal), wat niet toe te schrijven is aan het woonplaatsbeginsel.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

De gemeente heeft in december het tweede voorschot toegekend gekregen ten aanzien van de bekostigingsregeling opvang vluchtelingen uit Oekraïne. Deze is niet geraamd, waardoor een voordeel ontstaat van € 640.000 ten opzichte van de raming. In de eerste en tweede raadsrapportage zijn conform de boekingsvoorschriften de kosten geraamd en hebben daar geleid tot een nadeel. De totale kosten in 2022 overstijgen de verkregen voorschotten niet.

2.4.4 Onderwijs

2.4.4.1 Educatieve ontwikkeling

Wat hebben we ervoor gedaan?

Leerlingenvervoer

Per 2022 zit er een bezuiniging op de uitvoeringskosten van leerlingenvervoer. Deze bezuiniging is niet gehaald, maar heeft niet geleid tot een substantiële overschrijding van het budget.
Zelfstandig reizen wordt gestimuleerd onder andere door samenwerking met Arriva en scholen. Enkele ritten worden uitgevoerd door het mensontwikkelbedrijf. Het aantal kinderen in het leerlingenvervoer is echter ongeveer gelijk gebleven.

Onderwijsachterstanden voorkomen
Een belangrijk thema is passende ondersteuning en vroegtijdige signalering in de kindercentra. Met als inzet dat kinderen door deze ondersteuning deel kunnen blijven nemen aan het reguliere onderwijs. In 2022 is daartoe gestart met de voorbereidingen van het knooppuntoverleg 0-4 dat in 2023 van start gaat. Daarnaast heeft op 3 locaties van kinderopvang/basisonderwijs een pilot taalstimulering/logopedische screening plaatsgevonden.
Resultaat is dat van de geobserveerde kinderen, 35% van de peuters en 38% van de kleuters verder onderzoek noodzakelijk is. Dit is een hoog percentage. Door deze pilot kan er vroegtijdige interventie plaatsvinden, zijn ouders betrokken en vindt er deskundigheidsbevordering van de professionals in de groepen plaats. De bedoeling is om er in 2023 een vervolg aan te geven.

Wat heeft dat gekost?

Educatieve ontwikkeling				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Kinderopvang	265	286	276	-10
Onderwijsbeleid	1.357	2.454	2.598	144
Totale Lasten	**1.622**	**2.740**	**2.874**	**134**
Baten				
Kinderopvang	-42	-42	-42	0
Onderwijsbeleid	-252	-1.395	-1.476	-81
Totale Baten	**-294**	**-1.437**	**-1.518**	**-81**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***1.327***	***1.303***	***1.356***	***53***

Schoolstimulatie
De uitgaven voor schoolstimulatie zijn € 69.000 hoger geweest, hier staat tegen over dat de ontvangen middelen voor schoolstimulatie ook € 69.000 hoger zijn geweest dan voorzien.

2.4.5 Samenleving

2.4.5.1 Inclusieve samenleving

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wat heeft dat gekost?

Inclusieve samenleving				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Algemene voorzieningen	315	892	407	-485
Totale Lasten	**315**	**892**	**407**	**-485**
Baten				
Algemene voorzieningen	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-429	-132	297
Resultaat	***315***	***463***	***275***	***-188***

Algemene voorzieningen
Het overschot bij de subsidies algemene voorzieningen wordt voornamelijk veroorzaakt door de afrekening van de subsidie van de inloop Metggz 2021. Deze heeft eind 2022 plaatsgevonden.
Het project een tegen eenzaamheid loopt nog tot en met 2025. De restant middelen van afgerond € 150.000 zijn via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.
De beschikbare middelen (afgerond € 147.500) voor het Samen Zorgen Huis zijn in 2022 niet besteed en zijn via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

2.4.6 Zelfredzaamheid

2.4.6.1 vergroten zelfredzaamheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Mantelzorg
Door COVID-19 zijn de activiteiten in Q1 en Q2 2022 voor Dementievriendelijk Leudal deels stilgelegd of stopgezet. Vanaf Q3 zijn we weer gestart met het organiseren van workshops.

De werkzaamheden met betrekking tot mantelzorgondersteuning kregen een andere invulling deels digitaal en vanaf Q3 weer zoveel mogelijk fysiek. De jaarlijkse aandacht voor onze mantelzorgers was dit jaar weer fysiek en zijn er weer mooie bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd voor onze mantelzorgers.

Mensontwikkelbedrijf

In 2022 is de businesscase voor de doorontwikkeling van het MOB opgesteld. Deze is vastgesteld en er is een start gemaakt met de uitvoering van de voorstellen. Personeel is in vaste dienst gekomen, de uitbreiding van de werkzaamheden is opgepakt. Het MOB heeft een centrale positie gekregen in de uitvoering van de inburgering.

Preventie Jeugd

Kansrijke Start

In 2021 stelden de colleges van Noord- en Midden- Limburg het uitvoeringsplan / actieprogramma Kansrijke Start Noord- en Midden-Limburg 2020-2026 vastgesteld. Ook is een convenant afgesloten waarmee door middel van het maken van keten- en samenwerkingsafspraken tussen het medische en het sociale domein de coalitie Kansrijke Start is geformaliseerd. Inhoudelijk wordt beoogd dat gemeenten en partijen in het medische en het sociale domein gezamenlijk een samenhangende (keten)aanpak neerzetten met als doel meer kinderen een goede start te geven. Hiermee is de aanpak van kansrijke start structureel geborgd. Onder Kansrijke Start vallen de volgende programma's:

1. Nu Niet Zwanger ondersteunt mensen in kwetsbare omstandigheden (onder andere psychiatrische problematiek, verstandelijke beperking, verslaving, dakloosheid, loverboyproblematiek) bij het maken van een bewuste keuze over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger raken. Onbedoelde zwangerschappen met vaak schrijnende gevolgen voor het kind en de ouders. De begeleiding is actief, en begint met een eerlijk gesprek over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Het programma draagt bij aan de transformatie van de jeugdhulp en het maatschappelijk domein in zijn geheel, namelijk de beweging richting preventie en daarmee het voorkomen dat zware/dure zorg nodig is.
2. Voorzorg is een opvoed-, leefstijl-, gezondheids- en ontwikkelingsondersteuningsprogramma, gericht op jonge vrouwen tot 25 jaar die zwanger zijn van hun eerste kind en weinig of geen opleiding hebben genoten. Zij krijgen preventieve verpleegkundige ondersteuning tijdens hun zwangerschap en de eerste twee levensjaren van hun kind. Voorzorg bestaat uit een intensief schema van huisbezoeken uitgevoerd door speciaal daar voor opgeleide jeugdverpleegkundigen met ervaring in de Jeugdgezondheidszorg.

Buurtgezinnen

Buurtgezinnen heeft tot doel ouders weer op adem laten komen en ervoor te zorgen dat kinderen zich positief blijven ontwikkelen. De stichting die met behulp van vrijwilligers dit vormgeeft doet dat door gezinnen die overbelast zijn (vraaggezinnen) te koppelen aan gezinnen in de buurt die ondersteuning willen geven (steungezinnen). Steunouders zijn ervaren ouders met een groot hart die graag wat willen doen voor een ander gezin. Uit een evaluatie is gebleken dat Buurtgezinnen bijdraagt aan het versterken van het preventieve beleid en eigen kracht van gezinnen en gezien wordt als een goede interventie om professionele hulpverlening te voorkomen, te versterken en af te bouwen. Op basis van deze evaluatie hebben de colleges in Midden-Limburg West besloten om buurtgezinnen structureel in te zetten.

Wat heeft dat gekost?

vergroten zelfredzaamheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
WMO overig	25	75	73	-2
Jeugd overig	48	57	50	-7
Participatie overig	609	1.206	716	-490
Totale Lasten	**682**	**1.338**	**839**	**-499**
Baten				
WMO overig	0	-50	-50	0
Jeugd overig	0	0	0	0
Participatie overig	0	0	-5	-5
Totale Baten	**0**	**-50**	**-55**	**-5**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***681***	***1.288***	***785***	***-503***

2.4.7 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	**Reserve**	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2022**	**Realisatie 2022**	**Verschil 2022**
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		562	-562
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties	-152	-152	
			Totaal toevoegingen	**-152**	**410**	**-562**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-577	-577	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties	-57	-57	
			Totaal onttrekkingen	**-634**	**-634**	

2.4.8 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Netto arbeidsparticipatie	%	2021	71,1	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18 jr eo	2021	178,2	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende reïntegratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	2020	159,8	CBS - Participatie Wet	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2022	560	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2021	3	CBS Jeugd	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
% werkloze jongeren	%	2021	2	CBS Jeugd	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2021	1,3	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	0	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	19	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	13,6	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	geen data	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met jeugdbescherming	%	2022	1,5	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Demografische druk	%	2022	76,9	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

2.4.9 Verbonden partijen

- Westrom
- Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR)
- Omnibuzz

2.5 Dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

Dienstverlening
Zoals in de begroting vastgelegd, staat de gemeente Leudal voor een eigentijdse en daadkrachtige dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig is. Dienstverlening die inspeelt op de wensen en behoeften van inwoners, ondernemers, recreanten, maatschappelijke organisaties en verenigingen in Leudal.

Het verbeteren van de dienstverlening vindt plaats vanuit een organisatiebreed perspectief. Dienstverlening is van iedereen en vormt het fundament onder de gemeentelijke organisatie. Iedere medewerker en ieder team levert een waardevolle bijdrage aan deze dienstverlening, zowel binnen als buiten de organisatie.

Visie en gedeelde waarden
Om deze gezamenlijkheid verder door te zetten is in 2022 gewerkt aan het ontwikkelen van een visie op Dienstverlening- en Organisatie, waarin ook de belangrijkste waarden worden vastgelegd. Er is gekozen voor een samenspel tussen organisatie en dienstverlening omdat de kwaliteit van de dienstverlening onlosmakelijk verbonden is met de wijze waarop wij intern met elkaar omgaan, functioneren en zaken faciliteren.

Er is gekozen voor een proces van visieontwikkeling waarbij alle medewerkers betrokken zijn en hun mening kunnen geven / bijdrage kunnen leveren. Dit werd o.a. duidelijk op De dag van de Toekomst 20 oktober 2022. Iedere mening telt, iedere bijdrage telt, met als doel dat de nieuwe visie straks wordt gedragen en uitgedragen door alle collega's in de organisatie. De visie en waarden geven richting, identiteit en maken trots. De visie wordt in 2023 verder uitgewerkt en aangevuld met een koersplan met concrete activiteiten.

Dienstverleningsthema's
In 2022 is de aandacht vanuit dienstverlening vooral uitgegaan naar Werken aan kwaliteit, Duidelijke overheidscommunicatie, Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en de komst van De Omgevingswet. Deze thema's zijn verder uitgewerkt in de volgende paragrafen.

Dienstverlening				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	1.827	1.415	1.273	-142
Baten	-276	-376	-437	-61
Mutatie reserves	-6	-131	-110	21
Resultaat	***1.545***	***908***	***726***	***-182***

2.5.1 Eigentijds en Daadkrachtig

2.5.1.1 Aansluiten bij de leefwereld

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeente wil haar beleid en dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen en behoeften van inwoners, ondernemers, recreanten en verenigingen. Om hierbij aan te sluiten is het nodig te weten wat er leeft.
Informatie hierover halen wij op via verschillende kanalen en methoden:

- Het uitvoeren van klanttevredenheidsonderzoeken;
- De medewerkers van het callcenter hebben veel kennis over wat er leeft onder inwoners. Deze informatie gebruiken we steeds meer om de dienstverlening en communicatie te verbeteren, zowel digitaal als analoog.
- Ook de webredacteuren volgen de meningen en reacties van inwoners en verzamelen deze informatie, zodat wij onze dienstverlening of informatievoorziening hierop kunnen aanpassen.

2.5.2 Transparant

2.5.2.1 Transparante communicatie

Wat hebben we ervoor gedaan?

We streven naar een open en transparante communicatie met onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Door open, proactief en duidelijk met de gemeenschap te communiceren zijn inwoners beter geïnformeerd en ontstaat er meer begrip voor de manier van werken binnen een gemeente. In 2022 is een voorstel uitgewerkt om organisatiebreed aan de slag te gaan met het thema duidelijke overheidscommunicatie. Dit voorstel is akkoord bevonden door het MT en leidt tot trainingen, activiteiten en tools op het gebied van duidelijke taal in 2023 en 2024.

De gemeente Leudal communiceert via diverse kanalen zowel digitaal als analoog of telefonisch. Daarnaast wordt de informatie op de website regelmatig verbeterd op het gebied van toegankelijkheid en duidelijkheid. Zo is in 2022 de producten- en dienstencatalogus op de website herschreven naar B1 niveau. Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands. De overgrote meerderheid van de bevolking begrijpt teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge)opleiding hebben gehad.
De Wet Open Overheid, die in 2022 van kracht werd, bekrachtigt het belang van open en transparante communicatie. De voorbereidingen voor implementatie van deze Wet gedurende de komende jaren zijn in 2022 opgestart en zullen de komende jaren de nodige (ambtelijke) inzet vergen.

Daarnaast is een start gemaakt met de communicatie over de wijzigingen die de Omgevingswet met zich meebrengt. Nu de inwerkingtreding steeds dichterbij komt, willen wij lokale afspraken voor iedereen uniform en transparant delen. Door de ontwikkeling van een landingspagina op de gemeentelijke website krijgen inwoners, ondernemers, partners en adviseurs altijd de laatste informatie over de wet en wat dit voor Leudal betekent. Welke procesafspraken of indieningsvereisten gelden? Waar kan ik meer informatie over een (deel)onderwerp vinden? De landingspagina maakt verbinding met bestaande delen van de website over bijvoorbeeld bouwen en wonen en maakt op termijn ook de koppeling met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO geeft alle informatie over de fysieke leefomgeving; de regels, vergunningcheck en een indieningsmogelijkheid voor meldingen en aanvragen. Iedereen heeft dan toegang tot één centraal systeem met alle beschikbare informatie en kan dit op ieder gewenst moment zelf raadplegen.

2.5.3 Toegankelijkheid

2.5.3.1 Toegankelijke dienstverlening

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voor de gemeente is het van groot belang dat iedere inwoner zoveel mogelijk en makkelijk mogelijk kan meedoen en zaken met ons kan doen. Om dit te bereiken is in 2022 gewerkt aan toegankelijke en integrale dienstverlening. In 2022 is de totale producten- en dienstencatalogus op de gemeentelijke website vernieuwd. Het gaat hierbij om ruim 350 product- en informatiepagina's die herschreven zijn op B1-niveau. B1 niveau is een aanduiding van het niveau dat door de meeste bezoekers/lezers als begrijpelijk wordt ervaren (85% van de bevolking).

De technische toegankelijkheid van de website wordt continu gemonitord en aangepast. Hiervoor is een praktische werkvorm met onze webleverancier afgesproken.

Wat heeft dat gekost?

Toegankelijke dienstverlening				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Balieproducten	1.698	1.212	1.131	-81
Verkiezingen	67	120	102	-18
Totale Lasten	**1.765**	**1.332**	**1.233**	**-99**
Baten				
Balieproducten	-276	-376	-437	-61
Verkiezingen	0	0	0	0
Totale Baten	**-276**	**-376**	**-437**	**-61**
Mutatie reserves	-6	-6	-6	0
Resultaat	***1.482***	***950***	***790***	***-160***

Legesproducten
De geraamde inkomsten leges titel 1zijn met € 59.000 overschreden, voornamelijk veroorzaakt doordat het aantal aangevraagde paspoorten bijna verdubbeld is ten opzichte van de raming."

2.5.4 Kwaliteit

2.5.4.1 Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening

Wat hebben we ervoor gedaan?

Werken aan Kwaliteit
Vanaf het voorjaar van 2022 is de gemeente Leudal gestart met het groeimodel Werken aan Kwaliteit. Het is een organisatiebrede aanpak, met als doel slimmer werken en kwaliteitsdenken nog meer onderdeel te maken van de cultuur.

Om het kwaliteitsdenken te stimuleren is gekozen voor de LEAN filosofie. Mensen kennen LEAN vaak van het werken aan efficiëntie, maar Lean is juist bedoeld om een cultuur van Continu Verbeteren te stimuleren, waarin klanttevredenheid en medewerkerstevredenheid een erg belangrijke rol spelen. In 2022 zijn twaalf collega's gestart met de Greenbelt opleiding. Zij zijn alle 12 geslaagd voor het theoretisch gedeelte. Begin 2023 wordt de praktijkopdracht afgerond met een daadwerkelijk diploma tot Lean Greenbelt.

Tevredenheidsonderzoeken
Om te weten wat er leeft onder inwoners en ondernemers hebben wij in 2022 diverse tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. De klanttevredenheid van het kanaal telefonie is in 2022 een geheel jaar gemeten. De gemiddelde score kwam uit op een cijfer 7.7.
WMO voert jaarlijks een onderzoek uit naar de klanttevredenheid. De informatie wordt gebruikt om de dienstverlening te verbeteren.

De Omgevingswet
De Omgevingswet heeft als motto: "ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit".
Daarvoor gelden vier (verbeter)doelen:
1) Inzichtelijk omgevingsrecht,
2) Leefomgeving centraal,
3) Ruimte voor lokaal maatwerk en
4) Snellere besluitvorming.
De wet stelt daarmee geen minimale eisen aan het niveau van dienstverlening, maar dienstverlening is door deze doelen als rode draad verweven. Op het gebied van dienstverlening is vooral van belang dat door de inrichting van de 'Nieuwe initiatieventafel' een meer integrale beoordeling van initiatieven, in een vroeg stadium, plaatsvindt. De initiatiefnemer heeft hierdoor sneller duidelijkheid. De initiatiefnemer hoeft ook niet meer zelf langs afdelingen of beleidsvelden, maar krijgt één reactie vanuit de gemeente.

Wat heeft dat gekost?

Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Burgerzaken	63	82	40	-42
Totale Lasten	**63**	**82**	**40**	**-42**
Baten				
Burgerzaken	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-125	-104	21
Resultaat	***63***	***-43***	***-64***	***-21***

Burgerzaken
De transformatie van het vakgebied burgerzaken is een proces van enkele jaren, waarin we bouwen aan een drietal hoofdonderwerpen. We zetten in op het uitbreiden van kennis en expertise, we digitaliseren en automatiseren onze producten en processen en vernieuwen onze dienstverlening aan de burger. Mede door de opvang van de Oekraïense vluchtelingen zijn niet alle onderdelen in 2022 afgerond. Hierdoor vindt een aantal onderdelen plaats in 2023.
Het restant budget van € 21.000 wordt via gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2023.

2.5.5 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O **Reserve**		**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2022**	**Realisatie 2022**	**Verschil 2022**
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties	-6	-6	
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		21	-21
			Totaal toevoegingen	**-6**	**15**	**-21**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-125	-125	
			Totaal onttrekkingen	**-125**	**-125**	

2.6 Samenwerking

Samenwerking staat centraal in Leudal. Het vormt de basis om onze ambities te realiseren en uitdagingen aan te pakken. Inwoners participeren in beleidsvorming en uitvoering, we bieden ruimte voor eigen initiatief en we werken samen met andere overheden lokaal, (eu)regionaal, provinciaal en landelijk. In het programma Samenwerking focussen we ons dus niet op de inhoud, het gaat erom hoe we met elkaar de inhoud weten te realiseren.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 is het participatiebeleid in werking gesteld. Dit participatie beleid sorteert voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Met de komst van de Omgevingswet wordt iedereen verantwoordelijk voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Hierdoor verandert de rol van de overheid, maar ook van de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. In het participatiebeleid zijn de uitgangspunten vastgelegd. De omgevingsdialoog maakt hier onderdeel van uit. Zo hebben we in 2022 de positie van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties op het gebied van participatie verstevigd in beleid.

Voorlopend op de volgende fasering van het participatie beleid hebben we de intaketafel ingericht. Een platform waar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties hun initiatieven kunnen indienen en toelichten. Zo zijn we eerder met elkaar in gesprek over toekomstige ontwikkelingen in de Gemeente Leudal passend bij onze gezamenlijke ambities.

In mei '22 heeft het de Gemeente Leudal een nieuwe werkwijze dorpsplatforms vastgesteld en de nieuwe subsidie regeling voor dorpsplatforms. Dorpsplatforms en Gemeente Leudal hebben afgelopen jaar samen gewerkt aan samenwerking op thema's en het versterken van de verbinding tussen dorpsplatforms, ambtenaren en bestuurders.

ls gemeente werkten we op vrijwel alle beleidsterreinen samen met regionale, nationale en internationale partners. Opgaven stopten niet bij onze gemeentegrens. Juist in samenspel konden we efficiënter handelen en meer resultaat bereiken voor onze inwoners.
Deze samenwerkingsverbanden varieerden in samenwerkingspartners, structuur, intensiteit en aanpak. Doelstelling voor Leudal was en is nog steeds om deze samenwerkingsverbanden optimaal te benutten.

Op de vaste samenwerkingsverbanden zoals SML en de P10 zette Leudal stevig in, echter op relaties met andere overheden (Public Affairs) zijn we (nog) niet echt actief gebleken. Daar proberen we wel komend jaar in meer evaluerende zin naar te kijken, hoe we proactief de relatie met partners via de Provincie en de Euregio kunnen intensiveren t.b.v. het benutten van kansen voor Leudal.

Samenwerking				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Geboekt 2022 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	157	179	178	-1
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***157***	***179***	***178***	***-1***

2.6.1 Burgerparticipatie

2.6.1.1 Samen tot uitvoering

Wat hebben we ervoor gedaan?

2.6.2 Overheidsparticipatie

2.6.2.1 Ondersteuning initiatieven

Wat hebben we ervoor gedaan?

2.6.3 Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal

2.6.3.1 Samenwerkingsverbanden

Wat hebben we ervoor gedaan?

Als gemeente werkten we op vrijwel alle beleidsterreinen samen met regionale, nationale en internationale partners. Opgaven stopten niet bij onze gemeentegrens. Juist in samenspel konden we efficiënter handelen en meer resultaat bereiken voor onze inwoners.
Deze samenwerkingsverbanden varieerden in samenwerkingspartners, structuur, intensiteit en aanpak. Doelstelling voor Leudal was en is nog steeds om deze samenwerkingsverbanden optimaal te benutten.

Op de vaste samenwerkingsverbanden zoals SML en de P10 zette Leudal stevig in, echter op relaties met andere overheden (Public Affairs) zijn we (nog) niet echt actief gebleken. Daar proberen we wel komend jaar in meer evaluerende zin naar te kijken, hoe we proactief de relatie met partners via de Provincie en de Euregio kunnen intensiveren t.b.v. het benutten van kansen voor Leudal.

Wat heeft dat gekost?

Samenwerkingsverbanden				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bestuurlijke samenwerking	157	179	178	-1
Totale Lasten	**157**	**179**	**178**	**-1**
Baten				
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***157***	***179***	***178***	***-1***

2.7 Financiën en belastingen

De veranderende wereld om ons heen enerzijds door wet-, en regelgeving en anderzijds door een andere sociale structuur en behoefte bij de inwoners zorgen voor steeds uitdagender wordende financieringsvraagstukken naar de toekomst toe. Om enkele voorbeelden aan te halen kan gedacht worden aan het klimaatakkoord, de Omgevingswet en de vergrijzing binnen de gemeente Leudal.

Deze veranderingen zorgen ook voor mogelijkheden, om als gemeente nieuwe manieren van inkomsten aan te spreken en op een andere manier naar de financiën te kijken. De gemeente streeft naar een structureel gezonde financiële huishouding. Hierbij dienen middelen op een zo effectief mogelijke manier ingezet te worden, met daarbij mogelijkheden om andere vormen van financiering hierbij te betrekken.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Leudal heeft de financiële huishouding in 2022 versterkt, waarbij nog altijd wordt voldaan aan de vigerende wet-, en regelgeving. Daarbij zijn we als gemeente in 2022 ook geholpen door extra inkomsten uit de algemene uitkering, die niet voorzien waren. Dit heeft ertoe geleid, dat de tegemoetkoming in het kader van het armoedebeleid uit deze ruimte betaald is.

3 Overige

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen toegelicht. De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten, die niet specifiek toe te rekenen zijn aan een bepaald programma, maar waar uiteindelijk de saldi van de programma's uit het programmaplan mee kunnen worden gedekt. De raad is bevoegd voor het inzetten van de algemene dekkingsmiddelen.
De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een vijftal onderdelen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Dividend
- Saldo van de financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen
Lokale heffingen kunnen we onderverdelen in wel en niet gebonden bestedingen. Lokale heffingen waarvan de besteding gebonden zijn, betreffen heffingen waarbij sprake is van een duidelijke relatie tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden hiervan zijn de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's (in deze jaarrekening programma 2) als baten verantwoord en vallen dus niet onder de algemene dekkingsmiddelen. Lokale heffingen die niet gebonden zijn, vormen algemene dekkingsmiddelen en hebben geen vooraf aangewezen bestemming. Het verhogen of verlagen van deze belastingen zorgt voor een hogere of lagere bestedingsruimte binnen de begroting. Binnen de gemeente Leudal zijn 4 ongebonden lokale heffingen aanwezig:

- OZB-belasting (woningen en niet-woningen)
- Toeristenbelasting
- Hondenbelasting
- Baatbelasting

Voor verdere informatie verwijzen wij naar 3.1 paragraaf 'Lokale heffingen'.

Lokale heffingen	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2022
OZB woning	-4.539
OZB niet woning	-1.897
Toeristenbelasting	-1.084
Hondenbelasting	-215
Baatbelasting	-4
Totaal	**-7.739**

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Algemene uitkering	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2022
Stand na meicirculaire 2021/Stand van de begroting	-53.539
Mutaties septembercirculaire 2021	-3.661
Mutaties decembercirculaire 2021	-364
Mutaties meicirculaire 2022	-2.942
Mutaties septembercirculaire 2022	-2.070
Mutaties decembercirculaire 2022	-1.073
Totaal	**-63.649**

In 2022 zijn de volgende rendementen gerealiseerd.

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2022
Dividend			
BNG	-259	-259	-326
Enexis Holding BV	-451	-452	-600
Saldo	**-710**	**-710**	**-926**
Rendement			
Belegging Essentverkoop	-115	-115	-100
Bruglening Enexis	-42	-43	-43
Boekwinst vrijval effecten			
Saldo	**-157**	**-157**	**-143**
Totaal	**-867**	**-868**	**-1.069**

Wat heeft dat gekost?

Algemene dekkingsmiddelen				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Geboekt 2022 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	1.301	3.372	453	-2.919
Baten	-62.378	-71.502	-72.985	-1.483
Mutatie reserves	631	3.327	4.285	958
Resultaat	***-60.446***	***-64.803***	***-68.247***	***-3.444***

Begrotingssaldo
Op basis van de tweede raadsrapportage bedraagt het begrotingssaldo € 2.839.000. Deze is niet uitgegeven en zorgt derhalve voor een positief resultaat binnen dit programma.

Uitkering uit het gemeentefonds
Op basis van de decembercirculaire 2022 ontvangt de gemeente Leudal in totaal € 1.125.039 meer dan geraamd. Door het tijdstip van publicatie van de circulaire in het jaar, kan de begroting hier niet op aangepast worden. Hiervan is € 862.781 gestort in de reserve voor taakmutaties of gebruikt voor de energietoeslag. Per saldo is dit een voordeel van € 262.258 ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Opbrengsten OZB
De netto opbrengsten ten aanzien van de OZB zijn op basis van de vierde kwartaalrapportage van de BsGW € 99.000 hoger dan geraamd. Dit zorgt voor een positief resultaat ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Suppletie BTW en BCF
De gemeente heeft een suppletie ingediend voor de jaren 2017 tot en met 2021 ten aanzien van de aangifte BTW en BCF. Deze zijn toegekend en uitgekeerd aan de gemeente, waarbij de opbrengsten € 113.000 hoger waren dan geraamd.

Hogere rente schatkistbankieren
In het laatste kwartaal is rente ontvangen op de aangehouden middelen in het schatkistbankieren. Dit was niet voorzien, daar dit tot en met kwartaal drie niet of nauwelijks aan de orde was. Dit resulteert in een voordeel van € 50.000.

Oninbare posten/aanvulling dubieuze debiteuren
Op basis van de debiteuren stand per 31-12 is de stelpost voor dubieuze debiteuren aangevuld. Daarnaast zijn niet in bare vorderingen als oninbaar verklaard. Beide zijn ten laste gegaan van het resultaat met per saldo een nadeel van € 62.000.

Bijdrage BsGW
Door een foutieve raming is een bedrag van € 100.000 minder betaald aan de BsGW ten aanzien van de opgenomen bedragen in de begroting. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van € 100.000 in deze jaarstukken.

3.1.1 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
T	Algemene reserve	I	Bestemming rekening-resultaat 2021	2.102	2.102	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Gedeelte resultaat meicirculaire 2022	272	272	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties	1.235	2.097	-863
T	Meeropbrengst toeristenbelasting	I	Verlaging meeropbrengst toeristenbelasting 2020		-5	5
T	Uitvoeringsplan Recreatie & Toerisme	I	Meeropbrengst toeristenopbrengst 2022		100	-100
			Totaal toevoegingen	**3.608**	**4.566**	**-958**
O	Algemene reserve	I	Incidentele aanwending claims Begroting 2020-2023	-87	-87	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Resultaat 2021 meicirculaire 2022	-34	-34	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties	-161	-161	
			Totaal onttrekkingen	**-281**	**-281**	

3.1.2 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoons huishouden	euro	2022	762	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoons huishouden	euro	2022	851	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2022	281	CBS-Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

3.1.3 Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- CSV Amsterdam BV
- Enexis NV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
- Bank Nederlandse Gemeenten

3.2 Overhead

Overhead omvat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren in ieder geval leidinggevenden in het primair proces, de ondersteuning vanuit de afdeling bedrijfsvoering op de "PIOFACH" functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting) en overige kosten niet toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.
Wij hanteren de definitie die in het BBV wordt gehanteerd. Hierin worden ook de kosten meegenomen voor huisvesting, facilitaire zaken, ICT en overige. De laatste omvat kosten voor uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie zoals onder andere verzekeringskosten, opleidingskosten en aanvullende personeelskosten.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Realisatie 2022**	**Verschil 2022**	**Werkelijk %**
Personeel	8.192	7.423	6.371	1.053	14,18%
Huisvesting & facilitair	851	892	914	-22	-2,44%
ICT	2.338	1.667	1.674	-8	-0,47%
Overig	735	1.876	1.904	-28	-1,49%
Reserve	-290	-946	-141	-805	85,10%
Totaal	**11.826**	**10.912**	**10.722**	**190**	

Overhead mag aan investeringen en grondexploitaties worden toegerekend.

Wat heeft dat gekost?

Overhead				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Geboekt 2022 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	14892	18.624	16.847	-1.777
Baten	-2776	-3.376	-2.917	459
Mutatie reserves	-290	-1.014	-141	873
Resultaat	***11.826***	***14.233***	***13.789***	***-444***

Buitendienst
Enkele kostenposten zijn overschreden door hogere kosten voor brandstof, onderdelen en kosten voor werkzaamheden aan verouderd materiaal.

College van burgemeester en wethouders
De kosten ten aanzien van het voormalig bestuur zijn lager dan geraamd. Per saldo is een voordeel aanwezig van € 110.000 ten opzichte van de raming.

Uitvoeringskosten 3D
De middelen die zijn toegevoegd voor de uitvoeringskosten 3D in verband met de regionale samenwerking zijn in 2022 niet volledig benut. Dit heeft te maken met het toevoegen van het budget voor de inwoners met een complexe problematiek. Per saldo is hier een onderbesteding van € 382.000.

Personeel
Ten aanzien van de budgetten voor het personeel is een bedrag van € 769.678 niet besteed. Dit bedrag is gestort in de reserve bedrijfsvoering.

EC-GEO
De kosten ten aanzien van de EC-GEO zijn € 30.000 lager uitgevallen dan geraamd.

3.2.1 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		104	-104
T	Bedrijfsvoering	I	Restant IPPC 2022		13	-13
T	Bedrijfsvoering	I	Restant ICT-gelden 2022		100	-100
T	Bedrijfsvoering	I	Niet-benutte P-budgetten		657	-657
			Totaal toevoegingen		**873**	**-873**
O	Bedrijfsvoering	I/S	Mutaties P-budgetten	-544	-544	
O	Bedrijfsvoering	I	Niet-benutte ICT-gelden	-60	-60	
O	Boekwinst Essent	S	Afschrijvingen	-113	-113	
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-112	-112	
O	Reserve gemeentefonds	I	Taakmutaties	-82	-82	
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-102	-102	
			Totaal onttrekkingen	**-1.014**	**-1.014**	

3.2.2 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Vervanging klantgeleidingssysteem KCC	6	6	0	
Externe E-dienstverlening fase 3	218	218	0	
E-dienstverlening	77	77	0	
Vervanging tablets en notebooks	98	98	0	
Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2020	597	542	55	
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2020	85	85	0	
Sociaal internet	35	28	7	
Digitalisering archieven VTH	200	4	196	
Project Goed en Tijdig Antwoorden	263	235	28	
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2021	0	0	0	
Vervanging beeldschermen overlegruimten	25		25	
Financieel pakket	400	112	288	
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2022	97	23	74	
Vervanging mobiele telefoontoestellen	200	158	42	
Vervanging toegangsbeveiliging	50		50	
Vervanging office & servers	250	168	82	
Hybride werken: aanschaf devices	257	205	53	
Hybride werken: aanschaf bureaustoelen	79	33	46	
HRM systeem	150		150	
Squit 2020 (VTH applicatie)	350	89	261	
Module Bestemmingsplannen (RO)	60	16	44	
Module Bodem	25		25	
Vastgoed (huur en meldingen)	25		25	
Document generator	60	3	57	
Optimaliseren BAG	15		15	
GBI	100		100	
Koppeling Ibz met Join	15	10	5	
Doorontwikkeling E-herkenning	20		20	
Diverse koppelingen	35		35	
Toepasbare regels omgevingswet	75		75	
Koppeling Ibz met Join (DECOS)	19	7	11	
DSO	20	23	-3	
APV en evenementen assistent	24		24	
Communicatieportaal voor aanvragers	10		10	
Ivisie	39	39	0	
Igel Migrate	12	12	0	
Nog niet bestemde ICT-kredieten	0		0	
Project werken aan kwaliteit	0		0	
Vervanging werkmaterieel 2019	50	50	0	

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Vervanging werkmaterieel 2020	173	4	169	
Vervanging werkmaterieel 2021	168		168	
Vervanging werkmaterieel 2022	120		120	
Vervanging wagenpark 2019	150	44	106	
Vervanging wagenpark 2020	150	86	64	
Vervanging wagenpark 2021	300		300	
Vervanging wagenpark 2022	323		323	
Camerabeveiliging gemeenteloods	18	18	0	
Aanschaf electrische laadpalen	118	100	18	
Aanschaf auto's voor de WSW	105		105	
Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2020	300		300	
Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2021	150		150	
Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2022	150		150	
Totaal investeringen	**6.266**	**2.494**	**3.772**	

3.2.3 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2022	5,89	Eigen gegevens	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2022	5,4	Eigen gegevens	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	572,05	Begroting gemeente	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2022	14,9%	Begroting gemeente	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	% van totale lasten	2022	13,3%	Begroting gemeente	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

3.3 Heffing VPB

Voor de heffing van de vennootschapsbelasting wordt onder andere de grondexploitaties als vpb-plichtig aangemerkt. Als gevolg hiervan dienen over toekomstige winsten behaald uit onder andere de grondexploitaties vennootschapsbelasting te worden betaald.
In 2022 is per saldo € 17.000 ontvangen. Dit betreft de voorlopige aanslag 2022 minus de teruggave van de betaalde voorlopige aanslag 2020.

Wat heeft dat gekost?

Heffing VPB				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Geboekt 2022 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	85	-17	-17	0
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***85***	***-17***	***-17***	***0***

3.4 Onvoorzien

In 2022 zijn er geen zaken ten laste van de post onvoorzien gebracht. Derhalve resteert hier een saldo van € 51.000.

Wat heeft dat gekost?

Onvoorzien				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Geboekt 2022 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	51	51	0	-51
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***51***	***51***	***0***	***-51***

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. De gemeente is daarbij beperkt in de soorten belastingen die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de gemeentewet. Naast de belastingen, heft de gemeenten rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van diensten niet overschrijden. De uitvoering van de meeste belastingen van de gemeente Leudal wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsWG).

In Leudal worden de volgende belastingen en rechten geheven:

Belastingen	Rechten
Onroerendezaakbelasting	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Leges
	Begraafrechten
	Marktgelden

4.1.2 Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale heffingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. De uitgangspunten hebben betrekking op:

- de heffingen zijn zoveel als mogelijk 100% kostendekkend;
- mutaties in de WOZ-waarden worden verrekend in het tarief;
- kwijtschelding is enkel van toepassing voor de afvalstoffenheffing.

(bedrag x 1.000)

Heffing	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
OZB	-6.337	-6.438	101	-6.889	-7.203	-7.530
Rioolheffing	-4.813	-4.842	29	-4.794	-4.798	-4.801
Afvalstoffenheffing	-3.030	-3.057	27	-3.900	-3.886	-3.932
Toeristenbelasting	-845	-962	117	-858	-858	-858
Hondenbelasting	-218	-218	0	0	0	0
Baatbelasting	-4	-4	0	0	0	0
Leges	-1.303	-1.481	178	-1.080	-1.080	-1.080
Marktgelden	-10	0	-10	-10	-10	-10
Begraafrechten	-7	-10	3	-7	-7	-7
Totaal	**-16.567**	**-17.012**	**445**	**-17.538**	**-17.841**	**-18.219**

4.1.3 Onroerende-zaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen (OZB) worden in Leudal geheven bij eigenaren van woningen en niet-woningen en bij gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak (de WOZ-waarde). De WOZ-waarde wordt jaarlijks door de BsGW vastgesteld op basis van de voorhanden zijnde verkoopcijfers en marktinformatie. Jaarlijks ontvangen de belastingplichtigen een WOZ-beschikking met daarop de WOZ-waarde. Deze WOZ-waarde dient als heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelasting.

4.1.4 Rioolheffing

In Leudal wordt de rioolheffing opgelegd aan de eigenaar van een perceel door middel van een vast bedrag per zelfstandig gedeelte. Er vindt een beperkte differentiatie in het tarief plaats, waarbij voor alle percelen, die onderdeel uitmaken van een omsloten terrein bestemd voor verblijfsrecreatieve doeleinden, een tariefstelling van maximaal 60% wordt toegepast.
Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2026 (GRP) op 9 november 2021 zijn ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing voor 2022 vastgesteld. Het tarief voor 2022 bedroeg € 282,51 per perceel of zelfstandige gedeelte daarvan. Voor de verblijfsrecreatieve doeleinden bedroeg dit tarief € 169,50. Voor percelen met een WOZ-waarde minder dan € 30.000 bedroeg het tarief € 141,25.

In 2022 is er sprake van een overschot van € 110.000. Dit wordt gestort in de voorziening.

		(bedrag x 1.000)
Rioolheffing	**Begroting na wijziging 2022**	**Realisatie 2022**
Kosten taakveld	3.531	3.382
Storting voorziening	208	318
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-75	-19
Netto kosten	**3.664**	**3.681**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	345	332
Marktconforme rente	301	257
BTW	495	572
Totale kosten	**4.805**	**4.842**
Opbrengst heffingen	**-4.813**	**-4.842**
Dekking	-100%	-100%

4.1.5 Afvalstoffenheffing

Vanaf 2022 wordt er op basis van een nieuwe inzamelsystematiek ingezameld. Het huishoudelijk afval binnen de 16 kernen wordt ingezameld volgens de diftar-systematiek waarbij de differentiatie bepaald wordt door het volume van de afvalcontainer (vastrecht) in combinatie en het aantal ledigingen. De inzameling van huishoudelijk afval wordt uitgevoerd door de Reinigingsdienst Maasland.
In het kader van de tariefstelling afvalstoffenheffing worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- kostendekking van 100%;
- verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaatsvindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval;
- vastrecht wordt opgelegd in het lopende belastingjaar 2023;
- het aantal ledigingen wordt na afloop van het belastingjaar 2023 opgelegd, deze staan op de belastingaanslag van belastingjaar 2024.
-

Afvalstoffenheffing	Begroting na wijziging 22	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2022
Kosten	3.282	3.505
Inkomsten (excl. heffingen)	-186	-337
Netto kosten	**3.096**	**3.168**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	111	115
Kwijtschelding	80	62
BTW	479	634
Totale kosten	**3.766**	**3.979**
Opbrengst heffingen	**-3.030**	**-3.057**
Dekking	80%	77%

De kostendekkendheid van afval bedroeg in 2022 77% op realisatiebasis. De belangrijkste oorzaken hiervan worden hieronder toegelicht:

- De papierprijs in 2022 was hoger dan geraamd. Daarnaar waren er hogere kosten voor de verwerking van papier. Per saldo is hier een voordeel behaald van € 134.000
- De kosten voor verwerking van groen afval zijn toegenomen door meer ledigingen van de gft-containers. Per saldo een tekort van € 54.000
- Bij de nieuwe afval-inzamelsystematiek is een besparing van € 200.000 op de verwerking van restafval ingerekend. Hiervan is € 27.000 niet gerealiseerd
- Er zijn meer kosten gemaakt voor het zwerfvuil ad € 20.000
- Door de totale stijging van de exploitatielasten, is ook de btw-component hoger uitgevallen.

Daarnaast is bij de tweede raadsrapportage melding gemaakt van de lagere inkomsten op de heffingen van € 500.000 ten opzichte van begroot. Dit is ook van invloed op de kostendekkendheid.

4.1.6 Hondenbelasting

Voor het jaar 2022 was het tarief gelijk aan 2021. De gehanteerde tarieven sluiten aan bij de tarieven in de regio.

4.1.7 Toeristenbelasting

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat een toeristenbelasting kan worden geheven voor personen die niet in de gemeente wonen, maar wel hier verblijven. Deze personen zijn niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ingeschreven.
Het gehanteerde tarief per overnachting bedroeg in 2022 € 1,30. In 2022 is een bedrag van € 961.000 aan toeristenbelasting ontvangen. Conform de afspraken bij het uitvoeringsplan recreatie en toerisme, is € 100.000 hiervan gestort in de hiervoor bestemde reserve.

4.1.8 Baatbelasting

Er lopen nog twee baatbelastingen van geringe omvang. Het betreft de baatbelasting aardgas buitengebied sector Napoleonsweg en de baatbelasting riolering buitengebied- fase 1.
De opbrengst is stabiel.

4.1.9 Leges

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert, worden verantwoord binnen diverse programma's van de begroting. De kostendekkendheid van alle leges bedraagt 92% (1.711/1.857) in 2022.

		(bedragen x 1.000)
Berekening kostendekkendheid leges 2022	**Bedrag 2022**	**Dekking**
Kosten totaal	1.717	
Baten totaal	1.385	
Kostendekkking leges		
Dekking titel 1 Algemene dienstverlening		110%
Dekking titel 2 Omgevingsvergunningen		70%
Dekking titel 3 Europese dienstenrichtlijn		

4.1.10 Begraafrechten

De opbrengsten van de begraafrechten zijn hoger dan geraamd.

			(bedrag x 1.000)
Begraafrechten	**Begroting 2022**	**Realisatie 2022**	**Verschil**
Begraafrechten	-7	-10	3
	-7	**-10**	**3**

4.1.11 Marktgelden

De opbrengsten van de marktgelden zijn marginaal lager dan begroot. Dit is te verklaren doordat bij de aanslagoplegging abusievelijk de tarieven 2020 zijn gehanteerd. Vanwege het ontbreken van een nieuw feit (artikel 16 Algemene wet inzake rijksbelastingen) is het niet mogelijk om navorderingsaanslagen op te leggen.

			(bedrag x 1.000)
Marktgelden	**Begroting 2022**	**Realisatie 2022**	**Verschil**
Marktgelden	0	-10	10
	0	**-10**	**10**

4.1.12 Kwijtschelding

De BsGW behandelt kwijtscheldingsverzoeken. Voor 2022 zijn hiervoor de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hantering van kwijtscheldingsnorm van 100%.
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag) en de hondenbelasting (enkel 1e hond).
- Automatische kwijtschelding vindt plaats conform toetsing door Inlichtingenbureau.

Over 2022 bedroeg het aantal verzoeken om kwijtschelding 660 (in 2021: 847). Er werd voor een bedrag van € 33.439 kwijtgescholden (in 2021: € 65.433).

4.1.13 Woonlasten

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal eigenaar	Totaal gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2017	-225,83	-269,80	-153,31	-495,63	-153,31	-689,21
2018	-253,39	-282,51	-146,00	-535,90	-146,00	-681,90
2019	-254,29	-282,51	-159,60	-536,80	-159,60	-696,40
2020	-259,45	-282,51	-190,20	-541,96	-190,20	-732,16
2021	-286,69	-282,51	-225,80	-569,20	-225,80	-795,00
2022	-283,02	-282,51	-233,00	-565,53	-233,00	-798,53

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Algemeen

De risico's waarmee gemeenten worden geconfronteerd, zijn de laatste jaren fors toegenomen. Denk aan risico's op het terrein van aansprakelijkheid, financiën, imago en informatie. De complexiteit van projecten waarbij gemeenten zijn betrokken, nieuwe wet- en regelgeving en de decentralisaties werken deze risico's onder meer in de hand. Bij publieke besluitvorming spelen veel aspecten een rol, zoals het beheersen van deze risico's. Uitgangspunt is dat risicomanagement een onderdeel is van het integraal management. De regie wordt gehouden vanuit de risicobeheermatrix die twee keer per jaar wordt geactualiseerd.

Deze paragraaf geeft inzicht in de weerstandscapaciteit, weerstandsvermogen en de financiële kengetallen.

4.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit; dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang bij een financiële tegenvaller. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, voorkomen we dat elke financiële tegenvaller leidt tot bezuinigingen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft/kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft de weerstandscapaciteit van het vermogen, ook wel incidentele weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit kan slechts eenmalig worden ingezet om tegenvallers op te vangen.

Het tweede deel is de weerstandscapaciteit van de exploitatie, ook wel de structurele weerstandscapaciteit genoemd. Deze capaciteit kan permanent worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Belangrijkste componenten hiervan voor Leudal zijn de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor beiden wordt als voorwaarde gesteld dat de inzet plaatsvindt zonder dat het bestaande beleid in gevaar komt. Vooral om die laatste reden is de algemene reserve in de weerstandscapaciteit van het vermogen de belangrijkste component.

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- het saldo jaarrekening (bij begroting post onvoorzien en begrotingsruimte);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

	Realisatie 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022
				(bedrag x 1.000)
Algemene reserve 31-12-	10.095			11.989
Algemene reserve 1-1-		8.722	10.095	
Onvoorzien/saldo rekening	2.102	51	51	7.268
Begrotingsruimte		-526	2.839	
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	3.404	3.178	3.267	3.350
Totaal	**15.601**	**11.425**	**16.252**	**22.607**

Samenvattend bedraagt de weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal € 625 per inwoner (aantal inwoners 36.137).

4.2.3 Risico's

Inventarisatie risico’s
Voor de jaarrekening 2022 is de risicobeheermatrix opgesteld en opgenomen in de bijlage. De risico's die in de risicobeheermatrix worden benoemd zijn onder te verdelen in structurele risico's en incidentele risico's. Bijbehorend is de berekening van het weerstandsratio voor zowel de incidentele als ook de structurele risico's gemaakt in paragraaf 3.2.4.

4.2.4 Onderlinge relatie

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit
De incidentele risico's bedragen € 863.000 en de structurele risico's bedragen € 1.026.000. In de vigerende nota reserves en voorzieningen is vastgesteld dat de ideale bandbreedte voor de gemeente Leudal tussen de 1 en de 1,4 bedraagt. In het verleden werd de berekening enkel gemaakt door de algemene reserve af te zetten tegen alle risico's. Met ingang van de jaarstukken 2020 en op voorschrift van de provincie worden zowel het incidentele als het structurele weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt.

Incidenteel weerstandsvermogen	2022	2023	2024	2025
				(bedrag x 1.000)
Algemene reserve stand 1-1-	10.095	11.989	11.989	11.989
Incidentele begrotingsruimte (o.b.v.) jaarstukken 2022 en begroting 2023)	-3.710	-580	-151	19
Incidentele risico's	863	863	863	863
Ideale bandbreedte	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	**7,40**	**13,22**	**13,72**	**13,91**
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	863	863	863	863

Structureel weerstandsvermogen				(bedrag x 1.000)
	2022	2023	2024	2025
Onbenutte belastingcapaciteit	3.350	4.354	4.322	4.282
Onvoorzien structureel	51	51	51	51
Structurele begrotingsruimte (o.b.v. jaarstukken 2022 en begroting 2023)	10.977	1.579	1.278	3.661
Structurele risico's	1.026	1.026	1.026	1.026
Ideale bandbreedte	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	**14,01**	**5,83**	**5,51**	**7,79**
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	1.026	1.026	1.026	1.026

Inzicht in de reserves en voorzieningen
Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar 4 Jaarrekening.

4.2.5 Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 nemen we in deze paragraaf verplicht vijf financiële kengetallen op. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Bij ultimo jaar	Realisatie 2021	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022	Bandbreedte	Beoordeling Leudal Realisatie jaar
Netto schuldquote	47%	57%	33%	Cat A <90% Cat B >90 < 130% Cat C > 130 %	Cat A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42%	52%	29%	Cat A <90% Cat B >90 < 130% Cat C > 130 %	Cat A
Solvabiliteitsratio	49%	48%	53%	Cat A > 50% Cat B >20 < 50% Cat C <20 %	Cat A
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	11%	Cat A > 0% Cat B 0% Cat C < 0 %	Cat A
Grondexploitatie	4%	3%	2%	Cat A <20% Cat B >20 < 35% Cat C > 35%	Cat A
Belastingcapaciteit	98%	88%	88%	Cat A <95% Cat B >95 < 105% Cat C > 105 %	Cat A

In de tabel wordt per kengetal aangegeven in welke categorie de gemeente Leudal zit.
De categorieën bestaan uit:
A = Goed
B = Voldoende
C = Onvoldoende
Hierbij wordt enkel het kengetal in het begrotingsjaar als waarde genomen voor de toekenning van de categorie.

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële lange termijn verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Grondexploitatie
De afgelopen jaren bleek dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Algemeen

Prgr	Omschrijving	Vaststelling raad	Frequentie	Volgende actualisatie	Voorziening	Financieel in de begroting	Achterstallig onderhoud
	GRP 2022-2026	2021	1 x p. 5 jaar	2025	Ja	Ja	Nee
	Openbare verlichting 2018-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2023	Nee	Ja	Nee
	Groen 2019-2022	2022	1 x p. 4 jaar	2026	Nee	Ja	Nee
	Kunstwerken 2016-2021	2016	1 x p. 4 jaar	2023	Nee	Ja	Nee
	Wegen 2019-2022	2022	1 x p. 4 jaar	2026	Nee	Ja	Nee
	Gemeentelijk vastgoed	2016	1 x p. 4 jaar	2023	Nee	Ja	Nee

4.3.2 Wegen

Om het gemeentelijke wegennet blijvend goed te beheren, stelde de raad in 2022 een nieuw Beheerplan Groen en Wegen 2023-2026 vast. In dit plan zijn de onderhoudskosten opgenomen die nodig zijn om de wegen en het groen verantwoord te beheren (op CROW-kwaliteitsniveau B). Daarnaast maakt het de vervangingskosten inzichtelijk om het wegennet van de gemeente Leudal blijvend in stand te houden. In het beheerplan is nader ingegaan op de vervangingsopgave van het wegennet en de periodes waarin deze vervangingen aan de orde zijn. De hierbij behorende investeringskosten voor de lange termijn zijn in beeld gebracht en in het raadsvoorstel is per periode van 10 jaar weergegeven welke investeringskredieten nodig zijn. Voor de periode 2023-2026 is het vervangingsbudget opgehoogd naar €1.971.000 per jaar.
Eind 2022, begin 2023 is er weer een nieuwe visuele weginspectie van het gemeentelijke wegennet uitgevoerd. Op basis van deze weginspectie wordt de onderhoudsplanning voor de komende jaren opgesteld. Ook kunnen we, door verbeterd beheer van onze wegendata, trends analyseren en nog beter anticiperen op de staat van ons wegennet.

(bedrag x 1.000)

	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud wegen	1.164	1.135	1.494	1.494	1.494
Vervangingsinvestering infrastructurele werken	1.421	286	1.971	1.971	1.971

4.3.3 Riolering

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal 2022-2026 (GRP) is vastgesteld door de gemeenteraad. De zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater is hierin opgenomen. Het uitvoeren van het GRP voorkomt achterstallig onderhoud en kapitaalvernietiging. Ook in 2022 zijn de maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het GRP, uitgevoerd.
Om gesteld te staan voor toekomstige uitdaging zoals klimaatveranderingen, maar ook omdat regionale samenwerking een meerwaarde biedt voor het aanpakken van gemeentegrens-overschrijdende waterproblematiek, steken we sterk in op de samenwerking tussen de regio's Limburgse Peelen en Venlo-Venray. In dit samenwerkingsverband is onder ander grondwatermeetnet afgerond.
Begin 2022 stelde het college een nieuwe subsidieverordening vast waarmee de gemeente particulieren blijft stimuleren om hun hemelwater af te koppelen door hiervoor subsidies te verlenen. In 2022 zijn 33 subsidieaanvragen voor een bedrag ca. €43.000,- gehonoreerd met betrekking tot deze subsidie.

(bedrag x 1.000)

	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud riolering	1.424	1.292	1.454	1.447	1.450
Vervangingsinvestering riolering (G.R.P)	1.851	1.041	1.065	1.605	1.605

4.3.4 Civieltechnische kunstwerken

De gemeente Leudal heeft, naast een groot aantal duikers, circa 129 bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. Op basis van het onderhoudsplan civieltechnische kunstwerken is de afgelopen jaren onderhoud uitgevoerd aan onze civieltechnische kunstwerken. In 2022 heeft de focus in belangrijke mate gelegen in de opstelling van een nieuw onderhoudsplan en is er beperkt onderhoud uitgevoerd. Het nieuwe onderhoudsplan civieltechnische kunstwerken is gereed en wordt nog uitgebreid met een investeringsplan en ter besluitvorming voorgelegd in het voorjaar 2023. Het nieuwe onderhoudsplan is de basis voor het onderhoud aan onze bruggen voor nu en voor de komende jaren. De werkzaamheden voor 2022 en 2023 zullen in 2023 gecombineerd worden opgepakt.

(bedrag x 1.000)

	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud civieltechnische werken	93	45	93	93	93

4.3.5 Openbare verlichting

Het onderhoudscontract voor de openbare verlichting eindigde op 31 december 2022 en is opnieuw aanbesteedt. Naast het reguliere beheer en onderhoud van de openbare verlichting is in 2022 een nieuw beleidsplan Openbare Verlichting opgesteld voor de periode 2023 t/m 2027.Hierin is de "motie verduurzaming verlichting" verwerkt waarin vervroegd een groot aantal armaturen omgebouwd worden naar LED.
Ook in meerdere reconstructieplannen en nieuwe plannen, waaronder bijvoorbeeld routes naar de voetbalvelden in Kelpen-Oler en de parkeerplaats bij de voetbalvelden in Haelen is verlichting aangepast, (deels) vervangen of uitgebreid.

(bedrag x 1.000)

	Begroting na wijziging 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud openbare verlichting	130	138	130	130	130
Vervangingsinvestering openbare verlichting	204	0	211	215	216

4.3.6 Groenvoorziening

Openbaar Groen
In 2022 is het groen beheerd en onderhouden op basis van het "Beheerplan Groen en wegen 2019-2022" en het onderhoudsniveau bedroeg kwaliteitsniveau B. Dit is ook gebleken uit de Beleidsschouw die in 2022 is uitgevoerd. In de periode mei-juni 2022 bleek uit de maandelijkse wijkschouw een achterstand in het plantsoenonderhoud. Hierop in direct geanticipeerd door extra capaciteit in te zetten op het plantsoenonderhoud, waardoor de achterstand weer snel was bijgewerkt. In het begin van het groeiseizoen 2022 was het relatief droog, waardoor extra aandacht is besteed aan het water geven van de jonge aanplant (bomen en plantsoenen).

In het buitengebied zijn de gemeentelijke bermen en sloten onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid en de ecologische waarde van de bermen. Daarnaast draagt het bermbeheer ook bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Studiegroep Leudal en IVN monitoren jaarlijks een gedeelte van de gemeentelijke wegbermen.

Door de geopolitieke ontwikkelingen in 2022 zijn de aannemers en de gemeente Leudal geconfronteerd met aanzienlijk hogere energie- en brandstofkosten. Deze kosten zijn door de aannemers ook deels doorberekend aan de gemeente Leudal.

Voor de areaaluitbreiding van de gazons en de indexering van het contract maaien gazons in verband met de verlenging zijn extra kosten gemaakt. In 2021 heeft een Europese openbare aanbesteding plaatsgevonden voor het maaien van de wegbermen en sloten 2022-2023. In totaal is er een bedrag van € 85.000 bijgeraamd voor de meerkosten.

Er is een koppeling gemaakt tussen het groenbeheersysteem en de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Deze koppeling heeft tot gevolg gehad dat er nog een kwaliteitsslag geleverd moest worden om de data in het groenbeheersysteem te actualiseren. De geactualiseerde data uit het groenbeheersysteem zijn gebruikt voor het opstellen van het Beheerplan Groen en Wegen 2023-2026. Dit beheerplan is in december 2022 door de Raad vastgesteld.

Conform de motie van de Raad zijn in 2022, verdeeld over de gemeente Leudal 120, extra bladkorven geplaatst. Ook op de verschillende sportaccommodaties waar bomen staan zijn bladkorven geplaatst. Door het relatieve zachte najaar en de daardoor ook geleidelijke bladval heeft het ledigen van de bladkorven geen problemen opgeleverd.

In het najaar en de winterperiode november-december 2022 is met name ingezet op de inboet en aanplant van bomen. Vervangen en omvormen van plantsoenen is grotendeels verplaatst naar aanvang 2023 (januari-maart) omdat de laatste maanden van 2022 nog relatief groeizaam waren. Hierdoor heeft de Buitendienst meer werk gestoken in het plantsoenonderhoud in deze periode (met name onkruidbeheersing) dan voorgaande jaren. Derhalve is een deel van het budget voor inboet en omvormen plantsoenen in 2022 niet gebruikt. De reeds voorbereide omvormingen van de plantsoenen word uitgevoerd in de periode januari-maart 2023.

Natuurbescherming en -onderhoud

Bosgroep Zuid-Nederland
De gemeentelijke bos- en natuurterreinen zijn onderhouden op basis van het Werkplan 2021. In de gemeentelijke bos- en natuurterreinen is de biodiversiteit vergroot, heeft houtoogst plaatsgevonden en is de toeristisch-recreatieve functie verbeterd.
Landschapsbeheer
Door de provincie Limburg is in 2022 een visie over landschapsbeheer opgesteld. Daarnaast hebben provincie Limburg en Stichting het Limburgs Landschap een Steunpunt Landschapsbeheer opgericht welke in 2023 operationeel wordt. De gemeente Leudal vindt de binding met de vrijwilligers die actief zijn in de gemeente Leudal, de specifieke gebiedskennis en het ophalen van projecten uit de gemeenschap belangrijke aspecten die geborgd moeten worden bij het landschapsbeheer. Hoe de provincie Limburg samen met Stichting het Limburgs Landschap hier invulling aan kunnen geven is nog niet duidelijk. De gemeente Leudal is daarnaast voornemens een beleidsmedewerker Natuur aan te nemen, waardoor de gemeente Leudal ook meer regie kan voeren op het landschapsbeheer in onze gemeente. (inmiddels is deze vacature per 1 maart 2023 ingevuld)

37.000 bomenplan
In het coalitieakkoord is opgenomen dat in de periode 2022-2026 in totaal 20.000 bomen worden aangeplant, als onderdeel van het 37.000 bomenplan. In 2022 is al een gedeelte van deze ambitie, om voor elke inwoner een extra boom te planten, gerealiseerd. Aan de inwoners zijn in 2022 tijdens 3 zaterdagen 1.250 stuks fruitbomen uitgedeeld. Het totaal aantal extra aangeplante bomen is circa 5.500 stuks. Daarnaast zijn enkele grotere aanplantlocaties in voorbereiding. Onder andere de voormalige voetbalvelden in Nunhem, de voormalige tennisaccommodatie Houtrustlaan in Haelen en een tweetal agrarische percelen.

Volkstuinen
De volkstuintjes zijn nagenoeg allemaal verhuurd. De graspaden op de volkstuinencomplexen zijn frequent gemaaid. De braakliggende volkstuintjes zijn éénmalig gefreesd of gemaaid.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2022	**Realisatie 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud groen	2.010	1.950	2.181	2.181	2.181
Vervangingsinvesteringen groen	138	0	138	138	138

4.3.7 Gebouwen en sportaccommodaties

Groot onderhoud Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV's) en sportaccommodaties
In 2022 is er terughoudend omgegaan met de uitvoering van groot onderhoud aan de BMV's en de sportaccommodaties. In verband met actualisering van het accommodatiebeleid. Dit met het oog op de toekomst zodat deze gebouwen in de gewenste conditie verkeren. Hierbij wordt in samenspraak met de beheerstichtingen steeds gekeken naar de passende wijze van uitvoering hiervan, afhankelijk van noodzaak en eigendomsvorm.

Relatie Duurzaamheid
Vanuit het Klimaatakkoord in Brussel vloeien er ook landelijke-, regionale en gemeentelijke verplichtingen door als het gaat om de Co2 reductie. Hoe de gemeenten hiermee omgaan komt vast te liggen in een portefeuille routekaart. Er bestaat een grote samenhang tussen het standaard MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) en de noodzakelijke gebouwaanpassingen om te komen tot deze klimaatdoelstellingen zijn. Voor deze transformatie naar een Duurzaam MJOP zijn de eerste onderzoeksstappen gezet en wordt verder uitgewerkt tot een definitief plan.

Verband houdend met de duurzaamheidsverplichtingen voortvloeiend uit het Klimaatakkoord, moet iedere gemeente een Portefeuilleroutekaart opstellen waarin de aanpak om te komen tot de verduurzaming wordt vastgelegd. Voor het in beeld brengen van de hiervoor benodigde maatregelen moet een standaard MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) worden aangevuld met noodzakelijke Duurzaamheidsaanpassingen. Hierdoor ontstaat een Duurzaam MJOP, ook wel DMJOP genoemd in de volksmond. Her inspectie van de panden voor een MJOP vindt gemiddeld om de 4 jaren plaats, waardoor 2022 een logisch moment is hiervoor. Advies is om in deze inspectie ook de duurzaamheidsaanpassingen in kaart te brengen om zo te komen tot een DMJOP. Op basis hiervan kunnen vervolgens passende keuzes worden gemaakt over uitvoering, mede voor de totstandkoming van de Portefeuilleroutekaart.

Verkoop overtollig vastgoed
Waar blijkt dat bestaande vastgoedobjecten voor de gemeente geen maatschappelijk doel meer hebben, is het doel deze te verkopen. De wijze van verkoop en tegen welke condities hierbij nieuwe ontwikkelingen mogen plaatsvinden worden integraal binnen de verschillende beleidsafdelingen afgestemd. Door tussentijdse evaluaties en afstemming kan iedere nieuwe verkoop weer op de meest passende wijze worden gepubliceerd.

Contacten/relatiebeheer
Wanneer het gaat om contacten met gebruikers en beheerders van de verschillende accommodaties vinden deze veelal plaats op de locatie zelf. Hierbij wordt continu gekeken naar de relatie met accommodatiebeleid en uitvoering van mogelijk andere geplande werken. In 2021 is een start gemaakt om integraal te kijken naar de meest passende wijze van uitvoering van onderhoud op sportparken. Deze is in de loop van 2022 verder vormgegeven.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2022	**Realisatie 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**
In begroting opgenomen:					
Onderhoud gebouwen o.b.v. MJOP	2.219	1.373	1.683	1.683	1.683

4.4 Financiering

4.4.1 Algemeen

In deze paragraaf staan het treasury beleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. Het geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden worden toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido), de wet Houdbare gemeentefinanciën (Hof), het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de Financiële verordening 2018 en het Treasurystatuut 2017.

4.4.2 Rente risicobeheer

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of - opbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden, maar ook voor de koersen van obligaties. Hieronder worden de onderscheiden risico's nader toegelicht.

1. Renterisico
Beheersing van het renterisico op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet
Met deze limiet wil de wetgever voorkomen dat uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Het aantrekken van dit type leningen is aantrekkelijk wanneer de rente erg laag is. Het risico van een stijgende rente bij herfinanciering is daarmee in verhouding groot. Daarom is bepaald dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen gebruiken voor kortlopende leningen.

Wanneer zich in drie achtereenvolgende kwartalen een overschrijding voordoet, moet de gemeente maatregelen nemen (zoals het aantrekken van langlopende geldleningen). Gezien de historisch lage rente op kortlopende geldleningen zal de kasgeldlimiet zo goed mogelijk worden benut. De looptijd van de lening is afgestemd op de vrijval van een positie in de beleggingsportefeuille.

Kasgeldlimiet	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
				(bedrag x 1.000)
Begrotingstotaal per 1 januari	85.886	85.886	85.886	85.886
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	**7.300**	**7.300**	**7.300**	**7.300**
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld				
Vlottende middelen	-3.261	-6.612	-12.013	-14.049
Netto saldo	**-3.261**	**-6.612**	**-12.013**	**-14.049**
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	**10.561**	**13.912**	**19.313**	**21.349**
Overschrijding kasgeldlimiet				

Renterisiconorm
Deze norm draagt bij aan een zodanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan aflossingen en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% bedragen van het begrotingstotaal. Door een goede spreiding van de looptijd wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten.

Renterisico	Begroting 2022	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2022
Begrotingstotaal per 1 januari	85.894	103.953
Limiet percentage	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	**17.179**	**20.791**
Rente herziening		
Aflossingen	6.549	6.549
Renterisico	**6.549**	**6.549**
Onder- overschrijding normbedrag		
Ruimte onder de renterisiconorm	**10.630**	**14.242**
Overschrijding van de renterisiconorm		

2. Liquiditeitsrisico
Dit is het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om onze financiële verplichtingen te voldoen. Gemeente Leudal werkt vanuit totaalfinanciering. Dit betekent dat alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven. Een goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot een betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

Gemeenten zijn in het kader van schatkistbankieren verplicht hun overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag aan te houden in de rijksschatkist. Door deze maatregel hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal (was 0,75%) met een minimum van € 1 miljoen (was € 250.000).

Dit drempelbedrag bedraagt afgerond 2,00% van het begrotingstotaal (zijnde € 1.718.000). Verder is er de mogelijkheid overtollige middelen uit te lenen aan andere decentrale overheden.

Financieringspositie per	Begroting 2022	Balans 01-01-2022	*(bedrag x 1.000)* Balans 31-12-2022
Activa			
Vaste activa	126.362	121.123	118.891
Grondexploitaties	-3.010	3.763	1.838
Saldo	**123.352**	**124.886**	**120.729**
Passiva			
Reserves	61.729	66.573	70.204
Voorzieningen	4.537	4.771	6.386
Langlopende geldleningen	56.833	56.833	50.285
Saldo	**123.100**	**128.178**	**126.875**
Financieringstekort	**-253**		
Financieringsoverschot		**3.292**	**6.146**

Bij aanvang van het begrotingsjaar werd een theoretisch financieringstekort berekend van afgerond € 250.000. Ten minste als alle voor de meerjarenbegroting opgenomen investeringen volgens planning werden uitgevoerd.

In 2022 is géén langlopende geldlening op de kapitaalmarkt aangetrokken, omdat gedurende het jaar voldoende liquide middelen voorhanden waren.

3. Koersrisico

Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de balans zijn de obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager lag dan de nominale waarde en tegen de nominale waarde wanneer de aankoopprijs hoger lag. Wordt niet verkocht voor de einddatum dan is er nauwelijks sprake van een koersrisico.

Onze vermogensbeheerder volgt de marktontwikkelingen nauwlettend en informeert de gemeente hierover periodiek. Daarnaast staat de Wet Schatkistbankieren alleen mutaties in de beleggingsportefeuille toe onder de strikte voorwaarde dat de gemiddelde looptijd van de portefeuille niet wijzigt. Door de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad wordt de beleggingsportefeuille stapsgewijs afgebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente vloeien in het kader van de afronding van de Essent verkoop niet herbelegd worden. In plaats daarvan worden die vrijvallende middelen aangewend als intern financieringsmiddel.

Beleggingen	Begroting 2022	(bedrag x 1.000) Realisatie 2022
Nominale waarde	6.038	6.038
Vrijval nominale waarde	-3.730	-3.730
Saldo	**2.308**	**2.308**
Gerealiseerde boekwinst beleggingen		
Geldlening		
Verstrekte hybride lening aan Enexis	3.017	3.017
Aflossing (vanaf jaar 2030)		
	3.017	**3.017**

Vrijvalkalender Jaar	Belegging	(bedrag x 1.000) Boekwinst
2022	3.730	
2023		
2024		
2025	1.900	150
2026	408	22
	6.038	**172**

4.4.3 Leningen en garanties

Opgenomen geldleningen

De gemeente Leudal heeft leningen afgesloten om betalingen te verrichten ten aanzien van investeringen. De afgelopen jaren neemt de leningenportefeuille van de gemeente af en tevens daalt de gemiddeld betaalde rente. Jaarlijks wordt gekeken of het aangaan van nieuwe leningen nodig is om de liquiditeit te garanderen.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de omvang en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

Leningenportefeuille per 1 januari	Begroting na wijziging 2022	(bedrag x 1.000) Realisatie 2022
Vaste geldleningen	56.833	56.833
Bij: opgenomen geldleningen		
Af: reguliere aflossingen	- 6.549	- 6.549
Af: vervroegde aflossingen		
Saldo 31-12-	**50.285**	**50.285**
Gemiddeld rentepercentage geldleningen	**2,53%**	**2,53%**

Verstrekte leningen en garanties aan derden
Het verstrekken van leningen of garanties aan derden is alleen toegestaan voor de publieke taak. Eind 2022 heeft de gemeente voor ongeveer € 46 miljoen aan leningen en garantstellingen verstrekt aan derden. Van dit bedrag is € 45 miljoen uitgeleend aan woningbouwcorporaties en afgesloten met een garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Sinds 2000 trekken woningbouwcorporaties hun leningen rechtstreeks bij banken aan met borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw waarbij rijk en gemeenten samen voor de achtervangpositie garant staan. Er zijn momenteel geen signalen dat hier risico wordt gelopen.

Per 1 augustus 2021 gelden er nieuwe afspraken ten aanzien van de achtervang overeenkomsten. Met de nieuwe afspraken is beoogd om de volgende knelpunten op te lossen, namelijk:

- Scheefheid in de achtervangpositie van gemeenten;
- Verbetering van afspraken over terugbetaling van renteloze leningen aan Staat en gemeenten;
- Verbetering van afspraken over herfinanciering;
- Ontwikkelen van een robuuster borgstelsel;
- Discrepantie tussen oude en huidige achtervangovereenkomsten, huidige wetgeving en praktijk;
- Modernisering van de overeenkomst.

Hoewel de overeenkomsten qua opzet zijn gewijzigd is de essentie niet gewijzigd; doordat gemeenten en Rijk een achtervangpositie innemen zijn en blijven deelnemende woningcorporaties in staat om tegen optimale financieringsvoorwaarden volkshuisvestelijke prestaties te leveren in de gemeente.

De nieuwe verdeelsleutel is alleen van toepassing op de nieuwe achtervangovereenkomst en leningen die een corporatie vanaf 1 augustus 2021 aangaat.

De bestaande achtervangovereenkomsten blijven gewoon van kracht, inclusief de bestaande verdeelsleutel. Wel zijn enkele verbeterpunten doorgevoerd, zoals terugbetaling van renteloze leningen en borgingsdoeleinden.

4.4.4 Rentetoerekening

Deze toerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De nieuwe regelgeving schrijft voor dat de interne rente exact wordt berekend. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het percentage bedraagt 1,00% voor 2022.

(bedrag x 1.000)

Renteschema	Begroting 2022	%	Realisatie 2022	%
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.459	2,53%	1.357	2,53%
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-132		-156	
Saldo rentelasten en rentebaten	**1.328**		**1.201**	
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie	48		-67	1,80%
Doorbelaste rente aan projectfinanciering naar taakvelden	0		0	
Rentebaat verstrekte leningen in het kader van projectfinanciering naar taakvelden	0		0	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**48**		**-67**	
Rente over eigen vermogen	0		0	
Rente over voorzieningen	0		0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.376**		**1.134**	
De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)	-1.264		-1.211	
Renteresultaat op het taakveld treasury	**112**		**-77**	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**1.376**		**1.134**
Boekwaarde vaste activa 1-1-2022		**126.362**		**121.123**
Gemiddelde rente		1,09%		0,94%
Keuze voor de omslag rente		**1,00%**		**1,00%**

Er mag geen rente over het eigen vermogen aan de grondexploitaties worden toegerekend. De rente van de grondexploitaties wordt niet via de systematiek van de renteomslag berekend maar kent een andere voorgeschreven berekeningsmethodiek.

Rentetarief grondexploitatie				***(bedrag x 1.000)***
Balans per 1-1-	**Aantal**	**Begroting 2022**	**Aantal**	**Realisatie 2022**
Rente vaste schulden	23	2,53%	23	2,53%
Rente kasgeldleningen				
Gewogen gemiddelde rente		**2,53%**		**2,53%**
Voorzieningen		4.537		4.771
Langlopende schulden		56.833		56.833
Kasgeldleningen (kort)		-		-
Overige kortlopende schulden		6.650		2.439
Banksaldi		350		812
Overlopende passiva		9.000		8.208
Vreemd vermogen		**77.371**		**73.064**
Eigen vermogen		**63.360**		**68.675**
Balanstotaal		**140.730**		**141.739**
Rentetarief grondexploitatie		**1,39%**		**1,30%**
Marktrente (afgerond binnen een marge van 0,5%)		**1,90%**		**1,80%**

4.4.5 EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen bij blijvende overschrijding van de norm.
Gemeenten krijgen een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Voor het sturen op de ontwikkeling van de gemeenteschuld luidt het devies: Let bij het opstellen van de begroting op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld. Te hoge schulden zijn slecht voor de financiële gezondheid van de gemeenten. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het EMU-saldo.

						(bedrag x 1.000)
					Realisatie 2021	**Begroting 2022 na wijziging**	**Realisatie 2022**
EMU-SALDO					**-539**	**-7.902**	**11.057**
EMU-SALDO referentiewaarde					-2.895	-3.230	-3.230
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde					**2.356**		**14.287**
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde						**-4.672**	
Mutaties 1 januari t/m 31 december	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	(+)	-32	218	218
			Uitzettingen	(+)	-1.420	-3.730	-3.730
		Vlottende activa	Uitzettingen	(+)	-3.701	-4.642	5.512
			Liquide middelen	(+)	-5	-12	239
			Overlopende activa	(+)	471		2.164
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	(-)	-1.480	-6.549	-6.549
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	(-)	84		-486
			Overlopende passiva	(-)	-2.752	6.284	381
(Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa							

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Algemeen

De bedrijfsvoering van de gemeente ondersteunt het primaire proces. De bedrijfsvoering maakt het mogelijk dat Leudal samen bouwt aan een duurzame, dienstverlenende en vitale toekomst.

De belangrijkste aspecten binnen bedrijfsvoering zijn organisatieontwikkeling, communicatie, financiën, juridische zaken, personeelszaken, archivering, ict, informatievoorziening en huisvesting. Het is ons streven de samenhang te bewaken en verder te optimaliseren.

4.5.2 Communicatie

In 2022 is het strategisch communicatieframe herijkt. Dit naar aanleiding van de lijn die ingezet is met de zomernota, als doorvertaling van de strategische visie 'Een mooi leven in Leudal' (2021) en het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen bouwen aan Leudal'. Zo sluit de communicatie aan bij de bestuurlijke en organisatorische ambities van de gemeente. Aan de hand van vijf speerpunten is voor de komende jaren duidelijke focus aangebracht voor de inrichting en doorontwikkeling van onze communicatie.

Door in te zetten op doelgroepgerichte en herkenbare communicatie, door het communicatiever maken van de organisatie (bewustwording, kennis en kunde), door in te zetten op bestuurlijke communicatie en door zowel doorontwikkeling als profilering van de vakgroep communicatie wordt er naar toegewerkt dat binnen alle gremia van onze organisatie én met de samenleving op het juiste moment, met de daarvoor best passende communicatieaanpak (op strategisch, tactisch of operationeel niveau) de juiste informatie wordt gebracht of opgehaald. In 2022 zijn op al deze onderdelen verdergaande stappen gezet waardoor een fundament voor de komende jaren is gelegd.

4.5.3 Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling
Werken vanuit een gemeenschappelijke visie is belangrijk als eigentijdse organisatie. Wanneer visie en doelen duidelijk zijn, zijn we ook in staat om focus aan te brengen in onze activiteiten om zo de ambities voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen waar te kunnen maken.

We zijn in 2022 gestart met het proces om samen met alle medewerkers die gemeenschappelijke visie op dienstverlening en organisatie helder te krijgen. Daartoe hebben we in het najaar een drietal bijeenkomsten georganiseerd voor, door en met alle medewerkers. De opbrengst hiervan wordt verwerkt in een kompas (wie zijn wij en wat vinden wij belangrijk) en koersplan (hoe gaan we dat bewerkstelligen). Het kompas vormt de overkoepelende paraplu die richting geeft aan vele andere projecten, processen en activiteiten die in gang zijn of worden gezet zoals bijvoorbeeld de optimalisatie van processen in het kader van Werken aan Kwaliteit, employer branding en resultaatgericht sturen middels doorontwikkeling van teamplannen en individuele werkplan- en voortgangsgesprekken.

Sturen op competenties
In 2022/2023 hebben een groot aantal mutaties plaatsgevonden op leidinggevende posities. Deze leidinggevenden moeten zich een eigen beeld vormen van hun medewerkers. In de meeste teams is nu opnieuw gestart met kennismakingsgesprekken met de nieuwe leidinggevende en daaropvolgend de individuele werk plangesprekken (IWP). Hierbij wordt uitgegaan van de competenties van HR21 en de beelden en ervaringen die eerder zijn opgedaan rondom strategische personeelsplanning. De focus van de gesprekken is uiteindelijk gericht op de HR acties (zoals studie, opleiding of andere vormen van ontwikkeling). P&O vervult hierbij een ondersteunende rol.

Duurzame inzetbaarheid
Het afgelopen jaar hebben we een aantal inspiratiesessies georganiseerd waar in totaliteit ongeveer 60 medewerkers aan hebben deelgenomen. Thema's hierbij zijn geweest: werkgeluk benaderd vanuit de vraag zit je nog op de juiste plek en vanuit preventie rondom verzuim, ontspanning en voeding.

We zijn in 2022 gestart met een nieuwe arbodienst en een nieuwe bedrijfsarts. Ook vanuit de arbodienst is duurzame inzetbaarheid 1 van hun 4 speerpunten. Duurzame inzetbaarheid blijven we de komende jaren doorontwikkelen; mensen zullen immers langer doorwerken en iedere levensfase kent zijn eigen uitdagingen.

Aantrekkelijk werkgeverschap
We hebben het afgelopen jaar een specifieke selectie opgezet voor het werven van trainees. Hier zijn een drietal trainees uitgekomen. Deze trainees worden opgeleid en zullen op termijn doorstromen naar reguliere functies. We merken dat door een gevarieerde benadering via diverse media, het inzetten op werving van trainees, het actief benaderen van scholen, zelf mensen op te leiden en door te laten stromen, wij in staat zijn vacatures op de meeste plekken nog redelijk goed in te vullen. Daarnaast hebben we enkele meet & greets georganiseerd, waarbij een goede opkomst was en wat in enkele gevallen ook daadwerkelijk heeft geleid tot het invullen van vacatures.

Voor sommige functies blijft het lastig om medewerkers te vinden. Daarom zijn we vorig jaar gestart met het veranderen van onze wervingsstrategie en de vormgeving van onze vacatures. We maken hierbij expliciet de verbinding met onze employer branding en de visie op dienstverlening & organisatie. We hebben daarnaast ingezet op het opstellen van nieuwe vacaturefilmpjes en nieuwe vacatureteksten.

Taakstellingen
De vastgestelde personele taakstelling is ingevuld.

					(bedrag x 1.000)
Onderdeel	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
P-taakstelling	288	446	502	502	502
Realisatie taakstelling	288	446	502	502	502
Resteert	-	-	-	-	-

Salarissen en inhuur
Onderstaand worden de salariskosten en de inhuurlasten van de gemeente Leudal getoond.
In de primitieve begroting wordt uitgegaan van drie categorieën van personele lasten.

Salariskosten
De salariskosten in de begroting worden gebaseerd op het formatiehuis, waarbij alle mogelijke formatie wordt begroot op het maximum van de schaal. Gedurende het jaar kunnen mutaties plaatsvinden, waarbij de meest voorkomende mutatie het overhevelen van middelen naar de inhuur personeel smal is. Indien openstaande vacatures tijdelijk ingevuld worden, door bijvoorbeeld een krappe arbeidsmarkt of een overbruggingsperiode, wordt hiervoor budget van salaris overgeheveld naar de inhuur. Uitgangspunt is dat de inhuurlasten niet hoger mogen zijn dan de salarislasten, wat veelal resulteert in de inhuur voor een minder aantal uren dan de vaste formatie.

Inhuur personeel smal
Het budget voor inhuur personeel smal bestaat in de primitieve begroting uit de verwachtte kosten voor het inhuren van reguliere vervanging, het inhuur van personen bij knelpunten op specifieke vacatures, het inhuren op basis van de door de raad toegekende bedragen voor projecten (o.a. IPPC en projectleider) en het inhuren bij ziektevervanging.

Inhuur personeel breed
Het budget inhuur personeel breed betreft de inhuur van personen die niet gerelateerd zijn aan de reguliere formatie.

Personele lasten	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2022
Inhuur personeel smal	€ 400	€ 2.866	€ 2.722
Inhuur personeel breed	€ 999	€ 1.975	€ 1.775
Loon personeel	€ 16.230	€ 16.145	€ 15.875
Totaal	**€ 17.629**	**€ 20.986**	**€ 20.372**

4.5.4 Informatievoorziening

Deze paragraaf beschrijft kort de belangrijkste gebeurtenissen op het gebied van informatievoorziening in 2022, naast het reguliere werk. Na vaststelling van de visie op informatievoorziening en ICT in 2021 zijn in 2022 randvoorwaarden geformuleerd om de visie meer aan te laten sluiten bij de behoeften van de organisatie en hiervoor het fundament te leggen. Hierbij is het vooral belangrijk dat we niet alleen inhoudelijk aansluiten bij landelijke programma's maar ook de manier waarop informatievoorziening is ingericht aansluit bij landelijke ontwikkelingen om continu bij te kunnen sturen. Er is een plan gemaakt diverse rollen binnen informatievoorziening beter te gaan laten aansluiten bij afdelingen waardoor gericht kan worden meegedacht over ontwikkelingen en zorgen we voor een betere borging van wet- en regelgeving. Processen worden hierbij leidend in plaats van techniek, een gedachte die gedeeld wordt vanuit het project Werken aan Kwaliteit.
Om de informatievoorziening verder aan te laten sluiten is eind 2022 een nulmeting gestart om de werkzaamheden van de informatievoorziening te clusteren. Om een verbeterde verbinding met de organisatie te creëren wordt naar aanleiding van de nulmeting in 2023 gestart met een verbetertraject.

In de zomernota van 2022 is extra aandacht gevraagd voor de informatievoorziening. Dit is een randvoorwaardelijkheid om de gemeente toekomstbestendig te maken. Er is ruimte voor de duurzame inzetbaarheid en groei van de eigen medewerkers nu de rol van de informatievoorziening binnen een gemeentelijke organisatie verandert.

4.5.5 Financiën

Doorontwikkeling P&C cyclus
Verbetering van onze P&C cyclus is een continu aandachtspunt. De gemeenteraadsverkiezingen en het nieuwe coalitieakkoord hebben geleid tot een andere invulling van onze P&C producten. We zijn begonnen met het werken met drie centrale thema's, die in 2023 verder worden uitgewerkt.

Financieel systeem
Eind 2021 is gestart met de Europese aanbesteding voor een nieuw financieel systeem op. In 2022 heeft de gunning plaatsgevonden, waarna begonnen is met de implementatie. Vanwege diverse issues is besloten de live gang uit te stellen tot 2024.

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen etc.).

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit.

Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota biedt kaders en handvatten in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie sprak de raad uit dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en de oriëntatie van het college op regionale samenwerking.

Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap					
Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	Den Haag				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.BNG.nl				
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren. Gemeente Leudal ziet haar aandelenbezit als een duurzame belegging.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,26%				
Financieel belang	€ 354				
Bijdrage	N.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 4.364	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 155.995
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 4.329	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 144.728
Resultaat	€ 236				
Ontwikkeling 2023	De BNG bank streeft niet naar winstmaximalisatie maar naar maatschappelijk impact en een redelijk rendement voor de aandeelhouders.				
Risicobeheer	Het risicobeheer van de BNG bank is gericht op het handhaven van een veilig risicoprofiel. De risicobereidheid van de bank wordt ingekaderd door een strikt kapitalisatiebeleid, de beperking van diensten en tegenpartijen in haar statuten, en het feit dat de bank geen handelsportefeuille heeft. Het risicobeheer van de BNG bank is gericht op het handhaven van een veilig risicoprofiel				

CSV Amsterdam BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); c. Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	N.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 312	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 23
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 210	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 13
Resultaat	- € 102				
Ontwikkeling 2023	Beleidsvoornemens voor 2022: CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens DeponieZuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie,het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.				
Risicobeheer	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.				

Enexis NV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.enexis.nl				
Doelstelling	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.				
Belang					
Bestuurlijk belang	dividend € 736.000 (903.150 aandelen); 0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	N.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 4.241.000	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 5.154.000
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 5.441.000	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 4.907.000
Resultaat	€ 1.300.000				
Ontwikkeling 2023	Beleidsvoornemens: In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties				
Risicobeheer					

Nazorg Limburg					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.bodemzorglimburg.nl/				
Doelstelling	Bodemzorg Limburg was van 1994 tot 1997 onderdeel van Afvalverwijdering Limburg (AVL). Per december 1997 bestaat Bodemzorg Limburg als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders. Wij hebben géén commerciële doeleinden, maar geven invulling aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onze aandeelhouders. Namens hen heeft Bodemzorg Limburg de 'eeuwigdurende' zorg voor 15 stortplaatsen op zich genomen.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	n.v.t.				
Ontwikkeling 2023	De nazorg van voormalige stortplaatsen (Navos-locaties) vindt plaats op locaties waar het storten (ruim) voor 1996 is beëindigd en waarvoor geen geldende milieuvergunning (meer) voorhanden is. Uit diverse onderzoeken naar Navos-locaties blijkt dat er honderden locaties in de provincie Limburg zijn. De Provincie Limburg heeft onderzoek verricht naar locaties met mogelijke humane risico's. Deze blijken er niet te zijn. Vanaf 2015 wordt bij veel locaties onderzocht of er sprake is van mogelijke schadelijke effecten op natuur en grondwater.				

Risicobeheer	Gesloten stortplaatsen vormen een potentieel risico voor bodemverontreiniging. Naast een milieu hygiënisch risico leidt een nieuwe bodemverontreiniging ook tot een financieel risico. Dit risico wordt beheerst door milieu hygiënische maatregelen te nemen zoals boven- en onder-afdichtingen bij de meest milieugevaarlijke stortplaatsen. Daarnaast vindt monitoring van het grondwater en beheer plaats. Mochten zich substantiële financiële kostenposten voordoen, zoals het tegengaan van een onverwachte verspreiding van verontreiniging, reparatie van de bovenafdichting of herstel van niet functionerende voorzieningen, dan is hiervoor in de totale nazorgvoorziening van Bodemzorg Limburg een risicobedrag gereserveerd. Het vermogen van Bodemzorg Limburg om de stortplaatsen te beheren, is in het verleden opgebouwd door de inzameling van afval in opdracht van alle Limburgse gemeenten. Alle directe en indirecte kosten moeten in principe betaald worden uit het rendement van het opgebouwde vermogen, aangevuld met eventuele inkomsten van de stortlocaties (pacht/huur/ energiewinning). Het vermogen is voor een deel belegd in aandelen conform de Wet FIDO (Financiële investeringen door decentrale overheden). Het risico bestaat dat de jaarlijkse opbrengsten lager zijn dan de jaarlijkse lasten. In de afgelopen jaren is dit veroorzaakt door de krediet-crisis en de lage rentestand. Ongeveer 9 jaar geleden is besloten dat elke gemeente, voor een periode van 10 jaar, een jaarlijkse extra bijdrage van 25 eurocent per inwoner stort. De financiële controle wordt door de accountant uitgevoerd en de uitkomsten worden gerapporteerd aan de raad van commissarissen. Vervolgens wordt jaarlijks een rapport opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouderscommissie, waarna ook de afzonderlijke gemeenten op de financiële ontwikkelingen toezien. In 2019/2020 inventariseert Bodemzorg Limburg welke gesloten stortplaatsen de Limburgse gemeenten eventueel nog aan Bodemzorg Limburg overdragen. Na de inventarisatie zullen de financiële consequenties hiervan in beeld worden gebracht en worden deze voorgelegd in de Algemene Aandeelhoudersvergadering 2020. Daarnaast is Bodemzorg Limburg voornemens om zonneparken te exploiteren op enkele gesloten stortplaatsen.

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.oml.nl/				
Doelstelling	Ontwikkelingsmaatschappij (OML) heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding				
Belang					
Bestuurlijk belang	Aandelenkapitaal				
Financieel belang	€ 2.483				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 21.069	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 4.370
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 22.650	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 5.801
Resultaat	€ 1.732				
Ontwikkeling 2023	OML werkt verder aan de realisatie van Multifunctioneel en Duurzaam Bedrijvenpark Zevenellen. Hierbij hebben wij aandacht voor economische ontwikkelingen én leefbaarheid. Daarbij gaan wij voor samenspel met de samenleving. Tegelijkertijd hebben we ook 'gewoon' de wet te handhaven. Die bepaalt het kader, waarmee we met z'n allen van doen hebben: de gemeente, de provincie, de nieuw vestigers, omwonenden, dorpsraden, vertegenwoordigers van flora en fauna, recreatie & toerisme en anderen. Ook de herontwikkeling van de haven is belangrijk in dit kader vanwege het stimuleren van de zogeheten modal shift: vervoer over water in plaats van over de weg. In nauwe samenwerking met de provincie via de havensamenwerking Blue Ports Limburg is een Europese CEF subsidie-aanvraag ingediend voor de herontwikkeling van de haven. Nagenoeg alle kavels op Bedrijvenpark Zevenellen zijn uitgegeven dan wel in optie genomen. OML heeft op bedrijventerrein Windmolenbos in Haelen de laatste vrije bedrijfskavels verkocht. OML BV wil haar bijdrage blijven leveren aan de versterking van de economische ontwikkeling van Midden-Limburg en is daarvoor afhankelijk van externe financiering. De financieringsovereenkomst die afliep op 31 december 2021 is verlengd. 2022 is het laatste jaar van het huidige Ondernemingsplan 2018-2022. De voorbereiding voor een nieuw ondernemingsplan 2022-2026 zijn gestart.				
Risicobeheer	De exploitatie wordt sterk beinvloedt door de ontwikkelingen in de commerciële vastgoedsector. Coronacrisis heeft nagenoeg geen impact gehad.				

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV					
Vestigingsplaats	Borssele				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er liepen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE") had het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht. In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, ERH alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 63				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 1.532	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 7
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 1.480	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 10
Resultaat	- € 52				
Ontwikkeling 2023	Beleidsvoornemens 2022: Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.				
Risicobeheer	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.				

Waterleidingmaatschappij					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	https://www.wml.nl/				
Doelstelling	Het voorzien van zuiver, helder en betrouwbaar drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders				
Bestuurlijk belang	13 van in totaal 500 aandelen ad € 4.538				
Financieel belang	€ 59				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 188	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 397
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 194	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 387
Resultaat	€ 6				
Ontwikkeling 2023	De kerntaak van WML is om in alle omstandigheden te zorgen voor voldoende drinkwater, van goede kwaliteit en onder de juiste druk. WML is tevens verantwoordelijk voor het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Hiertoe beschermt WML waterbronnen en voert zij wettelijke veiligheidscontroles uit op collectieve drinkwaterinstallaties van bedrijven en instellingen. Onze missie is dat heel Limburg op ons kan rekenen voor betrouwbaar drinkwater en waterdiensten op maat, nu en in de wereld van morgen. Dit is van groot maatschappelijk belang. De bedrijfsdoelen van WML volgen uit de missie en zijn samengevat: - We leveren 24/7 betrouwbaar drinkwater aan inwoners, instellingen en bedrijven uit Limburg; - Onze klanten zijn tevreden over ons product, onze dienstverlening en prijs; - We ondernemen met oog voor mens en milieu n het kader van tarieftoezicht voldoet WML aan het wettelijk kader voor de totstandkoming van drinkwatertarieven				
Risicobeheer	Risicomanagement en auditing zijn onderdeel van de reguliere planning & control cyclus van de organisatie. Jaarlijks wordt gerapporteerd over risico's en het bestaan en de werking van beheersmaatregelen. Daarnaast monitoren proceseigenaren zelf periodiek de getroffen beheersmaatregelen en sturen hierop (bij). Door enerzijds de vraag om risicobeheersing vanuit de maatschappij, diverse ontwikkelingen en anderzijds de vraag vanuit de eigen WML organisatie blijft er een behoefte aan controle en aantoonbare beheersing van risico's. Om aan deze vraag te voldoen zijn de afgelopen jaren binnen WML-instrumenten ontwikkeld en maatregelen getroffen om risico's voor de bedrijfsvoering van WML te mitigeren.				

Gemeenschappelijke regeling					
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.bsgw.nl				
Doelstelling	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.				
Belang	In algemeen bestuur is namens Leudal 1 wethouder afgevaardigd.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	0				
Bijdrage	€ 494				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	- € 889	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 2.000
Eigen vermogen	31-12-2021	- € 362	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 1.714
Resultaat	- € 1.565				
Ontwikkeling 2023	Beleidsverantwoording 2022 De beleidsdoelstellingen voor 2022 zijn gerealiseerd. Speerpunten voor 2023 zijn: • het harmoniseren van processen en heffingsystematieken. • het starten van de aanbesteding voor de nieuwe belastingapplicatie; • het herijken van de kostenverdeelmethode; • het aantal bezwaren / beroepen en daarmee samenhangende proceskosten proberen terug te dringen. Risico's • ☐het aantal toenemende bezwaar- en beroepschriften en daarmee samenhangende proceskostenvergoeding vormt een risico. De verwachting is dat de bezwaren en de proceskosten de komende jaren blijven toenemen. BsGW heeft voor de nieuwe aanslagronde 2022 een tegen reclame campagne ingezet om de burgers te bewegen eerst contact met de BsGW op te nemen, alvorens de stap naar een NCNP wordt gemaakt.				
Risicobeheer					

Euregio Rijn-Maas-Noord					
Vestigingsplaats	Mönchengladbach				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://euregio-rmn.de/				
Doelstelling	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidiemiddelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 4.				
Belang	Twee leden				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 10				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat					
Ontwikkeling 2023	In 2020 is de Euregio visie 2030 vastgesteld die een leidraad biedt voor de koers van de Euregio de komende jaren. Dit gebeurt onder andere door een grenslandagenda, het grensinformatiepunt en financiering van projecten middels INTERREG-middelen. Deze koers is nog steeds actueel.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

Grenspark Maas-Schwalm-Nette					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	www.grenspark-msn.nl				
Doelstelling	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 2.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 6				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 3	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 159
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 32	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 48
Resultaat	€ 34				
Ontwikkeling 2023	Het Algemeen Bestuur heeft een maximumplafond van €50.000 gestort in de exploitatiereserve en om risico's in toekomstige jaren te beperken een maximumplafond van €40.000 aan bestemmingsreserves ingesteld. Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen, waardoor de bedrijfsvoering kwetsbaar is. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat NRW. Deze zijn voor de periode 2019 tot eind 2022 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten.				
Risicobeheer					

Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR)						
Vestigingsplaats	Venray					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Website	www.sociaaldomein-limburgnoord.nl					
Doelstelling	Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Bemoeizorg & Preventie op hoofdlijnen. Dit met als doel om: • de continuïteit van voorzieningen voor BW, MO en B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen; • de regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen					
Belang						
Bestuurlijk belang						
Financieel belang	Aandeel van de verdeelsleutel m.b.t. module 2					
Bijdrage	€ 68					
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 0	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 287	
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 60	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 10.584	
Resultaat	€ 353 (module 1 en 2)					
Ontwikkeling 2023	- deelname aan de MGR sinds 1-1-2022 n.a.v. doordecentralisatie van het Rijk.					
Risicobeheer	O.b.v. hun eigen risico inventarisatie is het benodigd risicoweerstandsvermogen € 395.000.					

Omnibuzz					
Vestigingsplaats	Geleen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.omnibuzz.nl/				
Doelstelling	Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen: Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden Continu werken aan kwaliteitsverbetering Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein Vervoersuitgaven beheersbaar houden Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begroting en grip op de interne organisatie.				
Belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	Verdeelsleutel in gemeenschappelijke regeling.				
Bijdrage	€ 498				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 4.241	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 3.626
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 4.422	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 1.977
Resultaat	0				
Ontwikkeling 2023	Speerpunten 2022: - Verbetering van het huidig vervoer met oog voor kwaliteit, beheersbaarheid en de realiteit in de vervoerssector. - Overleg met de Provincie Limburg over een integrale aanpak middels de uitwerking van het Ontwikkelplan OV. - Evaluatie en optimalisatie van de website ikwilvervoer.nl. - Doorontwikkeling van MijnOmnibuzz. - Overleg met gemeenten over de invulling van het relatiebeheer en de overlegstructuur. - Aanpassing van de afrekensystematiek en de wijziging van de GR Omnibuzz. - Verdere uitwerking van beheersmaatregelen op gemeenteniveau, afhankelijk van besluitvorming individuele gemeenten. - Doorontwikkeling van informatie- en kennismanagement. - Structureel toetsen en controleren van de administratieve organisatie, conform het goedgekeurde auditplan. - Structurele controle en bijsturen van resultaten en processen via grondige informatievoorziening, rapportages en risicomanagement binnen de planning & control cyclus. - Compliant zijn met geldende wet- en regelgeving, met speciale aandacht voor digitale				
Risicobeheer					

Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.rudlimburgnoord.nl/				
Doelstelling	Het doel van de vorming van de Gemeenschappelijke Regeling voor de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (GR RUD LN) is om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 83				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 211	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 886
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 346	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 1.106
Resultaat	€ 0				
Ontwikkeling 2023	De belangrijkste prioriteiten voor de komende jaren zijn de reeds bekende onderwerpen Omgevingswet, ketensamenwerking, het interbestuurlijk programma (IBP) en de aanpak op de inhoudelijke thema's zoals bijvoorbeeld de wet kwaliteitsborging bouwen, geluid en energie. Daarnaast is de data over de VTH werkzaamheden een belangrijke pijler. Tenslotte zal de aandacht uitgaan naar de verdere uitwerking op het gebied van de versterking van de RUD Limburg Noord in de vorm van de uitwerking van het plan van aanpak (PVA) doorontwikkeling ODLN.				
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de RUD-organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen zoals de Omgevingswet. De kosten van de GR zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn.				

Reinigingsdienst Maasland					
Vestigingsplaats	Haelen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.rdmaasland.nl/				
Doelstelling	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalslib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 4.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 2.250				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 987	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 9.509
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 811	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 9.612
Resultaat	- € 76				
Ontwikkeling 2023	Speerpunten 2022: • Beleid op vermindering van huishoudelijk restafval; • Invoering toekomstige afvalinzameling; • Bijdragen aan de uitvoering van de Participatiewet; • Uitbreiding van taken op het gebied van beheer en onderhoud openbare ruimte; • Verduurzaming van verwerking huishoudelijk afval; • Uitbreiding van ondergrondse afvalcontainers; • Samenwerking met Limburgse gemeenten (ASL) en overheidsgedomineerde afvalbedrijven; • Intensivering communicatie, voorlichting en educatie scholen.				
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen. De kosten van de gemeenschappelijke regeling zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn. Risicomanagement is voor deze organisatie permanent een agendapunt.				

Veiligheidsregio- Limburg Noord					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://vrln.nl/				
Doelstelling	• De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweerzorg en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 • De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1 • Verder voert de veiligheidsregio taken uit op het gebied van de WMO (maatschappelijke opvang, verslaving- en bemoeizorg). Daarmee wordt een bijdrage aan programma 1 geleverd				
Belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur. Afvaardiging burgemeester namens Leudal				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 4.024				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 7.683	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 58.712
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 6.551	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 52.433
Resultaat	€ 965				
Ontwikkeling 2023	Speerpunten: • Opvang van OekraIners en noodopvang asielzoekers • Uitvoering visie publieke gezondheid naar 2030 (Vergroten van gelijke kansen op positieve gezondheid en het makkelijker maken van gezond leven); • Uitvoering repressief Organisatie plan waarin keuze zijn gemaakt in de toekomstbestendige inrichting repressieve functies; • Internationale samenwerking en natuurbrandbestrijding; • informatie-gestuurd werken.				
Risicobeheer	In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen van de VRLN is bepaald dat de VRLN een weerstandsvermogen aanhoudt op grond van het vastgestelde risicoprofiel. Het risicoprofiel wordt om de drie jaar geactualiseerd. De berekende weerstandscapaciteit is bepaald op € 1.250.000. Dit bedrag wordt aangehouden				

Westrom					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.westrom.nl/				
Doelstelling	• Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WsW) • Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren wordt de • sociale werkvoorziening afgebouwd				
Belang	De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage bestaat uit 2 bedragen: de gemeentelijke bijdrage voor de loonkosten, deze wordt verdeeld op basis van het aantal SW-ers per gemeente: en de bijdrage in de huisvestingskosten. deze wordt verdeeld op inwoneraantal				
Bijdrage	€ 387				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 4.151	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 4.073
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 4.176	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 4.549
Resultaat	€ 261.773				
Ontwikkeling 2023	Ondanks de moeilijke periode tijdens de Coronacrisis heeft Westrom het jaar positief afgesloten. De opgave om te komen tot verlaging van de gemeentelijke bijdrage is in 2022 goed opgepakt. Op diverse onderdelen zijn goede resultaten behaald: het ziekteverzuim is laag gebleven, De doorontwikkeling van de Participatiewet is met een negatief resultaat afgesloten. Dit heeft ook gevolgen voor Westrom. Inmiddels is een discussie gestart over de toekomstscenario's voor Westrom. Deze scenario's worden vertaald in de strategische visie van Westrom.				
Risicobeheer	Het totaal van de gekwantificeerde risico's is € 1,4 miljoen. Deze zijn afgedekt met de weerstandscapaciteit van € 3.306.446 (31-12-2022).				

Overig					
Ijzeren Rijn					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Overig				
Website	https://www.prorail.nl/projecten/ijzeren-rijn				
Doelstelling	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.				
Belang					
Bestuurlijk belang	Afhankelijk gesteld van gevergde noodzaak				
Financieel belang					
Bijdrage	0				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat					
Ontwikkeling 2023	In deze periode hebben geen ontwikkelingen plaatsgevonden in het dossier IJzeren Rijn. Het Samenwerkingsverband is niet actief geweest.				
Risicobeheer	Het beschikbare budget bestaat uit het restant van een aantal incidentele bijdragen uit het verleden van de samenwerkende partners. Het budget wordt beheerd door de RMO coördinator Midden-Limburg bij de gemeente Roermond.				

Samenwerking Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Overig				
Website					
Doelstelling	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet				
Belang					
Bestuurlijk belang	€ 0,60 per inwoner; proces en organisatiekosten				
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan Roermond die de budgetten namens de regio beheert.				
Bijdrage	€ 22				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2022	€ 66	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen	31-12-2002	€ 194	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 128				
Ontwikkeling 2023	SML staat niet op zichzelf. In de omgeving van de 7 gemeenten opereren tal van partijen en maatschappelijke organisaties die samen voor de (brede) welvaart in deze regio gaan, zoals Keyport, OML, Ons WCL. Samenwerking met ondernemers en samenwerking met andere gemeenten, de provincie en de (EU) is nodig om sterk te staan in de veranderende economie. De Investeringsagenda Midden-Limburg is daarbij leidend. Ook wordt er gewerkt aan de totstandkoming van een Regiodeal 5e tranche. Activiteiten en regionale afstemming voor de werkvelden Economie, Energie, Ruimte, Mobiliteit & Infrastructuur, Recreatie & Toerisme.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten.				

Stichting / Vereniging						
Keyport						
Vestigingsplaats	Weert					
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging					
Website	www.keyport.nl					
Doelstelling	Keyport is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen.					
Belang						
Bestuurlijk belang	bijdrage € 2,47 per inwoner					
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage die door Keyport conform Routeplan 2021-2024/begroting wordt gebruikt voor met name projecten.					
Bijdrage	€ 88					
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2022	€	95	Vreemd vermogen	01-01-2022	€ 1.303
Eigen vermogen	31-12-2022	€	16	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 1.259
Resultaat	€ 16					
Ontwikkeling 2023	De voor de uitvoering van het Routeplan 2021-2024 gevraagde bijdrage per inwoner, die voor de jaren 2021-2022 was bevroren op het huidige niveau, zijnde € 2,47, blijft na een tussentijdse evaluatie in 2022 ook voor de jaren 2023-2024 gehandhaafd op dit bedrag. Er zijn weer diverse nieuwe projecten opgestart door Keyport. Steeds meer Leudalse bedrijven nemen deel aan een of meer projecten.					
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en uitvoeringsmiddelen.					

Routebureau Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging				
Website	https://www.routebureaulimburg.nl/				
Doelstelling	• Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. • Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. • Uniformiteit in bewegwijzering. • Het tegengaan van verrommeling van het landschap. • Vergaren van informatie omtrent routes • Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg				
Belang					
Bestuurlijk belang	€ 0,41 per inwoner van 2021 t/m 2024				
Financieel belang					
Bijdrage	€ 15				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 82	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 178
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 86	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 68
Resultaat	€ 5				
Ontwikkeling 2023	De ambities en doelen voor de komende jaren zijn: 1. Uitgroeien tot een 5-sterren fietsregio 2. Het Routebureau is hét aanspreekpunt voor routes en aanverwante zaken 3. Informatieroutes beschikbaar stellen aan de gebruiker via de promotie organisaties				
Risicobeheer					

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Algemeen

Inleiding

Voor diverse gemeentelijke activiteiten is grond- en vastgoed nodig. Gemeentelijke plannen op onder meer het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben consequenties voor het grond- (en vastgoed-)gebruik in de gemeente. Dat betekent in veel gevallen dat het bestaande gebruik veranderd dient te worden. Zeggenschap over grond en vastgoed is dan ook van groot belang voor het verwezenlijken van initiatieven in de fysieke leefomgeving en publieke voorzieningen. Zonder grond is het immers niet mogelijk om (levensloop bestendige en starters) woningen te bouwen of wegen of recreatiegebieden aan te leggen. Er is derhalve een markt waarop grond en vastgoed worden gekocht, geëxploiteerd en/of verkocht.

Een goede werking van de grond- en vastgoedmarkt is belangrijk om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik te bevorderen (zoals het realiseren van functies en van beleidsinhoudelijke doelstellingen) en de kwaliteit van het ruimtegebruik te verhogen. Overheden voeren onder meer grond- en vastgoedbeleid met het oog op een goede werking van de grondmarkt en trachten met het beleid veranderingen in het grond- en vastgoedgebruik te sturen.

Zo kunnen we het bereiken van onze doelen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economie, werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer veilig stellen. Het grond- en vastgoedbeleid is een ondersteunend middel om ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke doelen in de fysieke leefomgeving te realiseren.

<u>Doel</u>
Grond- en vastgoedbeleid is geen doel op zich.
Grond- en vastgoedbeleid is doelgericht ingrijpen van de overheid op de grond- en vastgoedmarkt om te komen tot een efficiënte en rechtmatige verdeling van onroerend goed en van kosten en baten bij de ontwikkeling ervan. De doelstelling is, in beginsel, driedelig. Overheden interveniëren in de eerste plaats op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik beter te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik, zoals op het gebied van de volkshuisvesting (genoeg betaalbare huur- en koopwoningen) en economie (groei werkgelegenheid) en dit (realisatie van bestemmingen en van beleidsinhoudelijke doelstellingen) te bevorderen. In de tweede plaats richt het beleid zich op het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik en de marktwerking op de grond- en vastgoedmarkt. In de laatste plaats richt het beleid zich op de verdeling van kosten en baten die ontstaan door overheidsinterventies, zoals bestemmingswijzigingen en investeringen.

Het Grond- en vastgoedbeleid bevat diverse instrumenten om beleidsinhoudelijke doelstellingen te verwezenlijken, voornamelijk voor ruimtelijk economisch beleid en omvat onder andere onderwerpen als aan- en verkoop van gronden en vastgoed, het vestigen van een voorkeursrecht ingevolge de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg), onteigening, grondexploitaties, kostenverhaal, verkoop van bouwterreinen, grondprijsbeleid en vastgoedexploitatie en -beheer.

In de structuurvisie, omgevingsvisie en beleidsnota's legt de gemeente Leudal haar ruimtelijk beleid en doelstellingen, samenhangend met de ontwikkelingsopgaven van wonen, werken, voorzieningen en (ruimtelijke) projecten vast. Het Grond- en vastgoedbeleid borgt een eenduidige en transparante beleidslijn voor het sturen en beheersen van ruimtelijke projecten. Het is een middel om beleidsinhoudelijke doelstellingen te verwezenlijken voor gebruik, beheer en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Voor onze gemeente is het (voeren van) Grond- en vastgoedbeleid ook een belangrijk instrument voor het bereiken van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet.

De maatschappelijke doelen van het omgevingsrecht als geheel zijn opgenomen in artikel 1.3 van de Omgevingswet. Deze wet is gericht op het in onderlinge samenhang:

- bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en
- doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De gemeente geeft in het grond- en vastgoedbeleid de wijze en mate van inzet van het beschikbare grondbeleidsinstrumentarium aan. Het beleid is echter niet alleen een ondersteunend instrument voor het verwezenlijken van diverse ruimtelijke en sectorale beleidsdoelen, ook zijn er voor de gemeente grote financiële risico's aan verbonden. Goede sturing en beheersing van de uitvoering is van groot belang om tegelijkertijd de gemeentelijke doelen te realiseren en financiële risico's beperkt te houden.

Het Grond- en vastgoedbeleid van de gemeente vormt daarnaast het beleidskader van de regels voor het gemeentelijk vastgoedbeheer. Bij vastgoedbeleid gaat het in het bijzonder over de manier waarop de gemeente haar vastgoed op een zodanige manier in kan zetten dat de gemeentelijke (huisvesting)doelen zo doeltreffend en doelmatig gerealiseerd worden.

Visie op Grondbeleid

Het Grond- en vastgoedbeleid wordt ingezet om gewenste en toekomstige (her-)ontwikkelingen te realiseren en om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder meer de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur, maatschappelijke voorzieningen en gemeentelijke (huisvesting)doelen te verwezenlijken. Dit wordt gestimuleerd door het uitvoeren van lopende en het (her-)ontwikkelen van (nieuwe) plannen.

Onze visie wordt nader uitgewerkt in de nota Grond- en vastgoedbeleid, die in 2023 afgerond wordt. In de Nota Grond- (en vastgoed)beleid gaan we in op de wijzigingen in de maatschappelijke behoeften, demografische en economische ontwikkelingen en duurzaamheidsvraagstukken. Door een mix van financiële en juridische instrumenten wil de gemeente Leudal direct of indirect bijdragen aan een evenwichtige (her-)ontwikkeling van locaties. We streven naar een zo gunstig mogelijk maatschappelijk en financieel eindresultaat. Waar het kan faciliteert de gemeente Leudal initiatieven van derden.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de vormen van het Grondbeleid en herziening van de nota Grondbeleid 2010.

Vormen van grondbeleid

De gemeente Leudal kan op verschillende manieren haar grondbeleid vormgeven. Dit hangt af van de urgentie van een (her-)ontwikkeling, de mate van gewenste gemeentelijke bemoeienis en de potentie van een ontwikkeling.

De gemeente Leudal kan kiezen tussen de volgende ontwikkelstrategieën:

- Planontwikkeling en -realisatie door de gemeente zelf (Actief Grondbeleid).
- Planontwikkeling en -realisatie door derden (Faciliterend Grondbeleid).
- Planontwikkeling en -realisatie in een samenwerking (PPS)
- Planontwikkeling en -realisatie waarbij toekomstige bewoners gezamenlijk opdrachtgever zijn voor hun eigen nieuwbouwproject (CPO), dit geschiedt in samenwerking met de gemeente en conform gestelde randvoorwaarden.

Gemeenten kiezen veelal, afhankelijk van de situatie, voor één van deze types van Grondbeleid. Dit wordt "situationeel Grondbeleid" genoemd. Onder "uitvoering grondbeleid" wordt dit nader toegelicht.

Herziening Nota Grondbeleid

In de herziening nota Grondbeleid wordt onder andere meegenomen de vastgestelde 'Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025', het Didam-arrest, de wijziging van het BBV, de toekomstige ontwikkeling van de Omgevingswet (zie paragraaf doelen) en de gewijzigde inzichten met betrekking tot het (her)ontwikkeling en/of herbestemming van vrijkomende gronden en accommodaties (/gemeentelijk vastgoed). Rekening houdend met deze ontwikkelingen en onze ambitie de kernen leefbaar te houden voor onze burgers en bedrijven, stelt de gemeente Leudal voor de nota Grond- en vastgoedbeleid samen te voegen tot één nota. Met de instrumenten die deze Nota ons zal bieden wordt het mogelijk in te spelen om op de bestaande en toekomstige ontwikkelingen.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de bestaande ontwikkelingen

De Structuurvisie Wonen 2022 betreft een compacte actualisatie van de Structuurvisie Wonen 2018, de visie is uitvoeringsgericht en in de praktijk toepasbaar. De focus ligt op de realisatie van voldoende woningen van 'de juiste kwaliteit op de juiste plek'. Het is de uitdaging de komende jaren voldoende woningen en de juiste woningen op de juiste plaats toe te voegen. Er zijn regionale verschillen. Het aantal huishoudens in de regio is de afgelopen 3 jaar (2018 tot en met 2020) met 2,1% (2.223) toegenomen. Alle gemeenten laten (nog) een groei zien. In enkele gemeenten vlakt de groei langzaam af en nadert de huishoudentop. Het is zaak de ambities de komende periode wederom waar te maken. De Structuurvisie Wonen 2022 bevat instrumentarium om deze opgaven te bereiken. Daarnaast ligt er een opgave in de (ver)bouwopgave en de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Dit wordt met concrete maatregelen vanuit het duurzaamheidsbeleid/de transitievisie warmte opgepakt.

In het 'Didam'-arrest van 26 november 2021 (ECLI:NL:HR:2021:1778) heeft de Hoge Raad geoordeeld dat overheden bij de verkoop van grond gelegenheid moeten bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen. Dat betekent dat overheden niet zonder meer vrij zijn om grond te verkopen aan een partij naar keuze. Overheden moeten gelijke kansen bieden bij uitgifte van grond. Deze uitspraak heeft veel stof doen opwaaien bij gemeenten. Ook voor Leudal heeft dit gevolgen.

Voor alle lopende dossiers zijn de processtappen die als gevolg van het arrest (extra) nodig zijn, in beeld gebracht. Per casus wordt dit opgepakt. Daarnaast is van belang dat het arrest de uitgifte van gronden in brede zin raakt.

Bij de uitgifte van gronden of vastgoed ten behoeve van projectmatige ontwikkelingen wordt gewerkt met een marktconsultatie. Daarbij wordt reeds via de systematiek van het arrest gewerkt. Dit blijft ook in de toekomst zo. Dus bij één-op-één vragen van marktpartijen om aankoop van perceel grond wordt naar deze systematiek verwezen en wordt geen één-op-één onderhandeling gevoerd. Tenzij sprake is van een beoogde functie waarvoor slechts één partij aan de selectiecriteria kan voldoen. De criteria worden vooraf bepaald en het voornemen tot verkoop wordt altijd bekend gemaakt/gepubliceerd.

In gevallen waar burgerinitiatieven betrokken zijn, gebeurde verkoop via selectiecriteria nog niet (dit waren immers geen marktpartijen met een commercieel belang). Dit zal in de toekomst moeten wijzigen. Er wordt uitgiftebeleid gemaakt c.q. criteria gesteld voor uitgifte van (vrijkomende) maatschappelijke locaties ten behoeve van (collectieve) burgerinitiatieven. Daarbij kan het college nog steeds, zij het door het formuleren van criteria, sturen op (woon- of leefbaarheids)concepten die worden ontwikkeld door en voor inwoners. Denk aan wooncoöperatieve vormen of CPO-concepten.

Verder zal gekeken worden naar het gronduitgiftebeleid in de vorm van pacht.

Vanaf 2016 zijn in het BBV nadere regels gesteld voor gebiedsontwikkeling. Voor een goed begrip van de achtergronden hiervan lichten we de drie belangrijkste aanleidingen voor deze nadere regels hieronder toe.

Ten eerste is de invoering van de vennootschapsbelasting (vpb) voor overheden per 1 januari 2016 een belangrijke aanleiding geweest om de regelgeving over grondexploitatie scherper neer te zetten en duidelijker af te bakenen van andere activiteiten die de gemeente uitvoert met grond en vastgoed. Het blijkt van belang om het begrippenkader van de fiscale wetgeving en van het BBV zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten, zodanig dat geen onduidelijkheid bestaat over de afbakening van de grondexploitatieactiviteiten en de lasten en baten die daaraan (moeten) worden toegerekend.

Een tweede aspect dat van belang is geweest voor de wijziging is het beperken van de risico's die gemeenten lopen met hun grondbeleid.

Een derde aspect is in het kader van het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' gepleit voor meer vergelijkbaarheid in de verslaggeving van gemeenten. De introductie van de vennootschapsbelasting voor overheden op 1 januari 2016 vroeg ook om meer eenduidigheid in de uitgangspunten en verslaggeving van de grondexploitaties.

Met de wijziging in het BBV en met de notities van de commissie BBV is meer eenduidigheid en daarmee vergelijkbaarheid voor gemeentelijke grondbedrijven bewerkstelligd:

- spelregels over start en eind van grondexploitatieprojecten, besluitvorming door de raad en verslaggeving in begroting en jaarrekening;
- eenduidigheid in de kostentoerekening (Wro/Bro en voorschriften voor rente);
- eenduidigheid in resultaatbepaling, verliesvoorziening en tussentijdse winstneming.

De bovenstaande wijziging is onlangs (juli 2019) samengevoegd in de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)'. De opgave richt zich in ieder geval niet meer volledig op kwantitatieve groei, maar meer en meer op kwalitatieve groei.

Als gevolg van deze wijziging wordt de grondexploitatie als volgt gedefinieerd. De grondexploitaties zijn:

- Gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Vanaf dat moment wordt de bouwgrond in exploitatie geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.
- Gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Er is derhalve sprake van ‘actief Grondbeleid’.

Uitvoering grondbeleid

In de praktijk was in de afgelopen jaren vooral het faciliterende Grondbeleid het adagium. De gemeente kon en wilde de risico's die samenhangen met actief Grondbeleid niet dragen. Alleen faciliterend Grondbeleid heeft echter ook nadelen. Je kunt als gemeente minder sturen en als een marktpartij iets niet wil, dan stopt het. Dit terwijl een ontwikkeling wel heel wenselijk kan zijn om één van onze kernen leefbaar te houden. In het nieuwe Grond- en vastgoedbeleid van de gemeente Leudal wordt voorgesteld situationeel Grondbeleid toe te passen, zodat per geval de strategie afgewogen kan worden. Het zou bijvoorbeeld vanuit ruimtelijk -, maatschappelijk - of volkshuisvestelijk oogpunt op een gegeven moment wenselijk kunnen zijn om toch over te gaan tot actief grondbeleid. Om deze keuze op basis van objectieve criteria te kunnen maken wordt in de nieuwe nota aan het grond- en vastgoedbeleid een afwegingskader toegevoegd.

Grondprijsbeleid en vaststelling van grondprijzen voor woningbouw en bedrijventerreinen

Uitgiftebeleid bouwgrond

Jaarlijks stelt het College van Burgemeester en Wethouders de verkoopprijzen grond voor verschillende functies opnieuw vast en/of past het aan de marktontwikkelingen aan, op basis van de residuele grondprijsmethode. De gemeenteraad wordt achteraf in kennis gesteld van de aanpassingen. Voor incidentele ontwikkelingen kan het College van Burgemeester en Wethouders een afwijkende grondprijsmethode hanteren.

Uitgiftebeleid reststroken

De verkoop van restgronden/groenstroken heeft de voorkeur boven verhuur/bruikleen, mits voldaan wordt aan de volgende condities:

- Er is geen sprake (meer) van een functionele of structurele betekenis.
- Bestemmingsplanvoorschriften.
- Verkeersveiligheid aspecten.
- Verkoop toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen niet in de weg staat/hindert.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen groter dan 1.000 m², € 1 per m² aanwenden om de boekwaarde te verlagen.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen kleiner dan 1.000 m² komen ten gunste van de reserve grondexploitaties.

Verkoopbeleid gronden niet voor de openbare dienst bestemd

- Gronden met een strategische waarde komen niet voor verkoop in aanmerking. Met strategische waarde wordt bedoeld dat deze gronden in de toekomst nog ruimtelijke, maatschappelijke of financiële mogelijkheden kunnen hebben.
- Voor gronden in en nabij een kern geldt in principe dat die strategisch zijn en dient het college gemotiveerd aan te geven waarom verkoop wel mogelijk is.
- Verkoop van gronden (niet zijnde reststroken) geschiedt alleen via openbare procedure (dit in overeenstemming met het Didam arrest). Verkoop aan derden op verzoek is toegestaan, maar dan vindt de verkoop plaats op basis van een getaxeerde verkoopprijs.
- Regulier verpachte percelen komen in principe niet voor verkoop in aanmerking vanwege de lagere opbrengstwaarde. Wel wordt het pachtbeleid geïntensiveerd met als doel reguliere verpachtingen te beëindigen en dan mogelijk te verkopen.
- Versnipperde bospercelen komen voor verkoop in aanmerking. In eerste instantie komen bos- en/of natuurbeherende instanties in aanmerking voor koop. Bij geen interesse wordt aan omliggende grondeigenaren aangeboden om de grond te kopen. Verkoopprijs wordt bepaald door een taxateur.

Verwervingsbeleid
De gemeente kiest ervoor om bij elke in ontwikkeling te brengen locatie op dat moment te kiezen voor een passend verwervingsbeleid, waarbij zoveel mogelijk wordt gekozen voor verwerving, passend bij de situatie of het doel wat de gemeente voor ogen heeft.

- De gemeente Leudal hanteert het instrument van onteigening structureel en al vroeg in het onderhandelingsproces als een beleidsinstrument. Zodra een bestemmingsplan is vastgesteld, wordt zo nodig aan de hand van een onteigeningsplan een onteigeningsbesluit genomen. De onteigening zal al administratief worden ingezet.
- Primaire inzet blijft het bereiken van een minnelijke aankoop. Echter, het onteigeningsbesluit dient in eerste instantie als drukmiddel en in tweede instantie om tot daadwerkelijke onteigening over te gaan indien van zelfrealisatie geen sprake is en minnelijke aankoop is mislukt.

Kostenverhaal
De inzet van de gemeente Leudal is er op gericht om zo vaak als mogelijk het kostenverhaal via vrijwillige overeenkomsten met een grondeigenaar (anterieure overeenkomsten) te verzekeren.

Herziening
De gemeente Leudal actualiseert jaarlijks alle grondexploitaties. De bijstelling vindt op twee momenten in het jaar plaats en wel bij de besluitvorming van de jaarstukken en de begrotingsstukken.

Risicomanagement
De gemeente Leudal voert een actief risicomanagement door:

- De uitgangspunten van de planexploitatie continu te monitoren en zo nodig bij te stellen, zonder dat hiermee de kwaliteit van het plan substantieel wordt aangetast. In dat geval is nieuw bestuurlijk draagvlak vereist.
- De onderdelen van de planontwikkeling realistisch in te schatten.
- Activiteiten in het planontwikkelingsproces te toetsen aan vastgestelde financiële kaders en het planresultaat te toetsen aan de mogelijkheden en onmogelijkheden met betrekking tot het weerstandsvermogen van de gemeente.

4.7.2 Exploitatieresultaat

De volgende activiteiten zijn uitgevoerd in 2022:

- In de begroting is reeds melding gemaakt van het feit dat we signaleren dat ook in onze gemeente sprake is van een aantrekkende markt, dit onder andere omdat de interesse in- en verkoop van kavels is toegenomen. De verkopen hebben in de afgelopen periode wel vertraging opgelopen als gevolg van de aangepaste normen voor Stikstof dispositie en PFAS. De verwachting is dat dit geen effect heeft voor 2023 en volgende jaren.
- Voor een gedeelte van de voormalige basisschool locatie Pinxtenstraat Haler is in samenspraak met het dorpsoverleg, de woningstichting Stramproy en een private ontwikkelaar gewerkt aan een kwalitatief plan dat voorziet in de realisatie van vijf levensloopbestendige woningen. Hiervoor is begin 2020 de grondexploitatie geactiveerd en naar verwachting zal deze in 2023 worden afgerond en afgesloten.
- Voorbereidende gesprekken en werkzaamheden lopen om invulling te geven aan de overeenkomst ruimte voor ruimte Regeling eerste trance op de locatie Heythuysen Bevelanden ‘Den Hoeck’. In 2022 is een anterieure overeenkomst gesloten, dit zodat de gronden in 2023 overgedragen kunnen worden aan de ontwikkelaar.

Voorbereidende werkzaamheden om plannen van de grond te krijgen hebben voornamelijk betrekking op:

- Bevelanden fase 1
  Begin 2023 wordt de infrastructuur afgerond voor fase 1 deel 1. Het streven is na het voldoende gereed zijn van de laatste woning in aanbouw de bestrating aan te leggen, de exploitatie af te sluiten (in 2023) en de middelen voor infrastructuur fase 1 deel 2 toe te voegen aan de grondexploitatiereserve, met het doel de middelen te reserveren voor het aanleggen van de infrastructuur, dit na afronding van de bouwactiviteiten in het gebiedsdeel.
- Witte huis
  De gemeente Leudal is voornemens bouwrijpe gronden te verkopen. De verkoop bevindt zich in een vergevorderd stadium.
- Heythuysen- Burgemeester Jansen van Sonlaan
  Er is overeenstemming bereikt met een partij voor de realisatie van 10 seniorenwoningen. In 2020 hebben de partijen de afspraken vastgelegd in een anterieure overeenkomst. De levering vindt plaats in 2023 nadat het planologisch kader in werking treedt en een bruikbare omgevingsvergunning voor de tien woningen is verleend.
- Grathem - Markt 8 en 8a
  Voor de locatie van het voormalige transportbedrijf aan de Markt 8 en 8a in Grathem heeft een marktconsultatie plaats gevonden en een projectontwikkelaar is geselecteerd om het project voor eigen rekening en risico te ontwikkelen. De verkoop bevindt zich in een vergevorderd stadium.
- Bedrijventerrein Ittervoort fase 4
  Het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van Ittervoort vierde fase is 22 december 2020 vastgesteld. Er zijn beroepschriften ingediend. In 2021 is het verweerschrift naar aanleiding van de ingediende beroepschriften toegestuurd aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Inmiddels is er duidelijkheid over het vervolg. De zitting ter behandeling van de beroepschriften staat gepland in de eerste helft van 2023. Voor de voorlopige realisatieplanning gaan we ervan uit dat er in 2023 een uitspraak ligt. Parallel wordt gewerkt aan het sluiten van de koopovereenkomsten met de kandidaat kopers. Het streven is het project af te ronden in 2025.
- Ittervoort - Uitbreiding winkelgebied aan de Napoleonsweg
  Er is een principe overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar voor de verkoop van de supermarktlocatie in Ittervoort. In 2023 wordt de grondexploitatie geactiveerd voor het winkelgebied Ittervoort met het streven het project in 2023 af te ronden.
- Grathem - Sportlaan
  In 2021/2022 heeft er haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden voor woningbouw op de locatie van de voormalige sportvelden in Grathem en hierbij de mogelijkheden van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) te onderzoeken. Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en er zijn geen ruimtelijke belemmeringen naar voren gekomen die ertoe leiden dat woningbouw op deze locatie niet mogelijk is. Wel zijn er enkele aandachtspunten. Verder is gebleken dat CPO een haalbare ontwikkeling is voor deze locatie.
  In 2022 is het haalbaarheidsonderzoek vastgesteld en dit is uitgewerkt tot een ontwerp bestemmingsplan dat in het voorjaar van 2023 in procedure wordt gebracht, nadat overeenstemming is bereikt met de kopers over de samenwerkingsovereenkomst.

Prognose van te verwachten resultaten

Voor woningbouwplannen en de locaties voor bedrijventerreinen, die de gemeente exploiteert en/of waar de gemeente financiële verplichtingen heeft, wordt een grondexploitatie geopend. Van elke exploitatie is een opzet of berekening gemaakt van toekomstige uitgaven en inkomsten. Op deze wijze wordt het saldo op eindwaarde verkregen. Dit is het bedrag dat na uitvoering van een plan op de einddatum resteert aan winst of verlies. In de cyclus voor de jaarrekening worden jaarlijks de meerjarenplanning van de exploitaties geactualiseerd en door het college van Burgemeester en Wethouders ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Uit de meerjarenplanning blijkt het financiële verloop en de ontwikkeling van de exploitaties.

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2022	Rente 2022	Uitgaven	Inkomsten	Boekwaarde 31-12-2022
Woningbouw in exploitatie bestaande uit:					
gemeentelijke bouwgrond in exploitatie	-746	-13	77	-776	-1.458
Faciliterend grondbeleid	-39	-1	0	0	-40
Bedrijventerrein in exploitatie	4.509	81	69	-1362	3.297
Totaal	**3.724**	**67**	**146**	**-2.138**	**1.799**

(bedrag x 1.000)

Onderdeel	Boekwaarde 31.12.2022	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
Woningbouw					
Baexem Witte huis	177	105	-283	-1	2023
Heibloem P. van Donstraat	-330	263	-152	-219	2024
Heythuysen J. van Sonlaan	3	6	-531	-522	2023
Heythuysen De Bevelanden 1	-906	599	0	-307	2023
Heythuysen Walk	-192	0	0	-192	2022
Haler Gruttostraat	-279	26	-82	-335	2024
Haler Pinxtenstraat	52	151	-203	0	2023
Grathem Sportlaan	20				
Bedrijventerreinen				0	
Heythuysen BT Arenbos	-587	108	-872	-1.351	2024
Ittervoort, BT fase IV	3.817	4.949	-8.766	0	2025
Ittervoort Napoleonsweg	67	3.626	-3.850	-157	2024
Roggel, uitbreiding BT Laak					
Totaal	**1.842**	**9.833**	**-14.739**	**-3.084**	

Woningbouw(gemeentelijke exploitaties) in exploitatie vooruitzichten

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € -1.575.047. De contante waarde (2022) bedraagt € -1.502.500.

Bedrijventerreinen in exploitatie vooruitzichten

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € -1.507.674. De contante waarde (2022) bedraagt € -1.371.000.

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming (in het kader van de woningbouw en bedrijventerreinen) bedraagt € -3.082.721. De contante waarde (2022) bedraagt € -2.873.500.

Exploitaties door derden

Op grond van de wijziging BBV dienen wij in deze paragraaf in te gaan op de aanduiding van de wijze waarop de gemeente grondbeleid uitvoert. Daarnaast dienen wij in te gaan op de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. De exploitaties door derden worden op grond van de wijziging BBV niet gezien als grondexploitaties, maar als puur kostenverhaal, wat leidt tot een vordering op de balans. In de toekomst worden deze vorderingen opgenomen op de balans en daar toegelicht.

Onderdeel	Boekwaarde 31-12-2022	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
					(bedrag x 1.000)
Woningbouw (exploitatie derden)					
Baexem Mariabosch (Gelissen Vastgoed bv)	61			61	***
Ell Steenenbambt (Nieuwe Borg-failliet)					***
Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest bv)	-101			-101	***
Totaal	**-40**			**-40**	

Meerjarenplanning resterende uitgaven en inkomsten gemeentelijke exploitaties								*(bedrag x 1.000)*
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Totaal**
Woningbouw in exploitatie:								
uitgaven	1.079	70						1.149
inkomsten	-1.250	-1.538						-2.788
Bedrijventerrein in exploitatie:								
uitgaven	4.377	3.766	540					8.683
inkomsten	-4.650	-6.235	-2.603					-13.488
Totaal								
Uitgaven	**5.456**	**3.836**	**540**					**9.832**
Inkomsten	**-5.900**	**-7.773**	**-2.603**					**-16.276**
Saldo	**-444**	**-3.937**	**-2.063**					**-6.444**

4.7.3 Reserves in relatie tot risico's

Reserve grondexploitaties

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. Enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken
2. Anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Leudal bestaat uit de reserve grondexploitatie en het algemeen gemeentelijk weerstandsvermogen wat onderdeel uitmaakt van de risicoparagraaf.

De reserve grondexploitaties is voor de gemeente Leudal de eerste buffer en heeft volgens de Nota Grondbeleid de volgende functies:

- Verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- Afdekking van risico's;
- Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek;
- Bepaalt de grens voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

Het behalen van winsten is geen doel op zich, maar wel heel belangrijk om de reserve grondexploitatie op peil te houden en zodoende tegenvallers op te vangen. Het beleid bij winstnemingen is gebaseerd op het principe van voorzichtigheid.

Risico's grondexploitaties

Risico's van grondexploitaties worden afgedekt door de reserve grondexploitaties. Het kwalificeren van risico's wordt gebaseerd op enerzijds het risico en de kans dat het risico zich openbaart en anderzijds het bedrag dat daarmee gemoeid gaat. Bovendien moet de vraag worden beantwoord of het saldo van de reserve grondexploitaties voldoende is om de risico's af te dekken.
De reserve bedraagt € 1,809 miljoen en op basis van de huidige en toekomstige inschatting van de risico's wordt er vooralsnog vanuit gegaan dat de reserve toereikend is, zo blijkt ook uit de onderstaande tabel waarin de risico's zijn gekwantificeerd.

De belangrijkste risico's zijn:

1. Financiële resultaten van de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg;
2. Kostendekkendheid van de grote(re) exploitaties: de uitbreiding van het bedrijventerrein Ittervoort fase IV.
3.

Verwachte verlies op de exploitatie Ittervoort fase 4

Als gevolg van de opgestarte bezwaar- en beroepsprocedures ontstaat er een vertraging in het tot ontwikkeling brengen van Ittervoort fase 4. De vertraging in de ontwikkeling van deze locatie heeft over 2021 en 2022 geleid tot een verwacht verlies van respectievelijk € 219.441 in 2021 en een aanvullend verwacht verlies van respectievelijk € 263.507 in 2022. De dekking van de te verwachte verliezen in de jaren 2021 en 2022 zijn/worden op grond van de regelgeving (Besluit Begroting Verantwoording) onttrokken uit de reserve grondexploitatie.

	(bedrag x 1.000)
Risico's grondexploitatie	**Bedrag**
Afzetrisico's gevolg van marktvertraging	235
Risico's m.b.t. kostendekkendheid van plannen	668
Risico's haalbaarheid plannen als gevolg van de marktsituatie	
Risico niet nakoming van overeenkomsten	812
Debiteurenrisico's	PM
Procedurekosten (investering Raad € 154.000)	87
Verplichte bijdrage aan de algemene dienst	
Diverse overige risico's (o.a. onderzoek naar plannen die niet tot uitvoering komen)	7
Totaal	**1.809**

4.8 Openbaarheidsparagraaf

4.8.1 Algemeen

Met ingang van 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Het doel van de Woo is een transparante overheid. De gemeente moet meer informatie uit eigen beweging openbaar en toegankelijk maken.

Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Ook verplicht de Woo om één of meerdere contactpersonen Woo aan te stellen. Daarnaast schrijft de Woo voor dat in de jaarlijkse verantwoording verslag wordt gedaan van de uitvoering van de Woo in relatie tot de beleidsvoornemens daarover. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

4.8.2 Actieve openbaarmaking

In 2022 is gestart met de implementatie van de Woo. Het ambitieniveau voor de actieve openbaarmaking van de 11 informatiecategorieën van de Woo is vastgesteld op het ambitieniveau basis. Dit betekent dat de gemeente de wettelijke fasering van de Woo volgt. Voor elke fase worden de documenten uit de betreffende categorie vanaf de wettelijk verplichte datum actief openbaar gemaakt. De gemeente voldoet aan het wettelijk minimum voor wat betreft het openbaar maken van overheidsstukken uit de categorieën, opgenomen in artikel 3.3 van de Woo, in de daartoe behorende fase.

De contactpersoon voor de Woo is aangesteld en met de implementatie van de actieve openbaarmaking is gestart. Voor deze transitie naar een open overheid staat een termijn van 5 jaar.

De Woo verplicht om documenten uit 11 informatiecategorieën actief openbaar te maken via het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). In afwachting van het operationeel worden van PLOOI zijn in 2022 nog geen stappen gezet in het actief openbaar maken van de eerste informatiecategorieën. Dit is in overeenstemming met het vastgestelde ambitieniveau basis. Verder wordt opgemerkt dat voor sommige informatiecategorieën al informatie (deels) actief openbaar wordt gemaakt op platformen die we al gebruiken (iBabs, website gemeente, Overheid.nl). Dit gaat om raads- en commissiestukken, besluitenlijst college B&W en wet- en regelgeving.

Op 23 december 2022 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties bekend gemaakt dat PLOOI is gestaakt en de ontwikkeling is bijgesteld naar een eenvoudigere variant. Zo kunnen eerder documenten beschikbaar komen en via een centraal platform worden ontsloten. Het is nog niet duidelijk welke fase wanneer openbaar moet zijn. De wordt later bekend gemaakt per koninklijk besluit. De VNG adviseert om niet langer te wachten op de realisatie van PLOOI en de verplichtstelling door de Rijksoverheid en alvast aan de slag te gaan met de actieve openbaarmaking op een eigen of andere webomgeving. Hoe de gemeente hier het beste invulling aan kan geven en proactief overheidsinformatie online gaat publiceren in het belang van haar inwoners en belangstellende wordt onderzocht.

De komende jaren wordt de raad hierover geïnformeerd via in ieder geval de begroting en de jaarlijkse verantwoording.

4.8.3 Passieve openbaarmaking

Het proces voor de passieve openbaarmaking is ingeregeld. Verder heeft de Woo uitdrukkelijk geregeld dat een bestuursorgaan verplicht is om voor Woo verzoeken (passieve openbaarmaking) de elektronische weg open te stellen. Sinds de invoering van de Woo staat er dan ook een webformulier voor het indienen van een Woo-verzoek op de website van de gemeente. In 2022 zijn 50 Woo-verzoeken ingediend en afgehandeld.

4.8.4 Informatiehuishouding op orde

De Woo verplicht gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en hun digitale overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden. De juiste informatie draagt bij aan een goede en efficiënte taakuitvoering door de gemeente en aan de kwaliteit van publieke dienstverlening. Dit heeft betrekking op weten welke informatie er is, die snel kunnen vinden, gecontroleerd opslaan, metadateren en vernietigen.

Als de informatiehuishouding op orde is en documenten digitaal toegankelijk worden, kunnen zowel de openbaarmaking op verzoek (passieve openbaarmaking) als de actieve openbaarmaking soepeler verlopen. Voor de implementatie van dit onderdeel van de Woo staat een wettelijke termijn van 8 jaar.

Hieraan is nog geen uitvoering gegeven in 2022 en dit moet nog belegd worden.

4.9 Rechtmatigheidsverklaring

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.039.534.

Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Afwijkingen voorwaardencriterium

PQR BV

De onrechtmatigheid voor 2022 betreft € 63.505.
Afzonderlijke opdrachten zitten onder deze grens. Het totaal over vier jaren (€ 872.517) overschrijdt de Europese aanbestedingsgrens. In overleg met de accountant wordt deze onrechtmatigheid, ondanks het bedrag onder de rapporteringstolerantie blijft, volledigheidshalve opgenomen en heeft geen effect op het eindoordeel.

Prestatielevering c.q. nazorg uitvoering Jeugdwet en WMO.

De onzekerheid over 2022 betreft € 250.000 voor zowel de Jeugdwet (€ 150.000) als WMO (€ 100.000). Zorgaanbieders geven jaarlijks een productieverklaring af. Daar waar geen accountantsverklaring over een productieverklaring noodzakelijk is en of een bestuursverklaring volstaat, kan de organisatie nog onvoldoende de geleverde prestaties aantonen. In overleg met de accountant wordt deze onzekerheid opgenomen in de proef rechtmatigheidsverklaring. Het nazorgproces om prestatielevering ook aan te tonen (belrondes) bij zorgaanbieders die geen accountantsverslag hoeven te overleggen wordt in 2023 verder vormgegeven.

Afwijking begrotingscriterium

Stichting Herdenkingsmonument Militairen
De onrechtmatigheid over 2022 betreft € 5.000.
Begroot was € 2.000.
Een begrotingswijziging is niet opgenomen in de raadsrapportage. Gezien het belang wat gemeente Leudal hecht aan de uitvoering van deze stichting is het bestuur akkoord gegaan met een

toekenning van € 7000. Ondanks het feit dat er geen begrotingswijziging is opgenomen. Controle vereist op het vastleggen van concrete afwijkingen tussen begroting en realisatie toegekende/ vastgestelde subsidies.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Begrotingscriterium
Het begrotingscriterium wordt nader uitgewerkt in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Hierin wordt gesteld dat begrotingsoverschrijdingen in principe altijd onrechtmatig zijn, maar dat deze niet altijd meegenomen dienen te worden in het oordeel van de accountant. Dit geldt bijvoorbeeld voor de overschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid, kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct eraan gerelateerde opbrengsten en overschrijdingen bij openeinderegelingen.
Het saldo van de begrote en gerealiseerde baten en lasten sluit met een positief resultaat van € 8.576.000. Het saldo van de begrote en gerealiseerde mutaties in de reserve sluit met een negatief resultaat van
€ 1.309.000. Hierdoor sluit de jaarrekening begroot- gerealiseerd per saldo positief met € 7.268.000.
Voor een toelichting op de afwijkingen op de baten en lasten wordt verwezen naar de financiële hoofdlijn.
In 2022 is per saldo € 3.829.000 meer aan de reserves toegevoegd en € 314.000 meer onttrokken dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2e raadsrapportage 2022).
Een analyse op de begrotingsrechtmatigheid is uitgevoerd waarbij de gecontroleerd is of de realisatie de lasten overtreft.

Conclusie rechtmatigheid begrotingscriterium
Kijkend naar de lastenoverschrijdingen per programma, merken we op dat binnen programma 2 – leefomgeving sprake is van een begrotingsoverschrijding.
De gerealiseerde lasten bedragen € 25.250.000 tegenover geraamde lasten € 24.168.000.
Dit verschil is onder andere te verklaren door:

- De kosten voor energiekosten van panden in de verkoop zijn € 65.000 hoger dan geraamd
- De grondexploitatie bedrijventerreinen heeft een saldo van € 1.325.340 aan de lastenzijde.

Geconcludeerd kan worden dat er geen sprake is van onrechtmatige uitgaven omdat deze passen binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid. De geconstateerde afwijking zal derhalve geen invloed hebben op het oordeel van de accountant.

Conclusie rechtmatigheid Reserves, Algemene dekkingsmiddelen en Overhead

Reserves
Bij de 2e raadsrapportage is ingestemd met de vorming van een gecommitteerde reserve. De hoogte hiervan wordt bij de jaarstukken bepaald op basis van de realisatie van de exploitatiebudgetten. De onderschrijding op deze posten staat gelijk aan de storting voor de gecommitteerde reserve. Derhalve worden deze in beginsel niet begroot. Voor de gecommitteerde reserve is het volgende gestort:
Programma 1 € 244.727
Programma 2 € 739.224
Programma 3 € 247.252
Programma 4 € 562.168
Programma 5 € 21.001
Overhead € 103.719

Algemene dekkingsmiddelen
Dit betreft onder andere € 862.781 naar aanleiding van de decembercirculaire (besluit in februari 2023). Tevens een verlaging inzake storting meeropbrengst toeristenbelasting 2020 (voorgaande jaren) van € 4.875.
Daarnaast is er conform afspraak met gemeenteraad € 100.000 gestort inzake meeropbrengst toeristenbelasting 2022.

Overhead
Voor de middelen die niet zijn benut ten aanzien van de personele budgetten is een bedrag van € 769.678 gestort in de reserve bedrijfsvoering. Dit is conform de werkwijze van de voorgaande jaren en de daarbij gemaakt afspraken.

De genoemde mutaties zorgen niet voor een onrechtmatige storting in de reserve.

4.10 Demografische ontwikkelingen

4.10.1 Algemeen

Demografische veranderingen hebben gevolgen voor Leudal. Onze bevolking krimpt, ontgroent, vergrijst en verkleurt. We hebben niet alleen te maken met een afnemende bevolkingsomvang, maar ook met minder jongeren, meer senioren en toename aan diversiteit van afkomst.

De demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg enzovoorts. Juist daarom is demografische ontwikkelingen integraal onderdeel van onze gehele visievorming en beleidsuitvoering. Dat betekent concreet dat demografische ontwikkelingen onder andere in de strategische visie en omgevingsvisie landen. Het is hierbij niet de vraag of de demografie verandert, maar welke strategie wij kiezen om hier op een juiste manier mee om te gaan.

Omvang bevolking Leudal

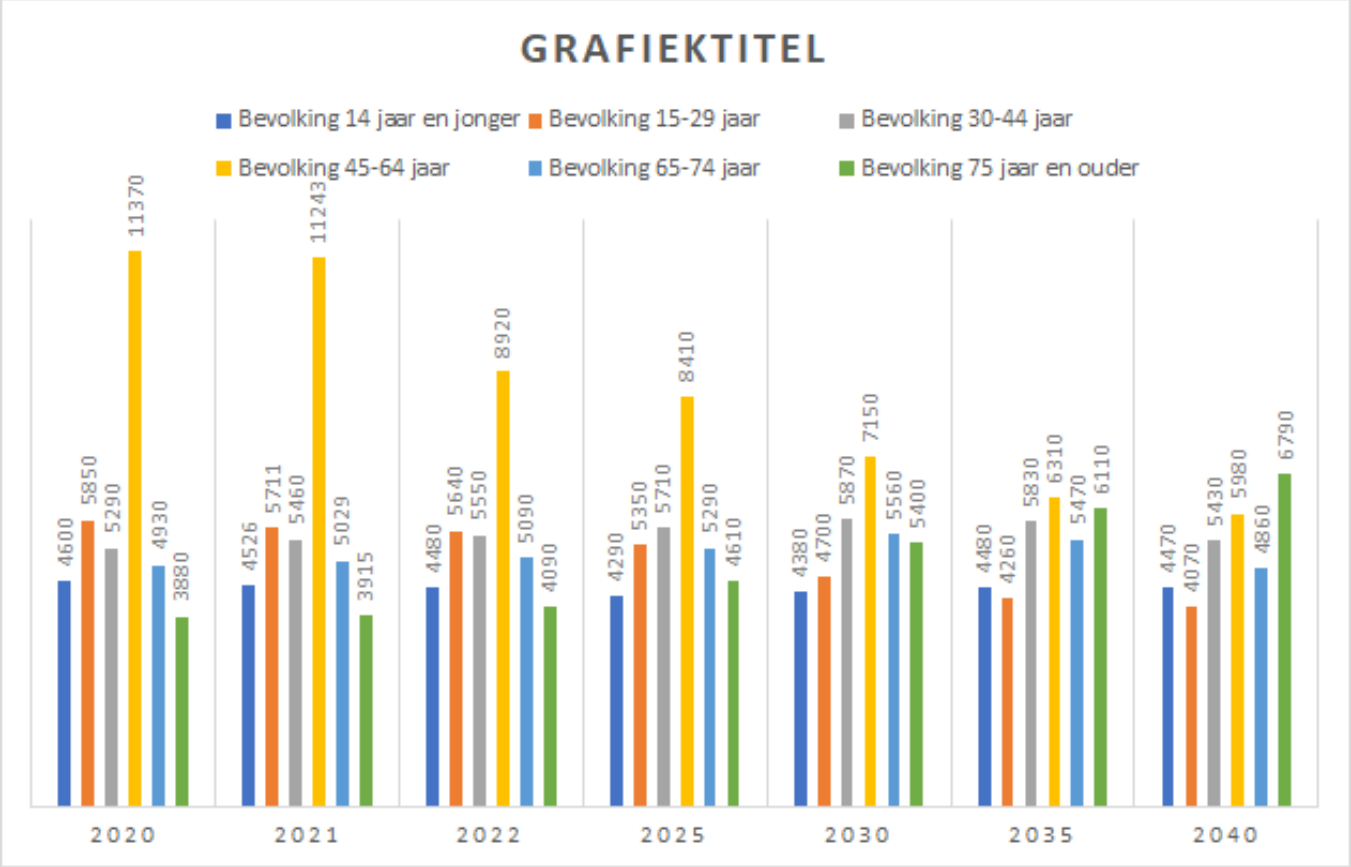

Bevolking naar leeftijdsklassen Leudal, aantallen	2021	2022	2025	2030	2035	2040
Beneden 14 jaar	4.526	4.480	4.290	4.380	4.480	4.470
15-29 jaar	5.711	5.640	5.350	4.700	4.260	4.070
30-44 jaar	5.460	5.550	5.710	5.870	5.830	5.430
45-64 jaar	11.243	8.920	8.410	7.150	6.310	5.980
65-74 jaar	5.029	5.090	5.290	5.560	5.470	4.860
75 + jaar	3.915	4.090	4.610	5.400	6.110	6.790
Totaal Leudal	**35.884**	**33.770**	**33.660**	**33.060**	**32.460**	**31.600**

5 Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december 2022

Activa	(bedrag x 1.000) 31-12-2021	31-12-2022
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	**170**	**215**
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo agio/disagio	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	77	82
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	93	134
Materiële vaste activa	**107.475**	**108.710**
Investeringen met een economisch nut	61.778	60.823
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.152	32.881
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.544	15.006
Financiële vaste activa	**13.478**	**9.966**
Kapitaalverstrekkingen	3.147	3.147
Leningen	3.293	3.266
Overige langlopende leningen	1.172	1.416
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd één jaar of langer	-	-
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	5.867	2.137
Totaal vaste activa	**121.123**	**118.891**
Vlottende activa		
Voorraden	**3.763**	**1.838**
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.763	1.838
Gereed product en handelsgoederen	-	-
Vooruitbetalingen	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**13.599**	**19.111**
Vorderingen op openbare lichamen	5.796	5.001
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.642	11.135
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.014	1.527
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
Overige vorderingen	2.147	1.448
Overige uitzettingen	-	-
Liquide middelen	**12**	**251**
Kassaldi	5	8
Banksaldi	7	244
Overlopende activa	**3.242**	**5.406**
Te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	354	889
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.888	4.517
Totaal vlottende activa	**20.616**	**26.606**
Totaal activa	**141.739**	**145.497**

Passiva	(bedrag x 1.000) 31-12-2021	31-12-2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**68.675**	**77.471**
Algemene reserve	10.095	11.989
Bestemmingsreserves	56.478	58.214
Gerealiseerd resultaat	2.102	7.268
Voorzieningen	**4.771**	**6.386**
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**56.833**	**50.285**
Obligatieleningen	-	-
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	56.833	50.285
- binnenlandse bedrijven		
- openbare lichamen		
- overige binnenlandse sectoren		
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	-	-
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Totaal vaste passiva	**130.280**	**134.142**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**3.251**	**2.765**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	812	-
Overige schulden	2.439	2.765
Overlopende passiva	**8.208**	**8.589**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	4.732	5.703
Ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	3.271	2.795
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	204	91
Totaal vlottende passiva	**11.459**	**11.355**
Totaal passiva	**141.739**	**145.497**
Gewaarborgde geldleningen/garantstellingen	42.656	46.216

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 13 maart 2018 de uitgangspunten voor het financieel beleid, evenals de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffend balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Waardering & afschrijving vaste activa
In het tweede lid, onder a, van artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen, dat de financiële verordening in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Hieraan is in artikel 7 van de financiële verordening van de gemeente Leudal invulling gegeven. Voor de bepalingen over afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen van de immateriële en materiële vaste activa wordt in de verordening verwezen naar de bijlage bij de verordening. In de bijlage zijn naast de methodiek de afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën immateriële vaste activa, materiële vaste activa met economisch nut en materiële vaste activa met maatschappelijk nut opgenomen. Vanaf 1 januari 2017 is ook het activeren van investeringen met maatschappelijk nut verplicht. Het BBV laat een aanzienlijke beleidsvrijheid aan gemeenten voor het zelf vaststellen van de eigen afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen. Natuurlijk geldt hierbij wel het criterium dat gemeenten de afschrijvingsmethodiek en afschrijvingstermijn van een actief moeten afstemmen op de verwachte gebruiksduur.

1. Een vast actief met een verkrijgings-/vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 wordt niet geactiveerd.
2. Gronden en terreinen en financiële vaste activa, met uitzondering van activa in eigendom van derden, worden onafhankelijk van de waarde geactiveerd.
3. Het saldo van agio en disagio kan lineair in 5 jaar afgeschreven worden.
4. Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.
5. Activa waarvan het voornemen is dat deze vervreemd gaan worden en die niet meer in gebruik zijn worden niet meer afgeschreven.
6. Activa waarbij sprake is van financiële lease, worden geactiveerd. De som van de gedurende de resterende looptijd jaarlijks te betalen leasetermijnen worden als schuld opgenomen op de balans.
7. De immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven overeenkomstig de bij deze verordening in bijlage 1 opgenomen afschrijvingstabel.
8. Afschrijving van een vast actief vangt aan in het jaar volgend op het jaar van oplevering, in gebruik name of aanschaf van het actief.
9. Indien een vast actief wordt afgeschreven, wordt als restwaarde nihil gehanteerd.

5.2 Overzicht van baten en lasten in de begroting en de jaarrekening 2022

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Veiligheid	-401	3.776	3.375	-115	3.331	3.215	-132	3.611	3.479	-309	3.257	2.948
P2 - Leefomgeving	-12.080	22.345	10.265	-10.206	21.566	11.360	-11.249	24.168	12.919	-13.994	25.250	11.256
P3 - Voorzieningen	-1.238	7.474	6.236	-659	5.967	5.308	-1.028	7.583	6.555	-1.066	7.270	6.204
P4 - Samenleving	-13.117	43.974	30.857	-6.411	34.906	28.495	-11.477	42.363	30.885	-12.626	41.247	28.621
P5 - Dienstverlening	-451	1.419	968	-276	1.827	1.551	-376	1.415	1.039	-437	1.273	836
P6 - Samenwerking		156	156		157	157		179	179		178	178
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Subtotaal programma's	**-27.287**	**79.144**	**51.857**	**-17.667**	**67.753**	**50.087**	**-24.262**	**79.318**	**55.056**	**-28.432**	**78.475**	**50.043**
Lokale heffingen	-7.559	292	-7.267	-7.955	252	-7.702	-7.529	288	-7.241	-7.739	167	-7.572
Algemene uitkeringen	-50.696		-50.696	-48.444		-48.444	-57.223		-57.223	-58.347		-58.347
Integratie-uitkering sociaal domein	-7.584		-7.584	-5.095		-5.095	-5.317		-5.317	-5.317		-5.317
Dividend	-713	14	-699	-710	5	-706	-926	5	-921	-926	2	-924
Rendement	-318	38	-280	-174	62	-112	-170	62	-108	-206	62	-144
Saldo financieringsfunctie		1.659	1.659		1.443	1.443		116	116		164	164
Overige dekkingsmiddelen	-518	44	-474		65	65	-337	63	-274	-450	58	-393
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**-67.388**	**2.048**	**-65.340**	**-62.378**	**1.827**	**-60.551**	**-71.502**	**533**	**-70.969**	**-72.985**	**453**	**-72.532**
Overhead	**-2.951**	**14.857**	**11.906**	**-2.776**	**14.892**	**12.116**	**-3.376**	**18.624**	**15.247**	**-2.917**	**16.847**	**13.930**
Vennootschapsbelasting		**-13**	**-13**		**85**	**85**		**-17**	**-17**		**-17**	**-17**
Onvoorzien			**0**		**51**	**51**		**51**	**51**		**0**	**0**
Totaal saldo van baten en lasten	**-97.625**	**96.035**	**-1.590**	**-82.821**	**84.609**	**1.788**	**-99.140**	**98.508**	**-632**	**-104.333**	**95.757**	**-8.576**

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-415		-415	0		0	-363		-363	-363		-363
P2 - Leefomgeving	-2.221		-2.221	-1.494		-1.494	-1.498		-1.498	-1.811		-1.811
P3 - Voorzieningen	-1.170		-1.170	-469		-469	-556		-556	-556		-556
P4 - Samenleving	-455		-455	-12		-12	-634		-634	-634		-634
P5 - Dienstverlening	-169		-169	-6		-6	-125		-125	-125		-125
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen	-2.183		-2.183	-795		-795	-2.383		-2.383	-2.383		-2.383
Overhead	-660		-660	-290		-290	-1.014		-1.014	-1.014		-1.014
Totaal onttrekkingen uit reserves	**-7.273**	**0**	**-7.273**	**-3.065**	**0**	**-3.065**	**-6.574**	**0**	**-6.574**	**-6.888**	**0**	**-6.888**
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid		363	363			0			0		245	245
P2 - Leefomgeving		2.068	2.068		337	337		877	877		1.800	1.800
P3 - Voorzieningen		163	163		40	40		40	40		287	287
P4 - Samenleving		577	577			0		-152	-152		410	410
P5 - Dienstverlening		125	125			0		-6	-6		15	15
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen		2.708	2.708		1.427	1.427		3.608	3.608		4.566	4.566
Overhead		757	757			0			0		873	873
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	**6.761**	**6.761**	**0**	**1.804**	**1.804**	**0**	**4.367**	**4.367**	**0**	**8.196**	**8.196**
Saldo mutaties reserves	**-7.273**	**6.761**	**-512**	**-3.065**	**1.804**	**-1.262**	**-6.574**	**4.367**	**-2.207**	**-6.888**	**8.196**	**1.309**
Gerealiseerd resultaat	**-104.898**	**102.797**	**-2.102**	**-85.887**	**86.413**	**526**	**-105.715**	**102.876**	**-2.839**	**-111.221**	**103.953**	**-7.268**

5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2022

Voor de toelichting op de balans zijn alle bedragen afgerond op een veelvoud van € 1.000.

5.3.1 Vaste activa

De waardering van de vaste activa geschiedt op basis van historische kostprijs, waarbij duurzame waardevermindering onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

5.3.1.1 Immateriële vaste activa

Algemeen
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbedragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.
Het saldo van agio en disagio kan lineair in 5 jaar afgeschreven worden.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden conform raadsbesluit geactiveerd. De geactiveerde bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen. De verleende bijdragen worden geactiveerd indien de daadwerkelijke investering bijdraagt aan de publieke taak.

De immateriële vaste activa worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	77	82
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	93	134
Totaal immateriële vaste activa	**170**	**215**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	Boek-waarde 31-12-2021	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
							(bedrag x 1.000)
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	0						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	77	6			-1		82
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	93	-1		42			134
Totaal immateriële vaste activa	**170**	**5**		**42**	**-1**		**215**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

5.3.1.2 Materiële vaste activa

Algemeen
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

<u>In erfpacht uitgegeven gronden</u>
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

<u>Overige investeringen met een economisch nut</u>
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen verwijzen wij naar bijlage 1: Afschrijvingstabel, van de financiële verordening gemeente Leudal 2018, laatste publicatie 28 december 2020.
Afschrijving van een vast actief vangt aan in het jaar volgend op het jaar van oplevering, in gebruik name of aanschaf van het actief.
Indien een vast actief wordt afgeschreven, wordt als restwaarde nihil gehanteerd.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of volledig worden gedaan voor riolering of voor het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie "de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Onder vaste activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
Investeringsbijdragen van derden die gerelateerd zijn aan de investering worden in mindering gebracht op de desbetreffende investering; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens de andere systematiek.
De systematiek voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vóór het begrotingsjaar 2017 was om deze investeringen in één keer af te schrijven en te dekken uit de reserve Boekwinst Essent.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Investeringen met een economisch nut		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	602	602
- Overige investeringen met een economisch nut	61.176	60.221
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.152	32.881
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.544	15.006
Totaal materiële vaste activa	**107.475**	**108.710**

De overige investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	(bedrag x 1.000) Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	4.555	4.705
Woonruimten	1.051	983
Bedrijfsgebouwen	47.949	46.676
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.774	4.363
Vervoermiddelen	44	152
Machines, apparaten en installaties	1.597	2.104
Overige materiële vaste activa	1.205	1.238
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**61.176**	**60.221**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

							(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2021	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	4.555	170	-19				4.705
Woonruimten	1.051	12		-80			983
Bedrijfsgebouwen	47.949	396	-13	-1.638	-18		46.676
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.774	70	-135	-337	-10		4.363
Vervoermiddelen	44	116		-9			152
Machines, apparaten en installaties	1.597	824		-318			2.104
Overige materiële vaste activa	1.205	354		-321			1.238
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**61.176**	**1.942**	**-168**	**-2.702**	**-27**		**60.221**

De geactiveerde waarde van de strategische gronden op 31-12-2022 bedraagt € 1.655.000. Strategische gronden zijn gronden die we om diverse reden in bezit hebben, o.a. omdat we voornemens zijn daar een bouwplan te ontwikkelen, maar het kan ook zo zijn dat we willen voorkomen dat zich daar plannen of activiteiten ontwikkelen die in de toekomst onze voorgenomen ontwikkelingen in de weg staan (woningbouw of anderzijds).

Desinvesteringen € 168.000:
In het raadsvoorstel van 10 december 2019 'Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler' is geadviseerd om de sloopkosten en de eenmalige afschrijving van de oude locaties te betrekken bij de waardering van de gronden op de balans wanneer deze worden onttrokken uit huidige gebruik.

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

In 2022 is voor investeringen in sportaccommodaties een uitkering SPUK Sport ontvangen van € 26.000. Met de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport) beoogt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) sinds 2019 de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en aanschaf van sportmaterialen te stimuleren.

De belangrijkste investeringen met een economisch nut staan in het hierna genoemde overzicht vermeld:

Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2022
				(bedrag x 1.000)
Kindcentrum Leudal West	9.870	230	-1	699
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler (gebouw+sportpark)	4.998	90	-26	4.835
Vervanging wagenpark	923	116		130
Vervanging mobiele telefonie	200	158		158
Vervanging office & servers	250	168		168
Hybride werken: aanschaf devices	257	205		205
Aanschaf electrische laadpalen	118	100		100
Project Goed en Tijdig Antwoorden	263	102		235
Financieel pakket	400	91		112
ICT-kredieten	2.112	147		1.204

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
		(bedrag x 1.000)
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	32.152	32.881
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**32.152**	**32.881**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boek-waarde 31-12-2021	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
							(bedrag x 1.000)
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	32.152	1.697		-969			32.881
Totaal investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	**32.152**	**1.697**		**-969**			**32.881**

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld:

Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2022
				(bedrag x 1.000)
Riolering Maaslandstraat Horn	33	110		33
Uitvoering aanleg KRW-berging Kelpen-Oler	340	330		332
Voorbereidingskrediet reconstructie riolering div. projecten	100	99		99
Uitvoering werkzaamheden riolering Roggel	450	386		386
Reconstructie/vervanging div. rioolgemalen	160	106		106
Reconstructie Kinkhoven/Kruisstraat Neer	295	295		295
Reconstructie parkeerterrein sportaccommodatie Haelen	255	255		255

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
	(bedrag x 1.000)	
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	13.544	15.006
Overige materiële vaste activa	0	0
Totaal investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	**13.544**	**15.006**

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek-waarde 31-12-2021	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
							(bedrag x 1.000)
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:							
- Infrastructuur	6.483	1.707		-186	-254		7.749
- Overige	7.061	544		-244	-105		7.257
Overige materiele vaste activa	0						0
Totaal investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	**13.544**	**2.250**		**-429**	**-359**		**15.006**

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.
In 2022 is ook een bijdrage van Wonen Zuid ontvangen van € 121.000 voor de herinrichting infrastructuur Maaslandstraat in Horn. Voor reconstructie van diverse wegen en realisatie fietspad Heldenseweg in Neer is in totaal € 202.000 aan subsidie van de Provincie Limburg ontvangen.
Voor investeringen in sportaccommodaties is een uitkering SPUK Sport ontvangen van € 26.000.

Toelichting (extra)afschrijvingen
Bij de vaststelling van de begroting 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd om de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut in één keer af te schrijven en te dekken uit reserves.

Met de BBV-wijziging van 5 maart 2016 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gewijzigd. Vanaf boekjaar 2017 moeten deze investeringen op dezelfde wijze worden behandeld en verantwoord als investeringen met economisch nut. Dit betekent dat alle investeringen die zijn c.q. worden gedaan vanaf 1 januari 2017 op dezelfde wijze worden verantwoord en aan dezelfde eisen dienen te voldoen wat betreft waardering, activering en afschrijving.

Vanaf 2017 worden de nieuwe investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut afgeschreven conform de verwachte levensduur, zoals vermeld in de financiële verordening gemeente Leudal 2018, bijlage 1: Afschrijvingstabel.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2022
				(bedrag x 1.000)
Reconstructie Maaslandstraat Horn	67	189	-121	186
Realisatie fietsroute Horn N273-N280 (ontbr. schakel Horn)	989	714		789
Reconstructie Vlasstraat Heythuysen	300	156	-54	304
Reconstructie fietspad Baexem-Heythuysen en Koelenstraat Heythuysen	589	163	-21	568
Voorbereidingskrediet reconstructie div. projecten	100	96		96
Reconstructie Kinkhoven/Kruisstraat Neer	265	252		252
Reconstructe parkeerterrein sportaccommodatie Haelen	255	110		110
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler (overige)	454	191	-26	449

De extra afschrijvingen van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut zijn als volgt vanuit de reserves gedekt:

Reserve	Extra afschrijvingen gedekt uit reserve
	(bedrag x 1.000)
Reserve Openbare verlichting	18
Dekkingsreserve Infrastructuur	174

Bij de toelichting reserves wordt aangegeven welke hiervoor (naar verwachting) beschikbaar zullen zijn.

5.3.1.3 Financiële vaste activa

Algemeen
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

In de beleggingsportefeuille worden obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager ligt dan de nominale waarde; indien de aankoopprijs hoger ligt dan de nominale waarde vindt waardering tegen de nominale waarde plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De financiële vaste activa worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	3.147	3.147
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- Openbare lichamen	0	0
- Woningcorporaties	0	0
- Deelnemingen	3017	3.017
- Overige verbonden partijen	276	249
Overige langlopende leningen	1.172	1.416
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd één jaar of langer	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	5.867	2.137
Totaal financiële vaste activa	**13.478**	**9.966**

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boek-waarde 31-12-2021	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Aflos-singen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
							(bedrag x 1.000)
Kapitaalverstrekkingen aan:							
- Deelnemingen	3.147						3.147
- Gemeenschappelijke regelingen	0						0
- Overige verbonden partijen	0						0
Leningen aan:							
- Openbare lichamen	0						0
- Woningcorporaties	0						0
- Deelnemingen	3017						3.017
- Overige verbonden partijen	276				-27		249
Overige langlopende leningen	1.172	250			-5		1.416
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0						0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd één jaar of langer	0						0
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd één jaar of langer	5.867		-3.730				2.137
Totaal financiële vaste activa	**13.478**	**250**	**-3.730**		**-32**		**9.966**

Kapitaalverstrekkingen

Participaties in aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal er afwaardering plaatsvinden.

Overige langlopende leningen

Om starters op de woningmarkt te faciliteren heeft de gemeenteraad op 5 juli 2011 besloten tot invoering van startersleningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). In 2022 heeft een extra storting van € 250.000 plaatsgevonden aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten voor het verstrekken van startersleningen.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs tot een maximum van de nominale waarde. Het verschil tussen verkrijgingsprijs en nominale waarde leidt bij vrijval van de obligatie tot een boekwinst. In 2022 is de vrijval € 3.730.000.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de balans-, nominale- en de marktwaarde weer:

	Boekwaarde 31-12-2022	Nominale waarde 31-12-2022	Marktwaarde 31-12-2022
			(bedrag x 1.000)
Beleggingsportefeuille	2.137	2.308	2.354

5.3.2 Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

5.3.2.1 Voorraden

Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen worden opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt deze afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien:
Redelijk zekerheid bestaat over de te realiseren, dit vanuit het voorzichtigheidsprincipe. Hetgeen betekent dat: de boekwaarde per 31 december positief is, dus hogere inkomsten dan uitgaven, en het plan is voor meer dan 85% is afgerond, en in de exploitatie na de winstneming een buffer (post onvoorzien en resterende winstraming) resteert van minimaal 25% van de nog te maken kosten (concrete uitgaven).
Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt dit verlies geoormerkt ten laste van de reserve grondexploitatie.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.763	1.838
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal voorraden	**3.763**	**1.838**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2022 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek-waarde 31-12-2021	Van niet in exploitatie genomen gronden	Investe-ringen	Opbreng-sten	Winst/ verlies	Voorzie-ning verlies-latend complex	Boek-waarde 31-12-2022
							(bedrag x 1.000)
Woningbouw	-746		63	-776			-1.459
Bedrijventerreinen	4.509		150	-1.142	-219		3.297
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	**3.763**		**213**	**-1.919**	**-219**		**1.838**

In de jaarrekening 2015 zijn de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG), tegen dezelfde boekwaarde op de balans overgezet naar materiële vaste activa, categorie gronden en terreinen.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie, inclusief nog te maken kosten en nog te verwachten opbrengsten, wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

5.3.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Algemeen
Uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening betreft met name de vorderingen op debiteuren inzake sociale uitkeringen en de vorderingen op de overige gemeentelijke debiteuren.

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boek-waarde 31-12-2022	Voorzie-ning Oninbaar-heid	Balans-waarde 31-12-2022	Balans-waarde 31-12-2021
				(bedrag x 1.000)
Vorderingen op openbare lichamen	5.015	-14	5.001	5.796
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				0
Overige verstrekte kasgeldleningen				0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.135		11.135	4.642
Rekening-courantverhouding met het Rijk				0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.527		1.527	1.014
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				0
Overige vorderingen:				
Debiteuren niet-overheid	500	-38	462	1.083
Debiteuren sociale zaken	1.112	-86	1.026	1.104
Faciliterend grondbeleid	-40		-40	-39
Overige uitzettingen				0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**19.248**	**-137**	**19.111**	**13.599**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Overtollige middelen dienen in principe in de schatkist aangehouden te worden.
Hierop zijn vier uitzonderingen:

- Nazorgfondsen zoals ingesteld op basis van de Wet Milieubeheer;
- Middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst;
- Bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012);
- Een drempelbedrag.

Een drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van het begrotingstotaal) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij die onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. Per kwartaal mag het gemiddelde van deze middelen niet boven het drempelbedrag uitkomen. Overtollige middelen op de BNG rekening worden dagelijks automatisch naar de schatkist afgeroomd.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		Verslag-jaar				*(bedrag x 1.000)*
(1)	**Drempelbedrag**	**1.718**				
		kwartaal 1	**kwartaal 2**	**kwartaal 3**	**kwartaal 4**	
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**187**	**168**	**200**	**198**	
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.530	1.550	1.517	1.520	
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	
(1) Berekening drempelbedrag		**Verslag-jaar**				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	85.886				
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	85.886				
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-				
Vanaf 1 juli 2021 (1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.718				
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		kwartaal 1	**kwartaal 2**	**kwartaal 3**	**kwartaal 4**	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	16.850	15.253	18.429	18.227	
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92	
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	187	168	200	198	

Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal (was 0,75%) met een minimum van € 1 miljoen (was € 250.000).

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Overige vorderingen - faciliterend grondbeleid
Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

						(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2021	Investe-ringen	Opbreng-sten	Winst/ verlies	Voorzie-ning verlies-latend complex	Boek-waarde 31-12-2022
Faciliterend grondbeleid	-39	-1				-40

5.3.2.3 Liquide middelen
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Het saldo van de liquide middelen bestaan uit de volgende componenten:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	5	8
Banksaldi	7	244
Totaal liquide middelen	**12**	**251**

5.3.2.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	354	889
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.888	4.517
Totaal overlopende activa	**3.242**	**5.406**

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

				(bedrag x 1.000)
	Saldo 31-12-2021	Toevoe-gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
Europese overheidslichamen	0			0
Rijk:				
Algemene uitkering en IU Sociaal Domein	354	814	-354	814
Regeling Opvang ontheemden Oekraïne	0	75		75
Overige Nederlandse overheidslichamen	0			0
Totaal van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	**354**	**889**	**-354**	**889**

5.3.3 Vaste passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

5.3.3.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen van gemeente op de balans bestaat uit gerealiseerde resultaat van het overzicht van baten en lasten, de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	10.095	11.989
Bestemmingsreserves	56.478	58.214
Gerealiseerd resultaat	2.102	7.268
Totaal eigen vermogen	**68.675**	**77.471**

Het verloop van de reserves in 2022 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

(bedrag x 1.000)

	Omschrijving	Boek-waarde 31-12-2021	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Bestem-ming resultaat 2021	Vermind-ering ter dekking van afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2022
R.0	**Algemene reserve**	**10.095**		**208-**	**2.102**		**11.989**
	Bestemmingsreserves:						
	Dekkingsreserves:						
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	536				-19	517
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	877				-69	809
D.3	BMV Ell	1.037				-27	1.011
D.4	De Bombardon Heythuysen	1.274				-47	1.227
D.5	Postkoets Horn	1.751				-50	1.701
D.6	BMV Roggel	2.969	40			-126	2.884
D.7	BMV Heythuysen	827				-24	803
D.8	BMV Grathem	736				-20	716
D.9	SG St. Ursula	472				-15	457
D.10	Gemeentehuis Leudal	2.606				-74	2.531
D.11	Verbouw gemeentewerf Hunsel	677				-38	640
D.12	Infrastructuur	2.667				-174	2.493
D.13	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	326				-16	311
D.14	Centrumvisie Heythuysen	651				0	651
	Totaal dekkingsreserves	**17.407**	**40**	**-**	**-**	**698-**	**16.749**
	Overige financieel technisch reserves:						
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	276		27-			249
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	182		33-			149
	Totaal overige financieel technische reserves	**458**	**-**	**60-**	**-**	**-**	**398**
	Overige Bestemmingsreserves:						
O.1	Onderhoud jachthaven Hanssum	174	5				178
O.2	Monumentensubsidie	183	47				230
O.3	Groenfonds	431	35	25-		-11	430
O.4	Grondexploitatie	1.811	267	6-			2.073
O.5	Boekwinst Essent	26.017		204-		-113	25.700
O.6	Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.770	2.203	387-			3.586
O.7	Bedrijfsvoering	2.363	770	605-			2.528
O.8	Gecommitteerde reserve	2.217	1.918	2.217-			1.918
O.9	Revolverend duurzaamheidsfonds	28				-5	22
O.10	Openbare verlichting	1.878	333			-18	2.193
O.11	Meeropbrengst toeristenbelasting	108	5-				103
O.12	Verkoop vastgoed	433					433
O.13	Econom. investeringsagenda Leudal	1.100					1.100
O.14	Uitvoeringsplan Recreatie en toerisme	100	100				200
O.15	Fondsvorming Wijnaerden		382	9-			373
	Totaal overige bestemmingsreserves	**38.613**	**6.055**	**3.453-**	**-**	**147-**	**41.067**
	Totaal bestemmingsreserves	**56.478**	**6.095**	**3.513-**	**-**	**845-**	**58.214**
	Totaal reserves	**66.573**	**6.095**	**3.721-**	**2.102**	**845-**	**70.204**

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de "afschrijvingen" staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere reserve weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Het meerjarig verloop van de reserves 2022-2025 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2022	Geraamde boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024	Geraamde boekwaarde 31-12-2025
					(bedrag x € 1.000)
R.0	**Algemene reserve**	**11.989**	**11.989**	**11.989**	**11.989**
	Bestemmingsreserves:				
	Dekkingsreserves:				
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	517	498	479	459
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	809	740	671	602
D.3	BMV Ell	1.011	984	957	931
D.4	De Bombardon Heythuysen	1.227	1.180	1.133	1.086
D.5	Postkoets Horn	1.701	1.651	1.601	1.551
D.6	BMV Roggel	2.884	2.798	2.712	2.626
D.7	BMV Heythuysen	803	780	756	732
D.8	BMV Grathem	716	695	675	654
D.9	SG St. Ursula	457	442	427	413
D.10	Gemeentehuis Leudal	2.531	2.457	2.382	2.308
D.11	Verbouw gemeentewerf Hunsel	640	602	565	527
D.12	Infrastructuur	2.493	2.310	2.126	1.942
D.13	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	311	295	280	264
D.14	Centrumvisie Heythuysen	651	625	599	572
	Totaal dekkingsreserves	**16.749**	**16.055**	**15.362**	**14.669**
	Overige financieel technisch reserves:				
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	249	223	196	169
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	149	115	82	49
	Totaal overige financieel technische reserves	**398**	**338**	**278**	**218**
	Overige Bestemmingsreserves:				
O.1	Onderhoud jachthaven Hanssum	178	183	187	192
O.2	Monumentensubsidie	230	230	230	230
O.3	Groenfonds	430	420	409	409
O.4	Grondexploitatie	2.073	2.073	2.073	2.073
O.5	Boekwinst Essent, per 1 januari 2023	25.700			
	Geblokkeerde reserve		25.589	25.435	25.290
O.6	Egalisatiereserve Gemeentefonds	3.586	4.056	4.530	4.955
O.7	Bedrijfsvoering	2.528	2.091	1.792	1.751
O.8	Gecommitteerde reserve	1.918			
O.9	Revolverend duurzaamheidsfonds	22	17	12	12
O.10	Openbare verlichting	2.193	2.281	2.350	2.418
O.11	Meeropbrengst toeristenbelasting	103	103	103	103
O.12	Verkoop vastgoed	433	433	433	433
O.13	Econom. investeringsagenda Leudal	1.100	1.100	1.100	1.100
O.14	Uitvoeringsplan Recreatie en toerisme	200	200	200	200
O.15	Fondsvorming Wijnaerden	373	373	373	373
	Totaal overige bestemmingsreserves	**41.067**	**39.149**	**39.228**	**39.539**
	Totaal bestemmingsreserves	**58.214**	**55.542**	**54.868**	**54.426**
	Totaal reserves	**70.204**	**67.532**	**66.857**	**66.415**

R.0 algemene reserve

Reserve A.1	89001500 Algemene reserve
Doel (aard en reden)	De Algemene reserve is bedoeld als buffer (onderdeel van de weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers. Hiermee kan de gemeente onverwachte substantiële kosten dekken. De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door batige saldi.
Soort	Reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximaal	Minimaal: niet van toepassing De bufferfunctie heeft een grote relatie met de weerstands-capaciteit. Over de hoogte van de weerstandscapaciteit en de risico's verwijzen wij u naar de paragraaf risicomanagement en weerstandscapaciteit bij de begroting en jaarrekening. Bij de jaarrekening en begroting wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand en het verloop van de algemene reserves. Maximaal: niet van toepassing
Storting	Overschot op de jaarrekening. Daarnaast ook de overschotten op of opheffing van andere reserves en voorzieningen.
Onttrekking	Op basis van specifieke voorstellen of ingeval van tekort op de jaarrekening. Daarnaast ook voor de vorming van andere reserves en voorzieningen. Ook kunnen incidentele uitgaven gedekt worden door incidentele onttrekkingen uit de algemene reserve. Dit laatste kan alleen bij de kadernota en de begroting worden geregeld.
Risicocalculatie	Onttrekking aan deze reserve leiden direct tot hogere rentelasten in de exploitatie doordat er meer vreemd kapitaal moet worden aangetrokken. Deze reserve is dus niet vrij aanwendbaar zonder gevolgen voor de exploitatie.
Ontwikkelingsplanning	Onder andere afhankelijk van verwachte resultaten.
Algemene opmerkingen	Het is goed om voor een reserve of voorziening een ontwikkelingsplan op te stellen voor de duur van de reserve of voorziening. Is geen einddatum bepaald, dan geldt afhankelijk van de bestemming van de reserve of voorziening, een periode van 10 of 25 jaar. Het plan geeft aan wat de gewenste ontwikkeling van een reserve of voorziening is. In de begroting kunnen we hiermee rekening houden.

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**10.095**	**10.095**		**11.989**	**11.989**	**11.989**
Bestemming rekeningresultaat 2021	2.102	2.102				
Begrotingsruimte 2022 na 2e raadsrapportage 2022 (Rb 08-11-2022)						
Resultaat 2019 en 2020 (september-circ. 2021)						
Resultaat 2022 (september-circ. 2022)						
Resultaat 2020 en 2021 (december-circ. 2022)						
Resultaat 2022 (december-circ. 2022)						
Totaal toevoegingen	**2.102**	**2.102**				
Bestemming rekeningresultaat 2018 (Rb 25-06-2019):						
- onderhoud wegen en groen	-121	-121				
Incidentele aanwending Algemene reserve ter dekking van tekorten Begroting 2020-2023 (Rb 12-11-2019)	-87	-87				
Totaal onttrekkingen	**-208**	**-208**				
Stand reserve 31-12-	**11.989**	**11.989**		**11.989**	**11.989**	**11.989**

D.1 Accommodatie RKVB Baexem

Reserve D.1	89001236 Accommodatie RKVB Baexem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 535.974.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	niet van toepassing
Algemene opmerkingen	niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**536**	**536**		**517**	**498**	**479**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-19	-19		-19	-19	-19
Totaal onttrekkingen	**-19**	**-19**		**-19**	**-19**	**-19**
Stand reserve 31-12-	**517**	**517**		**498**	**479**	**459**

D.2 Tennisaccommodatie Galgenberg

Reserve D.2	89001531 Tennisaccommodatie Galgenberg
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten huisvesting tennisverenigingen Haelen en Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 877.342.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**877**	**877**		**809**	**740**	**671**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-69	-69		-69	-69	-69
Totaal onttrekkingen	**-69**	**-69**		**-69**	**-69**	**-69**
Stand reserve 31-12-	**809**	**809**		**740**	**671**	**602**

D.3 BMV Ell

Reserve D.3	89001524 BMV Ell
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Ell. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: 31-12-2060
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2021: € 1.037.100.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**1.037**	**1.037**		**1.011**	**984**	**957**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-27	-27		-27	-27	-27
Totaal onttrekkingen	**-27**	**-27**		**-27**	**-27**	**-27**
Stand reserve 31-12-	**1.011**	**1.011**		**984**	**957**	**931**

D.4 Bombardon Heythuysen

Reserve D.4	89001232 Bombardon Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw gemeenschapshuis de Bombardon te Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2004 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 1.274.391.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**1.274**	**1.274**		**1.227**	**1.180**	**1.133**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-47	-47		-47	-47	-47
Totaal onttrekkingen	**-47**	**-47**		**-47**	**-47**	**-47**
Stand reserve 31-12-	**1.227**	**1.227**		**1.180**	**1.133**	**1.086**

D.5 Postkoets Horn

Reserve D.5	89001522 Postkoets Horn
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouwing Postkoets te Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 1.750.950.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**1.751**	**1.751**		**1.701**	**1.651**	**1.601**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-50	-50		-50	-50	-50
Totaal onttrekkingen	**-50**	**-50**		**-50**	**-50**	**-50**
Stand reserve 31-12-	**1.701**	**1.701**		**1.651**	**1.601**	**1.551**

D.6 BMV Roggel

Reserve D.6	89001515 BMV Roggel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Roggel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 2.969.405.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**2.969**	**2.969**		**2.884**	**2.798**	**2.712**
Jaarlijkse toevoeging	40	40		40	40	40
Totaal toevoegingen	**40**	**40**		**40**	**40**	**40**
Kapitaallasten (afschrijving)	-126	-126		-126	-126	-126
Totaal onttrekkingen	**-126**	**-126**		**-126**	**-126**	**-126**
Stand reserve 31-12-	**2.884**	**2.884**		**2.798**	**2.712**	**2.626**

D.7 BMV Heythuysen

Reserve D.7	89001512 BMV Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Heythuysen (schoolgebouw, bibliotheek en kinderopvang). De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 826.798.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**827**	**827**		**803**	**780**	**756**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-24	-24		-24	-24	-24
Totaal onttrekkingen	**-24**	**-24**		**-24**	**-24**	**-24**
Stand reserve 31-12-	**803**	**803**		**780**	**756**	**732**

D.8 BMV Grathem

Reserve D.8	89001234 BMV Grathem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Grathem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2057
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 736.156.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**736**	**736**		**716**	**695**	**675**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-20	-20		-20	-20	-20
Totaal onttrekkingen	**-20**	**-20**		**-20**	**-20**	**-20**
Stand reserve 31-12-	**716**	**716**		**695**	**675**	**654**

D.9 SG St. Ursula Heythuysen

Reserve D.9	89001513 SG St. Ursula Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2009 Eind datum: 31-12-2053
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 471.663.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**472**	**472**		**457**	**442**	**427**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-15	-15		-15	-15	-15
Totaal onttrekkingen	**-15**	**-15**		**-15**	**-15**	**-15**
Stand reserve 31-12-	**457**	**457**		**442**	**427**	**413**

D.10 Gemeentehuis Leudal

Reserve D.10	89001533 Gemeentehuis Leudal
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten voor het realiseren van de centrale huisvesting Gemeentehuis Leudal. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimaal gelijk aan boekwaarde 01-01-2022: € 2.605.566 Maximaal opgenomen in project CHV: € 3.350.000
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats. Bij raadsbesluit van 11 februari 2020 is een bedrag gestort van € 888.444, gedekt uit de reserve Essentgelden, om een toekomstbestendige dekking voor het gemeentehuis te garanderen.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**2.606**	**2.606**		**2.531**	**2.457**	**2.382**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-74	-74		-74	-74	-74
Totaal onttrekkingen	**-74**	**-74**		**-74**	**-74**	**-74**
Stand reserve 31-12-	**2.531**	**2.531**		**2.457**	**2.382**	**2.308**

D.11 Verbouw gemeentewerf Hunsel

Reserve D.11	89001534 Verbouw gemeentewerf Hunsel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw gemeentewerf te Hunsel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2039
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 677.433.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**677**	**677**		**640**	**602**	**565**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-38	-38		-38	-38	-38
Totaal onttrekkingen	**-38**	**-38**		**-38**	**-38**	**-38**
Stand reserve 31-12-	**640**	**640**		**602**	**565**	**527**

D.12 Infrastructuur

Reserve D.12	89001542 Infrastructuur
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Vanaf 01-01-2017 is het niet meer toegestaan om de investeringen van maatschappelijk nut (o.a. wegen) vervroegd af te schrijven. Vanaf 2017 moeten de kapitaallasten van deze investeringen in de begroting worden opgenomen. Om geen financiële nadelen van deze wijziging te ondervinden is bij het vaststellen van de Begroting 2017 voorgesteld om in 2017 een dekkingsreserve infrastructuur in te stellen.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 2017 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximaal peil	De omvang wordt bepaald door het gekwalificeerde risico opgenomen in de nota beheerplan groen en wegen 2019-2022. Gelet op de aard van de reserve geldt er geen maximum peil.
Storting	De jaarlijkse storting bedroeg € 1.000.000 vanuit de bestemmingsreserve Boekwinst Essent tot 2020.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten van de investeringen Infrastructuur tot 2020.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid. De gemeente Leudal is voornemens risicogestuurd beheer in te voeren. Notitie "Risicogestuurd beheer" waarin de risico's op het gebied van Beheer Openbare Ruimte beschreven zijn, de mogelijke gevolgen in beeld gebracht zijn, aangegeven is tot op welke hoogte we risico's accepteren en beheermaatregelen benoemd zijn om de risico's, dan wel de gevolgen, kunnen worden voorkomen. Deze notitie zal aan de raad ter goedkeuring voorgelegd worden in 2021.
Ontwikkelingsplanning	Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten gebaseerd op de in gebruik genomen investeringen.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**2.667**	**2.667**		**2.493**	**2.310**	**2.126**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-174	-174		-184	-184	-184
Totaal onttrekkingen	**-174**	**-174**		**-184**	**-184**	**-184**
Stand reserve 31-12-	**2.493**	**2.493**		**2.310**	**2.126**	**1.942**

D.13 Gebouwaanpassingen de Widdonck

Reserve D.13	89001545 Gebouwenaanpassingen de Widdonck
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 12 december 2017 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de gebouwenaanpassingen naar aanleiding van de verhuizing van De Ortolaan te Heythuysen naar De Widdonck te Heibloem.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 326.340.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**326**	**326**		**311**	**295**	**280**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-16	-16		-16	-16	-16
Totaal onttrekkingen	**-16**	**-16**		**-16**	**-16**	**-16**
Stand reserve 31-12-	**311**	**311**		**295**	**280**	**264**

D.14 Centrumvisie Heythuysen

Reserve D.14	89001549 Centrumvisie Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 9 november 2021 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met investering Centrumvisie Heythuysen.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 09-11-2021 Eind datum: 31-12-2047
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2022: € 650.546.
Storting	Bij raadsbesluit van 9 november 2021 een bedrag van € 650.546, gedekt uit de algemene reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**651**	**651**		**651**	**625**	**599**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)				-26	-26	-26
Totaal onttrekkingen				**-26**	**-26**	**-26**
Stand reserve 31-12-	**651**	**651**		**625**	**599**	**572**

F.1 Kapitaalverstrekking Gemeenschapshuizen

Reserve F.1	89001418 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen
Doel (aard en reden)	Jaarlijkse aflossing van afgesloten leningen aan gemeenschapshuis Neer en gemeenschapshuis Heibloem.
Historische achtergrond	Bij de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem is voor de hiervoor afgesloten leningen een reservering voor hetzelfde bedrag opgenomen. De jaarlijkse aflossingen van de leningen wordt hieruit voldaan.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de (restant) boekwaarde van de specifiek aangewezen kapitaalverstrekking, per 01-01-2022: € 276.012.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse aflossing lening.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**276**	**276**		**249**	**223**	**196**
Totaal toevoegingen						
Aflossing gemeenschapshuis:						
Neer	-9	-9		-9	-9	-9
Heibloem	-17	-17		-17	-17	-17
Totaal onttrekkingen	**-27**	**-27**		**-27**	**-27**	**-27**
Stand reserve 31-12-	**249**	**249**		**223**	**196**	**169**

F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg

Reserve F.2	89001112 Onderhoud overweg Napoleonsweg
Doel (aard en reden)	Een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud overweg Napoleonsweg.
Historische achtergrond	In 2005 is een afkoopsom van € 585.000 van de provincie voor dit onderhoud gestort in deze reserve. De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail wordt hieruit bekostigd.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 2005 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van de jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**182**	**182**		**149**	**115**	**82**
Totaal toevoegingen						
Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	-33	-33		-33	-33	-33
Totaal onttrekkingen	**-33**	**-33**		**-33**	**-33**	**-33**
Stand reserve 31-12-	**149**	**149**		**115**	**82**	**49**

O.1 Onderhoud jachthaven Hanssum

Reserve O.1	89001426 Onderhoud jachthaven Hanssum
Doel (aard en reden)	Op basis van de erfpachtovereenkomst met de watersportvereniging Hanssum is de gemeente verplicht zorg te dragen voor het op diepte/bevaarbaar houden van de haven en komen de kosten voor rekening van de gemeente.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van het (groot) onderhoud van de jachthaven.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: vóór 2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	De toevoeging dient voldoende te zijn om de lasten van het onderhoud aan de haven te dekken. De toevoeging bestaan uit: - jaarlijkse erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum - jaarlijkse erfpachtcanon van Peulen Neer.
Onttrekking	De huidige onttrekking bestaat uit de dekking van de onderhoudslasten. Naar behoefte op basis van uitvoeringsprogramma opgenomen in het onderhoudsplan.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid.
Ontwikkelingsplanning	Jaarlijks wordt de erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum Neer gestort minus de jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 22-06-2010): Jaarlijkse canon: 1e t/m 10e jaar: € 2.269 11e t/m 15e jaar: € 3.403 (=2020) 16e t/m 25e jaar: € 4.538 26e t/m 40e jaar: € 5.672 M.i.v. maart 2011 wordt ook jaarlijks de erfpachtcanon Peulen Neer gestort minus jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 25-01-2011): Jaarlijkse canon: 1e t/m 25e jaar: € 1.134 vanaf 26e jaar: € 1.891 Na 27e jaar jaarlijkse indexering CBS (consumentenprijsindexcijfer)
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**174**	**174**		**178**	**183**	**187**
Erfpachtcanon Hanssum Neer	3	3		3	3	3
Erfpachtcanon Peulen Neer	1	1		1	1	1
Totaal toevoegingen	**5**	**5**		**5**	**5**	**5**
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**178**	**178**		**183**	**187**	**192**

O.2 Monumentensubsidie

Reserve O.2	89001525 Monumentensubsidie
Doel (aard en reden)	De reserve is bestemd om verplichtingen jegens eigenaren van gemeentelijke monumenten op te kunnen vangen en voor het opvangen van fluctuaties in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-08-2010). Dit betreft subsidies voor restauratie van gemeentelijke monumenten.
Historische achtergrond	In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 65.540. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2013-2018, 2014-2019).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-09-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Restant jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Onttrekking	Subsidietoekenningen boven jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**183**	**183**		**230**	**230**	**230**
Niet uitgegeven subsidiegelden	35	47	-12			
Totaal toevoegingen	**35**	**47**	**-12**			
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**218**	**230**	**-12**	**230**	**230**	**230**

O.3 Groenfonds

Reserve O.3	89001502 Groenfonds
Doel (aard en reden)	Financiële bijdrage aan projecten die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren.
Historische achtergrond	Het Groenfonds is een doelfonds, gericht op de verbetering van de kwaliteit van het buitengebied. Op die manier wordt de causaliteit tussen ingreep en kwaliteitsverbetering bewaakt. Het fonds is transparant in de inkomsten en uitgaven van de bijdragen. Kan een initiatiefnemer zelf geen compensatie realiseren dan kan hij een financiële bijdrage leveren aan projecten, die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren. Door deze werkwijze is het mogelijk om bijdragen te bundelen en op die manier grotere kwaliteits-verbeterende projecten te realiseren.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Bijdragen van derden indien woningbouwplan niet rechtstreeks in bestemmingsplan is opgenomen.
Onttrekking	Op de projectenlijst groenfonds staan de projecten vermeld waaraan een bijdrage wordt verstrekt. Op grond van art. 4 van de Financiële verordening van de gemeente Leudal geldt dat uitgaven in de loop van het begrotingsjaar, die niet in de begroting zijn opgenomen en hoger zijn dan € 50.000, door het college van Burgemeester en Wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen, worden voorgelegd aan de raad ter autorisatie. Het college van B&W kan jaarlijks tot een bedrag van € 50.000 uitgaven uit dit fonds doen, zonder de raad vooraf te informeren. Uiteraard voor zover deze uitgaven passen binnen de doelstelling van de reserve.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**431**	**431**		**430**	**420**	**409**
Kwaliteitsbijdragen diversen		35	-35			
Totaal toevoegingen		**35**	**-35**			
Kapitaallasten (afschrijving)	-11	-11		-11	-11	
Bijdrage sanering		-25	25			
Totaal onttrekkingen	**-11**	**-36**	**25**	**-11**	**-11**	
Stand reserve 31-12-	**420**	**430**	**-10**	**420**	**409**	**409**

O.4 Grondexploitatie

Reserve O.4	89001526 Grondexploitatie
Doel (aard en reden)	De reserve grondexploitaties heeft een relatie met het Grondbeleid. Deze reserve vormt een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitatie (geen inkomensfunctie). Het is ingesteld voor: - Verrekenen van winsten en verliezen van de grondexploitaties; - Afdekken van de risico's verbonden aan de grondexploitaties; - Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter financiering "groene" projecten ter compensatie bij woningbouwontwikkeling buiten bestemmingsplannen ("groen voor rood").
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Jaarlijks vindt de actualisatie plaats van alle bouwgrondcomplexen en wordt de verwachte eindwaarde berekend. Op het moment dat een verlies wordt geprognosticeerd, wordt een voorziening getroffen tegen de contante waarde van dat geprognosticeerde verlies. Hierdoor is het nader bepalen van een (minimale c.q. maximale) norm en het doen van verdere stortingen niet aan de orde. Eventuele vrijval van middelen kan eerst worden bepaald als complexen definitief worden afgesloten. Minimum of maximum afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting.
Storting	Deze reserve wordt gevoed door: - winstnemingen uit grondexploitaties en - opbrengsten van incidentele grondverkopen < 1.000 m2 buiten de grondexploitaties. De toevoeging was afhankelijk van de exploitatieopzetten, uitkomsten van de diverse grondcomplexen en de aanwezige gronden en risico's die gelopen worden bij actief en faciliterend grondbeleid, zoals conform de nota Grondbeleid in de gemeente Leudal wordt uitgevoerd.
Onttrekking	Bij afsluiten van verlieslatende grondexploitaties.
Risicocalculatie	De reserve wordt gevorm tegen de contante waarde van het berekende verlies op eindwaarde. Door jaarlijkse rentebeschrijving groeit de omvang van de reserve tot het geprognosticeerde verlies op eindwaarde.
Ontwikkelingsplanning	Aflopend
Algemene opmerkingen	Jaarlijks vindt een beoordeling plaats van de verwachte verliezen bouwgrondexploitatie en wordt het saldo van deze reserve tegen contante waarde daarop afgestemd. Op dit moment is de reserve gereserveerd voor het compenseren van verliesgevende complexen op het moment van afsluiting.

						(bedrag x 1.000)
	Begroting 2022	**Realisatie 2022**	**Verschil 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**
Stand reserve 1-1-	**1.811**	**1.811**		**2.073**	**2.073**	**2.073**
Anterieure overeenkomsten	212	212				
Verkoop gronden	41	55	-14			
Totaal toevoegingen	**253**	**267**	**-14**			
Terugdraaien vorming verliesvoorziening BT Ittervoort in 2021		-219	219			
Verliesneming 2021 BT Ittervoort IV		219	-219			
Diverse kosten Grex		-6	6			
Totaal onttrekkingen		**-6**	**6**			
Stand reserve 31-12-	**2.064**	**2.073**	**-9**	**2.073**	**2.073**	**2.073**

O.5 Boekwinst Essent

Reserve O.5	89001523 Boekwinst Essent (vanaf 2023 Geblokkeerde reserve)
Doel (aard en reden)	Afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 15 december 2009 is ingestemd tot het vormen van een nieuwe reserve "Reserve boekwinst Essent verkoop". Deze reserve is ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essent, waarvan de liquide middelen in een beleggingsportefeuille zijn ondergebracht.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 2009 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal: € 20.000.000 Door het minimumniveau van de reserve te stellen op € 20.000.000 zijn in de toekomst ook nog middelen beschikbaar voor de vervanging van investeringen met maatschappelijk nut. Er zijn investeringen met maatschappelijk nut die een terugkerend karakter hebben (variërend van 20 tot 25 jaar), zoals renovaties c.q. reconstructies van wegen en openbare verlichting. Voor deze investeringen is door aanwending van de reserve geen vervangingsruimte aanwezig. Wanneer de afschrijvingen van deze investeringen ongelimiteerd worden gedekt uit reserves, ontstaat op enig moment de situatie dat er zowel binnen de begroting als binnen de reserve geen ruimte aanwezig is om deze investeringen te dekken. Maximaal: niet bepaald
Storting	
Onttrekking	Dekking van afschrijvingen van investeringen.
Risicocalculatie	Het risico voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van de reserve.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**26.017**	**26.017**		**25.700**	**25.589**	**25.435**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving):						
Externe E-dienstverlening fase 3	-44	-44		-50	-88	-88
Interne E-dienstverlening fase 2	-25	-25				
Informatiebeveiliging	-8	-8		-8	-8	
E-dienstverlening	-15	-15		-19	-24	-24
Project Just Join	-22	-22		-22	-22	-22
Overheveling Project Just Join naar Project Goed en Tijdig Antwoorden				-11	-11	-11
MIP: naar reserve Openbare verlichting tot 2023	-204	-204				
Totaal onttrekkingen	**-317**	**-317**		**-111**	**-154**	**-146**
Stand reserve 31-12-	**25.700**	**25.700**		**25.589**	**25.435**	**25.290**

O.6 Egalisatiereserve gemeentefonds

Reserve O.6	89001527 (Egalisatie)reserve Gemeentefonds
Doel (aard en reden)	Buffer voor het opvangen van fluctuaties in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld door de raad aangewezen middelen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal egalisatiedeel: niet bepaald Maximaal egalisatiedeel: € 1.234.295. Maximum is vastgesteld op 2% van het gemiddelde niveau van de algemene uitkering over de periode van zes jaar. Voor 2022 berekend over de periode van 2021 tot en met 2026.
Storting	Incidentele voordelen.
Onttrekking	De gelden zijn/zullen worden aangewend ter oplossing van dekkingstekorten.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

Egalisatie-deel	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**997**	**997**		**1.234**	**1.234**	**1.234**
Gedeelte resultaat 2022 (meicirculaire 2022)	272	272				
Totaal toevoegingen	**272**	**272**				
Resultaat 2021 (meicirculaire 2022)	-34	-34				
Totaal onttrekkingen	**-34**	**-34**				
Stand reserve 31-12- Egalisatie-deel	**1.234**	**1.234**		**1.234**	**1.234**	**1.234**

Taakmutatie-deel	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**774**	**774**		**2.351**	**2.821**	**3.296**
Uitvoeringskosten participatiewet				26	26	26
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.h.k.v. participatiewet				18	18	18
Wet open overheid	115	115		129	144	161
Ambulantisering GGZ				52	52	52
Donorwet	12	12		13	13	13
TK Robuust rechtsbeschermingssysteem	36	36		40	41	41
TK Versterking ondersteuning wijkteams				62	63	64
TK Impuls integraal werken	8	8		4		
TK Systeemleren	11	11		20	20	21
Uitvoering klimaatakkoord (meicirculaire 2022)	253	253				
TK Asiel (inburgering) (septembercirculaire 2022)	39	39		86	68	
TK Maatschappelijke begeleiding statushouders (septembercirculaire 2022)	90	90				
TK Invoeringskosten Omgevingswet (septembercirculaire 2022)	433	433				
TK Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) (septembercirculaire 2022)	71	71		29	29	29
TK Energietoeslag (decembercirculaire 2022)		577				
TK DU Gezond in de stad (decembercircualire 2022)		17				
TK DU Faciliteitenbesluit opvangcentra (decembercirculaire 2022)		269				
Totaal toevoegingen	**1.068**	**1.931**		**480**	**474**	**425**
Vrijval uitvoeringskosten participatiewet	-26	-26				
Vrijval uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet	-18	-18				
Vrijval verhoging taalniveau statushouders	-42	-42				
Vrijval versterking gemeentelijk antidiscrimi-natievoorziening	-14	-14				
Vrijval versterking ondersteuning wijkteams 2021	-60	-60				
Verlaging DU Faciliteitenbesluit opvangcentra ter dekking van subsidie Vluchtelingenwerk	-45	-45		-10		
Verlaging DU Faciliteitenbesluit opvangcentra ter dekking van incidentele kosten opvang vluchtelingen	-12	-12				
Onttrekking TK klimaatmiddelen t.d.v. inhuur medewerker duurzaamheid	-82	-82				
Onttrekking TK klimaatakkoord t.d.v. bijdrage RES NML 2022		-54	54			
Totaal onttrekkingen	**-300**	**-354**	**54**	**-10**		
Stand reserve 31-12- Taakmutatie-deel	**1.542**	**2.351**	**54**	**2.821**	**3.296**	**3.721**
Totaal stand reserve 31-12-	**2.776**	**3.586**	**54**	**4.056**	**4.530**	**4.955**

Specificatie Taakmutaties	t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
						(bedrag x 1.000)
Uitvoeringskosten participatiewet				26	26	26
Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw				18	18	18
Ambulantisering GGZ				52	52	52
Donorwet	6	12	12	13	13	13
Klimaatmiddelen	65					
Faciliteitenbesluit opvangcentra	54	120	269			
Kerkenvisies	25					
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	18	32				
Maatschappelijke begeleiding statushouders		40				
Wet open overheid			115	129	144	161
Robuust rechtsbeschermingssysteem		35	36	40	41	41
Versterking ondersteuning wijkteams				62	63	64
Impuls integraal werken		47	8	4		
Systeemleren		10	11	20	20	21
Uitvoering klimaatakkoord			199			
Asiel (inburgering)			39	86	68	
Maatschappelijke begeleiding statushouders			90			
Invoeringskosten Omgevingswet			433			
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)			71	29	29	29
Energietoeslag			577			
Gezond in de stad			17			
Totaal	**168**	**297**	**1.877**	**480**	**474**	**425**

O.7 Bedrijfsvoering

Reserve O.7	89001520 Bedrijfsvoering
Doel (aard en reden)	Reservering van niet benutte middelen voor bedrijfsvoering beschikbaar houden voor personeel en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door storting van niet-bestede herindelingsgelden.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Niet-benutte P-budgetten
Onttrekking	Mutaties P-budgetten
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**2.363**	**2.363**		**2.528**	**2.091**	**1.792**
Niet-benutte P-budgetten		657	-657			
Niet ingezette middelen ICT		100	-100			
Niet ingezette gelden IPPC		13	-13			
Totaal toevoegingen		**770**	**-770**			
Mutaties P-budgetten	-7	-7				
ICT-gelden	-100	-100				
Afschrijving project Goed en Tijdig Antwoorden				-41	-41	-41
Projectgelden	-133	-133		-133	-133	
IPPC inrichtingen	-124	-124		-124	-124	
Reservering P 2022	-210	-210				
Reservering P 2023				-138		
Restant P-taakstelling 2022	-30	-30				
Totaal onttrekkingen	**-604**	**-605**		**-437**	**-299**	**-41**
Stand reserve 31-12-	**1.759**	**2.528**	**-769**	**2.091**	**1.792**	**1.751**

O.8 Gecommitteerde reserve

Reserve O.8	89001505 Gecommitteerde reserve
Doel (aard en reden)	Het oormerken van relevante restant budgetten in enig dienstjaar om de uitgestelde dienst (product) in het volgend dienstjaar te kunnen realiseren.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Exploitatie voorgaand begrotingsjaar.
Onttrekking	Realiseren uitgestelde dienst (product).
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**2.217**	**2.217**		**1.918**		
Storting diversen ten laste van exploitatie 2022 (Rb 1-11-2022)		1.918	-1.918			
Totaal toevoegingen		**1.918**	**-1.918**			
Aanwending stortingen 2021	-2.217	-2.217				
Aanwending stortingen 2022				-1.918		
Totaal onttrekkingen	**-2.217**	**-2.217**		**-1.918**		
Stand reserve 31-12-		**1.918**	**-1.918**			

O.9 Revolverend duurzaamheidsfonds

Reserve O.9	89001536 Revolverend duurzaamheidsfonds
Doel (aard en reden)	Dekking duurzame maatregelen ten behoeve van gemeentelijk vastgoed (dekking tekorten op de exploitatie in de aanloopfase).
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 25 juni 2013 is ingestemd met het instellen van een reserve revolverend duurzaamheidsfonds. Het fonds is gevoed uit ontvangen SLOK-gelden (€ 40.000) en LES-subsidie (€ 20.000).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2033
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Subsidies.
Onttrekking	Afschrijvingslasten duurzame maatregelen t.b.v. vastgoed.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**28**	**28**		**22**	**17**	**12**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving): Ledverlichting en zonneboilersysteem sporthal Horn	-5	-5		-5	-5	
Totaal onttrekkingen	**-5**	**-5**		**-5**	**-5**	
Stand reserve 31-12-	**22**	**22**		**17**	**12**	**12**

O.10 Openbare verlichting

Reserve O.10	89001540 Openbare verlichting
Doel (aard en reden)	Het gelijkmatig verdelen van de kosten voor onderhoud openbare verlichting.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 2 augustus 2016 is bij bestemming rekeningresultaat 2015 ingestemd met het instellen van een reserve openbare verlichting. Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting was op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel om de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole 2015 kwam naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten werden gehaald. Dit is volgens de BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan de BBV is de voorziening openbare verlichting ad. € 538.676 in 2015 vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Omdat deze gelden de komende jaren nodig zijn, is een reserve openbare verlichting ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum of maximum overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2018-2022.
Storting	Jaarlijkse storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting tot 2023.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten openbare verlichting.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**1.878**	**1.878**		**2.193**	**2.281**	**2.350**
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2022	129	129		129	129	129
Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting tot 2023	204	204				
Totaal toevoegingen	**333**	**333**		**129**	**129**	**129**
Kapitaallasten (afschrijving)	-4	-18	15	-40	-60	-60
Totaal onttrekkingen	**-4**	**-18**	**15**	**-40**	**-60**	**-60**
Stand reserve 31-12-	**2.207**	**2.193**	**15**	**2.281**	**2.350**	**2.418**

O.11 Meeropbrengst toeristenbelasting

Reserve O.11	89001546 Meeropbrengst Toeristenbelasting
Doel (aard en reden)	Dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 27 september 2016 heeft de raad ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In het convenant is een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf. Dit is een extra prikkel voor ondernemers om te blijven investeren in de kwaliteit van hun bedrijf in tijden dat een bancaire financiering daarvan steeds minder vanzelfsprekend is. Bij raadsbesluit van 27 september 2016 is deze reserve ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2020
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Meeropbrengst toeristenbelasting in enig dienstjaar t/m 2020.
Onttrekking	Terugvordering door ondernemer om te investeren in het bedrijf.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**108**	**108**		**103**	**103**	**103**
Storting meeropbrengst toeristenbelasting: begrotingsjaar 2018 e.v. > € 840.403						
Vanaf 2021 géén stortingen						
Verlaging storting meeropbrengst 2020		-5				
Totaal toevoegingen		**-5**				
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**108**	**103**		**103**	**103**	**103**

O.12 Verkoop vastgoed

Reserve O.12	89001545 Verkoop vastgoed
Doel (aard en reden)	De totale boekwaarden van de pilotpanden bedraagt bijna 1,2 miljoen. Uit de gesprekken met de vastgoedbeheerders blijkt dat de panden niet altijd goed onderhouden zijn en al geruime tijd te koop staan voor waarden rond de boekwaarde. Gezien voornoemde zaken, het feit dat de gemeente op een ander manier haar vastgoed wil verkopen en om de doorlooptijd bij verkopen te verminderen is voorgesteld om een reserve in te stellen.
Historische achtergrond	In 2019 is een start gemaakt om een viertal panden aan te wijzen als pilot locaties voor het anders in de markt zetten van ons vastgoed. Aan de hand van een aantal gunningscriteria wordt een koper geselecteerd. Hierbij is niet langer de prijs leidend, maar zijn andere aspecten zoals maatschappelijke meerwaarde van groter belang. Gezien het feit dat de prijs niet meer leidend is bij de verkoop, kan het derhalve voorkomen dat een pand voor minder dan de boekwaarde verkocht gaat worden. Een incidenteel boekverlies is dan het gevolg, waar zoals gebruikelijk een dekking tegenover dient te staan. De huidige boekwaarden van de panden is als volgt: 1. Boerderij Bruggerhof € 437.465* 2. Voormalig Rabobankgebouw Heythuysen € 577.391 3. Voormalig gemeentehuis Haelen € 73.714 4. Voormalig gemeentehuis Hunsel € 87.235 Totaal € 1.175.805 In de boekwaarde van de boerderij is een bedrag van € 199.953 voor grond opgenomen. Het is op dit moment onduidelijk of deze bij het pand hoort of onderdeel is van de omliggende percelen. Voorzichtigheidshalve is voor nu de volledige boekwaarde van het pand en de grond opgenomen. Het bedrag kan niet hoger worden dan hier aangegeven.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 11-02-2020 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	€ 650.000
Storting	Een bedrag van 55% van de boekwaarden en deze storting te financieren uit de reserve Essentgelden.
Onttrekking	Incidenteel boekverlies verkocht pand.
Risicocalculatie	
Ontwikkelingsplanning	Na afronding van de pilots en het verkoopbeleid zal een plan worden opgesteld hoe in de toekomst omgegaan dient te worden met eventuele verkoop van vastgoed en hiermee samenhangende boekverliezen.
Algemene opmerkingen	De beslissingsbevoegdheid om onttrekkingen te plegen te mandateren aan het college, onder voorwaarde dat het college die onttrekkingen achteraf jegens de gemeenteraad verantwoordt bij de eerste daarop volgende raadsrapportage in het kader van de planning & controle cyclus.

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**433**	**433**		**433**	**433**	**433**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**433**	**433**		**433**	**433**	**433**

O.13 Economische investeringsagenda Leudal

Reserve O.13	89001547 Economische investeringsagenda Leudal
Doel (aard en reden)	Om als gemeente sturing te geven aan belangrijke ontwikkeling voor Leudal, is een bedrag gereserveerd voor de economische investeringsagenda Leudal. Projecten worden voorgelegd aan de gemeenteraad, waarbij gedacht kan worden aan; Burgerinitiatieven Vrijkomende locaties Ontwikkelingen in het buitengebied Garantstellingen
Historische achtergrond	Tijdens de raadsvergadering van 13 juli 2021, is als onderdeel van de resultaat bestemming € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor de economische investeringsagenda Leudal.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 13-07-2021 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Bij de jaarstukken is € 1.100.000 gestort in de reserve als onderdeel van de resultaatbestemming 2020.
Onttrekking	Onttrekkingen vinden plaats bij voorstellen ten aanzien van de economische investeringsagenda Leudal.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

						(bedrag x 1.000)
	Begroting 2022	**Realisatie 2022**	**Verschil 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**
Stand reserve 1-1-	**1.100**	**1.100**		**1.100**	**1.100**	**1.100**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**1.100**	**1.100**		**1.100**	**1.100**	**1.100**

O.14 Uitvoeringsplan Recreatie en toerisme

Reserve O.14	89001548 Uitvoeringsplan recreatie en toerisme
Doel (aard en reden)	Bij opbrengsten met betrekking tot de toeristenbelasting hoger dan € 858.000, met een maximum van € 100.000 per jaar, worden toegevoegd aan deze reserve. Hierbij kunnen initiatieven die voortvloeien uit het uitvoeringsplan recreatie en toerisme ondersteund dan wel uitgevoerd worden.
Historische achtergrond	Deze reserve is een vervolg op het convenant met een vaststelling in 2016. Deze reserve geeft op een andere manier invulling aan de besteding van de meeropbrengsten toeristenbelasting. In de raadsvergadering van 13 juli 2021 heeft de raad ingestemd met de vorming van deze reserve en de wijze om te komen tot een storting in deze reserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 13-07-2021 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald..
Storting	Jaarlijks bij de jaarstukken worden de inkomsten van de toeristenbelasting bekend. Opbrengsten meer dan € 858.000 met een maximum van € 100.000 worden toegevoegd aan deze reserve.
Onttrekking	Onttrekking gebeurt bij voorstellen ten aanzien van het uitvoeringsplan recreatie en toerisme.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-	**100**	**100**		**200**	**200**	**200**
Meeropbrengst toeristenbelasting 2022 met een maximum van € 100.000		100	-100			
Totaal toevoegingen		**100**	**-100**			
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**100**	**200**	**-100**	**200**	**200**	**200**

O.15 Fondsvorming Wijnaerden

Reserve O.15	89001550 Fondsvorming Wijnaerden
Doel (aard en reden)	De verbetering van de recreatieve infrastructuur, toerisme en natuur gedurende de gehele winning, zoals uitgewerkt in het beheer-eindplan van Wijnaerden.
Historische achtergrond	In artikel 5 en 7 van de realisatieovereenkomst zijn afspraken gemaakt inzake de te leveren maatschappelijke meerwaarde en de vorming van een fonds voor de verbetering van de recreatieve infrastructuur, toerisme en natuur gedurende de gehele winning, zoals uitgewerkt in het beheer-eindplan van Wijnaerden. Kuypers zal daartoe, in dit door de gemeente te beheren fonds, een bijdrage van € 0,20 per ton te winnen zand en grind uit het project Wijnaerden storten.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2022 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Maximum: € 2.000.000
Storting	Jaarlijks wordt door Kuypers Kessels een overzicht verstrekt ten aanzien van de grondwinning in het gebied. Op basis van deze gegevens vindt uitbetaling plaats, die in de reserve zal worden gestort.
Onttrekking	Onttrekking gebeurt bij voorstellen die voldoen aan het gestelde in het visiedocment Wijnaerden.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	De raad heeft het college gemandateerd om uitgaven tot maximaal € 10.000 te doen, waarbij verantwoording achteraf plaats mag vinden.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand reserve 1-1-				**373**	**373**	**373**
Nieuw te vormen reserve (Rb 15-02-2022)						
Realisatie gebiedsontwikkeling 2019	139	139				
Realisatie gebiedsontwikkeling 2020	121	121				
Realisatie gebiedsontwikkeling 2021		122	-122			
Totaal toevoegingen	**260**	**382**	**-122**			
Bijdrage vogelkijkwandhut		-9	9			
Totaal onttrekkingen		**-9**	**9**			
Stand reserve 31-12-	**260**	**373**	**-113**	**373**	**373**	**373**

5.3.3.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kennen voorzieningen naar de situatie per ultimo geen negatieve stand.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een donatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.
De rioolvoorziening en afvalvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk. Ditzelfde geldt voor de afvalvoorziening, waarbij dit vereiste inzicht niet aanwezig is en de voorziening is gevormd op basis van artikel 44, lid 2 BBV.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

De in de balans opgenomen voorzieningen worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	369	1.786
Voorzieningen ter egalisering van kosten	2.406	2.724
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	0	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.995	1.876
Totaal voorzieningen	**4.771**	**6.386**

Voor de toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging wordt verwezen naar "Programmaverantwoording".

Het verloop van de voorzieningen in 2022 wordt in het hierna opgenomen overzicht per voorziening weergegeven:

	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Toe-voegingen	Vrijval	Ont-trekkingen	Boekwaarde 31-12-2022
						(bedrag x 1.000)
	Voorzieningen:					
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
V.3	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150				150
V.4	Bedrijventerrein Ittervoort fase IV	219			219-	-
V.5	APPA Pensioenen		1.673		37-	1.636
	Ter egalisatie van kosten:					
V.1	Rioleringen Leudal	2.406	318			2.724
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	-				-
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:					
V.2	Compensatiegelden Nunhems	1.995			119-	1.876
	Totaal voorzieningen	**4.771**	**1.991**	**-**	**375-**	**6.386**

In de kolom "vrijval" worden de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Het meerjarig verloop van de voorzieningen 2022-2025 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2022	Geraamde boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024	Geraamde boekwaarde 31-12-2025
					(bedrag x € 1.000)
	Voorzieningen:				
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:				
V.3	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150	150	150	150
V.4	Bedrijventerrein Ittervoort fase IV	-			
V.5	APPA Pensioenen	1.636	1.636	1.636	1.636
	Ter egalisatie van kosten:				
V.1	Rioleringen Leudal	2.724	2.858	2.949	2.986
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:				
V.2	Compensatiegelden Nunhems	1.876	1.876	1.876	1.876
	Totaal voorzieningen	**6.386**	**6.520**	**6.611**	**6.649**

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere voorziening weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

V.1 Rioleringen

Voorziening V.1	89002501 Riolering
Doel (aard en reden)	Dekking van investeringen (kapitaallasten) en onderhoudslasten met betrekking tot onderhoud en vervanging van bestaande vrijverval riolering, drukriolering, technische installaties en IBA's overeenkomstig het GRP. Doel is om sterke fluctuaties in de tariefstelling te voorkomen.
Historische achtergrond	De voorziening is in het verleden ingesteld door overheveling van reserves riolering voormalige gemeenten.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Het benodigde minimale of maximale peil is gebaseerd op vastgestelde GRP, dat iedere vijf jaar wordt geactualiseerd. Het saldo moet voldoende zijn om de extreme schommelingen in de rioolheffing te kunnen opvangen.
Storting	Jaarlijks op basis vastgestelde GRP
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma en kostendekkingsplan van het vastgestelde GRP.
Risicocalculatie	Conform planning GRP zorgen voor juiste stand voorziening om fluctuaties in tariefstelling te beperken.
Ontwikkelingsplanning	Door werkelijke stand van de voorziening af te stemmen op de gewenste stand conform het GRP, zorgen voor voldoende middelen om fluctuaties in tariefstelling te beperken.
Algemene opmerkingen	De benodigde stand van deze voorziening is gebaseerd op het geldende door de raad vastgestelde GRP. Noot: voor nu is dit het GRP dat is vastgesteld op 9 november 2021.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand voorziening 1-1-	**2.406**	**2.406**		**2.724**	**2.858**	**2.949**
Storting conform GRP	208	208		133	91	37
Storting saldo overdekkend		110	-110			
Totaal toevoegingen	**208**	**318**	**-110**	**133**	**91**	**37**
Totaal onttrekkingen						
Stand voorziening 31-12-	**2.614**	**2.724**	**-110**	**2.858**	**2.949**	**2.986**

V.2 Compensatiegelden Nunhems

Voorziening V.2	89002508 Compensatiegelden Nunhems
Doel (aard en reden)	Kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonsweg.
Historische achtergrond	Door de gemeenteraad is op 11 februari 2014 de "Structuurvisie Buggenumse veld" vastgesteld. De structuurvisie is vastgesteld in relatie tot de nieuwbouw van Nunhems Netherlands B.V. aan de oostzijde van de Napoleonsweg (het Buggenumse veld). Door nieuwbouw gaan omgevingskwaliteiten in het Buggenumse veld verloren. Een van de doelen van de structuurvisie is door realisatie van compensatiemaatregelen de aantasting van de kwaliteit van het Buggenumse veld te compenseren, of zelfs te verbeteren. In het kader van de vaststelling van de Structuurvisie Buggenumse veld is een gebiedsfonds (voorziening) ingesteld. Het gebiedsfonds wordt gevuld door kwaliteitsbijdragen die verschuldigd zijn als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen in het Buggenumse veld. Door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 een bijdrage voldaan van € 2.844.743. Op grond van de structuurvisie is 95% hiervan ten gunste van het gebiedsfonds gestort. Derhalve € 2.702.506.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De bijdrage door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 gestort.
Onttrekking	Financiële bijdragen in kwaliteitsverbeterende maatregelen Buggenumse veld.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand voorziening 1-1-	**1.995**	**1.995**		**1.876**	**1.876**	**1.876**
Totaal toevoegingen						
Akkervogelbeheer 2019-2021		-6	6			
Akkervogelbeheer 2022		-4	4			
Erfverfraaiingen, poelen en kruis Gendijk		-18	18			
Ontwikkelkader recreatieve routestructuren		-44	44			
Project Mooi Buggenum 2		-33	33			
Algemene projectkosten		-14	14			
Totaal onttrekkingen		**-119**	**119**			
Stand voorziening 31-12-	**1.995**	**1.876**	**119**	**1.876**	**1.876**	**1.876**

V.3 Afrekening BBZ leningen niet-starters

Voorziening V.3	89002513 Afrekening BBZ-leningen niet-starters
Doel (aard en reden)	De ontvangsten op de verstrekte BBZ-leningen worden jaarlijks afgerekend met het Rijk. De voorziening is bedoeld om deze afrekening te realiseren.
Historische achtergrond	De gemeenteraad heeft op 3 juli 2018, bij bestemming resultaat jaarrekening 2017, ingestemd om € 150.000 toe te voegen aan de nieuw te vormen voorziening afrekening BBZ-leningen niet-starters.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 03-07-2018 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De voorziening kan jaarlijks worden aangevuld uit de ontvangsten in het kader van de verstrekte BBZ-leningen.
Onttrekking	Het Rijk stelt jaarlijks vast of een bedrag dient te worden terugbetaald. Het vastgestelde bedrag wordt jaarlijks onttrokken uit de voorziening.
Risicocalculatie	Het bedrag van de afrekening met het bedrijf wordt jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening bepaald. Middels de Sisa-verantwoording wordt deze kenbaar gemaakt aan het Rijk. Het Rijk stelt daarop het bedrag vast dat moet worden terugbetaald.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand voorziening 1-1-	**150**	**150**		**150**	**150**	**150**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand voorziening 31-12-	**150**	**150**		**150**	**150**	**150**

V.4 BT Ittervoort IV

Voorziening V.4	89002514 Bedrijventerrein Ittervoort fase IV
Doel (aard en reden)	Voor specifieke grondexploitatieprojecten waarvan een verlies wordt verwacht dient een voorziening te worden getroffen voor de omvang van het verwachte verlies.
Historische achtergrond	Winst nemen op meerjarige grondexploitaties wordt beheerst door het voorzichtigheidsbeginsel. Voorziene verliezen worden al in de jaarrekening opgenomen zodra zij bekend zijn. Positieve resultaten, ofwel winsten, worden pas in de jaarrekening verwerkt als zij met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Dit gebeurt per bouwgrond in exploitatie. Dit houdt in dat in de jaarrekening voorziene verliezen van een grondexploitatie of het totaal van de grondexploitaties niet kunnen worden gecompenseerd door verwachte toekomstige (nog niet gerealiseerde) winsten. Bij grondexploitaties met deelcomplexen is het belangrijk dat de verschillende deelcomplexen wat betreft (verwachte) opbrengsten en kosten goed worden gedefinieerd en afgebakend, om de mogelijke verwachte verliezen en winsten te kunnen bepalen en op de juiste wijze te verwerken. In hoeverre (deel)complexen tot één grondexploitatie behoren hangt af van eerdere keuzes met betrekking tot locaties, bestemmingsplannen, raadsbesluiten etc. Waar de (tussentijdse) winsten voor worden aangewend is een bevoegdheid van de gemeenteraad.
Soort	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Looptijd	Start datum: jaarrekening 2021 Eind datum: tot afsluiting project
Benodigd minimaal/ maximum peil	De benodigde omvang wordt jaarlijks opnieuw berekend.
Storting	Wanneer sprake is van een voorziene verlies vindt er een storting in de voorziening plaats ten laste van reserve grondexploitatie.
Onttrekking	
Risicocalculatie	Het verwachte verlies wordt nu geschat op € 219.000, dit op basis van de huidige MPG.
Ontwikkelingsplanning	2025 tot het moment van afsluiting van de grondexploitatie.
Algemene opmerkingen	

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand voorziening 1-1-	**219**	**219**				
Totaal toevoegingen						
Terugdraaien nieuw te vormen verliesvoorziening BT Ittervoort in 2021		-219	219			
Totaal onttrekkingen		**-219**	**219**			
Stand voorziening 31-12-	**219**		**219**			

V.5 APPA Pensioenen

Voorziening V.5	89002515 APPA Pensioenen
Doel (aard en reden)	Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdrager (APPA) is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenrechten voor de wethouders. Voor de invulling van deze wettelijke verplichting is voor de aanspraken van enkele wethouders een verzekeringspolis afgesloten. Het opgebouwde kapitaal wordt bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aan de gemeente uitgekeerd. Uit dit kapitaal moeten de toekomstige pensioenbetalingen aan deze wethouders worden gedekt. Het is niet meer mogelijk om nieuwe polissen af te sluiten. Op lopende polissen kan ook niet meer worden bijgestort. Daarom dient het tekort op het doelvermogen dat nodig is om aan de toekomstige pensioenverplichtingen van actieve wethouders te kunnen voldoen ook te worden opgenomen in de voorziening.
Historische achtergrond	Op grond van de BBV zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een toereikend saldo om aan toekomstige pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers (wethouders) te kunnen voldoen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening opgesteld door PROambt om te beoordelen of de voorziening en de waarde van de verzekeringspolissen toereikend zijn. Als uit deze berekening blijkt dat een aanvullende storting noodzakelijk is dan vindt deze ultimo dienstjaar alsnog plaats. De te betalen pensioenuitkeringen worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2022 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	Indien de voorziening en de waarde van de verzekeringspolissen niet toereikend zijn, vindt er een aanvullende storting plaats.
Onttrekking	De te betalen pensioenuitkeringen.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers)

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Stand voorziening 1-1-				**1.636**	**1.636**	**1.636**
Nieuw te vormen voorziening (rb. 27-09-2022)	1.673	1.673				
Totaal toevoegingen	**1.673**	**1.673**				
Pensioenuitkeringen 2022		-37	37			
Totaal onttrekkingen		**-37**	**37**			
Stand voorziening 31-12-	**1.673**	**1.636**	**37**	**1.636**	**1.636**	**1.636**

5.3.3.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	56.833	50.285
Binnenlandse bedrijven	0	0
Openbare lichamen	0	0
Overige binnenlandse sectoren	0	0
Buitenlandse instellingen	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**56.833**	**50.285**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het 2022:

				(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2021	**Vermeer-deringen**	**Aflos-singen**	**Boek-waarde 31-12-2022**
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen van:				
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	56.833		-6.549	50.285
Binnenlandse bedrijven	0			0
Openbare lichamen	0			0
Overige binnenlandse sectoren	0			0
Buitenlandse instellingen	0			0
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	0			0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0			0
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**56.833**		**-6.549**	**50.285**

De totale rentelast voor het jaar 2022 voor de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar bedraagt € 1.357.000.

5.3.4 Vlottende passiva

Voor de toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging wordt verwezen naar "Programmaverantwoording".

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende passiva.

5.3.4.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	812	0
Overige schulden	2.439	2.765
Totaal netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**3.251**	**2.765**

5.3.4.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2021	**Boekwaarde 31-12-2022**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	4.732	5.703
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.271	2.795
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	204	91
Totaal overlopende passiva	**8.208**	**8.589**

De post verplichtingen ultimo 2022 betreft voornamelijk:

- Nog te betalen rente langlopende geldleningen € 624.000
- Nog te betalen inzake jeugdhulp € 1.460.000
- Nog te betalen inzake WMO € 580.000
- Nog te betalen inzake participatie € 134.000
- Nog te betalen inzake leerlingenvervoer € 92.000
- Nog te betalen inhuur personeel 2022 € 370.000
- Nog te betalen uitvoeringskosten 3D € 336.000
- Nog te betalen aan Waterschap, aanpassing tracé persleiding € 164.000
- Nog te betalen inzamelingskosten aan reinigingsdienst Maasland € 99.000
- Nog te betalen bijdrage aan EC Geo samenwerking € 120.000

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

					(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Beste-dingen/ vrijval	Terug-betalingen	Boek-waarde 31-12-2022
Europese overheidslichamen	0				0
Rijk:					
Bijdrage OHBA-regeling	51				51
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	465	352	-389		428
BBZ niet-starters (2020+2021)	144			-109	35
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	0				0
Regeling sportakkoord 2020-2022 (SPUK-sportakkoord)	85	38	-103		20
Energiemaatregelen huiseigenaren		579	-8		571
Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	888		-137		752
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO)	814			-814	0
Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS 2021)	300		-300		0
Financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders (SPUK grote gezinnen)	6				6
Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen (SPUK NP Onderwijs)	103	249	-30		322
Lokaal Preventieakkoord (SPUKPA)	20	22	-32		10
Uitkering Wet Inburgering 2021		222	-74		149
Onderwijsroute		31			31
Ijsbanen en Zwembaden (SPUKIJZ)		45			45
Overige Nederlandse overheidslichamen:					
Leerplicht/RMC	210	69	-103		176
Bestrijding zwarte rat	19				19
Energiemaatregelen huiseigenaren	165		-72		93
Regionale aanpak ondermijning	0	31			31
Doe mee(r) met taal		57			57
Totaal van Europese en Nederlandse overheids-lichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	**3.271**	**1.696**	**-1.249**	**-923**	**2.795**

5.4 Niet in de balans opgenomen

Waarborgen en garanties

De gemeente heeft haar garanties voor hypothecaire geldleningen en sociale woningbouwprojecten overgedragen. Het betreft:

- De risico's van in het verleden door de gemeenten gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn allen onder de Nationale Hypotheek Garantie gebracht. Er kunnen zich situaties voordoen waardoor het aflossen van de hypotheek niet meer mogelijk is. Het kan zijn dat dan de woning moet worden verkocht. Als de opbrengst van de woning onvoldoende blijkt staat het Waarborgfonds garant voor de restantschuld aan de geldverstrekker.
- De WSW geeft garanties aan financiers die woningcorporaties leningen verstrekken voor sociale woningbouwprojecten en leningen van maatschappelijk vastgoed. Dankzij deze garanties kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden. Het WSW beschikt over een zeer solide zekerheidsstructuur en haar garanties staan zeer hoog aangeschreven (ratings Triple A en Aaa). Het sluitstuk van de zekerheidsstructuur van het WSW wordt gevormd door de achtervangpositie van het rijk en gemeenten. Rijk en gemeenten verplichten zich via de achtervangpositie om onder bepaalde condities renteloze leningen aan het WSW ter beschikking te stellen. De kans dat rijk en gemeenten op deze posten worden aangesproken is echter minimaal.

De WSW achtervang wordt vanaf 2016 opgenomen.

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten van het rekeningjaar opgenomen.

De gemeente heeft bij haar huisbankier Bank Nederlandse Gemeenten een rekening-courant limiet van € 15 miljoen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedrag x 1.000)

Aantal leningen	Aard / omschrijving	Oor-spronkelijk bedrag	%	Risico-bedrag 31-12-2021	Nieuw gewaar-borgd	Aflos-singen	Risico-bedrag 31-12-2022
	Garant-/borgstelling:						
1	Rekening-courant krediet	1.400	100,00%	28			28
2	Accommodaties	255	100,00%	81		-11	71
1	Woningfinanciering	50	100,00%	26			26
49	Woningfinanciering (WSW achtervang)	388.854	50,00%	41.176	3.798	-200	44.774
2	Stichting Mariabosch	980	100,00%	913		-27	886
	Garantstellingen (OML):						
1	Borgstelling BNG-krediet	2.000	21,60%	432			432
	Totaal garantstellingen	**393.539**		**42.656**	**3.798**	**-238**	**46.216**

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staat garant voor de rente- en aflossingsverplichtingen van deze lening. De gemeente dient als achtervang van het WSW.

Per 1 augustus 2021 gelden er nieuwe afspraken ten aanzien van de achtervang overeenkomsten. Met de nieuwe afspraken is beoogd om de volgende knelpunten op te lossen, namelijk:
- Scheefheid in de achtervangpositie van gemeenten;
- Verbetering van afspraken over terugbetaling van renteloze leningen aan Staat en gemeenten;
- Verbetering van afspraken over herfinanciering;
- Ontwikkelen van een robuuster borgstelsel;
- Discrepantie tussen oude en huidige achtervangovereenkomsten, huidige wetgeving en praktijk;
- Modernisering van de overeenkomst.

Hoewel de overeenkomsten qua opzet zijn gewijzigd is de essentie niet gewijzigd; doordat gemeenten en Rijk een achtervangpositie innemen zijn en blijven deelnemende woningcorporaties in staat om tegen optimale financieringsvoorwaarden volkshuisvestelijke prestaties te leveren in de gemeente.

De nieuwe verdeelsleutel is alleen van toepassing op de nieuwe achtervangovereenkomst en leningen die een corporatie vanaf 1 augustus 2021 aangaat.

De bestaande achtervangovereenkomsten blijven gewoon van kracht, inclusief de bestaande verdeelsleutel. Wel zijn enkele verbeterpunten doorgevoerd, zoals terugbetaling van renteloze leningen en borgingsdoeleinden.

Tot slot wordt een niet in de balans opgenomen verplichting gemeld ten aanzien van Landgoed Leudal. In 2020 is een schadeclaim ingediend door Landgoed Leudal. De gemeente Leudal acht de kans klein dat deze claim gehonoreerd wordt. Derhalve is deze claim niet opgenomen in de risicobeheermatrix. Gezien de omvang van het bedrag is wel besloten dit separaat te benoemen in onze jaarstukken.

5.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan, die impact hebben op hetgeen in de jaarstukken is opgenomen.

5.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
Baten per programma												
P1 - Veiligheid	-401	-31	-370	-115	0	-115	-132	-16	-115	-309	-153	-155
P2 - Leefomgeving	-12.080	-1.075	-11.006	-10.206	33	-10.239	-11.249	-1.437	-9.813	-13.994	-3.687	-10.306
P3 - Voorzieningen	-1.238	-920	-318	-659	-397	-262	-1.028	-647	-380	-1.066	-715	-351
P4 - Samenleving	-13.117	-5.995	-7.121	-6.411		-6.411	-11.477	-2.565	-8.912	-12.626	-3.435	-9.191
P5 - Dienstverlening	-451		-451	-276		-276	-376		-376	-437		-437
P6 - Samenwerking			0			0						0
P7 - Financiën en belastingen			0			0						0
Subtotaal baten programma's	**-27.287**	**-8.021**	**-19.266**	**-17.667**	**-364**	**-17.303**	**-24.262**	**-4.666**	**-19.596**	**-28.432**	**-7.991**	**-20.440**
Lasten per programma												
P1 - Veiligheid	3.776	410	3.366	3.331		3.331	3.611	413	3.197	3.257	169	3.088
P2 - Leefomgeving	22.345	2.155	20.190	21.566	843	20.723	24.168	1.139	23.029	25.250	3.096	22.153
P3 - Voorzieningen	7.474	300	7.174	5.967		5.967	7.583	854	6.728	7.270	674	6.596
P4 - Samenleving	43.974	5.587	38.387	34.906		34.906	42.363	5.323	37.040	41.247	5.129	36.118
P5 - Dienstverlening	1.419	39	1.380	1.827		1.827	1.415	125	1.289	1.273	125	1.147
P6 - Samenwerking	156		156	157		157	179		179	178		178
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Subtotaal lasten programma's	**79.144**	**8.491**	**70.652**	**67.753**	**843**	**66.910**	**79.318**	**7.854**	**71.463**	**78.475**	**9.194**	**69.281**
Totaal saldo van baten en lasten programma's	**51.857**	**470**	**51.387**	**50.087**	**479**	**49.608**	**55.056**	**3.189**	**51.867**	**50.043**	**1.202**	**48.841**

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
Baten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	-67.388		-67.388	-62.378		-62.378	-71.502		-71.502	-72.985		-72.985
Overhead	-2.951	-143	-2.808	-2.776		-2.776	-3.376	-245	-3.131	-2.917	-310	-2.606
Vennootschapsbelasting			0			0			0			0
Onvoorzien			0			0			0			0
Subtotaal baten overige	**-70.339**	**-143**	**-70.196**	**-65.155**	**0**	**-65.155**	**-74.878**	**-245**	**-74.633**	**-75.902**	**-310**	**-75.591**
Lasten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	2.048		2.048	1.827		1.827	533		533	453		453
Overhead	14.857		14.857	14.892	13	14.879	18.624	1.909	16.714	16.847	1.751	15.096
Vennootschapsbelasting	-13	-13	0	85		85	-17	-17	0	-17	-17	0
Onvoorzien			0	51		51	51		51			0
Subtotaal lasten overige	**16.892**	**-13**	**16.905**	**16.856**	**13**	**16.843**	**19.190**	**1.892**	**17.299**	**17.282**	**1.733**	**15.549**
Totaal saldo van baten en lasten overige	**-53.447**	**-156**	**-53.291**	**-48.299**	**13**	**-48.312**	**-55.688**	**1.646**	**-57.334**	**-58.620**	**1.423**	**-60.043**
Saldo van baten en lasten	**-1.590**	**314**	**-1.904**	**1.789**	**492**	**1.296**	**-632**	**4.835**	**-5.467**	**-8.576**	**2.625**	**-11.202**
Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-415	-415	0			0	-363	-363	0	-363	-363	0
P2 - Leefomgeving	-2.221	-1.752	-469	-1.494	-796	-698	-1.498	-1.048	-450	-1.811	-1.361	-450
P3 - Voorzieningen	-1.170	-477	-693	-469		-469	-556	-123	-434	-556	-123	-434
P4 - Samenleving	-455	-303	-152	-12		-12	-634	-634	0	-634	-634	0
P5 - Dienstverlening	-169	-157	-12	-6		-6	-125	-125	0	-125	-125	0
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
Algemene dekkingsmiddelen	-2.183	-2.183	0	-795	-96	-699	-2.383	-281	-2.102	-2.383	-281	-2.102
Overhead	-660	-516	-145	-290	-7	-283	-1.014	-656	-359	-1.014	-656	-359
Totaal onttrekkingen uit reserves	**-7.273**	**-5.803**	**-1.470**	**-3.065**	**-899**	**-2.166**	**-6.574**	**-3.230**	**-3.345**	**-6.888**	**-3.543**	**-3.345**
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid	363	363	0			0			0	245	245	0
P2 - Leefomgeving	2.068	1.731	336	337		337	877	548	329	1.800	1.471	329
P3 - Voorzieningen	163	123	40	40		40	40		40	287	247	40
P4 - Samenleving	577	577	0			0	-152		-152	410	562	-152
P5 - Dienstverlening	125	125	0			0	-6	-6	0	15	15	0
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen	2.708	949	1.760	1.427	9	1.417	3.608	525	3.083	4.566	1.214	3.352
Overhead	757	757	0			0			0	873	873	0
Totaal toevoegingen aan reserves	**6.761**	**4.625**	**2.136**	**1.804**	**9**	**1.794**	**4.367**	**1.067**	**3.300**	**8.196**	**4.627**	**3.569**
Saldo mutaties reserves	**-512**	**-1.177**	**666**	**-1.262**	**-890**	**-372**	**-2.207**	**-2.163**	**-44**	**1.309**	**1.084**	**225**
Gerealiseerd resultaat	**-2.102**	**-863**	**-1.239**	**526**	**-398**	**924**	**-2.839**	**2.672**	**-5.511**	**-7.268**	**3.710**	**-10.977**

(bedrag x 1.000)

Het overzicht van incidentele baten en lasten is hierboven weergegeven. De benoemde incidentele bedragen, zijn in de volgende tabellen nader toegelicht.

Incidentele baten per programma:	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Werkelijk 2022
		Bedragen x € 1.000	
P1 - Veiligheid	**0**	**-16.476**	**-153.417**
Tegemoetkoming hoogwaterschade juli 2021		-16.476	-125.341
Subsidiebijdrage i.v.m. drugsdumpingen		0	-28.076
P2 - Leefomgeving	**33.000**	**-1.436.582**	**-3.687.272**
Grondexploitaties	33.000	0	0
Verkoop gronden Mico-Sport te Roggel		-167.000	0
Verkoop pand Kraakstraat Hunsel			-51.170
Bijdrage Windmolenbos Haelen 2019 t/m 2021 (Anterieure overeenkomsten)		-71.540	-71.540
Grondexploitatie bedrijventerreinen		0	-1.142.583
Vrijgekomen GOML-gelden		-42.999	-42.999
Subsidie afkoppelen regenwater private terreinen van Waterschap			-19.010
Bijdrage bodemverontreiniging Strubben		-12.025	-12.025
Bijdrage haalbaarheidsonderzoek groen gas		-20.000	-20.000
Energiebesparende maatregelen huiseigenaren			-164.856
Specifieke uitkering Aanpak energiearmoede		-579.402	-579.402
Specifieke uitkering Sanering varkenshouderijen		-125.000	-125.000
Subsidie project Energiebespaarbrigade woningen			-92.835
Bijdrage realisatie gebiedsontwikkeling Wijnaerden		-260.249	-382.049
Bijdrage onderzoekskosten uitbreiding bedrijventerrein Roggel		-18.571	-31.656
Grondexploitatie woningbouw		0	-776.214
Bijdrage Reppelveld Roggel 2018 en 2019 (Anterieure overeenkomsten)		-77.984	-77.984
Bijdrage de Lingst Haelen 2018 t/m 2022 (Anterieure overeenkomsten)		-62.517	-62.517
Faciliterend grondbeleid		705	0
Kwaliteitsbijdrage			-35.432
P3 - Voorzieningen	**-397.000**	**-647.365**	**-715.329**
Doorbelasting kosten tijdelijke onderwijshuisvesting stichting Aloysius Heibloem			-34.272
Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS2021)		-300.000	-300.000
Extra rijksbijdrage OAB 2019-2022	-177.000	0	0
Specifieke uitkering Sportakkoord (SPUKPA)		-215.365	-198.191
SPUK Sport	-220.000	-127.000	-133.201
Specifieke uitkering SPUKIJZ Zwembaden			-44.665
Bijdrage van stichting Limburg Cycling in ZLM Tour		-5.000	-5.000
P4 - Samenleving	**0**	**-2.565.481**	**-3.435.327**
Specifieke uitkering Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen 1 augustus 2021 t/m 31 juli 2023		-352.362	-352.362
Specifieke uitkering Wet Inburgering 2021		-217.181	-222.430
Specifieke uitkering Onderwijsroute 2022			-30.939
Specifieke uitkering Opvang ontheemden Oekraïne 2022		-1.000.000	-1.776.653
Subsidie '4L Leven Lang (dementievriendelijk)		-49.545	-49.545
Verkoop Jozefhuis te Roggel		-90.000	-90.095
Subsidie project Doe Mee(r) met taal			-56.800
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers		-814.056	-814.056
Specifieke uitkering Lokaal Preventieakkoord (SPUKPA)		-42.337	-42.447

P5 - Dienstverlening	**0**	**0**	**0**
P6 - Samenwerking	**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten per programma	**-364.000**	**-4.665.904**	**-7.991.345**
Incidentele baten overige:			
Algemene dekkingsmiddelen	**0**	**0**	**0**
Overhead	**0**	**-245.452**	**-310.210**
Verkoop devices		-7.000	0
Uitgeleend personeel		-171.362	-231.947
Transitievergoeding		-67.090	-67.090
Loyalis winstdeling 2021		0	-11.173
Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten overige	**0**	**-245.452**	**-310.210**
Totaal incidentele baten per programma en overige	**-364.000**	**-4.911.356**	**-8.301.555**
Incidentele onttrekkingen uit reserves:			
P1 - Veiligheid	**0**	**-363.333**	**-363.333**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-reg. aanpak ondermijning		-118.606	-118.606
Overheveling budget van 2021 naar 2022-bommenregeling		-244.727	-244.727
P2 - Leefomgeving	**-796.721**	**-1.047.829**	**-1.361.058**
Bestemming resultaat 2018 tbv onderhoud wegen en groen	-121.000	-121.000	-121.000
Extra afschrijving Centrumvisie Heythuysen	-675.721	0	0
Verliesneming BT Ittervoort 2021			-219.440
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Mooi Leven in Leudal		-43.335	-43.335
Overheveling budget van 2021 naar 2022-speeltoestellen		-50.000	-50.000
Overheveling budget van 2021 naar 2022-omgevingswet		-333.130	-333.130
Overheveling budget van 2021 naar 2022-vastgoed		-500.000	-500.000
TK Uitvoeringskosten klimaatakkoord			-54.068
Diversen grondexploitatie		-364	-5.514
Bijdrage sanering			-25.333
Bijdrage vogelkijkwand			-9.238
P3 - Voorzieningen	**0**	**-122.549**	**-122.549**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-onderwijsdossiers		-81.914	-81.914
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Laco Heythuysen		-15.000	-15.000
Overheveling budget van 2021 naar 2022-gemeenschapshuizen		-22.410	-22.410
Overheveling budget van 2021 naar 2022-ontmoetingspl. Hunsel		-3.225	-3.225

P4 - Samenleving	**0**	**-634.348**	**-634.348**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Samen Zorgen Huis/Mariabosch		-147.515	-147.515
Overheveling budget van 2021 naar 2022-wet Inburgering		-119.496	-119.496
Overheveling budget van 2021 naar 2022-accommodatiebeleid		-28.333	-28.333
Overheveling budget van 2021 naar 2022-4e tranche coronacompensatie		-281.882	-281.882
TK Faciliteitenbesluit opvangcentra		-57.122	-57.122
P5 - Dienstverlening	**0**	**-125.281**	**-125.281**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-transformatie burgerzaken		-71.923	-71.923
Overheveling budget van 2021 naar 2022-begrijpelijk schrijven		-53.358	-53.358
P6 - Samenwerking	**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen	**-96.105**	**-280.831**	**-280.831**
Incidentele aanwending algemene reserve	-86.709	-86.709	-86.709
Kansrijke Start	-9.396		
Resultaat 2021 meicirculaire 2022		-33.584	-33.584
Vrijval taakmutaties		-160.538	-160.538
Overhead	**-6.667**	**-655.635**	**-655.635**
Mutaties P-budgetten	-6.667	-171.083	-171.083
Overheveling budget van 2021 naar 2022-organisatievisie		-12.000	-12.000
Overheveling budget van 2021 naar 2022-transitiekosten sociaal domein		-90.371	-90.371
Niet-benutte gelden verbouw vergaderruimten			
Niet-benutte ICT-gelden		-60.152	-60.152
Dekking reshuffle personele kosten 2022		-210.243	-210.243
Restant P-taakstelling		-29.706	-29.706
Inhuur dekken uit klimaatmiddelen		-82.080	-82.080
Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves	**-899.493**	**-3.229.806**	**-3.543.035**
Niet specifiek toegelichte incidentele baten	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten	**-1.263.493**	**-8.141.162**	**-11.844.590**

Incidentele lasten per programma:	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Werkelijk 2022
			Bedragen x € 1
P1 - Veiligheid	**0**	**413.269**	**168.720**
Hoogwater maatregelen		49.936	50.114
Overheveling budget van 2021 naar 2022-bommenregeling		244.727	0
Overheveling budget van 2021 naar 2022-reg. aanpak ondermijning		118.606	118.606
P2 - Leefomgeving	**843.461**	**1.138.929**	**3.096.448**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Mooi Leven in Leudal		9.735	0
Startbijdrage investeringsagenda Midden-Limburg		36.025	36.000
Grondexploitatie bedrijventerreinen	-35.160	-32.088	1.363.323
Overheveling budget van 2021 naar 2022-speeltoestellen		50.000	0
Bodemverontreiniging Strubben		48.101	48.101
Haalbaarheidsonderzoek groen gas		20.000	20.000
Extra afschrijving overschot provinciale bijdrage geluidsanering B woningen		-67.884	-69.110
Energiebesparende maatregelen huiseigenaren			149.886
Uitvoering Specifieke uitkering Aanpak energiearmoede		579.402	579.402
Verduurzaming woningen (energiebespaarbrigade)			92.835
Overheveling budget van 2021 naar 2022-omgevingswet		333.130	94.284
Omgevingswet	215.000	215.000	0
Grondexploitatie woningbouw	-12.100	-52.151	781.261
Faciliterend grondbeleid		-341	466
Extra afschrijving Centrumvisie Heythuysen	675.721	0	0
P3 - Voorzieningen	**0**	**854.421**	**673.989**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-onderwijsdossiers		81.914	51.463
Tijdelijke onderwijshuisvesting stichting Aloysius Heibloem		13.351	37.022
Uitvoering specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS2021)		300.000	300.000
Integraal Onderwijsplan		50.000	0
Bijdrage in de kosten vervoer bewegingsonderwijs		10.000	9.625
Uitvoering specifieke uitkering Sportakkoord (SPUKSA)		122.859	122.859
Onderzoek toekomst zwembaden		13.000	0
Uitvoering specifieke uitkering SPUKIJZ Zwembaden naar transitoria			44.665
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Laco Heythuysen		15.000	0
Inzetten restant rijkscoronagelden voor culturele sector Leudal		191.162	92.605
Overheveling budget van 2021 naar 2022-ontmoetingspl. Hunsel		3.225	0
Overheveling budget van 2021 naar 2022-accommodatiebeleid		13.128	15.750
Procesbegeleiding gemeenschapshuizen		18.372	0
Overheveling budget van 2021 naar 2022-gemeenschapshuizen		22.410	0

P4 - Samenleving	**0**	**5.322.597**	**5.129.144**
Uitvoering Specifieke uitkering Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen Augustus 2021 t/m 1 juli 2023		352.362	352.362
Overheveling budget van 2021 naar 2022-accommodatiebeleid		15.205	8.945
Overheveling budget van 2021 naar 2022-wet Inburgering		119.496	0
Specifieke uitkering Wet Inburgering 2021		217.181	222.430
Specifieke uitkering Onderwijsroute 2022			30.939
Opvang vluchtelingen Oekraïne		1.640.023	1.776.653
Donatie slachtoffers oorlog Oekraïne		35.929	35.929
Overheveling budget van 2021 naar 2022-4e tranche coronacompensatie		275.102	125.304
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Samen Zorgen Huis/Mariabosch		147.515	
Doorbetaling subsidie '4L Leven Lang (dementievriendelijk)		49.545	49.545
Subsidie project Doe Mee(r) met taal			56.800
Energietoeslag		1.595.054	1.604.338
Terugbetaling Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers		814.056	814.056
Project Kansrijke Start		18.792	9.396
Uitvoering Specifieke uitkering Lokaal Preventieakkoord (SPUKPA)		42.337	42.447
P5 - Dienstverlening	**0**	**125.281**	**125.281**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-transformatie burgerzaken		71.923	71.923
Overheveling budget van 2021 naar 2022-begrijpelijk schrijven		53.358	53.358
P6 - Samenwerking	**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten per programma	**843.461**	**7.854.497**	**9.193.582**
Incidentele lasten overige:			
Algemene dekkingsmiddelen	**0**	**0**	**0**
Overhead	**13.000**	**1.909.058**	**1.750.873**
Overheveling budget van 2021 naar 2022-organisatievisie		12.000	10.056
Overheveling budget van 2021 naar 2022-Mooi Leven in Leudal		33.600	0
Mensontwikkelbedrijf-overname auto's Westrom	13.000	40.000	45.686
Niet-benutte ICT-gelden		60.152	0
Overheveling budget van 2021 naar 2022-transitiekosten sociaal domein		90.371	22.196
Storting in nieuw te vormen voorziening APPA-pensioenen		1.672.935	1.672.935
Vennootschapsbelasting	**0**	**-17.434**	**-17.434**
Teruggaaf Vennootschapsbelasting 2020		-68.725	-68.725
Voorlopige aanslag Vennootschapsbelasting 2022		51.291	51.291
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten overige	**13.000**	**1.891.624**	**1.733.439**
Totaal incidentele lasten per programma en overige	**856.461**	**9.746.121**	**10.927.021**
Incidentele toevoegingen in reserves:			

P1 - Veiligheid	**0**	**0**	**244.727**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-bommenregeling			244.727
P2 - Leefomgeving	**0**	**548.369**	**1.470.864**
Bijdrage Windmolenbos Haelen 2019 t/m 2021 (Anterieure overeenkomsten)		71.540	71.540
Overige grondverkopen		41.079	54.781
Niet uitgegeven subsidiegelden monumentenzorg		35.000	47.427
Bijdrage Reppelveld Roggel 2018 en 2019 (Anterieure overeenkomsten)		77.984	77.984
Bijdrage de Lingst Haelen 2018 t/m 2022 (Anterieure overeenkomsten)		62.517	62.517
Vorming nieuwe reserve Fondsvorming Wijnaerden		139.202	139.202
Bijdrage overeenkomst gebiedsontwikkeling Wijnaerden		121.047	242.847
Kwaliteitsbijdragen			35.342
Overheveling budget van 2022 naar 2023-omgevingswet			453.846
Overheveling budget van 2022 naar 2023-speeltoestellen			50.000
Overheveling budget van 2022 naar 2023-civieltechnische kunstwerken			87.878
Overheveling budget van 2022 naar 2023-gevel gemeentehuis			147.500
P3 - Voorzieningen	**0**	**0**	**247.252**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-onderwijsdossiers			29.594
Overheveling budget van 2022 naar 2023-aanpassing gehuurd paviljoen			13.351
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Integraal OnderwijsPlan (IHP)			50.000
Overheveling budget van 2022 naar 2023-proceskosten groepsvervoer			10.250
Overheveling budget van 2022 naar 2023-gemeenschapshuizen			15.750
Overheveling budget van 2022 naar 2023-rijkscoronagelden culturele sector			100.307
Overheveling budget van 2022 naar 2023-toekomst zwembaden			13.000
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Laco Heythuysen			15.000
P4 - Samenleving	**0**	**0**	**562.168**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-accommodatiebeleid			6.227
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Wet Inburgering			258.628
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Samen Zorgen Huis/Mariabosch			147.515
Overheveling budget van 2022 naar 2023-4e tranche coronacompensatie			149.798
P5 - Dienstverlening	**0**	**-6.099**	**14.902**
Vrijval middelen waterschapsverkiezingen		-6.099	-6.099
Overheveling budget van 2022 naar 2023-transformatie burgerzaken			21.001
P6 - Samenwerking	**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**

Algemene dekkingsmiddelen	**9.396**	**524.990**	**1.213.926**
Project Kansrijke start	9.396	0	
Gedeeltelijk resultaat 2022 meicirculaire 2022		271.671	271.671
Uitvoering klimaatakkoord (meicirculaire 2022)		253.319	253.319
Energietoeslag (decembercirculaire 2022)			576.997
Gezond in de stad (decembercirculaire 2022)			16.814
Verlaging meeropbrengst toeristenbelasting 2021			-4.875
Meeropbrengst toersitenbelasting 2022 in nieuw gevormde reserve			100.000
Overhead	**0**	**0**	**873.397**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-organisatievisie			35.544
Overheveling budget van 2022 naar 2023-transitiekosten sociaal domein			68.175
Restant IPPC 2022			12.683
Restant ICT-gelden 2022			100.152
Niet benutte P-budgetten			656.843
Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele toevoegingen in reserves	**9.396**	**1.067.260**	**4.627.236**
Niet specifiek toegelichte incidentele lasten	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten	**865.857**	**10.813.381**	**15.554.257**

Naast het nader specificeren van de incidentele baten en lasten, dient ook een overzicht van de structurele reserve mutaties opgenomen te worden. De benoemde structurele reserve mutaties, zijn in de volgende tabellen nader toegelicht.

		Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Werkelijk 2022
Structurele onttrekkingen uit reserves per programma:			***Bedragen x € 1.000***	
P1 - Veiligheid		**0**	**0**	**0**
P2 - Leefomgeving		**-697.272**	**-450.367**	**-450.367**
Boekwinst Essent	Overheveling naar reserve Openbare verlichting tot 2023	-203.926	-203.926	-203.926
Dekkingsreserve BMV Roggel	Afschrijvingen 2023	-10.076	-10.076	-10.076
Dekkingsreserve Infrastructuur	Afschrijvingen 2023	-181.669	-174.185	-174.185
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties	-8.000		
Groenfonds	Afschrijvingen 2023	-10.576	-10.576	-10.576
Majeure projecten	Afschrijvingen 2023	-223.680		
Onderhoud overweg Napoleonsweg	Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	-30.479	-33.313	-33.313
Openbare verlichting	Afschrijvingen 2023	-28.866	-18.291	-18.291

P3 - Voorzieningen		**-468.820**	**-433.585**	**-433.584**
Dekkingsreserves	Afschrijvingen 2023	-401.725	-401.725	-401.725
Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	Aflossingen 2023	-26.660	-26.660	-26.660
Majeure projecten	Afschrijvingen 2023	-35.235		
Revolverend duurzaamheidsfonds	Afschrijvingen 2023	-5.200	-5.200	-5.200
P4 - Samenleving		**-11.612**	**0**	**0**
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties	-11.612		
P5 - Dienstverlening		**-6.099**	**0**	**0**
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties	-6.099		
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen		**-699.085**	**0**	**0**
Majeure projecten	Doorschuiven kapitaallasten	-266.085		
Majeure projecten	Overheveling naar exploitatie	-433.000		
Overhead		**-283.100**	**-358.688**	**-358.688**
Bedrijfsvoering	Inhuur projectleider economische zaken		-77.500	-77.500
Bedrijfsvoering	Inhuur projectondersteuner		-55.833	-55.833
Boekwinst Essent	Afschrijvingen 2023	-171.020	-113.275	-113.276
Dekkingsreserve Gemeentehuis	Afschrijvingen 2023	-74.445	-74.445	-74.445
Dekkingsreserve Verbouw werf Hunsel	Afschrijvingen 2023	-37.635	-37.635	-37.635
Vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal structurele onttrekkingen uit reserves		**-2.165.988**	**-1.242.640**	**-1.242.639**

		Begroting 2022	**Begroting na wijziging 2022**	**Werkelijk 2022**
Structurele toevoegingen in reserves per programma:			***Bedragen x € 1.000***	
P1 - Veiligheid		**0**	**0**	**0**
P2 - Leefomgeving		**337.057**	**329.057**	**329.058**
Onderhoud jachthaven Hannsum	Erfpachtcanon	4.537	4.537	4.538
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting 2018-2022	128.594	128.594	128.594
Openbare verlichting	Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingslasten tot 2023	203.926	203.926	203.926
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties		-8.000	-8.000
P3 - Voorzieningen		**40.000**	**40.000**	**40.000**
Dekkingsreserve BMV Roggel	Jaarlijkse toevoeging	40.000	40.000	40.000
P4 - Samenleving		**0**	**-152.055**	**-152.055**
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties		-152.055	-152.055

P5 - Dienstverlening		**0**	**-6.099**	**-6.099**
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties		-6.099	-6.099
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen		**1.417.262**	**981.219**	**1.250.189**
Egalisatiereserve Gemeentefonds	Taakmutaties	387.762	981.219	1.250.189
Majeure projecten	kapitaallasten	958.000		
Meeropbrengst toeristenbelasting	Bijstelling prognose 2020	71.500		
Overhead		**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal structurele toevoegingen in reserves		**1.794.319**	**1.192.122**	**1.461.093**

5.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Veiligheid	-401	3.776	3.375	-115	3.331	3.215	-132	3.611	3.479	-309	3.257	2.948
P2 - Leefomgeving	-12.080	22.345	10.265	-10.206	21.566	11.360	-11.249	24.168	12.919	-13.994	25.250	11.256
P3 - Voorzieningen	-1.238	7.474	6.236	-659	5.967	5.308	-1.028	7.583	6.555	-1.066	7.270	6.204
P4 - Samenleving	-13.117	43.974	30.857	-6.411	34.906	28.495	-11.477	42.363	30.885	-12.626	41.247	28.621
P5 - Dienstverlening	-451	1.419	968	-276	1.827	1.551	-376	1.415	1.039	-437	1.273	836
P6 - Samenwerking		156	156		157	157		179	179		178	178
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Subtotaal programma's	**-27.287**	**79.144**	**51.857**	**-17.667**	**67.753**	**50.087**	**-24.262**	**79.318**	**55.056**	**-28.432**	**78.475**	**50.043**
Algemene dekkingsmiddelen	**-67.388**	**2.048**	**-65.340**	**-62.378**	**1.827**	**-60.551**	**-71.502**	**533**	**-70.969**	**-72.985**	**453**	**-72.532**
Overhead	**-2.951**	**14.857**	**11.906**	**-2.776**	**14.892**	**12.116**	**-3.376**	**18.624**	**15.247**	**-2.917**	**16.847**	**13.930**
Vennootschapsbelasting		**-13**	**-13**		**85**	**85**		**-17**	**-17**		**-17**	**-17**
Onvoorzien			**0**		**51**	**51**		**51**	**51**			**0**
Totaal saldo van baten en lasten	**-97.626**	**96.036**	**-1.590**	**-82.821**	**84.609**	**1.788**	**-99.140**	**98.508**	**-632**	**-104.333**	**95.757**	**-8.576**
Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-415		-415			0	-363		-363	-363		-363
P2 - Leefomgeving	-2.221		-2.221		-1.494	-1.494	-1.498		-1.498	-1.811		-1.811
P3 - Voorzieningen	-1.170		-1.170		-469	-469	-556		-556	-556		-556
P4 - Samenleving	-455		-455		-12	-12	-634		-634	-634		-634
P5 - Dienstverlening	-169		-169		-6	-6	-125		-125	-125		-125
P6 - Samenwerking			0			0			0			0

(bedrag x 1.000)

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 vóór wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen	-2.183		-2.183		-795	-795	-2.383		-2.383	-2.383		-2.383
Overhead	-660		-660		-290	-290	-1.014		-1.014	-1.014		-1.014
Totaal onttrekkingen uit reserves	**-7.273**	**0**	**-7.273**	**0**	**-3.065**	**-3.065**	**-6.574**	**0**	**-6.574**	**-6.888**	**0**	**-6.888**
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid		363	363			0			0		245	245
P2 - Leefomgeving		2.068	2.068		337	337		877	877		1.800	1.800
P3 - Voorzieningen		163	163		40	40		40	40		287	287
P4 - Samenleving		577	577			0		-152	-152		410	410
P5 - Dienstverlening		125	125			0		-6	-6		15	15
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen		2.708	2.708		1.427	1.427		3.608	3.608		4.566	4.566
Overhead		757	757			0			0		873	873
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	**6.761**	**6.761**	**0**	**1.804**	**1.804**	**0**	**4.367**	**4.367**	**0**	**8.196**	**8.196**
Saldo mutaties reserves	**-7.273**	**6.761**	**-512**	**0**	**-1.262**	**-1.262**	**-6.574**	**4.367**	**-2.207**	**-6.888**	**8.196**	**1.309**
Gerealiseerd resultaat	**-104.899**	**102.798**	**-2.102**	**-82.821**	**83.347**	**526**	**-105.715**	**102.876**	**-2.839**	**-111.221**	**103.953**	**-7.268**

Het begrotingscriterium wordt nader uitgewerkt in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Hierin wordt gesteld dat begrotingsoverschrijdingen in principe altijd onrechtmatig zijn, maar dat deze niet altijd meegenomen dienen te worden in het oordeel van de accountant. Dit geldt bijvoorbeeld voor de overschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid, kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct eraan gerelateerde opbrengsten en overschrijdingen bij openeinderegelingen.

Het saldo van de begrote en gerealiseerde baten en lasten sluit met een positief resultaat van € 8.576.000. Het saldo van de begrote en gerealiseerde mutaties in de reserve sluit met een negatief resultaat van € 1.309.000. Hierdoor sluit de jaarrekening begroot- gerealiseerd per saldo positief met € 7.268.000.

Voor een toelichting op de afwijkingen op de baten en lasten wordt verwezen naar de financiële hoofdlijn.

In 2022 is per saldo € 3.829.000 meer aan de reserves toegevoegd en € 314.000 meer onttrokken dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2e raadsrapportage 2022).
Een analyse op de begrotingsrechtmatigheid is uitgevoerd waarbij de gecontroleerd is of de realisatie de lasten overtreft.

Conclusie rechtmatigheid begrotingscriterium
Kijkend naar de lastenoverschrijdingen per programma, merken we op dat binnen programma 2 – leefomgeving sprake is van een begrotingsoverschrijding.
De gerealiseerde lasten bedragen € 25.250.000 tegenover geraamde lasten € 24.168.000.
Dit verschil is onder andere te verklaren door:

- De kosten voor energiekosten van panden in de verkoop zijn € 65.000 hoger dan geraamd
- De grondexploitatie bedrijventerreinen heeft een saldo van € 1.325.340 aan de lastenzijde

Geconcludeerd kan worden dat er geen sprake is van onrechtmatige uitgaven omdat deze passen binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid. De geconstateerde afwijking zal derhalve geen invloed hebben op het oordeel van de accountant.

<u>Reserves</u>
Bij de 2e raadsrapportage is ingestemd met de vorming van een gecommitteerde reserve. De hoogte hiervan wordt bij de jaarstukken bepaald op basis van de realisatie van de exploitatiebudgetten. De onderschrijding op deze posten staat gelijk aan de storting voor de gecommitteerde reserve. Derhalve worden deze in beginsel niet begroot. Voor de gecommitteerde reserve is het volgende gestort:
Programma 1 € 244.727
Programma 2 € 739.224
Programma 3 € 247.252
Programma 4 € 562.168
Programma 5 € 21.001
Overhead € 103.719

<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>
Dit betreft onder andere € 862.781,- naar aanleiding van de decembercirculaire (besluit in februari 2023). Tevens een verlaging inzake storting meeropbrengst toeristenbelasting 2020 (voorgaande jaren) van € 4.875.

Daarnaast is er conform afspraak met gemeenteraad € 100.000 gestort inzake meeropbrengst toeristenbelasting 2022.

Overhead
Voor de middelen die niet zijn benut ten aanzien van de personele budgetten is een bedrag van € 769.678 gestort in de reserve bedrijfsvoering. Dit is conform de werkwijze van de voorgaande jaren en de daarbij gemaakt afspraken.

De genoemde mutaties zorgen niet voor een onrechtmatige storting in de reserve.

Conclusie rechtmatigheid Reserves, Algemene dekkingsmiddelen en Overhead
De genoemde mutaties zorgen niet voor een onrechtmatige storting in of onttrekking uit de reserve.

5.8 WNT-verantwoording

De WNT is van toepassing op gemeente Leudal. Het voor gemeente Leudal toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2021	**J.J.Th.L.**	
Bedragen x € 1	**W.A.L.M. Cornelissen**	**Geraedts**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 99.017	€ 110.500
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.300	€ 20.440
Subtotaal	€ 119.317	€ 130.940
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 209.000**	**€ 209.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 119.317**	**€ 130.940**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2022 *Bedragen x € 1*	W.A.L.M. Cornelissen	J.J.Th.L. Geraedts
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.215	€ 118.752
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.212	€ 20.683
Subtotaal	€ 125.427	€ 139.435
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 216.000**	**€ 216.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 125.427**	**€ 139.435**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6 Bijlagen

6.1 Overzicht baten en lasten per taakveld

(Bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021			Begroting 2022 voor wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
Bestuur en ondersteuning	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Overige baten en lasten	735	-518	217	662	0	662	2.916	-337	2.579	79	-450	-371
Treasury	1.021	-1.031	-10	437	-884	-447	219	-1.096	-877	206	-1.132	-925
Overhead	11.436	-1.308	10.128	11.783	-1.244	10.538	13.537	-1.660	11.877	12.190	-1.497	10.692
OZB woningen	168	-4.593	-4.425	146	-4.967	-4.821	177	-4.465	-4.288	115	-4.539	-4.424
OZB niet-woningen	68	-1.834	-1.766	63	-1.790	-1.727	66	-1.872	-1.806	43	-1.897	-1.853
Belastingen overig	56	-228	-172	44	-222	-179	45	-222	-177	9	-219	-211
Beheer overige gebouwen en gronden	715	-143	572	1.168	-25	1.143	1.620	-185	1.436	580	-56	524
Mutaties reserves	6.761	-7.273	-512	1.804	-3.065	-1.262	4.367	-6.574	-2.207	8.196	-6.888	1.309
Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	-58.280	-58.280	0	-53.539	-53.539	0	-62.539	-62.539	0	-63.664	-63.664
Bestuur	1.944	-4	1.940	1.735	-1	1.734	3.559	0	3.559	3.427	-11	3.416
Burgerzaken	1.420	-451	969	1.837	-276	1.561	1.416	-376	1.040	1.275	-437	838
Vennootschapsbelasting (VpB)	-13	0	-13	85	0	85	-17	0	-17	-17	0	-17
Totaal	**24.312**	**-75.664**	**-51.352**	**19.763**	**-66.015**	**-46.252**	**27.906**	**-79.327**	**-51.422**	**26.103**	**-80.789**	**-54.686**
Veiligheid	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Openbare orde en veiligheid	1.032	-248	784	638	0	638	1.294	-34	1.260	1.031	-61	971
Crisisbeheersing en brandweer	3.227	-153	3.074	3.071	-115	2.955	3.014	-132	2.882	2.912	-281	2.631
Totaal	**4.259**	**-401**	**3.858**	**3.709**	**-115**	**3.594**	**4.308**	**-165**	**4.142**	**3.943**	**-341**	**3.602**

Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Verkeer en vervoer	3.338	-239	3.099	3.656	-159	3.497	3.471	-154	3.318	3.562	-337	3.225
Parkeren	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1
Economische havens en waterwegen	9	-5	4	68	-5	63	70	-5	65	69	-5	65
Openbaar vervoer	23	0	23	18	0	18	16	0	16	16	0	16
Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**3.371**	**-244**	**3.127**	**3.743**	**-163**	**3.580**	**3.558**	**-158**	**3.400**	**3.649**	**-342**	**3.307**
Economie	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Economische promotie	457	-1.006	-550	285	-1.078	-793	290	-1.073	-783	295	-1.188	-893
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	205	-99	106	264	-110	154	389	-107	282	346	-100	246
Economische ontwikkeling	306	0	306	347	0	347	380	-43	337	373	-43	330
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	394	-310	83	211	-119	92	258	-227	30	1.723	-1.424	299
Totaal	**1.361**	**-1.416**	**-55**	**1.107**	**-1.307**	**-200**	**1.317**	**-1.450**	**-134**	**2.737**	**-2.754**	**-17**
Onderwijs	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.252	-1.103	1.149	1.427	-252	1.175	2.559	-1.395	1.164	2.702	-1.476	1.226
Onderwijshuisvesting	1.825	-300	1.525	1.289	0	1.289	1.827	-300	1.527	1.809	-334	1.474
Totaal	**4.078**	**-1.403**	**2.675**	**2.716**	**-252**	**2.464**	**4.386**	**-1.695**	**2.691**	**4.510**	**-1.810**	**2.700**

Sport, cultuur en recreatie	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.605	-21	2.584	2.759	-6	2.753	3.298	-6	3.292	3.111	-11	3.100
Sportaccommodaties	2.313	-609	1.704	2.392	-426	1.965	2.622	-397	2.225	2.458	-418	2.041
Cultureel erfgoed	233	-16	217	217	-14	202	205	-16	190	199	-16	183
Sportbeleid en activering	713	-185	528	459	-93	366	636	-215	420	628	-198	430
Cult.presentatie, -productie en -partic	1.862	-26	1.836	1.189	-29	1.160	1.671	0	1.671	1.581	0	1.581
Media	633	-95	538	468	-95	373	544	-95	449	545	-95	450
Musea	22	-18	5	21	-11	9	22	-11	10	26	-12	14
Totaal	**8.382**	**-970**	**7.411**	**7.503**	**-675**	**6.828**	**8.998**	**-740**	**8.257**	**8.548**	**-749**	**7.798**
Sociaal domein	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Samenkracht en burgerparticipatie	2.412	-205	2.207	2.505	-108	2.397	5.265	-1.477	3.788	4.559	-2.280	2.279
Maatwerkdienstverlening 18-	11.150	0	11.149	7.684	0	7.684	9.095	0	9.095	7.973	-9	7.964
Begeleide participatie	3.769	0	3.769	3.544	0	3.544	3.431	0	3.431	3.712	0	3.712
Inkomensregelingen	11.964	-11.329	635	7.077	-5.783	1.295	8.727	-5.863	2.864	9.708	-5.820	3.888
Wijkteams	1.646	-20	1.626	1.753	0	1.753	1.775	0	1.775	1.567	0	1.567
Geëscaleerde zorg 18-	1.003	0	1.003	1.125	0	1.125	1.017	0	1.017	1.141	0	1.141
Arbeidsparticipatie	1.011	-13	998	609	0	609	1.206	0	1.206	716	-5	711
Maatwerkvoorziening (WMO)	1.277	-25	1.252	1.169	-11	1.158	1.233	-11	1.222	1.095	-10	1.085
Maatwerkdienstverlening 18+	6.071	-376	5.695	6.655	-261	6.394	6.751	-231	6.520	6.788	-226	6.562
Geëscaleerde zorg 18+	63	-16	47	70	0	70	95	-2.467	-2.372	103	-2.767	-2.664
Totaal	**40.366**	**-11.984**	**28.382**	**32.192**	**-6.163**	**26.029**	**38.594**	**-10.049**	**28.545**	**37.363**	**-11.117**	**26.246**

Volksgezondheid en milieu	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Riolering	3.731	-5.025	-1.294	3.769	-4.907	-1.138	3.732	-4.888	-1.157	3.672	-4.862	-1.190
Afval	3.293	-3.886	-593	3.124	-3.731	-607	3.383	-3.216	167	3.616	-3.394	222
Milieubeheer	1.614	-244	1.371	1.220	0	1.220	2.159	-740	1.419	2.683	-1.022	1.661
Begraafplaatsen en crematoria	15	-10	5	17	-7	10	13	-7	5	12	-10	1
Volksgezondheid	1.426	-30	1.396	1.404	0	1.404	1.448	-42	1.405	1.382	-42	1.340
Totaal	**10.079**	**-9.194**	**885**	**9.534**	**-8.645**	**889**	**10.734**	**-8.893**	**1.840**	**11.366**	**-9.331**	**2.034**
Volkshuisvesting, RO en stedel vernieuw.	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Wonen en bouwen	2.374	-1.421	952	2.522	-943	1.579	1.981	-1.063	917	2.021	-1.198	823
Ruimte en leefomgeving	3.204	-1.738	1.466	3.063	-1.569	1.495	3.867	-2.032	1.835	2.824	-1.872	952
Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	1.009	-460	549	34	-39	-6	67	-140	-72	890	-917	-27
Totaal	**6.586**	**-3.619**	**2.967**	**5.620**	**-2.551**	**3.068**	**5.915**	**-3.235**	**2.680**	**5.735**	**-3.986**	**1.749**
Totaal	**102.793**	**-104.895**	**-2.102**	**85.887**	**-85.887**	**0**	**105.715**	**-105.715**	**0**	**103.953**	**-111.221**	**-7.268**

6.2 Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Resultaat per onderdeel
			(Bedrag x € 1.000)
PRGR-2101 Veiligheid	***3.116***	***2.830***	***286***
SDL-210101 Ondermijnende criminaliteit	48	**81**	**8**
21010101 Voorkomen en terugdringen georganiseerde criminaliteit	48	40	8
2101010101 Ondermijning	167	159	8
2101010121 Mutaties reserves CDL21010101	-119	-119	
SDL-210102 Sociale veiligheid	165		**17**
21010201 Integrale en gebiedsgerichte aanp	**-245**		**17**
2101020101 Veiligheidsmaatregelen specifiek			262
2101020121 Mutaties reserves CDL21010201	-245		-245
SDL-210103 Crisisbeheersing	**2.902**	**2.641**	**261**
21010301 Crisisorganisatie is voorbereid	**2.902**	**2.641**	**261**
2101030101 Veiligheidsmaatregelen algemeen	2.902	2.641	**261**
2101030121 Mutaties reserves CDL21010301			
PRGR-2102 Leefomgeving	***12.298***	***11.244***	***1.054***
SDL-210201 Economie	1.176	1.216	-40
21020101 Aantrekkelijk voor werkgevers	**419**	**446**	**-27**
2102010101 Infra bedrijven	30	299	-269
2102010102 Ondersteuning bedrijvigheid	282	246	36
2102010121 Mutaties reserves CDL 21020101	107	-99	206
21020102 Weerstand tegen personeelskrimp	**10**		**17**
2102010201 Bestuurlijke samenwerking	10		10
2102010202 Ambtelijke samenwerking	**531**	**592**	**7**
2102010221 Mutaties reserves CDL 21020102	**454**	**484**	
21020103 Toerisme en recreatie	454	484	-30
2102010301 Conserveren cultuurhistorische w	**42**	**61**	**7**
2102010303 Openluchtrecreatie	42	61	-19
2102010304 Aantrekkingskracht op burgers	**35**	**47**	**-5**
2102010321 Mutaties reserves CDL 21020103	35	47	-12

SDL-210202 Wonen	**36.149**	**33.983**	**1.219**
21020201 Woningaanbod sluit aan bij woonwensen	**1.212**	**873**	**243**
2102020101 Bestemmingsplannen	830	445	385
2102020102 Grex wonen	-72	-27	-46
2102020103 Omgevingsvergunningen	73	35	38
2102020104 Volkshuisvesting	382	419	-37
2102020106 Milieubeheer	**1.559**	**1.411**	**-62**
2102020107 Toepassing APV	664	654	10
2102020108 Handhaving RO	457	413	44
2102020109 Toezicht en handhaving bouwen	439	345	94
2102020110 Buitengebied in beweging	**12.866**	**12.223**	**454**
2102020111 Afval	167	222	-55
2102020121 Mutaties reserves CDL 21020201	59	640	-581
21020202 Openbaar gebied adequaat onderhouden	6.070	5.095	975
2102020201 Verkeersveiligheid	777	751	27
2102020202 Infrastructuur wegen	2.542	2.477	65
2102020203 Natuurbescherming en -onderhoud	3.072	2.944	128
2102020204 Gebruik openbaar groen	178	95	84
2102020205 Riolering	**1.441**	**526**	**33**
2102020206 Begraafplaatsen	5	1	4
2102020207 Vastgoed	1.436	524	911
2102020221 Mutaties reserves CDL 21020202	**104**	**103**	**-276**
21020203 Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid	87	86	1
2102020301 Openbaar vervoer	16	16	
2102020302 Parkeren	1	1	
2102020303 Infrastructuur water	**5**	**5**	**1**
2102020321 Mutaties reserves CDL 21020203	5	5	
SDL-210203 Klimaat	**12.717**	**13.003**	**-126**
21020301 Hernieuwbare energie bovengem.	100	226	-126
2102030101 Duurzaamheid	100	280	-180
2102030121 Mutaties reserves CDL 21020301		-54	54
PRGR-2103 Voorzieningen	***6.039***	***5.935***	***104***
SDL-210301 Onderwijshuisvesting	1.474	1.523	-48
21030101 Passende huisvesting onderwijs	1.369	1.420	-51
2103010101 Onderwijshuisvesting	1.527	1.474	52
2103010121 Mutaties reserves CDL21030101	-158	-55	-103
21030102 Via onderwijs sporten	106	103	2
2103010201 Bewegingsonderwijs	106	103	2

SDL-210302 Cultuur	2.055	2.049	6
21030201 Bijdrage cultuur aan gezondheid	**449**	**450**	**-34**
2103020101 Media	449	450	-1
2103020102 Kunst en cultuur	**1.139**	**1.144**	**-12**
2103020103 Cultuuraccommodaties	1.139	1.144	-5
2103020121 Mutaties reserves CDL21030201	**434**	**394**	**-16**
21030202 Cultuur deelname	434	394	39
2103020201 Burgerinitiatieven	**318**	**311**	**33**
2103020202 Cultuurondersteuning	318	211	107
2103020221 Mutaties reserves CDL21030202		100	-100
SDL-210303 Sport	**2.510**	**2.363**	**147**
21030301 Bijdrage sport aan gezondheid	2.510	2.363	147
2103030101 Sportbeleid	**1.396**	**1.177**	**-9**
2103030102 Buitensport	1.396	1.177	219
2103030103 Binnensport	**72.421**	**68.499**	**-35**
2103030121 Mutaties reserves CDL21030301	**34.217**	**32.335**	**-28**
PRGR-2104 Samenleving	***30.099***	***28.397***	***1.702***
SDL-210401 Gezondheid	1.368	1.308	60
21040101 Bewustwording van invloed levensstijl	1.368	1.308	60
2104010101 Bescherming gezondheid	1.382	1.323	60
2104010121 Mutaties reserves CDL21040101	**875**	**859**	
SDL-210402 Maatschappij	875	859	15
21040201 Versterken samenredzaamheid	**918**	**896**	**15**
2104020101 Maatschappij algemeen	387	354	33
2104020102 Welzijnswerk	525	536	-11
2104020103 WMO advisering	6	7	-1
2104020121 Mutaties reserves CDL21040201		-37	-6
SDL-210403 Ondersteuning	**36.307**	**34.311**	**989**
21040301 Beter passende ondersteuning	24.803	23.814	989
2104030101 Jeugdhulp	11.504	10.497	1.007
2104030102 WMO	**105**	**97**	**639**
2104030103 Participatie Inkomen	105	97	8
2104030104 Participatie levensonderhoud			
2104030105 Participatie sociale zekerheid	**4.720**	**4.476**	**-1.233**
2104030106 Participatie integratie	**2.306**	**2.672**	**895**
2104030121 Mutaties reserves CDL21040301	-299	-41	-259
SDL-210404 Onderwijs	1.303	1.356	-54
21040401 Educatieve ontwikkeling	1.303	1.356	-54
2104040101 Kinderopvang	**1.059**	**1.122**	**10**
2104040102 Onderwijsbeleid	1.059	1.122	-64
2104040121 Mutaties reserves CDL21040401	**463**	**275**	

SDL-210405 Samenleving	463	275	188
21040501 Inclusieve samenleving	**892**	**407**	**188**
2104050101 Algemene voorzieningen	892	407	486
2104050121 Mutaties reserves CDL21040501	**-126.592**	**-138.223**	**-297**
SDL-210406 Zelfredzaamheid	**6.205**	**4.470**	**503**
21040601 vergroten zelfredzaamheid	1.288	785	503
2104060101 Jeugd overig	57	50	7
2104060102 Participatie overig	1.206	711	495
2104060103 WMO overig	25	24	1
2104060121 Mutaties reserves CDL21040601			
PRGR-2105 Dienstverlening	***907***	***725***	***182***
SDL-210503 Toegankelijkheid	950	790	160
21050103 Toegankelijke dienstverlening	950	790	160
2105010301 Balieproducten	836	694	142
2105010302 Verkiezingen	120	102	18
2105010321 Mutaties reserves CDL 21050103	-6	-6	
SDL-210504 Kwaliteit	-43	-65	22
21050104 Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening	-43	-65	22
2105010401 Burgerzaken	82	40	43
2105010421 Mutaties reserves CDL 21050104	-125	-104	-21
PRGR-2106 Samenwerking	**179**	**178**	**1**
SDL-210603 Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal	179	178	1
21060103 Samenwerkingsverbanden	179	178	1
2106010301 Bestuurlijke samenwerking	-133.808	-140.698	1
ADKM-2108 Algemene dekkingsmiddelen	***-66.904***	***-70.349***	***3.445***
SDL-210801 Geen collegedoel	-66.904	-70.349	3.445
21080101 Geen subdoel	**2.549**	**-356**	**3.445**
2108010101 Onbestemde gelden	2.528	-371	2.899
2108010102 Treasury	21	15	6
2108010103 Dividend en rente	**89**	**35**	**-11**
2108010104 Saldo financieringsfunctie	89	35	54
2108010105 OZB Woningen	**-1.806**	**-1.853**	**136**
2108010106 OZB niet-woningen	-1.806	-1.853	47
2108010107 Lokale heffingen	**1.191**	**2.148**	**148**
2108010108 Rijksuitkeringen	**1.191**	**2.148**	**1.124**
2108010121 Mutaties reserves CDL21080101	1.225	2.183	-958
HVPB-2110 Heffing VPB	***-17***	***-17***	
SDL-211001 Geen collegedoel	**-17**	**-17**	
21100101 Geen subdoel	-17	-17	
2110010101 Heffing VPB	-17	-17	

ONVZ-2111 Onvoorzien	51		51
SDL-211101 Geen collegedoel	51		51
21110101 Geen subdoel			
2111010101 Onvoorzien	51		51
OVHD-2109 Overhead	***14.233***	***13.789***	***444***
SDL-210901 Geen collegedoel	**14.233**	**13.789**	**444**
21090101 Geen subdoel	**14.233**	**13.789**	**444**
2109010101 Ondersteuning bestuur	425	414	12
2109010102 Bestuur	2.991	2.857	133
2109010103 Ondernemingsraad	10	6	4
2109010104 Overhead	-99	158	-257
2109010105 PIOFACH	4.341	4.049	291
2109010106 Buitendienst	-204	-363	159
2109010107 Directe loonkosten	7.115	6.371	745
2109010108 Serviceteam	15	-45	60
2109010109 Saldo HKP overhead	-125		-125
2109010110 Uitvoeringskosten 3D	778	483	296
2109010111 EC-GEO samenwerking			
2109010121 Mutaties reserves CDL21090101	-1.014	-141	-873
Totaal		**-7.268**	**7.268**

6.3 Kerngegevens

Sociale structuur	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Inwoners			
Aantal inwoners	35.929	36.000	**36.137**
waarvan tot 20 jaar	6.433	6.700	**6.364**
vanaf 65 jaar	9.184	8.812	**9.407**
Organisatie/formatie-sterkte			
Fte personeel	208,77	208,7	**217,75**
Fte Griffie/rekenkamer	3	3	**3**
Fte raad	25	25	**25**
Fte college	5	4,6	**4,9**
Sociale zaken			
Aantal lage inkomens	4.333	4.321	**4.341**
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	335	336	**324**
waarvan:			
W.W.B.	316	315	**309**
I.O.A.W.	17	18	**12**
I.O.A.Z.	1	1	**2**
B.B.Z.	1	2	**1**
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	140	144	**132**
Onderwijs			
Aantal leerlingen basisonderwijs	2.200	2.260	**2.191**
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.007	2.025	**2.015**
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet etc.)	290	319	**285**
Scholen			
Basisonderwijs	14	14	**14**
Speciaal onderwijs	1	1	**2**
Voortgezet onderwijs	2	2	**2**
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	**1**

Fysieke structuur	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Oppervlakte			
Gemeente	16.490	16.490	**16.491**
- oppervlakte land in m2	16.239	16.246	**16.242**
- oppervlakte binnenwater in m2	251	244	**249**
Bebouwing			
Verblijfsobjecten met woonfunctie:			
Aantal woningen	16.157	16.157	**16.210**
Overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	392	392	**483**
Aantal huurwoningen	3.619	3.614	**3.683**
Woonwagenlocaties:			
standplaatsen (eigendom gemeente)	43	44	**44**
standplaatsen (eigendom derden)	11	11	**11**
Woonwagens (eigendom gemeente)	20	20	**20**
Woonwagens (eigendom derden)	28	29	**29**
Lengte van wegennet			
Wegen	685.500	685.000	**685.500 m**
Waarvan:			
binnen bebouwde kom	239.000	238.500	**238.500**
buiten bebouwde kom	446.500	446.500	**447.000**
Recreatieve fiets-, en wandelpaden	64.000	64.000	**64.000**
Recreatieve ruiterpaden	70.000	70.000	**70.000**
Zand, grond- en stolwegen	180.000	180.000	**179.500**
Trottoirs	151.000	151.000	**151.500**
Sportaccommodaties			
Aantal voetbalvelden	29	29	**29**
Aantal tennisbanen	35	35	**35**
Atletiekbaan	1	1	**1**

Financiële structuur	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
			(bedrag x 1.000)
Lokale heffingen			
Onroerende zaakbelastingen	-6.428	-6.337	**-6.438**
Toeristenbelasting	-904	-845	**-962**
Hondenbelasting	-224	-218	**-218**
Baatbelasting	-4	-4	**-4**
Afvalstoffenheffing	-3.641	-3.030	**-3.057**
Rioolheffing	-4.837	-4.813	**-4.842**
Marktgelden	-5	-10	**0**
Begraafrechten	-10	-7	**-10**
Leges titel 1	-457	-435	**-520**
Leges titel 2	-1.185	-866	**-951**
Leges titel 3	-2	-2	**-10**
Gemeentefonds			
Algemene uitkering	-50.559	-57.259	**-58.332**
Integratieuitkering sociaal domein:			
Participatie	-3.047	-3.026	**-3.026**
Voogdij/18+	-4.537	-2.290	**-2.290**
Totaal algemene uitkering	-58.143	-62.576	**-63.649**

Financiële structuur	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Gemeentelijke woonlasten			
- Eigenaar	-569	-580	**-565**
- Gebruiker	-226	-223	**-233**
- Eigenaar + gebruiker	-795	-803	**-798**
OZB	-287	-297	**-283**
(aanname gemiddelde woz-waarde van woningen; 222.000)			
Afvalstoffenheffing woningen	-226	-223	**-233**
Rioolheffing	-283	-283	**-283**

Producten	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Burgerzaken; aantallen			
Paspoorten	879	700	**1.371**
ID-kaarten	2.126	1.520	**1.391**
Rijbewijzen	4.046	3.250	**3.180**
Afschriften BRP (vh GBA)	832	775	**796**
Bouwzaken; aantallen			
Conceptaanvraag	144	146	**242**
Omgevingsvergunningen	302	270	**234**
Informatieverzoeken	400	230	**230**
Sloopvergunningen- en meldingen	208	170	**170**

6.4 Risicobeheermatrix

Overige economische ontwikkelingen	
Gemeente Garanties	
Beschrijving risico	De risico's van in het verleden gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Wanneer de NHG niet aan haar verplichting kan voldoen, wordt de gemeente aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gemeente wordt aangesproken voor de achtervang, dient er direct geld beschikbaar te zijn om het waarborgfonds overeind te houden.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Op basis van actuele inzichten in de ontwikkeling van de economie en de koopwoningmarkt en bij stabiel overheidsbeleid verwacht de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen geen aanspraak te maken op de achtervangfunctie van gemeenten.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Gemeente garanties sociale woningbouw	
Beschrijving risico	De WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) verstrekt leningen aan woningcorporaties waarbij de gemeente een achtervangpositie heeft. Mocht WSW de verplichting niet kunnen voldoen, dan kan de gemeente worden aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien. Uitgangspunt is dat de leningen afgedekt moeten worden door de WOZ-waarde van de desbetreffende panden.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Met ingang van 2021 hoeven achtervang posities niet meer bij iedere gemeente apart afgesloten te worden. Dit heeft geleid tot enkele achtervang posities waar de gemeente voor 2 tot 4% garant staat. Het waarborgfonds ziet toe op een goede verdeling van de achtervangposities.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Koersrisico beleggingen	
Beschrijving risico	De gelden die ontvangen zijn na de verkoop van de aandelen Essent zijn grotendeels belegd. Beleggen kan financiële risico's met zich meebrengen.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Gedurende de looptijd van de portefeuille fluctueert de marktwaarde maar eindigt deze op het einde van de looptijd in principe op de nominale waarde.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	ASR Vermogensbeheer beheert onze beleggingsportefeuille. Als gevolg van schatkistbankieren wordt de portefeuille geleidelijk afgebouwd en vinden geen tussentijdse herbeleggingen meer plaats. Zonder tussentijdse verkopen van posities in de beleggingsportefeuille is het risico op koersverliezen nihil, daar deze zijn belegd in obligaties. Tevens worden beleggingen niet hoger dan de nominale waarde opgenomen in de balans.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Overige risico's	
Algemene rampen	
Beschrijving risico	Er kunnen zich rampen en crisissen voordoen, zoals bijvoorbeeld hoog water, corona
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De gemeente moet personeel en materieel inzetten. Het is mogelijk dat een gedeelte van deze kosten onder verzekering, schadefonds valt of door het rijk wordt gecompenseerd. Er zullen ook kosten voor de gemeente zijn.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Door een goede voorbereiding op rampen/calamiteiten en een adequate aanpak de schade beperken. Hiervoor zijn diverse plannen voorbereid zoals een bestrijdingsplan hoogwater Maas. Ook wordt geïnvesteerd in opleiding/oefening functionarissen Oranje Kolom.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 125

Audits	
Beschrijving risico	Een onvoldoende scoren op de audits zoals in het kader van de ENSIA.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het Rijk sluit bijvoorbeeld DigiD af waardoor geen digitale dienstverlening mogelijk is. De gemeente moet eerst de verbeteringen doorvoeren. In het uiterste geval regelt het Rijk dit op kosten van de gemeente Leudal. Dit heeft mede imagoschade tot gevolg.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Er wordt een pre-audit uitgevoerd alvorens de officiële audit, waarbij er nog herstelmaatregelen kunnen worden uitgevoerd om zodoende te voldoen aan de ENSIA-normen. ENSIA-proces is ingeregeld en de beheerders zijn bekend met de taken/verantwoordelijkheden t.b.v. ENSIA.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 13

Bezwaar aanslagen rioolheffingen	
Beschrijving risico	Door een woningcorporatie is bewaar gemaakt tegen de aanslagen rioolheffing 2013 en 2014. De BsGW heeft deze bezwaren ongegrond verklaard. Hiertegen heeft de woning corporatie beroep aangetekend bij de rechtbank Limburg. Eind 2020 heeft de rechtbank Limburg uitspraak in deze procedure gedaan. Het beroep is gegrond verklaard. Hetgeen inhoudt dat woningstichting in het gelijk is gesteld. Tegen de uitspraak is door de BsGW hoger beroep aangetekend bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het is nog niet duidelijk wanneer deze procedure inhoudelijk door het gerechtshof wordt behandeld. Wel is duidelijk de gemeente hier een financieel risico loopt.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de woningcorporatie door het gerechtshof in gelijk wordt gesteld, betekent dit er een financieel nadeel is. De door de woningcorporatie betaalde aanslagen rioolheffing, dienen dan te worden terugbetaald.
Verantwoordelijke PHO	H. Wijers
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Het door de BsGW ingeschakeld, gespecialiseerd adviesbureau in lokale heffingen heeft tegen de uitspraak van de rechtbank Limburg hoger beroep aangetekend bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch.
Restrisico	Zeer laag
Weerstands component in €	€ 104

Bodemsanering	
Beschrijving risico	Door illegale dumpingen of andere verontreinigingen in openbaar gebied kan de grond verontreinigd worden.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Indien de grond (voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft) schoongemaakt moet worden, brengt dat kosten met zich mee.
Verantwoordelijke PHO	H. Wijers
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Inzetten op actief opsporen amfetaminelabs zodat illegale dumpingen worden voorkomen.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Burgerzaken	
Beschrijving risico	
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	
Beheersmaatregelen	
Restrisico	
Weerstands component in €	

Gebruik en beschikbaarheid ICT	
Beschrijving risico	Uitval van ICT-systemen of verlies, oneigenlijk gebruik persoonsgegevens.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Dienstverlening is niet mogelijk en verlies aan arbeidsproductiviteit en/of kwaliteit van dienstverlening.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Voor 3 servers, het SAN van 18TB, backupunit en 2 printers met 2 lades heeft Leudal een uitwijkovereenkomst met KPN . Daarnaast wordt dagelijks een back-up gemaakt van onze bestanden en op een externe locatie opgeslagen. Uitvoeren informatieveiligheidsplan en sturing met behulp van het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) en ENSIA audits.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 10

Gladheidsbestrijding	
Beschrijving risico	Geen invloed op de weersgesteldheid. Dus de inzet van het gladheidsbestrijdingsmaterieel en de hoeveelheid te strooien zout is aanname op ervaring.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Onder- of overschrijdingen budgetten
Verantwoordelijke PHO	R. Martens
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	tussentijds bijsturen op basis van werkelijke situatie (RARAP)
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 50

Grootschalige stroomstoring ICT en elektriciteit voor langere tijd	
Beschrijving risico	Bij een elektriciteitsstoring is de rol van de gemeente het verminderen van de maatschappelijke ontwrichting en zorgen voor de kwetsbare inwoners.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Bij grootschalige uitval of verstoring heeft de gemeente een rol in het bestrijden van het incident. Het bestuur moet crisisbesluiten kunnen nemen.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	De serverruimte is voorzien van een voorziening voor het eerste uur en een noodstroomaggregaat is beschikbaar. De gemeente Leudal is aangesloten op het Nationale Noodnet.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 5

Illegale dumpingen afval w.o. xtc afval en asbest	
Beschrijving risico	Het ruimen van xtc afval gaat gepaard met hoge kosten. Dumpingen van xtc kan bodemverontreiniging veroorzaken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De onderzoek-, ruiming- en vernietigingskosten zijn erg hoog. Verder grote kans op bodemvervuiling waardoor sanering van grond dient plaats te vinden.
Verantwoordelijke PHO	H. Wijers
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	Investeren in het actief opsporen van amfetaminelabs.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 2

Inbreuk persoonsgegevens	
Beschrijving risico	Vrijkomen, lekken of oneigenlijk gebruik van (bijzondere en gevoelige) persoonsgegevens.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Afhankelijk van de aard, de ernst en de duur van de inbreuk wordt een bestuurlijke boete opgelegd.Door de inbreuk kan een burger een negatief beeld/minder vertrouwen in de (administratieve) organisatie van gemeente Leudal krijgen. Financieel risico is een schatting op basis van de eerder uitgegeven boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens in Nederland.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Er zijn procedures opgesteld binnen gemeente Leudal rond het melden van /datalekken en rechten van betrokkenen. In het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid is onder andere veel aandacht voor de bewustwording bij de medewerkers.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 300

Rechtszaken/ aansprakelijkstellingen	
Beschrijving risico	Voor 2023 is de verwachting dat er ca. 30 rechtszaken/ aansprakelijkstellingen zullen lopen. Kosten van rechtsbijstand + uitkeringen tot een max. eigen risico ad. €2.500,- /- claim komen voor rekening van de gemeente.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico van de aan de WA-verzekeraar voorgelegde claims bedraagt maximaal het eigen risico ad. € 2.500 per claim.Afgaande op ervaringen vanuit het verleden, zal het risico ca. € 37.000 bedragen.
Verantwoordelijke PHO	Diversen
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Getracht wordt zoveel mogelijk lering te trekken uit schadegevallen zodat toekomstige schadegevallen worden voorkomen. Voorts wordt er geprocedeerd om betaling van schade te voorkomen. Schadegevallen die onder dekking van de WA-verzekering vallen, worden voorgelegd aan de verzekeraar.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 37

Veranderende bevolkingssamenstelling	
Beschrijving risico	Demografische veranderingen hebben gevolgen voor Leudal. Onze bevolking krimpt, ontgroent, vergrijst en verkleurt. We hebben niet alleen te maken met een afnemende bevolkingsomvang, maar ook met minder jongeren, meer senioren en toename aan diversiteit van afkomst. De ontwikkeling van de bevolkingssamenstelling in 2021 vind conform prognoses plaats.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	De demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg en zo voorts. We moeten in onze visievorming en beleidsuitvoering inspelen op deze veranderende bevolkingssamenstelling. Het is niet de vraag of de demografie verandert, maar welke strategie wij kiezen om hier op een juiste manier mee om te gaan.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Zeer hoog
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	Demografische ontwikkelingen dienen een integraal onderdeel te worden van ons denken en handelen.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	

Vastgoed & Grondexploitatie	
Afzetrisico's a.g.v. marktvertraging	
Beschrijving risico	Extra rentekosten omdat plannen langer in exploitatie zijn en extra kosten die plannen aantrekkelijker kunnen maken. Extra ruimte om grondprijzen aan te passen om verkopen te bevorderen. Afzetrisico's zijn van toepassing op de woningbouwplannen: Baexem Witte Huis en De Bevelanden.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 235.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Exploitatie	
Beschrijving risico	Een deel van het gemeentelijk vastgoed is zogenaamd incourant vastgoed. Dit houdt in dat dit deel van het vastgoed moeilijk verkocht kan worden, nu er naar dit type vastgoed nauwelijks vraag is vanuit de markt. Herontwikkeling van deze locaties (meestal niet van het pand, maar herbestemming van de grond) kan soms kansen opleveren om toch een waarde te realiseren. Dit zijn echter onzekere trajecten, zowel in tijd als in te verwachten opbrengsten. Deze onzekerheid is de reden voor het opnemen in de risicoparagraaf. Tevens brengen het huidige onderhoudsniveau en soms ook de leegstand risico's met zich mee in de periode tot aan herontwikkeling. Van locaties waar het duidelijk van is dat herontwikkeling van de grond een uitkomst is, wordt dan ook voorgesteld het incourante vastgoed te slopen.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico nu is dat er op incourant vastgoed versneld moet worden afgeboekt. Hier komt bij dat er niet wordt afgeboekt op panden die in de verkoop staan. Hier staat tegenover dat kosten voor klachten-onderhoud wordt voorkomen en dat herontwikkeling mogelijk een meerwaarde met zich mee brengt. Hierdoor wordt het risico als 'gemiddeld' ingeschat en structureel, althans voor de periode tot aan afronding van een herontwikkeling.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	De recente nadruk op herontwikkeling van een aantal pilot locaties maakt inzichtelijk dat er wel degelijk kansen kunnen worden gecreëerd waarbij aansluiting met wensen vanuit de markt wordt gezocht en gevonden. De gemeente heeft een aantal jaren geleden het gemeentelijk vastgoed geïnventariseerd. Er is nog niet definitief bepaald welk vastgoed behouden moet blijven en welk vastgoed afgestoten moet worden, vandaar dat voor een aantal pilots is gekozen. Voor het areaal vastgoed dat overblijft moet nog bepaald worden wat te doen; dit kan herontwikkeling of sloop zijn. De gebouwen die worden afgestoten, hebben veelal een hogere taxatie-/boekwaarde dan marktwaarde. Bij verhuur of anti-kraak is het eerste uitgangspunt om vandalisme en verpaupering voorafgaand aan verkoop te voorkomen. De huuropbrengsten zullen hierbij zelden kostendekkend zijn. Het steeds verder toenemende inzicht op het bestaande areaal aan vastgoed en de verdergaande herijking van het accommodatiebeleid brengen wel met zich mee dat het te lopen risico alsmaar daalt.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 350

Onderhoud	
Beschrijving risico	In de afgelopen periode is de exacte omvang van ons ons vastgoedbestand geïnventariseerd. Het gaat daarbij om diverse soorten vastgoed, variërend van gemeenschapshuizen tot kapellen en kruisen langs fietsroutes. Ook de staat van onderhoud is wisselend, evenals het lopende proces om via een bestuursopdracht tot een actualisatie en uitvoering van het accommodatiebeleid en vastgoedbeheerbeleid te komen. Hiermee verkrijgen we een beter inzicht om zo 'de basis op orde' te brengen. Dit heeft al geleid tot concrete keuzes ten aanzien van ons vastgoed (behouden, afstoten of slopen). Voor deze laatste categorie geldt veelal dat het pand geen marktwaarde meer vertegenwoordigd, maar de locatie daarentegen zeker wel. Deze locaties komen dan ook voor sloop en herontwikkeling in aanmerking. In samenhang met bovengenoemde inventarisatie is ook het MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) vastgesteld op basis waarvan onderhoud kan worden uitgevoerd aan verschillende accommodaties. Dit wordt gevolgd door het maken van een Duurzaam MJOP (aansluitend op keuzes uit het geactualiseerde accommodatiebeleid). Met deze acties zijn accommodaties beter in beeld gebracht wat in sommige gevallen tot verassingen heeft geleid, zoals onverwachte tegenvallers met betrekking tot de onderhoudstoestand of wensen vanuit een maatschappelijke accommodatie die meer met duurzaamheid en/of exploitatie te maken hebben, dan enkel met de staat van onderhoud. Door dit proces te blijven opvolgen, krijgen we steeds meer inzicht in (noodzakelijk) onderhoud, wensen en eisen waardoor de risico's beter en beter te beheersen zijn.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Meer 'de basis op orde', voortgang in het proces om na actualisatie en voortzetting van uitvoering van het accommodatiebeleid te komen tot vastgoedbeheerbeleid en een beter inzicht in de staat van het onderhoud door vaststelling van het MJOP's en het toewerken naar een Duurzaam MJOP, zorgen voor een beperking van het effect op de risico's in dit verband. Deze risico's zitten met name in de onzekerheid tussen de taxatie-/boekwaarde en de uiteindelijke opbrengstwaarde van het te verkopen vastgoed en de mogelijkheden/kansen om op locaties tot een succesvolle herontwikkeling of herbestemming te komen. Behalve de keuze wat te doen met het vastgoed heeft ook het gehanteerde onderhoudsniveau hier invloed op. Dit is alleen niet het geval als tot sloop wordt overgegaan, dan is een laag onderhoudsniveau juist in ons voordeel geweest. Doordat ook in de komende periode beleid en inzicht verder wordt uitgekristalliseerd, kwalificeren wij dit risico als 'gemiddeld' en als structureel, althans gedurende de periode die hiervoor nodig gaat zijn.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel

Beheersmaatregelen	De te nemen maatregelen om de risico's te beheersen zijn de zaken die reeds vernoemd zijn als ontwikkelingen die een drukkend effect op de risico's hebben. We blijven voortgaan met het op orde brengen van de basis, en daarmee het inventariseren en vastleggen van informatie per locatie. Daarnaast is de actualisatie en vervolguitvoering van het accommodatiebeleid in volle gang en wordt het toekomstig Duurzame meerjarenonderhoud vastgesteld, in samenhang met de keuzes uit het geactualiseerde accommodatiebeleid. Hierdoor blijft het inzicht toenemen in zowel de staat van onderhoud als de wensen en eisen die gebruikers aan gebouwen stellen.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	

Onvoorziene risico's	
Beschrijving risico	Algemene post om niet benoemde tegenvallers (o.a. procedurekosten) op te vangen. Het betreft hier o.a. kosten die niet afgedekt worden binnen de lopende plannen. De kosten hebben betrekking op plannen die niet van de grond komen en waarbij wij het wel noodzakelijk achten te onderzoeken wat de oorzaak is van de vertraging.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Door vertragingen kunnen vervolgschades optreden ten aanzien van de plannen.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 94.237 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Risico's m.b.t. kostendekkendheid plannen	
Beschrijving risico	"Ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort is € 3.816.883 (per 1 januari 2023) geïnvesteerd. Invulling vindt plaats op basis van maatwerk, niet op basis van een concreet plan. Bovendien moeten er nog kosten worden gemaakt voor het bouwrijp maken. Het terugverdienen van de kosten is een risico."
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitatie en verliesvoorziening is € 667.954 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Risico's niet nakoming van overeenkomsten	
Beschrijving risico	Op dit moment rest nog de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg (o.a. Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel) wat extra risico's (€ 811.701) oplevert. De risico's hebben betrekking op zaken waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden bij de afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 811.701 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Verbonden partijen	
Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Beschrijving risico	Met ingang van 2022 neemt Leudal deel aan de MGR voor het onderdeel beschermd wonen/maatschappelijke opvang. Voorheen was dit een regionale taak die door Venlo werd uitgevoerd. Uit de begroting die door de MGR is opgesteld volgt dat de Leudalse uitgaven lager worden ingeschat dan de rijksvergoeding. Voor een bedrag van € 460.628 is dit vrijgevallen ten gunste van de begrotingsruimte. Het risico bestaat dat de werkelijke uitgaven achteraf toch hoger uitvallen dan ingeschat.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het uitgavenbudget met betrekking tot beschermd wonen/maatschappelijke opvang wordt overschreden.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	Vanuit de MGR worden rapportages ontvangen waarin de ramingen worden afgezet tegen actuele prognoses.
Restrisico	Zeer hoog
Weerstands component in €	€ 461

OML	
Beschrijving risico	De gemeente is aandeelhouder van de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De hoogte van het aandelenkapitaal voor Leudal is € 2,4 miljoen. De financiering van de activiteiten van OML geschiedt door eigen vermogen en vreemd vermogen. OML startte begin 2021 het proces tot herfinanciering. Op basis van flexibiliteit, lokale aanwezigheid en tariefstelling is de keuze gevallen op de Rabobank, Per 1 januari 2022 beschikt OML over een rekening courant faciliteit van 14,5 miljoen bij deze bank.. Analyses laten zien dat de financiën van OML zeer degelijk zijn en dat de financiële positie van OML BV sterk is. De solide financiële staat van OML maakt daarom dat er een zeer geringe en zelfs verwaarloosbare kans is dat de borgstelling extra financieel risico met zich mee brengt. Het risicoprofiel van deze garantstelling is als minimaal te kwalificeren. Omdat in de risicobeheermatrix van de begroting 2022 het risico van de borgstelling van OML ook als minimaal is gekwalificeerd is het niet nodig dat het weerstandvermogen van de gemeente Leudal wordt verhoogd: de algemene reserve is hiervoor de buffer.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Verlies aandelenkapitaal
Verantwoordelijke PHO	R. Martens
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2022-2026.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 432

6.5 Overzicht gecommitteerde reserve

Programma	Overheveling budgetten van 2021	(Primair) budget 2022	Uitgaven 2022	Overhevelen restant budgetten 2021	Overhevelen budgetten 2022	Totaal overhevelen budgetten naar 2023	Toelichting
PRGR 1 Veiligheid	244.727	-		244.727	-	244.727	Bommenregeling
PRGR 2 Leefomgeving	41.000	93.433	46.555	-	87.878	87.878	Het nieuwe beleidsplan civieltechnische kunstwerken wordt in het voorjaar 2023 vastgesteld inclusief investeringsplan. Dit beleidsplan is de basis voor onderhoudswerkzaamheden aan onze bruggen voor de komende jaren.
PRGR 2 Leefomgeving	50.000		-	50.000		50.000	Via amendement 4.3 bij de begroting 2021 is € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inventarisatie van de speeltoestellen. De inventarisatie is in 2022 nog niet afgerond, derhalve overheveling budget naar 2023.
PRGR 2 Leefomgeving	333.130	215.000	94.284	238.846	215.000	453.846	De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (opnieuw) uitgesteld en wel tot 1 januari 2024 (waarbij de verwachting is dat deze nog een keer wordt uitgesteld). Tot inwerkingtreding is de inzet van de gemeente Leudal gericht op het voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet. Denk aan de aanpassing van werkprocessen, het nemen van besluiten over nieuwe verordeningen, regels, bevoegdheden en het inrichten van (de lokale onderdelen van) het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Implementatiewerkzaamheden die niet voor inwerkingtreding noodzakelijke zijn, worden in beginsel alleen voorbereid maar niet afgerond (dit kan in de meeste gevallen ook niet). Dit betekent dat kosten voor de inrichting van de instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Programma voor een groot deel verschuiven naar 2023/2024 en verder.
PRGR 2 Leefomgeving		147.500		-	147.500	147.500	De gevel van het gemeentehuis is aan vervanging toe. Deze vervanging is besproken in 2022 en zal worden uitgevoerd in het jaar 2023. Derhalve wordt het bedrag conform offerte overgeheveld naar 2023.
PRGR 3 Voorzieningen	81.914		52.320	29.594		29.594	Tijdelijke ondersteuning onderwijsdossiers
PRGR 3 Voorzieningen		13.351	-		13.351	13.351	Kosten voor de aanpassing van de per november 2021 voor onderwijs gehuurde paviljoen. Betreft de kosten die verband houden met alarminstallatie en elektronische aanpassingen.
PRGR 3 Voorzieningen		50.000	-	-	50.000	50.000	Integraal Onderwijsplan (IHP)
PRGR 3 Voorzieningen		15.000	4.750		10.250	10.250	Proceskosten groepsvervoer

Programma	Overheveling budgetten van 2021	(Primair) budget 2022	Uitgaven 2022	Overhevelen restant budgetten 2021	Overhevelen budgetten 2022	Totaal overhevelen budgetten naar 2023	Toelichting
PRGR 3 Voorzieningen	13.000			13.000	-	13.000	Onderzoek toekomst zwembaden
PRGR 3 Voorzieningen	15.000			15.000	-	15.000	Bijdrage in de kosten voor aanpassing douches en toiletten sporthal sportcentrum Laco Heyhuysen.
PRGR 3 Voorzieningen		19.000	9.500		9.500	9.500	Procesbegeleiding gemeenschapshuis La Rochelle
PRGR 3 Voorzieningen		12.500	6.250		6.250	6.250	Procesbegeleiding gemeenschapshuis Heibloem
PRGR 3 Voorzieningen		191.162	90.855		100.307	100.307	"Inzetten restant rijkscoronagelden voor culturele sector Leudal Vanuit het Rijk zijn op diverse momenten middelen ontvangen voor cultuur. In totaliteit is t/m de decembercirculaire 2021 € 484.580 ontvangen. Regeling loopt t/m 31-12-2023.
PRGR 4 Samenleving	15.205		8.978	6.227		6.227	Externe ondersteuning Accommodatiebeleid
PRGR 4 Samenleving	119.496	139.132	-	119.496	139.132	258.628	In 2022 is de wet Inburgering van start gegaan. Voor de voorbereiding heeft de gemeente via de algemene uitkering middelen ontvangen. Echter zijn nog geen facturen ontvangen met trajecten en zijn er ook geen ervaringscijfers om een inschatting van de kosten te maken. Derhalve wordt voorgesteld deze budgetten mee te nemen naar 2023.
PRGR 4 Samenleving	147.515			147.515	-	147.515	Deze bedragen zijn gelabeld voor het SZH/Mariabosch. Subsidie bedrag voor de exploitatie onder voorwaarde voortgang project.
PRGR 4 Samenleving	275.102		125.304	149.798		149.798	Incidentele gelden 4e tranche coronacompensatie meicirculaire 2021 Algemene uitkering (subsidie Synthese 2022).
PRGR 5 Dienstverlening	59.124	23.000	38.123	21.001		21.001	De transformatie van het vakgebied burgerzaken is een proces van enkele jaren, waarin we bouwen aan een drietal hoofdonderwerpen. We zetten in op het uitbreiden van kennis en expertise, we digitaliseren en automatiseren onze producten en processen en vernieuwen onze dienstverlening aan de burger. Mede door de opvang van de Oekraïense vluchtelingen zijn niet alle onderdelen in 2022 afgerond. Hierdoor vindt een aantal onderdelen plaats in 2023.
OVERHEAD	12.000	33.600	10.056	1.944	33.600	35.544	Organisatievisie

Programma	Overheveling budgetten van 2021	(Primair) budget 2022	Uitgaven 2022	Overhevelen restant budgetten 2021	Overhevelen budgetten 2022	Totaal overhevelen budgetten naar 2023	Toelichting
OVERHEAD	90.371		22.196	-	68.175	68.175	Ingevolge de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn gemeenten verplicht toezicht te houden op de kwaliteit en rechtmatigheid van de zorgaanbieders. De gemeenten in Midden-Limburg (en dus ook Leudal) hebben hierin op dit moment (nog) niet voorzien.
	1.497.584	**952.678**	**509.171**	**1.037.148**	**880.943**	**1.918.091**	

6.6 SiSa bijlage verantwoordingsinformatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A10	**Regeling financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders** Gemeenten	Besteding aan beleidsdoelstelling (jaar T)? *Aard controle R* *Indicator: A10/01*	Cumulatieve besteding aan beleidsdoelstelling (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A10/02*	Huisvesting gerealiseerd in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A10/03*	Toelichting als bij één van de vorige indicatoren "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A10/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A10/05*	
			€ 0	€ 59.380	Nee	Realisatie begin 2022	Ja	
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 1.429.700	€ 582.494	-€ 235.540	€ 0	€ 0	€ 183.389
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 95.760	€ 2.055.803	€ 2.291.343	Nee	

FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			4	34	4	18	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€ 1.520	€ 12.920	€ 13.872	€ 62.424	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 27.392	
BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01725301	€ 913.116	€ 913.116	Ja		Ja
		2	SUVIS21-01725482	€ 51.343	€ 51.343	Ja		Nee
		50						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-01725301	Ja				
		2	SUVIS21-01725482	Ja				
		50						

BZK	C43	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			2019-0000645936	€ 149.886	€ 235.030	1.798		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/07*	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/08*				
			1.163	Ja				
BZK	C55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			9	€ 666	€ 666	7	€ 1.097	€ 1.097
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			97	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			121	171	0	0	97	0

BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 3.916	Nee				
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 389.289	€ 0	€ 0	€ 0	€ 465.049	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1					€ 176.193	
		100						
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 29.540	€ 0	€ 404	€ 0	€ 103.371	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		10						

IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	576.282.13	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.014	€ 0
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	*576.282.13*	€ 80.999	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
		100						

IenW	E20	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*
			€ 265.500	€ 420.680	€ 265.500	Nee
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*
		1	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg | aantal in st	Ja	1	Kruising Schoorstraat - Stationstraat Baexem
		2	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Nee		Neerderweg Roggel
		3	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	3	Centrumplan Heythuysen
		4	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters	Ja	260	Vlasstraat Heythuysen
		5	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Ja	320	Koelenstraat/Roodvenweg Baexem
		6	132 Aanleg van een rotonde buiten de bebouwde kom | aantal in st	Nee		Rotondes Zevellen (enkel voorbereiding)
		7	205 Verbreden van fietspaden | aantal in meters	Nee		Kelperweg Kelpen Oler
		8	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee		Maasweg Neer (enkel voorbereiding)
		9	224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Nee		Leudalweg Roggel - Neer (enkel voorbereiding)
		50				

IenW	E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provincialemiddelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	2017/24552	€ 0	1980		-€ 5.103	
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	1980	€ 50.000	€ 49.825		Nee	
		100						
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen|aantal in Stuks	Nee	0	Diverse schoollocaties (Ittervoort)		
		2	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets -/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in	Nee	0	Leudalweg Roggel - Neer		
		3	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0	Ringstraat Neeritter		
		50						

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
		€ 4.048.111	€ 46.678	€ 238.464	€ 0	€ 34.468	€ 0	
		Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud(**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud(**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
		€ 140.721	€ 13.877	€ 0	€ 543.666	€ 0	€ 0	
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*					
		€ 0	Ja					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
		€ 0	€ 0	€ 58.450	€ 0	€ 0	€ 34.036	
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr							
			Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 25.649	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 150	€ 7.021	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		€ 2.624	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 150	€ 35.294	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0			
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	0	0	0		

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 73.588	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*		
			€ 3.961	€ 0	Ja		
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 186.012	€ 237.851				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	Raamkrediet Investeringen buitensport	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler	€ 66.518	€ 66.518	€ 0	€ 0	
		3	Spp 't Maasveld Neer: voorbereidingskrediet	€ 1.011	€ 1.011	€ 0	€ 0	
		4	Sportpark 't Maasveld Neer: realisatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Spp 't Maasveld Neer: renovatie Spantenhal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Spp 't Maasveld Neer: wieleromgeving	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		7	Sportstimulering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		8	Tennisbanen	€ 16.255	€ 0	€ 16.255	€ 0	
		9	Groene sportterreinen	€ 103.901	€ 0	€ 103.901	€ 0	
		10	Tennispark Galgenberg	€ 3.184	€ 0	€ 3.184	€ 0	
		11	Zwembaden	€ 174	€ 0	€ 174	€ 0	
		12	Sporthallen	€ 22.285	€ 0	€ 22.285	€ 0	
		13	Sport- en gyzalen	€ 18.882	€ 0	€ 18.882	€ 0	
		14	Sportzaal Micosport	€ 5.641	€ 0	€ 5.641	€ 0	
		100						

VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1032807 (2021)	€ 85.142	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	1042430 (2022)	€ 37.717	€ 20.000	€ 82.859	€ 30.000	€ 107.859
		3						

			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*
		1	1032807 (2021)	Ja
		2	1042430 (2022)	Nee
		3		

VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*				
			€ 22.242	Ja	Nee				
VWS	H14B	**SPUK expertisecentra jeugdhulp** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H14B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/04*	Optionele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/05*		
		1	061640 Gemeente Leudal	€ 4.500	€ 22.000	Ja			
		15							
VWS	H25	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*		
		1	SPUKIJZ21-22	-€ 44.666	€ 44.666	€ 238.066	Nee		
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*	
		1	Ligteveld Neer		€ 0	€ 0	€ 0	€ 27.334	
		2	Laco Haelen	*Nov + dec 2021*	€ 10.196	€ 10.196	€ 0	€ 0	
		3	Laco Haelen	*jan-22*	€ 12.137	€ 12.137	€ 0	€ 105.366	
		4	Laco Heythuysen	*Nov + dec 2021*	€ 10.196	€ 10.196	€ 0	€ 0	
		5	Laco Heythuysen	*jan-22*	€ 12.137	€ 12.137	€ 0	€ 105.366	
		50							
LNV	L6	**Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen**	Besteding (jaar T-1 +T-2) *Aard controle R* *Indicator: L6/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L6/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L6/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L6/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L6/05*		
			€ 0	€ 43.405	€ 43.405	Ja			

6.7 Lijst van begrotingssubsidies

Naam	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022
ML5 (omroepbijdrage)	21.913	22.458	22.458
Algemeen maatschappelijk werk ML	340.126	340.126	340.126
Algemeen maatschappelijk werk ML (cliëntondersteuning)	32.445	32.445	32.445
Bibliocenter	404.180	488.179	488.179
Bureau Halt	8.099	8.099	8.099
Bureau Ne9en (combinatiefuncties)		359.134	236.275
Business centrum Leudal	750	750	0
Centrum voor jeugd en gezin	1.413.634	1.413.634	1.392.287
Cultuurregio Noord-Limburg	7.500	7.500	7.500
Cultuur Theater Bombardon	15.500	15.500	15.500
Dorpsraden	24.000	24.000	24.000
ECI Cultuurfabriek	26.174	26.174	26.174
Guus droesen tuinen	2.000	2.000	2.000
Huis voor de Sport (vervoersregeling gehandicapten)	1.850	1.850	1.796
Jeugdcultuurfonds Limburg	10.000	10.000	10.000
Jeugdsportfonds Limburg	22.000	22.000	20.000
Kledingbank	7.000	7.000	4.485
Lions club Heythuysen	5.000	5.000	0
Molenstichting (vrijwilligersbijdragen)	15.635	15.635	15.635
Molenstichting (promotie activiteiten)	2.725	2.725	2.725
Myouthic	223.180	175.900	175.900
Myouthic (combinatiefuncties)		94.165	94.165
Pogorzela comité Hunsel	3.000	3.000	3.000
Slachtofferhulp Nederland	10.345	10.345	10.230
Spolt (cultuureducatie)	15.000	15.000	15.000
Starterscentrum Limburg	15.428	15.500	15.500
Stichting Bezoekerscentrum Leudal	39.000	39.000	39.000
Stichting Herdenkingsmonument Militairen	2.000	2.000	7.000
Stichting kunst en cultuur	44.800	44.800	44.800
Stichting leergeld Leudal-Maasgouw	80.000	80.000	80.000
Stichting Limburg Cycling	2.500	2.500	2.500
Stichting pedagogisch sociaal werk ML	7.311	7.311	0
Stichting Pop it Up	20.000	20.000	20.000
Stichting Routebureau Noord en Midden Limburg		15.090	15.090
Stichting sleuteloverdracht Leudal	5.000	5.000	0
Stichting studiegroep Leudal	2.079	2.079	2.079
Stichting VVV Midden-Limburg/Limburg Marketing	45.060	48.182	48.182
Synthese	388.780	388.780	388.780
Vluchtelingenwerk Limburg	96.612	130.122	130.122
Voedselbank	5.700	5.700	5.700
TOTAAL	**3.366.326**	**3.908.683**	**3.746.732**

6.8 Lijst van gebruikte afkortingen

	Lijst gebruikte afkortingen
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AU	Algemene uitkering
AZC	Asielzoekerscentrum
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BADO	Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW –compensatiefonds
BIB	Buitengebied in Beweging
BIE	Bouwgronden in exploitatie
BIZ heffing	Bedrijveninvesteringszones
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisrioleringsplan
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BT	Bedrijventerreinen
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken
CAK	Stichting Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CdJ	Crisisdienst Jeugd
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CISO	Chief Information Security Officer
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CML	Centrummanagement Leudal
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DM	Dekkingsmiddelen
D'S	Decentralisaties
DSO	Digitaal stelsel omgevingswet
DOP'S	Dorpsontwikkelingsplannen
DPIA	Data Privacy Impact Assessments
DU	Doeluitkering
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EMU	Economische en Monetaire Unie
FIDO	Financiering decentrale overheden
FMA	Fonds Maatschappelijke Activiteiten
GFT	Groente, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GR	Gemeenschappelijke Regeling

	Lijst gebruikte afkortingen
Grex	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan
HbH	Hulp bij huishouding
HKP	Hulpkostenplaatsen
Hof	Wet houdbare gemeentefinanciën
I&A	Informatisering en Automatisering
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IHP	Integraal huisvestingsplan
IKC	Integraal Kindcentrum
IKL	Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen
IWP	Individueel werkplan
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IV	Informatievoorziening
JB	Jeugdbescherming
JR	Jeugdreclassering
KCC	Klant Contact Centrum
KRW	Kaderrichtlijn Water
KvK	Kamer van Koophandel
LIOF	Limburgse Ontwikkelings- en Investeringsmaatschappij
LTO	Lange Termijn Ombuigingen
MDA++	Multidisciplinaire Aanpak
MIP	Meerjarig Investeringsplan
MKBA	Maatschappelijke kosten baten analyse
MKB	Midden- en kleinbedrijf
ML	Midden Limburg
MLW	Midden Limburg West
MO	Maatschappelijke opvang
MOB	Mensontwikkelbedrijf
MJOP	Meerjarig onderhoudsplan
NIEG	Niet in exploitatie genomen gronden
NLW	Noord Limburg West
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
NVVB	Nederlandse vereniging voor burgerzaken
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerende zaakbelastingen
P&C	Planning en Control
PGB	persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening,Organisatie, Financiën, Automatisering
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PO	Privacy Officer
P&O	Personeel en organisatie
POH	Praktijk Ondersteuner Huisartsenzorg

	Lijst gebruikte afkortingen
PPS	Planontwikkeling en -realisatie in een samenwerking
PS	Provinciale Staten
PW	Participatiewet
Rarap	Raadsrapportage
RDM	Reinigingsdienst Maasland
RES	Regionale energiestrategie
RET	Regionaal expertteam
RMC	Regionaal meld- en coordinatiecentrum
RO	Ruimtelijke Ordening
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SML	Samenwerking Midden-Limburg
SOML	Stichting onderwijs Midden-Limburg
SPOLT	Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier
SPP	Strategische personeelsplanning
SPUK	Specifieke Uitkering Sport
SVN	Stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
SZH	Samen Zorgen Huis
SZW	Sociale Zaken Werkgelegenheid
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOZO	Tijdelijk Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
VPB	Vennootschapsbelasting
VPNG	Vereniging projectmanagment Nederlandse Gemeenten
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VRLN	Veiligheidsregio Limburg Noord
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAJO	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCL	Waardevol Cultuur Landschap
Wet Hof	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
Wkb	Wet kwaliteitsborging
WML	Waterleidingmaatschappij
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSP	WerkgeversServicepunt
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WTS	Wet tegemoetkoming schade bij rampen
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
WWB	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen